

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

OKOLJSKO POROČILO

za

Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Ljubljana, oktober 2014

ZaVita, svetovanje, d.o.o.
Tominškova 40, Ljubljana, Slovenia
E-mail: info@zavita.si
Tel: +386 41 711 794

OKOLJSKO POROČILO

za Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Pripravljavec operativnega programa Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Kontaktna oseba:
Barbara Žinko, koordinatorka

Izdelovalec okoljskega poročila Zavita, svetovanje, d.o.o.
Tominškova 40
1000 Ljubljana

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Namestnik vodje projekta:
Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog.

Sodelavci na projektu:
Aleksandra Privšek, univ. dipl. geog.
Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog.
Renata Rozman, dipl. univ. biol.
Martin Smutný, mag. biologije in kemije (Integra Consulting Ltd.)
Jiří Dusík, univ. dipl. inž. gradbeništva (Integra Consulting Ltd.)

Lektoriranje:
Ksenja Pečnik, prof. slov. jezika (eSTAR, Danaja Pečnik, s. p.)

Projekt Okoljsko poročilo za Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Datum izvedbe Oktober 2014

Številka pogodbe 024/2013

Številka projekta 034/2013

Ključne besede Operativni program, pomorstvo, ribištvo, gospodarski ribolov, akvakultura, okoljsko poročilo, vplivi na okolje

POVZETEK ZA JAVNOST

Republika Slovenija kot članica Evropske unije spodbuja izvajanje reformirane skupne ribiške politike in celostne pomorske politike. Za potrebe črpanja sredstev iz enega od petih skladov skupnega strateškega okvira – Evropskega pomorskega in ribiškega sklada (ESPR) je pripravila Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (OP ESPR 2014–2020), ki zajema območje celotne države in na področju ribištva pokriva naslednje gospodarske panoge:

- morski gospodarski ribolov,
- vzrejo vodnih organizmov (sladkovodna akvakultura in marikultura) ter
- predelavo in trženje proizvodov iz ribolova in akvakulture.

Zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive je treba v postopku priprave programa, katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti celovito presojo vplivov njegove izvedbe na okolje (CPVO). Namen tega je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki lahko imajo pomembne škodljive vplive oz. posledice za okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive.

Operativni program ESPR 2014–2020 obsega 6 prednostnih nalog Unije (UP), znotraj katerih se bodo izvajali posamezni izbrani ukrepi:

- UP1: spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva,
- UP2: pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture,
- UP3: pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike (SRP),
- UP4: povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije,
- UP5: pospeševanje trženja in predelave,
- UP6: pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike (CPP).

Izbrani ukrepi so usmerjeni v doseganje enega izmed 3 tematskih ciljev (TC) skupnega strateškega okvira:

- TC3: povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij sektorja ribištva in akvakulture,
- TC6: ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov,
- TC8: spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile.

Okoljsko poročilo (OP) je pripravljeno v skladu in po metodologiji iz *Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05)*. Za potrebe priprave OP so uporabljeni javno dostopni podatki ter posredovani podatki od naročnika in pristojnih inštitucij. Na podlagi pridobljenih podatkov je pripravljen pregled izvajanja posameznih aktivnosti, ki jih program obravnava, in njihovega vpliva na okolje. Določeni so potencialni vplivi (pozitivni in negativni) in preverjeni morebitni neposredni, daljinski, kumulativni in sinergijski vplivi izvedbe programa na posamezne dele okolja. Opisano je, kateri dogodki lahko povzročijo vplive, katere obremenitve lahko pričakujemo, kakšne posledice lahko nastopijo in kako so vplivi povezani z značilnostmi območja.

V postopku priprave okoljskega poročila so izpostavljene 4 možne alternative, in sicer:

- alternativa 0 oz. ničelna alternativa, kjer se noben od ukrepov ne izvede,
- alternativa A oz. osnovna alternativa, kjer se izvedejo le ukrepi, izbrani za izvajanje v celotnem obdobju 2014–2020, brez tistih ukrepov, ki se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 na podlagi takratnih potreb sektorja,
- alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa, kjer se poleg ukrepov, izbranih za izvajanje v celotnem obdobju 2014–2020, izvedejo tudi tisti ukrepi, ki se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 na podlagi takratnih potreb sektorja,
- alternativa C oz. alternativa ESPR, ki zajema izvedbo vseh ukrepov, opredeljenih v Uredbi ESPR (EU, št. 508/14).

Alternativa 0 oz. ničelna alternativa in alternativa C oz. alternativa ESPR nista realni, saj sta tako popolna neizvedba ukrepov kot izvedba vseh ukrepov nesmiselni. V okviru okoljskega poročila sta tako vrednoteni alternativni A in B.

Potencialni vplivi, ki so opredeljeni na podlagi operativnega programa in Uredbe o ESPR (EU, št. 508/14), so:

- morski gospodarski ribolov:
 - zmanjšanje ribolova zaradi prekvalifikacije ribičev,
 - spodbujanje ribolovnih orodij z manjšim vplivom na morska tla,
 - zmanjšanje neželenega ulova oz. njegova predelava,
 - posodobitve in zamenjava motorjev ribiških plovil,
 - vzpostavitev infrastrukture za zbiranje smeti;
- vzreja vodnih organizmov (sladkovodna akvakultura in marikultura):
 - zmanjšanje pritiskov zaradi prehoda na ekstenzivno in ekološko obliko akvakulture, uvedbe zaprtih sistemov, zmanjšanja uporabe hranil, zdravil in kemikalij,
 - prilagoditev akvakulture na podnebne spremembe z uvajanjem novih tehnologij,
 - povečanje lokalnih pritiskov z umeščanjem novih objektov akvakulture,
 - potencialen vnos tujerodnih vrst;
- predelava in trženje proizvodov iz ribolova in akvakulture:
 - dvig kakovosti proizvodov lokalno pridelane hrane,
 - predelava neželenega ulova in s tem zmanjšanje morskega odpadka,
 - povečanje porabe rib in ribjih izdelkov v prehrani ljudi;
- vsa področja:
 - izboljšanje delovnih razmer,
 - naložbe v energetske učinkovitost,
 - izmenjava znanj, primerov dobre prakse, izobraževanj na temo trajnostnega ribištva in akvakulture, povečanja nadzora in spremljanja stanja okolja.

Iz nadaljnjega vrednotenja so bili izločeni naslednji deli okolja: tla, zrak, kulturna dediščina in krajina, odpadki, hrup, elektromagnetno sevanje in svetlobno onesnaževanje, saj je bilo na podlagi opredelitve vplivov, ocene njihovega obsega in podanih obrazložitvev ocenjeno, da izvedba OP ESPR 2014–2020 na te dele okolja ne bo imela bistvenega vpliva.

Za obravnavane dele okolja vode, podnebne spremembe, varovana območja narave in biotska pestrost, zdravje ljudi in kakovost življenja so bili opredeljeni okoljski cilji programa in kazalci za opredelitev ocene vpliva programa na cilje.

Okoljski cilji programa		Kazalci
Dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe	Dobro kemijsko in ekološko stanje vodnih teles celinskih voda in morja	• Kemijsko in ekološko stanje vodnih teles
	Preprečevanje nadaljnjega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam	• Število novih objektov akvakulture • Delež ekološke proizvodnje glede na celotno proizvodnjo v akvakulturi • Število zaprtih sistemov in gojitvene kapacitete • Število obstoječih objektov, kjer se bo uvedlo nove tehnologije na področju ravnanja z odpadnimi vodami z namenom zmanjšanja negativnih vplivov na okolje in izboljšanja učinkovitosti • Priprava študije identifikacije najprimernejših območij za akvakulturo usklajeno z drugimi okoljskimi zahtevami
Ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost	Doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020	• Stanje morskega okolja (deskriptorji): ◦ biotska raznovrstnost (D1)
	Ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst	• Ohranitveno stanje izbranih vrst rib, rakov, dvoživk in ptic: ◦ sulec (Hucho hucho) ◦ soška postrv (Salmo marmoratus) ◦ laška žaba (Rana latastei) ◦ nižinski urh (Bombina bombina) ◦ navadni koščak (Austropotamobius torrentium) ◦ vranjek (Phalacrocorax aristotelis desmarestii) ◦ rumenonogi galeb (Larus michahellis/cachinnans) ◦ navadna čigra (Sterna hirundo) • Ohranitveno stanje izbranih skupin habitatnih tipov: ◦ morskih in obmorskih habitatnih tipov ◦ habitatnih tipov celinskih voda • Število projektov: ◦ v okviru ukrepa »Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve« ◦ namenjenih obnovi obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture

Okoljski cilji programa		Kazalci
	Nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst	- Število tujerodnih vrst: - morske tujerodne rastline in živali - sladkovodne tujerodne vrste rib - Število projektov za namen vnosa tujerodnih vrst ter število predlaganih tujerodnih vrst v okviru ukrepov povezanih s trženjem
Zdravi ljudje in kakovostno življenje	Vzpostavljanje, ohranjanje in krepitev zdravih prehranjevalnih navad	Poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca (delež prispevka slovenskega ribiškega sektorja)
	Zagotavljanje zadostne preskrbljenosti prebivalstva s kakovostno in zdravju koristno hrano na trajnostni način	- Število projektov namenjenih - dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture ter spodbujanju lokalne pridelave - nadzoru nad ribiškimi proizvodi in proizvodi iz akvakulture - Proizvodnja v akvakulturi
	Zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu	- Število delovnih nezgod in nesreč - Število projektov za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji

Vplivi izvedbe operativnega programa na opredeljene okoljske cilje programa so vrednoteni na podlagi sprememb meril, ki so bila postavljena za spremljanje doseganja posameznega okoljskega cilja.

Tekom izdelave okoljskega poročila je bilo ugotovljeno, da bi OP ESFR 2014–2020 lahko imel večje vplive predvsem na biotsko raznovrstnost in okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«, saj med drugim podpira naložbe v ukrepe, ki bi lahko pomenili fizične poškodbe morskega dna in lokalno poslabšanje stanja morskih in obmorskih habitatov ter nanje vezanih rastlinskih in živalskih vrst, spremembe morfološkega in hidrološkega stanja vodnih teles ter populacij vrst in vnos tujerodnih vrst. Operativni program pa bo imel tudi pozitivne vplive na omenjeni okoljski cilj, in sicer z vidika naložb v preprečevanje slabšanja oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti. V nadaljevanju so bili ti vplivi ustrezno obravnavani v fazi vrednotenja.

Na podlagi navedenega je bilo ocenjeno, da bo imela izvedba programa:

- nebitven vpliv (B) na okoljski cilj programa »dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe«,
- nebitven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C) na okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«,
- pozitiven vpliv (A) na okoljski cilj programa »zdravi ljudje in kakovostno življenje«.

Posledično so bili predvideni ukrepi za omilititev vplivov, ki se nanašajo na povezovanje in sosledje izvedbe posameznih ukrepov znotraj OP ESFR 2014–2020, potrebo po izvedbi popisa varovanih vrst in habitatnih tipov v določenih primerih ter vzpostavitev sistema o poročanju o priloži varovanih vrst, sonaravno izvedbo morebitnih gradbenih posegov v vode, čas izvajanja gradbenih del in ukrepov za zaščito pred plenilci, ohranjanje drstišč, mrestišč in drugih habitatnih struktur. Omilitveni ukrepi predvidevajo tudi pogoje za izvajanje obnove obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata, zagotavljanje ustrezne kakovosti in količine vode v strugi in iztoku iz ribogojnice ter gojenje tujerodnih vrst.

Podani sta bili tudi dve priporočili. Prvo se nanaša na časovno izdelavo študije za določitev potencialnih območij za razvoj akvakulture, drugo pa na izvedbo raziskave morskih hrustančnic, morskih sesalcev in morskih plazilcev v slovenskem morju.

Med izdelavo okoljskega poročila je bilo tako ugotovljeno, da bo imela izvedba Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 nebitven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C) na posamezne dele okolja in je tako z vidika celovite presoje vplivov na okolje sprejemljiva.

Za spremljanje stanja okolja pri izvedbi OP ESFR 2014–2020 so bili predvideni kazalci za spremljanje ohranjenosti biotske raznovrstnosti, in sicer »stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij in ekosistemov« ter »stanje na področju varstva naravnih vrednot«.

Pripravlavec plana je upošteval povezave z drugimi plani, okoljska izhodišča in druge obvezne podlage za pripravo plana ter usmeritve nosilcev urejanja prostora, podane na scopingu. Nosilec urejanja prostora ni posredoval podrobnejših smernic.

NON-TECHNICAL SUMMARY

The Republic of Slovenia, as a member of the European Union, is obliged to implement the Reformed Common Fisheries Policy and the Integrated Maritime Policy. The European Maritime and Fisheries Fund (EMFF) is one of the five funds of the Common Strategic Framework - for purpose of its disbursement, the Operational Programme for the implementation of the European Maritime and Fisheries Fund of the Republic of Slovenia for the period 2014-2020 (OP EMFF 2014–2020) was prepared. The Programme covers the entire territory of the Republic of Slovenia and it addressed following areas in the fisheries sector:

- maritime commercial fishing
- farming of aquatic organisms (freshwater aquaculture and mariculture)
- processing and marketing of fishery and aquaculture products

Due to the fact, that the implementation of the Programme may have significant effects on the environment, and in accordance with requirements of relevant national legislation, the Strategic Environmental Assessment (SEA) was carried out as a part of the OP EMFF 2014-2020 preparation. Generally, the purpose of SEA is to integrate the principles of sustainable development, integrity and prevention in the planning and decision-making process in thus to prevent or at least significantly reduce likely significant adverse effects or consequences on the environment and protected areas.

OP EMFF 2014–2020 includes 6 Union priorities (UP), within which all proposed actions will be implemented:

- UP1: Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries
- UP2: Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture
- UP3: Fostering the implementation of the Common Fisheries Policy (CFP)
- UP4: Increasing employment and territorial cohesion
- UP5: Fostering marketing and processing
- UP6: Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy (IMP)

Selected actions are directed towards achieving one of the 3 thematic objectives (TO) of the Common Strategic Framework:

- TO3: Enhancing the competitiveness of small and medium enterprises of the fishery and aquaculture sector
- TO6: Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency
- TO8: Promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility

The Environmental Report was prepared throughout the SEA process following the used methodology and in accordance with *Regulation on the Environmental Report and the detailed procedure of the Strategic Environmental Assessment for plans and programs implementation effect on the environment (Official Gazette of RS, No. 73/05) (Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05))*. Publicly available data and the data provided by the Client and the competent institution were used for preparation of the Environmental Report. For each action the potential impacts (both positive and negative) were described and characterised (i.e. if impacts can direct, indirect etc.) and the cumulative and synergistic effects of the whole program on individual environmental components are estimated. In addition, for actions that may cause significant adverse effects, the expected pressures loads were estimated, as well as the consequences that may arise and how the impacts may associate with characteristics of the area were described.

At the beginning of SEA process, following possible alternatives were discussed:

- Alternative 0 or zero alternative, where none of the actions is implemented
- Alternative A or basic alternative, where only the actions selected for the implementation in the period 2014-2020 will be implemented, without those actions that could be implemented after the mid-term evaluation of the OP EMFF 2014–2020 based on the future needs of the sector
- Alternative B or complemented basic alternative, where in addition to the actions selected for the implementation in the period 2014-2020 also actions based on the future needs of the sector will be implemented after the mid-term evaluation of the OP EMFF 2014–2020
- Alternative C or EMFF alternative which includes the implementation of all the actions identified in the Regulation EMFF (EU, No. 508/14)

It was concluded that the Alternative 0 or zero alternative and Alternative C or EMFF alternative are not realistic, since both - the complete lack of actions such as the implementation of all the actions - cannot be expected to happen. Therefore, in the context of the Environmental Report, only the alternatives A and B were evaluated. Alternative 0 was otherwise evaluated within evaluation of the environment status development in case that the operational program will not be implemented (5.3 Verjeten razvoj stanja okolja, če se operativni program ne izvede).

Following potential issues relating to implementation of the Operational Programme and Regulation EMFF (EU, No. 508/14) were identified:

- maritime commercial fishing
 - reduction of fishing due to requalification of fishermen
 - promotion of fishing gears with lower impact on seabed
 - reduce of unwanted catches or its processing
 - modernization and replacement of fishing vessels engines
 - establishment of an infrastructure for waste collection
- farming of aquatic organisms (freshwater aquaculture and mariculture)
 - reducing the pressures due to the transition to the extensive and ecological form of aquaculture, the introduction of closed systems, reduced use of the nutrients, drugs and chemicals
 - adjustment of aquaculture to climate change by introducing new technologies
 - increase of local pressures by placing new facilities of aquaculture
 - potential introduction of non-indigenous species
- processing and marketing of fishery and aquaculture products
 - improving the quality of the local food production
 - processing of unwanted catches and thereby reducing marine waste
 - increase in consumption of fish and fish products in human nutrition
- all areas
 - improvement of working conditions
 - investments in energy efficiency
 - exchange of knowledge, good practice examples, trainings on sustainable fisheries and aquaculture, enhancing supervision and environmental monitoring

Certain environmental components were excluded from detailed evaluation: soil, air, cultural heritage and landscape, waste management, noise, electromagnetic radiation and light pollution. The reason for their exclusion was that based on the defined impacts and evaluation of their scope together with provided characterisation, it had been concluded that implementation of the OP EMFF 2014–2020 will not cause significant impacts on these environmental components.

For other environmental components i.e. water, climate change, protected areas of nature and biodiversity, human health and quality of life, the environmental objectives and indicators for assessing the impacts of the program on these objectives were defined.

The environmental objectives relevant to the programme		Indicators
Good status of surface and ground water and climate change adaptation	Good chemical and ecological status of inland water bodies and sea	• Chemical and ecological status of water bodies
	Preventing deterioration of water quality and adaptation to climate change	• Number of new aquaculture facilities • The share of ecological production in relation to total production in aquaculture • Number of closed systems and their cultivation capacity • Number of existing facilities which will introduce new technologies in the field of waste water treatment in order to reduce negative environmental impacts and improve efficiency • Preparation of study to identify the most suitable areas for aquaculture with other environmental requirements integrated
Preserved favourable status of habitat types and biodiversity	Achieving good environmental status of the sea by 2020	• The state of the marine environment (descriptors): ◦ Biodiversity (D1)
	Maintaining or achieving a favourable status of habitat types, flora and fauna	• Conservation status of selected species of fish, crustaceans, amphibians and birds: ◦ Huchen (<i>Hucho hucho</i>) ◦ Marble trout (<i>Salmo marmoratus</i>) ◦ Italian agile frog (<i>Rana latastei</i>) ◦ European fire-bellied toad (<i>Bombina orientalis</i>) ◦ Stone crayfish (<i>Austropotamobius torrentium</i>) ◦ European shag (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>) ◦ Yellow-legged gull (<i>Larus michahellis/cachinnans</i>) ◦ Common tern (<i>Sterna hirundo</i>) • Conservation status of selected groups of habitat types: ◦ marine and coastal habitat types ◦ habitat types of inland waters • Number of projects: ◦ under the action "Aquaculture providing environmental services" ◦ aimed at the restoration of existing aquaculture ponds or lagoons

The environmental objectives relevant to the programme		Indicators
	Controlled introduction of non-indigenous species	• Number of non-indigenous species ◦ marine non-indigenous plants and animals ◦ non-indigenous freshwater fish • Number of projects for the purpose of introduction of non-indigenous species and the number of non-indigenous species proposed in the context of marketing actions
Healthy people and good quality of life	Establishing, maintenance and strengthening of healthy nutrition habits	• Consumption of fish and fish products per capita (the proportion of the contribution of the Slovenian fishery sector)
	Ensuring a sufficient supply the population with high-quality and healthy food in a sustainable manner	• Number of projects aimed at: ◦ improving the quality of production, processing and distribution of products from fishery and aquaculture sector and the promotion of local production ◦ supervision of fishery and aquaculture products • Production in aquaculture
	Reducing the number and severity of injuries at work	• The number of work related incidents and accidents • Number of projects to improve conditions for ensuring safety of fishermen, fish and shellfish farmers and employees in the manufacturing industry

Impacts of the Operational Programme implementation on relevant environmental objectives were measured through the changes in the criteria (in detail described in chapter 7.1 Merila in metode ugotavljanja in ocenjevanja vplivov) that have been set for the achievement of individual environmental objective.

During the preparation of the environmental report, it was identified that OP EMFF 2014–2020 could have more significant impacts in particular on biodiversity and environmental objective "Preserved favourable status of habitat types and biodiversity". Among others, investments in proposed actions can lead to physical damage to the sea bottom, localized deterioration of the marine and coastal habitats including flora and fauna, changes in morphological and hydrological status of water bodies and status of species populations through the introduction of non-indigenous species. On the other hand, the Operational Programme will also have some positive impacts on this environmental objective through investments in the prevention of deterioration or focusing directly on improving the status of biodiversity. In the evaluation phase these impacts were adequately addressed.

Through the approach described above, it was estimated that the implementation of the program would have:

- insignificant impact on environmental objective "Good status of surface and ground water and climate change adaptation"
- insignificant impact due to the implementation of mitigation measures on environmental objective "Preserved favourable status of habitat types and biodiversity"
- positive impact on environmental objective "Healthy people and good quality of life"

Consequently the impacts evaluation, the mitigation measures were proposed. The mitigation measures are focused on coordinated implementation of actions and sequence of implementation of individual actions within the OP EMFF 2014–2020, the need to conduct an inventory of protected species and habitat types in certain cases, establishment of a system for reporting of the incidental catches of protected species, sustainable execution of construction work in water bodies, period of execution of construction works, actions for protections against predators, conservation of spawning grounds and other habitat structures. Mitigation measures also address conditions for the sludge disposal during the restoration of existing aquaculture ponds or lagoons, a need to ensure adequate quality and quantity of water in the streams, the issues of the outflow from the fish farms and the non-indigenous species breeding.

In addition, two recommendations were further specified. The first refers to the preparation time of the study to identify the most suitable areas for aquaculture, the other one to implementation of the research on marine cartilaginous fish, marine mammals and marine reptiles in the Slovenian sea.

Based on the Environmental Report it was concluded that the implementation of the Operational Programme for the implementation of the European Maritime and Fisheries Fund of the Republic of Slovenia for the period 2014 – 2020 will have the insignificant impacts on the environmental components due to the implementation of mitigation measures (C) and thus it is acceptable from the SEA point of view.

Indicators for biodiversity conservation monitoring were recommended for environmental monitoring of the OP EMFF 2014-2020 implementation, namely "Status of plant and animal species, their habitats, habitat types, ecologically important areas, special protection areas and ecosystems" and "Natural values protection status".

Based on the analyses performed within SEA it can be concluded that the Operational Programme is coherent with and linked to other relevant plans and environmental baseline as well as it integrates expert inputs and the guidelines given by the spatial planning authority during the scoping.

KAZALO

Povzetek za javnost	3
Non-technical summary	6
Kazalo	9
Seznam kratic in pojmov	12
1 Splošno	14
1.1 Ozadje za pripravo poročila	14
1.2 Metoda dela	15
1.3 Struktura Okoljskega poročila	16
2 Podatki o operativnem programu	17
2.1 Struktura in tematski cilji operativnega programa	18
2.2 Načrtovani ukrepi in posebni cilji operativnega programa	18
2.3 Neupravičene aktivnosti	21
2.4 Finančni okvir, utemeljitev za izbor in predvideno število projektov	22
2.5 Odnos do drugih ustreznih programov	28
2.5.1 Na podlagi opredelitev v OP ESPR 2014–2020	28
2.5.2 Na ravni Evropske unije	29
2.5.3 Na ravni države	30
2.6 Potrebe po naravnih virih	31
2.7 Predvidene emisije, odpadki in odpadne vode ter ravnanje z njimi	31
3 Stanje izvajanja aktivnosti na področju ribištva in opredelitev vplivov na okolje	32
3.1 Morski gospodarski ribolov	32
3.1.1 Vplivi izvajanja aktivnosti morskega gospodarskega ribolova na okolje	34
3.1.1.1 Fizične poškodbe morskega dna	34
3.1.1.2 Izlov komercialnih vrst in naključno ulovljenih vrst	34
3.1.1.3 Odpadki v morskem okolju	34
3.1.1.4 Podvodni hrup	34
3.2 Vzreja vodnih organizmov	34
3.2.1.1 Sladkovodna akvakultura	36
3.2.1.2 Marikultura	37
3.2.2 Vplivi izvajanja aktivnosti vzreje vodnih organizmov na okolje	37
3.2.2.1 Sladkovodna akvakultura	37
3.2.2.2 Marikultura	37
3.3 Predelava in trženje proizvodov iz ribolova in akvakulture	38
3.3.1 Vplivi izvajanja aktivnosti predelave in trženja proizvodov iz ribolova in akvakulture na okolje	38
3.4 Stanje izvajanja preostalih aktivnosti na področju ribištva	38
4 Scoping	39
4.1 Alternative	53
5 Stanje okolja in verjeten razvoj v primeru neizvajanja operativnega programa	54
5.1 Stanje okolja	54
5.1.1 Površinske in podzemne vode	54
5.1.1.1 Kemijsko in ekološko stanje	54
5.1.1.2 Vodna bilanca	56
5.1.2 Morsko okolje	56
5.1.3 Podnebje in podnebne spremembe	58
5.1.3.1 Padavine in temperature	58
5.1.3.2 Spreminjanje temperaturnih režimov rek	58
5.1.3.3 Količine celinskih voda	59
5.1.4 Biotska raznovrstnost in habitatni tipi	59
5.1.4.1 Vrste	59

5.1.4.2	Habitatni tipi.....	64
5.1.4.3	Območja ohranjanja narave.....	66
5.1.5	Zdravje ljudi.....	67
5.1.5.1	Ribe in morski izdelki v prehrani.....	67
5.1.5.2	Vnos kovin v človeško telo s hrano.....	67
5.1.5.3	Kopalne vode.....	68
5.2	Varstvena, varovana, zavarovana in degradirana območja.....	69
5.3	Verjeten razvoj stanja okolja, če se operativni program ne izvede.....	74
6	Okoljski cilji programa in kazalci za spremljanje doseganja teh ciljev.....	75
7	Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa na okoljske cilje programa.....	79
7.1	Merila in metode ugotavljanja in ocenjevanja vplivov.....	79
7.2	Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa na okoljske cilje programa.....	82
7.3	Omilitveni ukrepi.....	95
7.4	Priporočila.....	98
7.5	Spremljanje stanja okolja.....	98
8	Opozorilo o celovitosti poročila.....	99
9	Vključevanje javnosti in nosilcev urejanja prostora.....	100
10	Sklepna ocena.....	101
11	Viri in literatura.....	102

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Vrsta oz. značaj vpliva operativnega programa na okolje.....	15
Preglednica 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe programa na uresničevanje okoljskih ciljev programa.....	16
Preglednica 3: Izbrani ukrepi UP1, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni.....	19
Preglednica 4: Izbrani ukrepi UP2, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni.....	19
Preglednica 5: Izbrani ukrepi UP3, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni.....	20
Preglednica 6: Izbrani ukrepi UP4, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni.....	20
Preglednica 7: Izbrani ukrepi UP5, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni.....	21
Preglednica 8: Izbrani ukrepi UP6, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni.....	21
Preglednica 9: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo ter nacionalni prispevek po prednostnih nalogah Unije.....	22
Preglednica 10: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo po tematskih ciljih (TC).....	22
Preglednica 11: Izbrani ukrepi ESPR in utemeljitev za izbor v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT-analizo ter število predvidenih projektov.....	23
Preglednica 12: Iztovor oz. ulov ribiških plovil v FAO ribolovnem območju 37.2.1, v letih 2011 in 2012.....	33
Preglednica 13: Vzreja vodnih organizmov (t) v letih 2011 in 2012.....	35
Preglednica 14: Proizvodne zmogljivosti v akvakulturi (ha, 1.000 m ³) med letoma 2008 in 2012.....	35
Preglednica 15: Morski športni ulov in sladkovodni športni ribolov v kilogramih v letih 2011 in 2012.....	38
Preglednica 16: Pregled pričakovanih vplivov izvajanja operativnega programa na posamezne dele okolja.....	39
Preglednica 17: Pregled utemeljitev za obravnavo posameznih delov okolja.....	46
Preglednica 18: Deskriptorji z opisom stanja morskega okolja.....	56
Preglednica 19: Varovana, varstvena, zavarovana in degradirana območja in povzetek pravnih režimov.....	69
Preglednica 20: Predvideno stanje okolja, če se operativni program ne bi izvedel.....	74
Preglednica 21: Izbrani okoljski cilji programa ter kazalci glede na določen del okolja z opredelitvijo programskega dokumenta, iz katerega izhaja cilj, in obrazložitvijo izbire.....	75
Preglednica 22: Merila in metode za ugotavljanje in vrednotenje vplivov na posamezni okoljski cilj programa.....	79
Preglednica 23: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »dobro kemijsko in ekološko stanje vodnih teles celinskih voda in morja«.....	82
Preglednica 24: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »preprečevanje nadaljnega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam«.....	82
Preglednica 25: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivni ali negativnimi vplivi na postavljeni okoljski cilj »preprečevanje nadaljnega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam«.....	83
Preglednica 26: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020«.....	86
Preglednica 27: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst«.....	86
Preglednica 28: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst«.....	87
Preglednica 29: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivni ali negativnimi vplivi na postavljeni okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«.....	88

Preglednica 30: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »vzpostavljane, ohranjanje in krepitev zdravih prehranjevalnih navad«.....	91
Preglednica 31: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »zagotavljanje zadostne preskrbljenosti prebivalstva s kakovostno in zdravju koristno hrano na trajnostni način«	91
Preglednica 32: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu«	92
Preglednica 33: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivni ali negativnimi vplivi na postavljeni okoljski cilj »zdravi ljudje in kakovostno življenje«	92
Preglednica 34: Omilitveni ukrepi za okoljski cilj programa »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«.....	95
Preglednica 35: Spremljanje stanja okolja pri izvedbi OP ESFR 2014–2020.....	98

KAZALO SLIK

Slika 1: Območje izvajanja Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020	17
Slika 2: Lokacije in kapacitete oz. velikosti ribogojnic, ki so pomembne za gojenje rib za prehrano.....	36
Slika 3: Vodna telesa površinskih voda	54
Slika 4: Ocena kemijskega stanja vodnih teles podzemne vode v obdobju 2006–2008 in ocena trendov na posameznih merilnih mestih.....	55
Slika 5: Vodna bilanca Slovenije za obdobje 1961–1990.....	59
Slika 6: List 5: Analiza VRSTE – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti vrst glede na vse ocene in po posameznih skupinah vrst	60
Slika 7: Naseljene vrste rib in rakov v Sloveniji.....	64
Slika 8: Analiza HT – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov	65
Slika 9: Zvrsti in delež naravnih vrednot v Sloveniji.....	66

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Registrirana ribiška plovila po dolžini.....	33
Graf 2: Morski gospodarski ribolov z označenim trendom, ulov (t) med letoma 1990 in 2012	33
Graf 3: Akvakultura – vzreja (t) vodnih organizmov (sladkovodnih in morskih) z označenim trendom med letoma 1990 in 2012	35
Graf 4: Deleži vodnih teles površinskih voda v posameznih razredih kemijskega stanja za obdobje 2006–2008.....	54
Graf 5: Deleži vodnih teles površinskih voda v posameznih razredih ekološkega stanja za obdobje 2006–2008.....	55
Graf 6: Letna rečna bilanca Slovenije (neto odtok kot razlika med skupnim odtokom in dotokom) v milijon m ³ /leto	56
Graf 7: Ocenjena gostota populacije delfinov (število/km ²) z označenim trendom upadanja	62
Graf 8: Povprečna vsebnost kadmija v nekaterih kategorijah živil v obdobju 2006–2011 v Sloveniji (v mg/kg) in mejne vrednosti za te kategorije.....	67

PRILOGE

DODATEK za presojo sprejemljivosti Okoljskega poročila za Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

SEZNAM KRATIC IN POJMOV

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CISE	skupno okolje za izmenjavo informacij (angl. Common Information Sharing Environment)
CLLD	lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (angl. Community-Led Local Development)
CRA	centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov
D1-11	deskriptorji
EGS	Evropska gospodarska skupnost
EK	Evropska komisija
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EMS	elektromagnetno sevanje
ES	Evropska skupnost
ESI	Evropski socialni sklad
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
EU	Evropska unija
EUSAIR/JJMS	European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region / Jadransko-Jonska strategija
FAO	Organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo
FTE	polni delovni čas (angl. Full-time equivalent)
IKT	informacijsko-komunikacijska tehnologija
LAS	lokalna akcijska skupina
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MSP	mala in srednja podjetja
MSY	Maximum Sustainable Yield
NSNA	Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture za obdobje 2014–2020
NUMO	Načrt upravljanja morskega okolja
NUV	Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009–2015
OAS	Obalna akcijska skupina
OP	okoljsko poročilo
OP ESPR 2014–2020	Operativni program za izvajanje ESPR v RS za obdobje 2014–2020
OPN	občinski prostorski načrt
PC	poseben cilj
RS	Republika Slovenija
SRP	skupna ribiška politika
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
TC	tematski cilj
TP	tehnična pomoč
UVHVR	Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
UP	prednostna naloga Unije
URSP	Uprava Republike Slovenije za pomorstvo
VTPodV	vodno telo podzemnih voda
VTPV	vodno telo površinskih voda
ZZRS	Zavod za ribištvo Slovenije

Akvakultura	je panoga, ki zajema vse oblike gojenja vodnih organizmov, od alg do vretenčarjev. Slovenski sektor akvakulture zajema vzrejo sladkovodnih in morskih organizmov. V okviru sladkovodne akvakulture se zaenkrat vzrejajo le ribe, v morju tudi mehkužci. Glede ambienta akvakulturo torej delimo na sladkovodno in morsko (marikulturo). Sladkovodno glede na temperaturo vode oz. vrste rib delimo na hladnovodno in toplovodno, glede na intenzivnost pa na intenzivno, polintenzivno in ekstenzivno.
Aktivno ribiško plovilo	je plovilo, ki je v obravnavanem obdobju predložilo vsaj en ladijski dnevnik.
Celostna pomorska politika	pomeni politiko Unije, katere cilj je spodbujanje usklajenega in doslednega odločanja, da se s skladnimi pomorskimi politikami in ustreznim mednarodnim sodelovanjem čim bolj povečajo trajnostni razvoj, gospodarska rast in socialna kohezija držav članic ter zlasti obalnih, otoških in najbolj oddaljenih regij v Uniji ter pomorskih sektorjev.
Gospodarski ribolov	je ribolov, ki se izvaja na podlagi veljavnega dovoljenja za gospodarski ribolov in posebnega dovoljenja za gospodarski ribolov.
Kazalci stanja okolja	so podatki o stanju okolja ali njegovih delov o določeni lastnosti ali razvoju pomembnega pojava v okolju, ki so določeni v poročilu o okolju v Republiki Sloveniji, ki je pripravljeno v skladu s predpisi s področja varstva okolja, in drugi javno dostopni kazalci stanja okolja ter drugi kazalci stanja okolja, ki so opredeljeni na podlagi analize okoljskih izhodišč.
Mali priobalni ribolov	predstavljajo ribiška plovila, katerih skupna dolžina ne presega 12 metrov in ki ne uporabljajo vlečnega orodja: • vlečne mreže z gredjo, • pridnene vlečne mreže s širilkami, • pridnene vlečne mreže za vleko v paru, • pelagične vlečne mreže s širilkami, • pelagične vlečne mreže za vleko v paru, • dvojne vlečne mreže s širilkami.
Naključni ulov / prilov	je nenačrtovan naključen ulov neciljnih vrst, ki se ujamejo v mrežo.
Neželeni ulov / zavržek	je ulov, ki se vrne v morje. Razlogi za zavržek so na primer: vrste niso komercialne, velikost organizmov ni komercialna, velikost organizmov ni legalna, organizmi so poškodovani, ulov je bil preobil.
Okoljski cilji	so prevzete obveznosti, določene v ratificiranih mednarodnih pogodbah ali predpisih Evropske unije, ki se nanašajo zlasti na povzročanje čezmejnih vplivov na okolje ter globalno onesnaževanje, in varstveni cilji na območjih s posebnim pravnim režimom, ki vključujejo usmeritve, izhodišča, omejitve in prepovedi zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine. Okoljski cilji so tudi drugi cilji, opredeljeni v okoljskih izhodiščih, programih in načrtih s področja varstva okolja, dokumentih s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in v drugih pravnih aktih zaradi uresničevanja načel varstva okolja ali trajnostnega razvoja.
Okoljski cilji programa	so okoljski cilji, ki se nanašajo na program in ustrezajo značilnostim okolja na območju oz. področju plana.
Osnutek plana	je faza v pripravi plana, kjer je plan pripravljen do tiste stopnje določenosti, ki omogoča presojo njegovih vplivov na okolje na podlagi okoljskega poročila.
Poseg v vode	je poseg v okolje, ki se nanaša na splošno ali posebno rabo voda, na izvajanje javnih služb po Zakonu o vodah in na onesnaževanje voda.
Proizvodi iz akvakulture	so vodni organizmi v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, pridobljeni s kakršno koli dejavnostjo ribogojstva, ali proizvodi iz njih.
Ribič	je vsaka oseba, ki opravlja dejavnosti gospodarskega ribolova.
Ribiško plovilo	je katero koli plovilo, ki je opremljeno za gospodarsko izkoriščanje morskih bioloških virov.
Ribolovno orodje	je orodje, s katerim se izvajata gospodarski ribolov in ribolov za znanstvene, raziskovalne in izobraževalne namene.
Stalež	je morski biološki vir, ki je prisoten na zadevnem območju upravljanja.
Ukrep	je sklop operacij.
Vpliv izvedbe programa	je takšno delovanje izvedbe programa na okolje, da se okolje zaradi tega spreminja oz. naravni procesi v njem potekajo drugače, kot bi sicer.

1 SPLOŠNO

1.1 OZADJE ZA PRIPRAVO POROČILA

Z novo finančno perspektivo 2014–2020 je prišlo do uvedbe Evropskega pomorskega in ribiškega sklada (ESPR), ki je eden izmed petih skladov skupnega strateškega okvira in je namenjen spodbujanju naslednjih gospodarskih panog: morskega gospodarskega ribolova, vzreje vodnih organizmov (sladkovodna akvakultura in marikultura) ter predelave in trženja proizvodov iz ribolova in akvakulture. Za predmetni sklad je Republika Slovenija skupaj s socialnimi partnerji in ostalimi zainteresiranimi stranmi pripravila Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (OP ESPR 2014–2020 oz. operativni program) in Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (NSNA RS za obdobje 2014–2020).

Cilj ESPR je uresničevanje ciljev prenovljene skupne ribiške politike in celostne pomorske politike, ki temelji na naslednjih ciljih: spodbujanju trajnostnega ter konkurenčnega ribištva in akvakulture, pospeševanju razvoja in izvajanja celostne pomorske politike Unije ob dopolnjevanju s kohezijsko politiko in skupno ribiško politiko, spodbujanju uravnoteženega in vključujočega ozemeljskega razvoja ribiških območij (vključno z akvakulturo) in prispevanju k izvajanju reformirane skupne ribiške politike. Republika Slovenija bo kot članica Evropske unije s pomočjo OP ESPR 2014–2020 spodbujala izvajanje reformirane skupne ribiške politike, ki gre v smeri ohranjanja in trajnostnega upravljanja staležev, hkrati pa podprla ribiški sektor v RS v smeri konkurenčnega in trajnostnega razvoja (MKGP, 2014a).

Zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive je treba v postopku priprave programa, katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti celovito presojo vplivov njegove izvedbe na okolje (CPVO), s katero se ugotovijo in ocenijo vplivi na okolje ter vključenost zahtev varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine v program, ter pridobiti potrdilo ministrstva o sprejemljivosti vpliva njegove izvedbe na okolje. Namen CPVO je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oz. posledice za okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. Cilj CPVO je torej »zagotoviti visoko raven varstva okolja in prispevati k vključevanju okoljskih vidikov v pripravljane in sprejemanje planov in programov, zato da se spodbuja trajnostni razvoj« (MKGP, 2014b).

Skladno s 40. členom *Zakona o varstvu okolja* (Ur. l. RS, št. 39/06 – UPB, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13) je CPVO treba izvesti zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive, in sicer v postopku priprave programa, katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, oz. za program za področje ribištva, če se z njim določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje, skladno z določbami 51. člena tega zakona, ali če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave. Ne glede na te določbe se celovita presoja vplivov na okolje izvede tudi, če ministristvo oceni, da bi lahko izvedba programa pomembneje vplivala na okolje. Pristojno ministristvo je ocenilo, da je postopek glede na veljavna določila treba izvesti. V tem primeru odločbe o potrebnosti izvedbe CPVO ni izdalo, saj potreba izvedbe CPVO izhaja že iz veljavne zakonodaje.

Izhodišča za pripravo okoljskega poročila so pravni režimi, omejitve, okviri, pogoji in druge podlage za doseganje okoljskih ciljev na področjih varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov in kulturne dediščine, ki so v skladu s predpisi s področja varstva okolja določene kot obvezna podlaga za pripravo programov. Rezultat procesa celovite presoje vplivov na okolje sta okoljsko poročilo in prilagojen program.

MKGP je za začetek priprave OP ESPR 2014–2020 v maju 2013 imenovalo delovno skupino, ki je bila zasnovana medresorsko. Upoštevajoč načelo partnerstva, je bilo vključenih kar največ zainteresiranih strani (državni organi (ministristvo, pristojno za izvajanje ribiške in okoljske politike, ministristvo, pristojno za pomorsko politiko, organ, pristojen za pripravo partnerskega sporazuma, Agencija RS za okolje, Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Inštitut RS za vode); socialni partnerji (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Društvo rejcev vodnih živali, predstavniki posameznih sektorjev – akvakulture (hladnovodna, toplovodna, marikultura) in ribištva glede na posamezne ribolovne tehnike (stoječe mreže, plavarice, koče) kot tudi predstavniki obalne akcijske skupine Ribič); nevladne organizacije (Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, slovensko društvo za morske sesalce MORIGENOS) ter druge zainteresirane institucije (Morska biološka postaja Piran, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in Zavod za ribištvo Slovenije)). Na vseh sestankih so dejavno sodelovali tudi izvajalci predhodnega vrednotenja in celovite presoje vpliva na okolje (MKGP, 2014a).

1.2 METODA DELA

Za potrebe priprave OP so uporabljeni javno dostopni podatki ter posredovani podatki s strani naročnika in pristojnih institucij. Opis operativnega programa je narejen glede na posredovani osnutek za javno razpravo (24. 7. 2014), kjer so opredeljene glavne značilnosti predvidenega programa in odnos do drugih ustreznih programov. Na podlagi pridobljenih podatkov je pripravljen pregled izvajanja posameznih aktivnosti, ki jih program obravnava, in njihovega vpliva na okolje.

Na podlagi znanega je bil izveden interni scoping projektne skupine, kjer so bili določeni potencialni vplivi (pozitivni in negativni) izvedbe programa na posamezne dele okolja. Podan je opis tega, kateri dogodki lahko povzročijo vplive, katere obremenitve lahko pričakujemo, kakšne posledice lahko nastopijo in kako so vplivi povezani z značilnostmi območja. Potencialni vplivi predvidenih ukrepov so bili najprej definirani po ukrepih, kjer je bila znakovno opredeljena lastnost vpliva izvedbe ukrepa na posamezni del okolja, nato pa obravnavani združeno po posameznih delih okolja (pomen oznak: ++ = večji pozitiven vpliv; + = manjši (posredni) pozitiven vpliv; 0 = ni vpliva; – = manjši (posredni) negativen vpliv; -- = večji negativen vpliv). V skladu s postavljenimi merili (glede na obseg in lastnost vpliva) so bili v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavani zgolj vplivi, za katere je bil prepoznan večji vpliv.

Ugotovljeni vplivi so v fazi vrednotenja natančneje opredeljeni tako, da je določena vrsta oz. značaj vpliva v skladu z *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/05).

Preglednica 1: Vrsta oz. značaj vpliva operativnega programa na okolje

Vrsta oz. značaj vpliva	Opis
Neposredni vpliv	Se ugotavlja, če se s programom načrtuje poseg v okolje, ki neposredno vpliva na izbrana merila vrednotenja.
Daljinski vpliv	Se ugotavlja, če se s programom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so posledica izvedbe programa in se zgodijo oddaljeno od posega v okolje.
Kumulativni vpliv	Se ugotavlja, če se s programom načrtuje poseg v okolje, ki zanemarljivo vpliva na izbrana merila vrednotenja, ima pa skupaj z obstoječimi posegi v okolje ali s posegi, ki so načrtovani ali se izvajajo na podlagi drugih planov, velik vpliv na izbrana merila vrednotenja, ali kadar ima več posameznih, za okolje zanemarljivih vplivov istega posega ali več posegov istega programa vpliv, katerega učinki na izbrana merila vrednotenja niso zanemarljivi.
Sinergijski vpliv	Se ugotavlja, če se s programom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so v celoti večji od vsote posameznih vplivov.
Trajanje vpliva	Začasni vpliv: predstavlja vpliv začasne narave. Kratkoročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v petih (5) letih od začetka. Srednjeročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja med petimi (5) in desetimi (10) leti od začetka. Dolgoročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja po desetih (10) letih od začetka. Trajni vpliv: predstavlja vpliv, ki pusti trajne posledice.

Vir: *Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/05).

Vplivi so bili ocenjeni na podlagi obsega sprememb po posameznih kazalcih stanja okolja in njihovi pomembnosti, stopnje upoštevanja varstvenih ciljev oz. drugih meril vrednotenja glede na:

- stanje okolja ali njegovih delov,
- varstvo naravnih virov,
- varstvo naravnih vrednot,
- ohranjanje biotske raznovrstnosti,
- značilnosti prebivalstva,
- zdravje ljudi.

Stanje okolja, kjer so opredeljene ključne značilnosti in problemi, ki izhajajo iz navedenega (obstoječe obremenitve), je podrobneje opisano za tiste dele okolja, kjer so bili pričakovani potencialni negativni vplivi izvedbe programa. Narejen je pregled pravnih režimov na varovanih območjih.

Pripravljena so bila izhodišča za pripravo okoljskega poročila (okoljski cilji programa, merila vrednotenja in metodologija ugotavljanja in vrednotenja vplivov plana na okolje), ki so bila posredovana pristojnemu ministrstvu za mnenje o ustreznosti izhodišč za pripravo okoljskega poročila za konkretne primere celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje.

Velikostni razredi vplivov programa na doseganje okoljskih ciljev programa so bili določeni na podlagi *Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/05) in imajo oznake od A do E z razredom X za primer, ko vplivov ni mogoče oceniti.

Preglednica 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe programa na uresničevanje okoljskih ciljev programa

Razred učinka	Opredelitev razreda učinka
A	Ni vpliva oz. je lahko pozitiven
B	Nebistven vpliv
C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov
D	Bistven vpliv
E	Uničujoč vpliv
X	Ugotavljanje vpliva ni možno

Vir: Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05).

Če se ocene za katerokoli posledico izvedbe programa uvrstijo v velikostni razred A ali B, so vplivi predmetnega programa sprejemljivi. Če se ocene za katerokoli posledico izvedbe programa uvrstijo v velikostni razred C, so vplivi predmetnega programa sprejemljivi zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov. Če se ocene za katerokoli posledico izvedbe programa uvrstijo v velikostni razred D ali E, so vplivi izvedbe predvidenih posegov na uresničevanje okoljskih ciljev programa nesprejemljivi.

Za okoljske cilje programa, za katere je vpliv predmetnega programa ocenjen z D, vendar je bilo prav tako ocenjeno, da obstajajo omilitveni ukrepi, ki jih predmetni program ne vključuje, vendar bi lahko vpliv omilili do te mere, da bi imel slednji značilnosti nebistvenega vpliva, je bila podana ocena C (vpliv je nebistven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov). Uredba v 12. členu navaja, da je treba, če se zaradi izvedbe programa ugotovijo bistveni ali uničujoči vplivi (oceni D in E), preveriti, ali jih je mogoče z omilitvenimi ukrepi omiliti do te mere, da postanejo zanemarljivi. Podani omilitveni ukrepi so bili obrazloženi, časovno in krajevno določeni, določen pa je bil tudi izvajalec omilitvenega ukrepa. V primeru neupoštevanja oz. neizvedbe podanih omilitvenih ukrepov se smatra, da je vpliv bistven in zanj velja ocena D.

Opredeljeno je spremljanje stanja in vplivov izvedbe programa na okolje. Za spremljanje stanja je predlagano spremljanje stanja kazalcev, v okviru katerega so predlagani nosilec spremljanja, način spremljanja, obdobje in pogostost ter vir podatkov o kazalcu.

1.3 STRUKTURA OKOLJSKEGA POROČILA

Okoljsko poročilo je sestavljeno iz dveh delov. Prvi del predstavlja opis stanja in zajema:

- podatke o operativnem programu,
- stanje izvajanja aktivnosti na področju morskega gospodarskega ribolova, vzreje vodnih organizmov ter predelave in trženja proizvodov iz ribolova in akvakulture z opredelitvijo vplivov na okolje,
- opredelitev vplivov programa in alternative,
- stanje okolja in verjeten razvoj v primeru neizvajanja operativnega programa.

Drugi del pa te vsebine povezuje in združuje v okviru opredelitve:

- okoljskih ciljev programa in kazalcev za spremljanje doseganja teh ciljev,
- meril in metod ugotavljanja in ocenjevanja vplivov,
- vrednotenja vplivov izvedbe operativnega programa na okoljske cilje programa,
- omilitvenih ukrepov in spremljanja stanja okolja.

2 PODATKI O OPERATIVNEM PROGRAMU

Ime operativnega programa:	Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (OP ESPR 2014–2020)
Pripravljaavec:	Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
Predvideno obdobje izvajanja:	2014–2020
Območje izvajanja:	Ozemlje Republike Slovenije.

Slika 1: Območje izvajanja Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Vir: Državna pregledna karta, Geodetska uprava Republike Slovenije.

Področja izvajanja:

- morski gospodarski ribolov,
- vzreja vodnih organizmov:
 - sladkovodna akvakultura,
 - marikultura;
- predelava in trženje proizvodov iz ribolova in akvakulture.

Namenska raba prostora:

Program ne obravnava posameznih lokacij in ne določa namenske rabe prostora.

2.1 STRUKTURA IN TEMATSKI CILJI OPERATIVNEGA PROGRAMA

Strategija izvajanja OP ESPR 2014–2020 spodbuja izvajanje reformirane skupne ribiške politike in celostne pomorske politike ter podpira razvoj ribiškega sektorja v Sloveniji v smeri konkurenčnega in trajnostnega razvoja. Izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Pri takšnih ukrepih zato niso podani natančnejši opisi.

Operativni program obsega 6 prednostnih nalog Unije (UP), znotraj katerih se bodo izvajali posamezni izbrani ukrepi:

- UP1: spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva,
- UP2: pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture,
- UP3: pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike (SRP),
- UP4: povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije,
- UP5: pospeševanje trženja in predelave,
- UP6: pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike (CPP).

Izbrani ukrepi so usmerjeni v doseganje enega izmed 11 tematskih ciljev (TC) skupnega strateškega okvira (*Uredba (EU), št. 1303/2013*); cilji, ki jim OP ESPR 2014–2020 s svojimi ukrepi ne sledi, so zapisani s sivo barvo:

- TC1: krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij,
- TC2: povečanje dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti,
- TC3: povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR),
- TC4: podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih,
- TC5: spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj,
- TC6: ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov,
- TC7: spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah,
- TC8: spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile,
- TC9: spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji,
- TC10: vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje,
- TC11: izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi.

2.2 NAČRTOVANI UKREPI IN POSEBNI CILJI OPERATIVNEGA PROGRAMA

UP1: spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva (trajnostni razvoj ribištva)

Izvajale se bodo aktivnosti za vzpostavitev ekonomsko uspešnega in trajnostnega ribiškega sektorja. Spodbujalo se bo izvajanje aktivnosti za povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, še posebej male priobalne flote, ter izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev ribičev. Podpirale se bodo tudi aktivnosti, namenjene varstvu in obnovi vodne biotske raznovrstnosti in morskega ekosistema. Hkrati se bodo spodbujale horizontalne aktivnosti, kot so razvoj poklicnega usposabljanja, pridobivanja novih strokovnih znanj in spretnosti za ribiče, krepitev povezovanja za prenos znanj in izmenjavo izkušenj in praks med zainteresiranimi stranmi, in sicer v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ter podpora krepitvi prenosa tehnološkega razvoja, inovacij in prenosa znanja med znanstveno-raziskovalno sfero in sektorjem.

Preglednica 3: Izbrani ukrepi UP1, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilji
Partnerstva med znanstveniki in ribiči	28	TC3	PC5
Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga	29 (1, 3)	TC8	PC6
Diverzifikacija in nove oblike prihodka	30	TC3	PC3
Zdravje in varnost	32	TC3	PC4
Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti	33	TC3	PC4
Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja	37	TC6	PC1
Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst	38	TC6	PC1
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 a, b, c, d, e, f, g, i)	TC6	PC2
Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb	41	TC4	PC5
Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova	42	TC3	PC4
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (1)	TC3	PC4
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (2)	TC6	PC1

Opomba: nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Ukrepi »diverzifikacija in nove oblike prihodka« se bo izvajal v okviru CLLD.

Posebni cilji:

- PC1: zmanjšanje vpliva ribištva na morsko okolje, vključno z izogibanjem neželenemu ulovu in njegovim čim večjim zmanjšanjem,
- PC2: varstvo in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov,
- PC3: zagotavljanje ravnotežja med ribolovno zmogljivostjo in razpoložljivimi ribolovnimi možnostmi,
- PC4: povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, vključno s flotami za mali priobalni ribolov, ter izboljšanje varnostnih ali delovnih pogojev,
- PC5: podpora krepitvi prenosa tehnološkega razvoja ribiškega sektorja, inovacij, vključno s povečanjem energetske učinkovitosti in prenosa tega znanja,
- PC6: razvoj strokovnega usposabljanja, novih strokovnih veščin ter vseživljenjskega učenja.

UP2: pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture (trajnostni razvoj akvakulture)

Glede na identificirane potrebe in dobre naravne možnosti obstaja potencial za nadaljnji razvoj konkurenčne in trajnostne akvakulture, in sicer tako tradicionalnih oblik vzreje kot oblik, ki so povezane z novimi tehnologijami in tehnikami vzreje.

Preglednica 4: Izbrani ukrepi UP2, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilji
Inovacije	47	TC3	PC1
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 a, b, c, d, f, g, h)	TC3	PC2
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 k)	TC4	PC3
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 e, i, j)	TC6	PC3
Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže	50	TC8	PC5
Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo	51	TC6	PC3
Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura	53	TC6	PC3
Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve	54	TC6	PC4
Ukrepi v zvezi z javnim zdravjem	55	TC3	PC4
Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali	56	TC3	PC4

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega interesa in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov.

Posebni cilji:

- PC1: podpora krepitvi prenosa tehnološkega razvoja, inovacij in prenosa znanja,
- PC2: povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja nosilcev dejavnosti akvakulture, vključno z izboljšanjem varnosti in delovnih pogojev, zlasti malih in srednjih podjetij,
- PC3: varstvo in obnova vodne biotske raznovrstnosti in krepitev ekosistemov, povezanih z akvakulturo, ter spodbujanje z viri učinkovite akvakulture,
- PC4: spodbujanje akvakulture z visoko ravno varstva okolja, zdravja in dobrega počutja živali ter javnega zdravja in varnosti,
- PC5: razvoj poklicnega usposabljanja, novih strokovnih znanj in spretnosti ter vseživljenjsko učenje.

UP3: pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike (SRP)

Ključna strateška usmeritev na področju nadzora ribištva je zagotoviti izpolnjevanje in po potrebi nadgradnjo zahtev, ki izhajajo iz nadzornega sistema skupne ribiške politike ter zadevajo slovensko ribištvo, kot tudi hiter in pravočasen odziv na morebitne nove zahteve v zvezi z nadzorom na področju skupne ribiške politike.

Preglednica 5: Izbrani ukrepi UP3, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Nadzor in izvrševanje	76	TC6	PC2
Zbiranje podatkov	77	TC6	PC1

Posebni cilji:

- PC1: izpopolnitev in pridobivanje znanstvenih spoznanj ter zbiranje in upravljanje podatkov,
- PC2: podpiranje spremljanja, nadzora in izvrševanja, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti ter učinkovita javna uprava brez povečanega upravnega bremena.

UP4: povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije

V finančnem obdobju 2014–2020 bo na obalnem območju izbrana in potrjena Obalna akcijska skupina (OAS) izvajala projekte v okviru trajnostnega razvoja ribiških območij na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. S strani deležnikov ribiškega sektorja so zaznane želja in ideje po projektih, ki sledijo ciljem zagotavljanja dodane vrednosti, diverzifikacije, vseživljenjskega učenja, prenosa primerov dobrih praks, ohranjanja naravne in kulturne dediščine celotnega obmorskega področja in ohranjanja okolja.

Na celinskem območju se bo sektor sladkovodne akvakulture v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD), vključil v delujoče lokalne akcijske skupine (LAS). Zaznana je želja po večji prepoznavnosti sektorja sladkovodne akvakulture na lokalnem območju, povezovanju med sektorji in panogami, skupnih nastopih na trgu in regionalnih izmenjavah, prenosih dobrih praks ter mreženju na lokalni, regionalni in meddržavni ravni.

Preglednica 6: Izbrani ukrepi UP4, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost:			
• pripravljalna podpora	62 (1a)	TC8	PC1
• izvajanje strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	63		
• dejavnosti sodelovanja	64		

Posebni cilji:

- PC1: spodbujanje gospodarske rasti, socialne vključenosti, ustvarjanja novih delovnih mest ter podpiranja zaposljivosti in mobilnosti delovne sile v obalnih in celinskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in akvakulture, vključujoč diverzifikacijo dejavnosti v ribištvo in drugih sektorjih pomorskega gospodarstva.

UP5: pospeševanje trženja in predelave

S spodbujanjem tržnih ukrepov in naložb v predelovalni industriji se bosta hkrati krepila proizvodni potencial sektorja akvakulture in prepoznavnost celotnega ribiškega sektorja. Kakovostna in varna potrošnja ribiških proizvodov se bo zagotavljala z vidika promocije sektorja, prek krepitev dodane vrednosti ribiškim proizvodom in s spodbujanjem razvoja tržnih informacij.

Preglednica 7: Izbrani ukrepi UP5, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Pomoč za skladiščenje	67	TC3	PC1
Ukrepi za trženje	68 (1 a, b, c, d, e, g)	TC3	PC1
Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture	69	TC3	PC2

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov.

Posebni cilji:

- PC1: izboljšanje tržne ureditve za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture,
- PC2: spodbujanje naložb sektorja predelave in trženja.

UP6: pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike (CPP)

Področje celostne pomorske politike (CPP) je zelo široko, saj zajema gospodarske panoge na morju in obali, področja, povezana z vodo, naravo, onesnaževanjem, s podnebnimi spremembami in prostorskim načrtovanjem tako na morju kot na obali. V preteklosti so bila ta področja ločena, vendar se od sprejetja *Direktive 2008/56/ES (Okvirna direktiva o morski strategiji)* vse bolj gradi na izvajanju celovitega pristopa k upravljanju morja in obale, ki upošteva celoten ekosistem in določa cilje, v skladu s katerimi je treba doseči dobro okoljsko stanje. Slovenija bo do leta 2015 pripravila Načrt upravljanja morskega okolja v skladu z določili *Direktive 2008/56/ES (Okvirna direktiva o morski strategiji)*, cilj katere je doseganje dobrega stanja morskega okolja do leta 2020, zato morajo države članice najpozneje do leta 2015 sprejeti potrebne ukrepe za doseganje ali ohranitev dobrega stanja morskega okolja. Pristop direktive temelji na ekosistemskem pristopu k upravljanju človekovih dejavnosti, ki človeka in njegove aktivnosti obravnava kot integralni del upravljanja naravnih ekosistemov. Bistvo pristopa je v iskanju ravnotežja med človekovimi aktivnostmi in omejitvami rabe naravnih virov, ki so potrebne za dolgoročno delovanje ekosistemov in ohranitev njihove integritete. Le tak celovit pristop vsebuje elemente trajnostnega razvoja in združuje okoljske, socialne in ekonomske vidike upravljanja. Skupno strategijo podpirajo še *Direktiva 2000/60/ES (Vodna direktiva)*, ki ureja ekološko stanje v obalnih in prehodnih vodah, in sicer z upoštevanjem obremenitve s hranili in kemikalijami ter hidromorfološke obremenitve, *Direktiva 92/43/EGS (Direktiva o habitatih)* in *Direktiva 2009/147/ES (Ptičja direktiva)*, ki določata ohranitvene cilje za nekatere morske in obalne habitate in vrste.

Preglednica 8: Izbrani ukrepi UP6, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Celostni pomorski nadzor	80 (1 a)	TC6	PC1
Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov	80 (1 b)	TC6	PC1
Izboljšanje poznavanja stanja morskega okolja	80 (1 c)	TC6	PC1

Posebni cilji:

- PC1: razvoj in izvajanje celostne pomorske politike (CPP).

2.3 NEUPRAVIČENE AKTIVNOSTI

V okviru izvajanja ESPR se med drugim ne spodbuja (*Uredba o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (EU, št. 508/2014)*):

- operacij, ki povečujejo ribolovno zmogljivost plovila (člen 11),
- opreme, ki povečuje zmožnost plovila za odkrivanje rib (člen 11),
- gradnje novih ribiških plovil ali uvoza ribiških plovil (člen 11),
- gojenja gensko spremenjenih organizmov (člen 46),
- podpora se ne dodeli operacijam akvakulture na zaščiteneh morskih območjih, če je pristojni organ države članice na podlagi presoje vpliva na okolje ugotovil, da bi operacija zelo škodljivo vplivala na okolje, česar ni mogoče ustrezno ublažiti (člen 46).

2.4 FINANČNI OKVIR, UTEMELJITEV ZA IZBOR IN PREDVIDENO ŠTEVILO PROJEKTOV

V okviru izvajanja OP ESPR je predvidena pridobitev 24,8 milijona evrov s strani ESPR in 7,8 milijona evrov državnega prispevka. Skupaj je v okviru programa predvidena poraba 32,6 milijona evrov. Največ sredstev je namenjenih pospeševanju okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture ter povečanju zaposlovanja in ozemeljske kohezije.

Preglednica 9: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo ter nacionalni prispevek po prednostnih nalogah Unije

Prednostna naloga Unije	Prispevek ESPR (1.000.000 evrov)	Nacionalni prispevek (1.000.000 evrov)	Skupaj (1.000.000 evrov)
Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	3,0	1,1	4,1
Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	6,0	2,0	8,0
Pospeševanje izvajanja SRP	4,3	1,0	5,2
Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije	5,0	1,7	6,7
Pospeševanje trženja in predelave	3,6	1,2	4,7
Pospeševanje izvajanja CPP	1,0	0,3	1,3
Tehnična pomoč	2,0	0,7	2,6
Skupaj	24,8	7,8	32,6

Vir: MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

Približno enak del sredstev je namenjen za povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij iz sektorja ribištva in akvakulture (okoli 9 milijonov evrov prispevka ESPR) ter ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov (okoli 8 milijonov evrov prispevka ESPR). Preostanek sredstev je namenjen spodbujanju trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile.

Preglednica 10: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo po tematskih ciljih (TC)

Prednostna naloga Unije	Prispevek ESPR (1.000.000 evrov)
TC3: povečanje konkurenčnosti MSP sektorja ribištva in akvakulture	9,3
TC6: ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov	8,2
TC8: spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile	5,3
Skupaj	24,8

Vir: MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

Preglednica 11: Izbrani ukrepi ESPR in utemeljitev za izbor v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT-analizo ter število predvidenih projektov

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
TRAJNOSTNI RAZVOJ RIBIŠTVA				
Partnerstva med znanstveniki in ribiči	28	/	/	/
Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga	29 (1, 3)	/	/	/
Diverzifikacija in nove oblike prihodka	30	/	/	/
Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja	37	Kot je pokazala analiza, so staleži večine vrst v severnem delu Jadranskega morja deljeni, poleg tega pa so nekateri že ogroženi, zato se je pokazala velika potreba po (sub)regionalnem sodelovanju in upravljanju ribištva na ravni skupnega morskega bazena severnega dela Jadranskega morja. S predhodnim vrednotenjem se ugotavlja, da se bo s sodelovanjem na ravni morskega bazena zagotovila skupna znanstvena podlaga za določitev ohranitvenih ukrepov ter izvajanje določil reformirane SRP. Skupni pristop bo tako omogočil lažjo vzpostavitev znanstvenih raziskav ribjih staležev v RS in spodbujal razvoj uporabnih raziskav bioloških virov za ribištvo ter ribiških tehnik in tehnologij, s čimer se bo okrepil znanstveni sektor severnega dela Jadranskega morja. Skupno regionalno sodelovanje bo predvsem olajšalo upravljanje morskih bioloških virov in prispevalo k večji trajnosti ribištva v severnem Jadranu. Za zmanjševanje zavržkov se bo po potrebi zagotovila ustrezna pristaniška infrastruktura za ravnanje z zavržki.	Ohranitveni ukrepi, zmanjšanje vpliva ribolova na okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst	2
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (2)		Dodana vrednost, kakovost, uporaba neželenega ulova ter ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	1
Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst	38	/	/	/
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 b, c, d, e, f, g, i)	Pri analizi so bile zaznane potrebe po večji vključitvi ribičev v ukrepe varovanja okolja in tesnejšem povezovanju z znanstvenoraziskovalnim področjem in nevladnimi organizacijami s področja varovanja okolja ter upravljavci zavarovanih območij. Ozaveščenost poklicnih ribičev je zaradi zelo omejenega naravnega vira visoka, tako da je pri tem ukrepu še veliko možnosti za izvajanje ozaveščevalnih dejavnosti. Z izvajanjem ukrepa bodo omogočena boljše poznavanje in spremljanje stanja morskega okolja, vrst in habitatov ter razumevanje vpliva ribiške dejavnosti na morsko okolje, za katero je bilo zaznano, da je pomanjkljivo. Po ugotovitvi predhodnega vrednotenja je tako treba podpirati tiste dejavnosti, ki bodo na različne načine izboljšale upravljanje zaščitene območij v slovenskem morju. Poleg tega lahko ukrep pripomore h krepitvi vloge ribičev, ki lahko dobijo dodatne, naravovarstvene funkcije.	Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov	7
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 a)	/	/	/
Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb	41	/	/	/

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
Zdravje in varnost	32	Analiza je pokazala potrebo po povečanju ekonomske učinkovitosti sektorja, zato je treba temu področju nameniti precejšnje pozornost. Ugotavljamo poslabševanje ključnih ekonomskih kazalnikov. Poleg tega je ciljna skupina majhna, zato je morski gospodarski ribolov kot gospodarska panoga zelo ranljiv. S spodbujanjem naložb za dodajanje vrednosti bi bilo mogoče te negativne trende ustaviti. Za nemoteno in učinkovito izvajanje dejavnosti pa bo treba urediti zastarelo pristaniško infrastrukturo tam, kjer bo to potrebno. Omejitev ribolova za določeno časovno obdobje lahko prizadene vitalnost sektorja, zato je smotno za začasno prenehanje ribolovne dejavnosti ribičem zagotoviti ustrezna nadomestila. Kot je ugotovljeno pri predhodnem vrednotenju, je z izvajanjem teh ukrepov pričakovati pozitivne učinke na strukturne spremembe v sektorju. Podpora se bo namreč kazala v rasti prihodkov prejemnikov in ustvarjene dodane vrednosti, zagotovila bo nadomestila ob izgubi dohodka ter izboljšala delovne razmere ribičev.	Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, diverzifikacije in novih oblik dohodka, novih ribiških podjetij ter zdravja in varnosti	10
Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova	42		Dodana vrednost, kakovost, uporaba neželenega ulova ter ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	12
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (1)		Dodana vrednost, kakovost, uporaba neželenega ulova ter ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	3
Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti	33		Začasno prenehanje	15
TRAJNOSTNI RAZVOJ AKVAKULTURE				
Inovacije	47	Potrebe za ukrepanje na področju inovativnosti in podpore razvoju znanj so v RS velike. Kot je pokazala analiza so raziskovalne aktivnosti na področju akvakulture skorajda zamrle, prav tako je zastarela raziskovalna infrastruktura. Posledično je bilo v sektorju akvakulture identificirano pomanjkanje sodobnih znanj ter nezadostno uvajanje sodobnih akvakulturnih proizvodnih tehnologij v prakso. Zaradi relativne majhnosti raziskovalne sfere, kaže spodbujati mednarodno znanstveno–raziskovalno sodelovanje in skupne raziskovalne projekte. Smotno je podpreti predvsem aplikativne raziskave, kjer bi raziskovalci iskali rešitve za konkretne probleme deležnikov v akvakulturi. Z izvajanjem ukrepa se bo okrepila raziskovalna in razvojna dejavnost. S tem bodo zagotovljene pozitivne strukturne spremembe (rast dodane vrednosti, krepitev konkurenčnosti, večja inovativnost), prav tako pa tudi uresničevanje drugih pomembnih ciljev, kot sta zmanjšanje negativnih vplivov na okolje in trajnostno izkoriščanje naravnih virov.	Inovacije, svetovalne storitve	3
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 a, b, c, d, f, g, h)	Analiza je v akvakulturi zaznala potrebe predvsem po boljšem izkoriščanju že obstoječih proizvodnih zmogljivosti, izboljšanju delovnih, higienskih in varnostnih razmer v obratih. Ker gre večinoma za manjše družinske enote, so smotne naložbe za razširitev in izboljšanje in ponudbe. Kot je ugotovljeno pri predhodnem vrednotenju, bo ukrep omogočil gradnjo novih ter posodobitev in povečanje zmogljivosti objektov, s čimer se bo sektor akvakulture okrepil in povečal proizvodnjo. Ukrep bo spodbudil posodobitev tehnologij in uvedbo sodobnih tehnologij, ki jih v RS še ni. Z dopolnilnimi dejavnostmi se bo spodbujala diverzifikacija proizvodnje in gojenih vrst. V celoti gledano, lahko ukrep spodbudi preskok akvakulture v RS v privlačno in konkurenčno dejavnost, s čimer se bo izboljšalo ekonomsko stanje upravičencev. Povečan prihodek in dodana vrednost bosta izboljšala dohodkovni položaj, kar bo omogočilo pozitivne strukturne spremembe v sektorju.	Produktivne naložbe v akvakulturo	12
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 k)	/	/	/

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo	51	Kot je pokazala analiza, je sladkovodna akvakultura dokaj majhen in slabo razvit sektor. Razmere v marikulturi so boljše in bolj urejene, saj je zaradi majhnosti slovenskega morja mogoče lažje upravljanje. V RS še ni sodobnih tehnologij v akvakulturi z majhnim vplivom na okolje. Za trajnostni razvoj panoge je bila zaznana potreba po ugotavljanju najprimernejših območij ter iskanju novih možnosti za razvoj. Z izborom ukrepov se bo spodbujal trajnostno naravnan sektor, izboljšalo ekonomsko stanje za dolgoročni razvoj dejavnosti. Z izvajanjem teh ukrepov bodo posredno pridobili tudi potrošniki in ponudniki gostinskih storitev, saj se bo povečala ponudba kakovostnih, zdravih, lokalno vzrejenih proizvodov, ki lahko poleg tržne ponudbe popestrijo tudi lokalno gostinsko ponudbo. Bistven prispevek bo tudi k izboljšanju načrtovanja razvoja akvakulture tako na strateški ravni kot na ravni posameznih nosilcev te dejavnosti.	Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo ter ukrepi za javno zdravje in zdravje živali	1
Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura	53		Omejitev vpliva akvakulture na okolje (sistemi za okoljsko ravnanje in presojo, okoljske storitve, povezane z ekološko akvakulturo)	10
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 e, i, j)		Produktivne naložbe v akvakulturo	3
Ukrepi v zvezi z javnim zdravjem	55	Gre za dva ukrepa, katerih izvajanje je odvisno od zunanjih dejavnikov. Nadomestila se bodo zagotovila vlagateljem ob izpadu dohodkov zaradi začasne ustavitve pridobivanja gojenih mehkužcev. Nekatere ribogojnice in vsa školjčičišča so na območjih Natura 2000 in drugih varovanih območjih, kjer lahko pride do navzkrižij z varstvenimi cilji. Poleg tega so v RS določene kvalifikacijske vrste rib, ki jih je treba ohranjati tudi z vzgojo in vlaganjem mladice ex-situ. Izbor ukrepov bo podprl uskladitev dejavnosti akvakulture z varstvenimi cilji varovanih območij in ohranjanje vrst s pomočjo metod ex-situ. Kot je ugotovljeno pri predhodnem vrednotenju, se lahko med nosilci akvakulture z izvajanjem posredno pripomore tudi k večjemu razumevanju mogočih naravovarstvenih funkcij akvakulture in razumevanju omejitev, ki so za to dejavnost potrebne zaradi ohranjanja narave, ter k vzpostavitvi intenzivnejšega sodelovanja med sektorjem in institucijami, pristojnimi za ohranjanje narave.	Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo ter ukrepi za javno zdravje in zdravje živali	10
Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve	54		Omejitev vpliva akvakulture na okolje (sistemi za okoljsko ravnanje in presojo, okoljske storitve, povezane z ekološko akvakulturo)	3
Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže	50	V analizi stanja akvakulture so poudarjene številne značilnosti sektorja akvakulture, ki narekujejo potrebo po dejavni vključitvi države v razvoj človeških virov. V izhodišču se poraja potreba po tem že zaradi strukturnih danosti akvakulture, za katero so značilne razpršenost, majhne proizvodne enote in nizka dodana vrednost. Zlasti v sladkovodni akvakulturi lahko govorimo tudi o nizki stopnji profesionalizacije dejavnosti. Potrebe po izboljšanju znanja se pojavljajo tako na področju tehnologij kot tudi v trženjskem in upravljavskem znanju ter veščinah. Ukrepi so smiselni tudi pri mreženju, saj so na tem področju zaznane slabosti v smislu šibke izmenjave znanja in dobrih praks med deležniki, šibke povezanosti sektorja ter s tem povezanega tehničnega in trženjskega sodelovanja. Pričakovani posredni učinki, kot so izboljšanje kazalnikov ekonomske uspešnosti poslovanja, uvajanje tehnoloških in trženjskih inovacij ter povezovanje, lahko prispevajo k pozitivnim strukturnim spremembam v sektorju akvakulture.	Spodbujanje človeškega kapitala na področju akvakulture na splošno in spodbujanje uveljavljanja novih gojiteljev vodnih organizmov	6
Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali	56	/	/	/
POSPEŠEVANJE IZVAJANJA SRP				
Nadzor in izvrševanje	76	Gre za ukrep, ki ga je obvezno vključiti v OP. Poleg tega je za izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz sistema nadzora SRP, z vidika RS nujno sofinanciranje s strani EU, saj so zahteve nadzora nesorazmerne glede na velikost ribiškega sektorja (tj. izpolnjevati moramo enake obveznosti, kot veljajo za vse države članice EU, naš ribiški sektor pa je med najmanjšimi v EU).	Izvajanje sistema Unije za nadzor, inšpekcijske preglede in izvrševanje	15
Zbiranje podatkov	77	Zbiranje podatkov je obvezno za vse države članice. Prispeva k posebnemu cilju zagotavljanja pomembnih in visokokakovostnih podatkov in analiz podatkov. Brez tega si je nemogoče zamisliti učinkovit in dober sistem sprejemanja upravljavskih odločitev, ki morajo temeljiti na visokokakovostnih in pomembnih podatkih ter njihovih analizah.	Podpora za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov	1

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
POVEČANJE ZAPOSLOVANJA IN OZEMELJSKE KOHEZIJE				
Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost:				
• pripravljalna podpora	62 (1 a)	Po opravljeni analizi je bila zaznana potreba po izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, tako na obali kot na celini, predvsem v smislu izboljšanja gospodarske uspešnosti in prepoznavnosti gospodarskih subjektov s področja ribištva in akvakulture v lokalnih skupnostih. Pomembni so pa tudi posredni učinki sodelovanja med partnerji na lokalni ravni. Krepijo se medsebojno razumevanje, vzajemnost in zaupanje. Gre torej za krepitev socialnega kapitala, ki ključno prispeva k trajnemu izboljšanju blaginje lokalnih skupnosti, kar se je izkazalo kot potrebno. Sodelovanje med lokalnimi akcijskimi skupinami, prenos primerov dobrih praks, povezovanje na območju RS in širše, sodelovanje in večja prepoznavnost na lokalni ravni.	Pripravljalna podpora	3
• izvajanje strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	63		Število izvedenih strategij lokalnega razvoja	3
• dejavnosti sodelovanja	64		Sodelovanje	2
POSPEŠEVANJE TRŽENJA IN PREDELAVE				
Pomoč za skladiščenje	67	Kot je pokazala analiza, v RS ni organiziranega trženjskega povezovanja med posameznimi deležniki, zato je smotno spodbujati formalno povezovanje proizvajalcev, kar se lahko kaže predvsem v izboljšanju ekonomskega položaja ribiškega sektorja. RS je med državami z zelo nizko porabo rib na prebivalca, zato je smotno krepiti trženjske dejavnosti. Pri tem je treba vzpostaviti celovit spekter dejavnosti trženja, ki bodo pripomogle k boljšemu poznavanju potrošniških navad glede porabe rib v RS ter možnosti prodaje novih proizvodov. V smislu zagotavljanja dodane vrednosti proizvodom in obveščenosti potrošnikov o izdelkih, ki jih kupujejo, je treba vlagati tudi v razvoj tržnih informacij in storitev. Izbor trženjskih ukrepov bo pripomogel k večji trženjski učinkovitosti in povezovanju proizvajalcev, boljši ozaveščenosti potrošnikov o prednostih uživanja rib ter razširjanju znanja o prepoznavanju kakovosti rib in varnosti pri njihovem uživanju.	Ukrepi za trženje in pomoč za skladiščenje	0
Ukrepi za trženje	68 (1 a, d, e, g)		Ukrepi za trženje in pomoč za skladiščenje	11
Ukrepi za trženje	68 (1 b, c)		/	/
Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture	69	Kot je pokazala analiza, so potrebe po naložbah v predelavo ribiških proizvodov sicer ocenjene kot zmerne, saj obstoječe zmogljivosti zadovoljujejo potrebe ob trenutnem surovinskem proizvodnem potencialu. Stanje na področju tehnologije je v večini obstoječih predelovalnih obratov vzdržno, naložbe v posodobitev pa pomembna spodbuda k povečanju konkurenčnosti in proizvodnih zmogljivosti. Podpore so bodo predvsem usmerile v naložbe, ki bodo prispevale k energetski varčnosti in zmanjševanju vplivov na okolje, v izboljšanje tehnologij v predelovalnih obratih ter v iskanje novih tržnih niš z namenom povečanja proizvodnih zmogljivosti obratov in širitve trga. To bo izboljšalo učinkovitost in konkurenčnost sektorja, okrepil se bo ekonomski potencial gospodarskih subjektov, pričakovana pa sta tudi zmanjšanje negativnih vplivov na okolje in izboljšana energetska učinkovitost. Poleg tega je pričakovati pozitivne vplive na kakovost in varnost proizvodov s posodobitvijo tehnološke opreme v obratih.	Predelava	8

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
POSPEŠEVANJE IZVAJANJA CPP				
Celostni pomorski nadzor	80 (1 a)	Analiza je pokazala, da je potreba po doseganju celostnega pristopa pri izvajanju pomorske politike v RS nujnost. V sklopu koordinacije služb na morju je bila zaznana potreba po krepitvi sodelovanja in izmenjave informacij med organi, ki izvajajo nadzor na morju. Vzpostavitev ustreznih podpornih struktur in enotnega okolja za izmenjavo informacij bo bistveno pripomogla izboljšanju pomorske varnosti, boljšemu pomorskemu nadzoru, in ažurne informacije za odzivanje v primeru nesreč, bodisi z vidika reševanja na morju kot tudi odzivanja v primeru onesnaženja. Koristi od izmenjave informacij bodo imeli vsi vključeni organi. Izbor ukrepov varovanja in izboljšanje znanja o morskem okolju bo pripomogel k izboljšanju položaja na teh področjih, na katerih so bile zaznane bistvene potrebe: pomanjkanje informacij o dejanskem stanju morskega okolja, pomanjkanje skupnih zbirk podatkov v RS in subregiji glede na različne rabe morskega okolja, ter učinkovito upravljanje zavarovanih območij.	Celostni pomorski nadzor	2
Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov	80 (1 b)		Spodbujanje varstva morskega okolja ter trajnostna uporaba morskih in obalnih virov	2
Izboljšanje poznavanja stanja morskega okolja	80 (1 c)		Varovanje in izboljšanje znanja o morskem okolju	3

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov, posledično v tej fazi OP ESPR 2014–2020 še nimajo opredeljene utemeljitve za izbor in predvidenega števila projektov.

Vir: MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

2.5 ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH PROGRAMOV

2.5.1 NA PODLAGI OPREDELITEV V OP ESPR 2014–2020

Ukrepi OP ESPR 2014–2020 v osnovi ne posegajo v ostale sklade ESI, lahko pa v okviru izbranih tematskih ciljev dopolnjujejo in ustvarjajo sinergije med njimi. Z namenom zagotovitve ustrezne koordinacije in dopolnjevanja med skladi ESI, ki se v RS izvajajo posredno, in tistih, ki jih izvaja neposredno Evropska komisija, bo tako na državni ravni ustanovljen Medresorski koordinacijski odbor.

Z namenom doseganja izbranih ciljev, ki jim bo sledil OP ESPR 2014–2020, se bo komplementarnost z drugimi skladi ESI dosegala pri naslednjih tematskih ciljih in področjih:

- OP ESPR 2014–2020 bo s ciljem povečanja konkurenčnosti slovenskih podjetij izvajal ukrepe za spodbujanje konkurenčnosti mikro in malih podjetij, registriranih za izvajanje morskega gospodarskega ribolova, vzreje vodnih organizmov in predelave ribiških proizvodov. Na ta način se bo posredno krepila sposobnost slovenskih podjetij, da izboljšajo svojo produktivnost in konkurenčnost. Za spodbujanje inovativnih pristopov v sektorju z namenom konkurenčnega razvoja se bo zagotavljalo komplementarnost na področju programa Obzorje 2020. V tem okviru bo možnost povezovanja podjetij z znanstveno-raziskovalno sfero, kar bo omogočilo razvoj inovacij in novih tehnologij v sektorju.
- S ciljem ohranjanja in varstva okolja ter spodbujanja učinkovite rabe virov obstajajo priložnosti za doseganje komplementarnosti z ostalimi skladi ESI predvsem z vidika usklajenega ohranjanja biotske raznovrstnosti ter zmanjševanja pritiskov sektorja. Pri tem sta ključna dva elementa: učinkovita raba naravnih virov in ohranjanje biotske raznovrstnosti. V okviru OP ESPR 2014–2020 se bodo spodbujali ukrepi, ki bodo prispevali k izboljšanju stanja ohranjenosti ribjih staležev in habitatnih tipov tako na morju kot na celini. Prav tako je pomembna obnova ali vzdrževanje ekosistemov s ciljem ohranjanja biotske raznovrstnosti in obvladovanja invazivnih tujerodnih vrst. Še posebej na morju se bo v okviru ukrepov OP ESPR 2014–2020 krepilo doseganje dobrega okoljskega stanja morskega okolja s spremljanjem kazalnikov Direktive 2008/56/ES in z razvojem ukrepov za omejitev aktivnosti, ki poslabšujejo stanje okolja.
- V okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 bo posebna pozornost namenjena tudi vplivu podnebnih sprememb na razpoložljivost površinske in podzemne vode, saj tega izhodiščnega podatka za rabo vode za vse sektorje v RS še ni. Prav tako bo treba vzpostaviti mehanizem odločanja o rabi vode za primere, kjer bodo potrebe presegale razpoložljive količine vode, in izdelati tudi konkretizirane sektorske načrte (srednje- (do 2021) ali dolgoročne) za rabo vode, ki bi predvideli bolj natančna mesta predvidenih odvzemov vode, upoštevajoč okoljske omejitve in podnebne spremembe. Ta ukrep predstavlja potrebno strokovno podlago za naložbe v akvakulturo v okviru OP ESPR 2014–2020.
- S ciljem spodbujanja trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile na podeželju bosta sodelovala Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in ESPR, pri čemer se bodo ukrepi izvajali v okviru pristopa CLLD. Predstavniki sladkovodne akvakulture na podeželju se bodo vključevali v lokalne akcijske skupine in tako prispevali k večji dodani vrednosti življenja na podeželju v smislu novih poslovnih priložnosti na lokalnem območju in s tem posledično spodbujali zaposlitev na lokalni ravni ter druge inovativne projekte, ki bodo prepoznani kot dodana vrednost lokalnemu območju, kjer je prisotna sladkovodna akvakultura.

2.5.2 NA RAVNI EVROPSKE UNIJE

Strategija Evropa 2020

Evropa 2020 je desetletna strategija gospodarske rasti Evropske unije, v kateri je Evropska unija postavila pet ključnih ciljev, povezanih z zaposlovanjem, izobraževanjem, raziskavami in inovacijami, s socialno vključenostjo, z zmanjševanjem revščine, s podnebnimi spremembami in z energijo. Strategija vsebuje tudi sedem vodilnih pobud, ki omogočajo sodelovanje organov Evropske unije in državnih organov na področjih, pomembnih za uresničitev ciljev strategije Evropa 2020, to so npr. inovacije, digitalno gospodarstvo, zaposlovanje, mladi, gospodarska politika, revščina in energetska učinkovitost.

Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (Vodna direktiva)

Osrednji cilj Vodne direktive je vzpostavitev dobrega stanja površinskih, podzemnih in obalnih voda do leta 2015, posebno pozornost pa je treba nameniti tudi:

- preprečevanju slabšanja stanja voda,
- preprečevanju onesnaževanja pri viru,
- vzpostavljanju mehanizmov za nadzor onesnaževanja,
- uvažanju ekonomske cene vode in načela »povzročitelj plača«.

Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2008/56/ES z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morskii strategiji)

Cilj Direktive je doseganje dobrega stanja morskega okolja do leta 2020, zato morajo države članice najpozneje do leta 2015 sprejeti potrebne ukrepe za doseganje ali ohranitev dobrega stanja morskega okolja. Bistvo je v iskanju ravnotežja med človekovimi aktivnostmi in omejitvami rabe naravnih virov, ki so potrebne za dolgoročno delovanje ekosistemov in ohranitev njihove integritete.

Jadransko-Jonska strategija (JJMS)

Eden ključnih izzivov programskega obdobja 2014–2020 bo tudi učinkovitejše vključevanje ribiškega sektorja v cilje Jadransko-Jonske strategije. To bo zelo pomembno predvsem pri naložbah, povezanih s področjem raziskav, zbiranja podatkov, razvoja in inovacij za potrebe skupnega morskega bazena, saj v RS lahko še bistveno izboljšamo mednarodno vpetost ribiškega sektorja na teh področjih in tako izboljšamo dostop raziskovalnih organizacij do konkurenčnih virov financiranja v mednarodnem prostoru. Tudi na področju podjetij obstajajo priložnosti za sodelovanje v okviru Jadransko-Jonske strategije, čeprav morda manj neposredne.

Celostna pomorska politika (CPP)

RS mora do leta 2015 pripraviti Načrt upravljanja morskega okolja ter nato v nadaljevanju v skladu z Direktivo o pomorskem prostorskem načrtovanju razviti skupno razvojno strategijo na morju v navezavi na obalno območje ter opredeliti ukrepe za učinkovito trajnostno upravljanje z morjem in obalnim območjem. Glavni cilj bo doseganje boljših skupnih učinkov na področju modre rasti z upoštevanjem okoljevarstvenih vidikov. Skupna razvojna strategija na morju bo na integralen način vključevala vse morske gospodarske panoge, med njimi tudi morski gospodarski ribolov in marikulturo. Povezovanja na regionalni ravni so namreč osnova za učinkovito integrirano upravljanje ter zagotavljanje uravnoteženega razvoja in ohranjanja ekosistema Jadranskega morja.

OP ESFR 2014–2020 sledi zgoraj navedenim direktivam in strategijam, saj spodbuja izvajanje reformirane skupne ribiške politike in celostne pomorske politike ter podpira razvoj ribiškega sektorja v Sloveniji v smeri konkurenčnega in trajnostnega razvoja. Z zasledovanjem prednostnih nalog in tematskih ciljev spodbuja trajnostni razvoj ribištva in akvakulture ob upoštevanju nosilnih sposobnosti okolja, predvideva zmanjšanje vplivov na okolje, aktivno spodbuja varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov, uvaža ukrepe za inovativno, konkurenčno in na znanju temelječe ribištvo in akvakulturo, povečuje zaposlovanje in vse zainteresirane aktivno vključuje v izvajanje ukrepov.

2.5.3 NA RAVNI DRŽAVE

Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (NSNA)

Namen načrta je podati temeljne usmeritve, ki bodo spodbujale razvoj trajnostne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture v Republiki Sloveniji. Priprava in predložitev načrta sta tudi dve izmed specifičnih predhodnih pogojenosti za črpanje sredstev iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v obdobju 2014–2020. Načrt opredeljuje prednostne naloge za razvoj akvakulture kot gospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji v obdobju 2014–2020. Zastavljen je tako, da bo pomagal k uresničevanju ciljev Strategije Evropa 2020, v kateri so v ospredju tri prednostne prvine, ki se medsebojno krepijo:

- pametna rast: razvoj gospodarstva, ki temelji na znanju in inovacijah,
- trajnostna rast: spodbujanje bolj konkurenčnega in zelenega gospodarstva, ki gospodarnejše izkorišča vire,
- vključujoča rast: utrjevanje gospodarstva z visoko stopnjo zaposlenosti, ki krepi socialno in teritorialno kohezijo.

Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 nima neposrednih finančnih posledic, saj gre za strateški dokument. Konkretni ukrepi v skladu z usmeritvami strateškega načrta so določeni v OP ESFR 2014–2020, ki predstavlja podlago za njihovo izvajanje ter črpanje sredstev iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v finančnem obdobju 2014–2020 in s tem k uresnitvi strateškega dokumenta.

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (PRP 2014–2020)

Izvajanje CLLD se načrtuje kot sodelovanje med dvema skladoma (Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja). Oba sklada se izvajata znotraj enega ministrstva (MKGP), kar bo olajšalo usklajevanje in sodelovanje. Za izvajanje CLLD se načrtuje, da se bodo skupni stroški iz ukrepa »tekoči stroški in animacija« koristili iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja kot vodilnega sklada, vsi ostali ukrepi CLLD (pripravljalna podpora, izvajanje strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, in dejavnosti sodelovanja) se bodo financirali ločeno iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in sredstev Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo.

Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009–2015 (NUV)

Načrt upravljanja voda je državni dokument, ki opredeljuje mehanizme za vodenje politike na področju voda in s katerim bomo dosegli, da bodo vode do opredeljenega leta v Republiki Sloveniji v dobrem stanju. Ključne teme Načrta upravljanja voda so kakovost voda, varnost pred vodami in raba voda, pri čemer osrednji cilj – »vzpostavitev dobrega stanja površinskih, podzemnih in obalnih voda do leta 2015« – izhaja neposredno iz t. i. Vodne direktive.

Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010–2021 (osnutek, februar 2014)

Program med drugim določa cilje in usmeritve za varstvo in trajnostno rabo rib, naloge in ukrepe za doseganje ciljev upravljanja rib ter ukrepe za ohranjanje ugodnega stanja ogroženih rib v skladu s predpisi o ohranjanju narave. Program temelji na mednarodnih obveznostih naše države glede ohranjanja habitatnih tipov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, ki izhajajo iz Uredbe o območjih Natura 2000, Vodne direktive ter drugih predmetnih direktiv. Splošni cilji programa so:

- zagotavljanje kakovostnega ribolova v najširšem možnem pomenu za najširši krog ribičev,
- doseganje pozitivnega ekonomskega učinka sladkovodnega ribištva,
- ohranjanje populacij vseh domorodnih vrst rib po načelu trajnostne rabe, varstva in zaščite ribjih populacij ter njihovih habitatov, ki obenem ne ogroža drugih živalskih in rastlinskih vrst ali njihovih habitatov.

Program bo podlaga za pripravo načrtov ribiškega upravljanja za ribiška območja in ribiško-gojitvene načrte za ribiške okoliše. Gre za program, ki je komplementaren z OP ESFR 2014–2020.

OP ESFR 2014–2020 je skladen z vsemi zgoraj navedenimi dokumenti, saj:

- določa konkretne ukrepe skladno z Nacionalnim strateškim načrtom za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020,
- omogoča financiranje ukrepov CLLD skladno s Programom razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020,
- zasleduje glavni cilj Načrta upravljanja voda – »vzpostavitev dobrega stanja površinskih, podzemnih in obalnih voda do leta 2015« in
- je z vidika izvajanja dejavnosti komplementaren s Programom upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010–2021.

2.6 POTREBE PO NARAVNIH VIRIH

Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 bo predstavljalo nastanek naslednjih potreb po naravnih virih:

- potreba po mineralnih surovinah in ostalem gradbenem materialu bo nastala kot posledica izvedbe naložb v infrastrukturo za namen povečanja kakovosti, energetske učinkovitosti, izboljšanja delovnih pogojev in varstva okolja ter izvedbe naložb v posodobitev objektov,
- potreba po vodah bo nastala kot posledica izvedbe naložb v potencialno izgradnjo novih objektov akvakulture,
- potreba po ribolovnih virih bo nastala kot posledica izvajanja ribiške dejavnosti na morju. Ob tem je predvideno, da bo izvedba operativnega programa zmanjšala pritisk na ta naravni vir zaradi uvedbe diverzifikacije dejavnosti.

Obenem bo zaradi izvedbe ukrepov prišlo do uvajanja novih sistemov za zmanjšanje količine potrebne vode v akvakulturi, zaprtih sistemov z reciklažo vode in uvedbe sistema za izboljšano čiščenje odpadne vode, s čimer se bo zmanjšala potreba po naravnem viru oz. se bo omilil negativni vpliv nastanka odpadnih voda.

2.7 PREDVIDENE EMISIJE, ODPADKI IN ODPADNE VODE TER RAVNANJE Z NJIMI

Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 bo predstavljalo nastanek naslednjih vrst odpadkov:

- odpadki (gradbeni in tehnični odpadki, lahko tudi nevarni), ki bodo nastali kot posledica zamenjave opreme ali posodobitve plovil oz. naprav,
- odpadki (gradbeni in tehnični, lahko tudi nevarni), ki bodo nastali kot posledica izvedbe naložb v infrastrukturo za namen povečanja kakovosti, energetske učinkovitosti, izboljšanja delovnih pogojev in varstva okolja,
- odpadki (gradbeni in tehnični, lahko tudi nevarni), ki bodo nastali kot posledica izvedbe naložb v posodobitev objektov,
- odpadki (blato), ki bodo nastali kot posledica izvedbe naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture.

Obenem bo zaradi izvedbe ukrepov prišlo do izboljšanja sistema zbiranja odpadkov na morju in morskem dnu ter ustreznega ravnanja s tako zbranimi odpadki. Ukrepi prav tako spodbujajo naložbe v zmanjšanje vplivov predelave na okolje, kar pomeni izboljšano ravnanje z odpadki.

Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 bo predstavljalo nastanek naslednjih vrst odpadnih voda:

- odpadne vode, ki bo nastala kot posledica izvedbe naložb v potencialno izgradnjo novih objektov akvakulture.

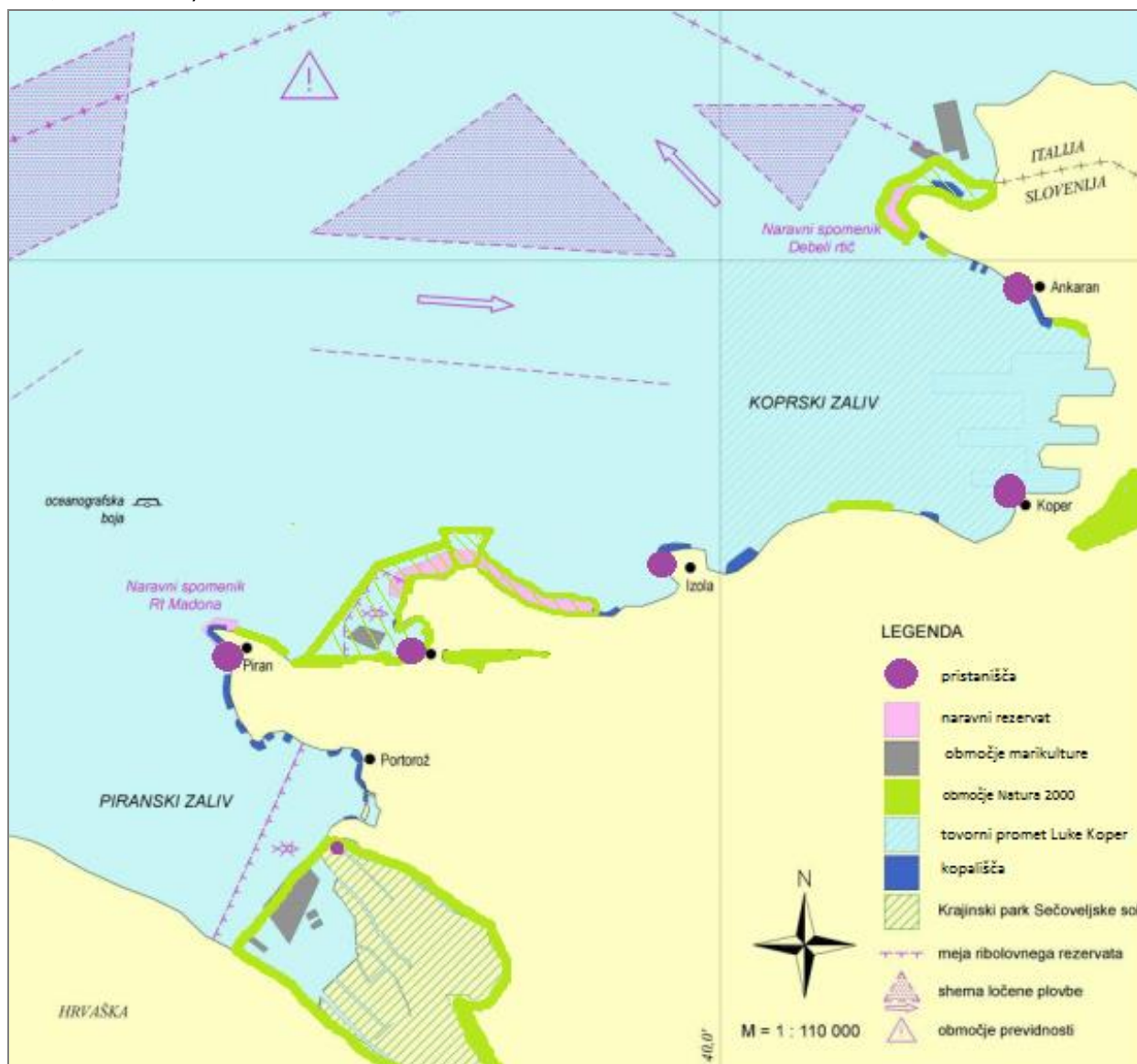
Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 predvideva izvedbo naložb v infrastrukturo za namen povečanja kakovosti, energetske učinkovitosti, izboljšanja delovnih pogojev in varstva okolja, s čimer bo prišlo do zmanjšanja nastajanja odpadkov in odpadnih voda oz. izboljšanja ravnanja z njimi.

3 STANJE IZVAJANJA AKTIVNOSTI NA PODROČJU RIBIŠTVA IN OPREDELITEV VPLIVOV NA OKOLJE

3.1 MORSKI GOSPODARSKI RIBOLOV

Območje slovenskega ribolovnega morja obsega ribolovne cone A, B in C. Ocenjuje se, da se največja ribolovna obremenitev dogaja na 50–75 % površine ribolovnih con A in B, nekaj ribiških plovil lovi tudi v mednarodnih vodah severnega Jadrana. Ribolovno območje je zmanjšano zaradi portoroškega in strunjanskega ribolovnega rezervata, kjer je lovljenje rib, razen izjemoma cipljev, prepovedano. Dodatno omejitev ribolovu v slovenskem morju predstavlja shema ločene plovbe (MOP, 2013).

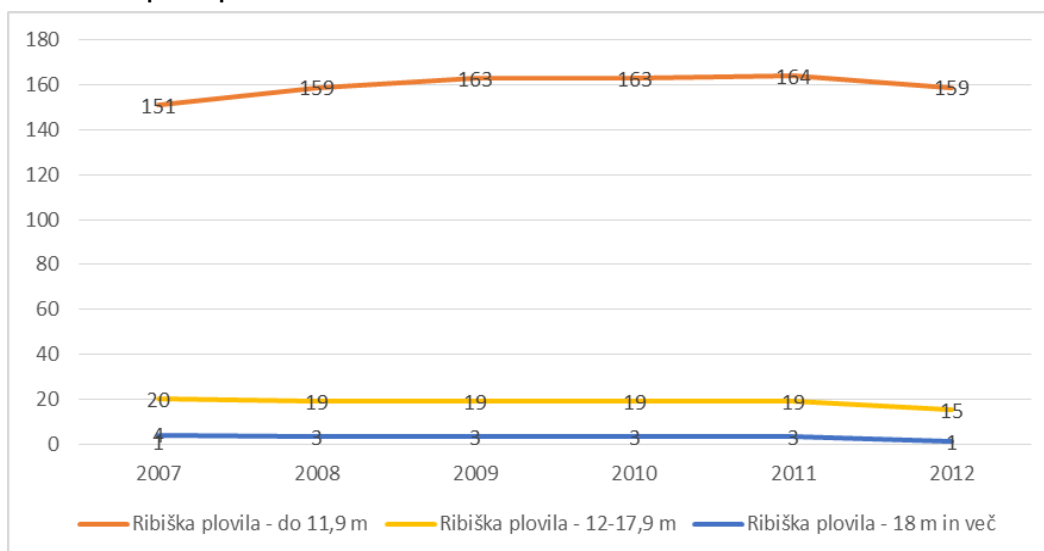
Slika 1: Velikost in območje sektorja morskega gospodarskega ribolova, glavna ribiška pristanišča in zavarovana območja (naravni rezervati, NATURA 2000)

Vir: MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

V sektorju morskega gospodarskega ribolova je zaposlenih 107 oseb (MKGP, 2014a) oz. se z ribištvom ukvarja 141 ribičev (fizičnih oseb), 11 samostojnih podjetnikov in 22 družb z omejeno odgovornostjo. V Sloveniji je bilo leta 2012 registriranih 175 ribiških plovil, od tega 147 (84 %) dolžine do 12 m in preostalih 28 nad 12 m. Več kot polovica ribiških plovil (93) v letu 2012 ni bila aktivna (MKGP, 2014c). Glede na podatke SURS (2014) se je število plovil zmanjšalo na prehodu iz leta 2011 v 2012, in sicer za 11 plovil. Zmanjšanje je opazno predvsem pri ribiških plovilih z dolžino nad 12 m, kjer se je število zmanjšalo iz 22 na 16. V to skupino sodita tudi plovila Riba 1 in 2 z dolžino nad 18 m (SURS, 2014). Glede na vrsto glavnega ribolovnega orodja (2012) prevladujejo plovila, ki imajo vpisano zabodne in zapletne mreže (83 %), sledijo plovila z vlečnimi mrežami (12 %) in obkroževalnimi mrežami (5 %) (MKGP, 2014b). Večje deleže iztovora dosegajo aktivna ribolovna orodja. Pelagične vlečne mreže (2 plovili) so npr. v letu 2011 dosegle 51 % delež iztovora (MOP, 2013).

Graf 1: Registrirana ribiška plovila po dolžini

Vir: SURS, 2014, po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Slovenska flota malega priobalnega ribolova je v letu 2012 zajemala 147 plovil, od tega 62 aktivnih (MKGP, 2014c). Skupni iztovor je znašal 57,6 tone. Večina plovil je dolga manj kot 12 m in ne uporablja vlečnih ribolovnih orodij. Pri izvajanju ribolova uporabljajo tri tehnologije: mrežarji, kočarji in plavarice (MKGP, 2014a).

Preglednica 12: Iztovor oz. ulov ribiških plovil v FAO ribolovnem območju 37.2.1, v letih 2011 in 2012

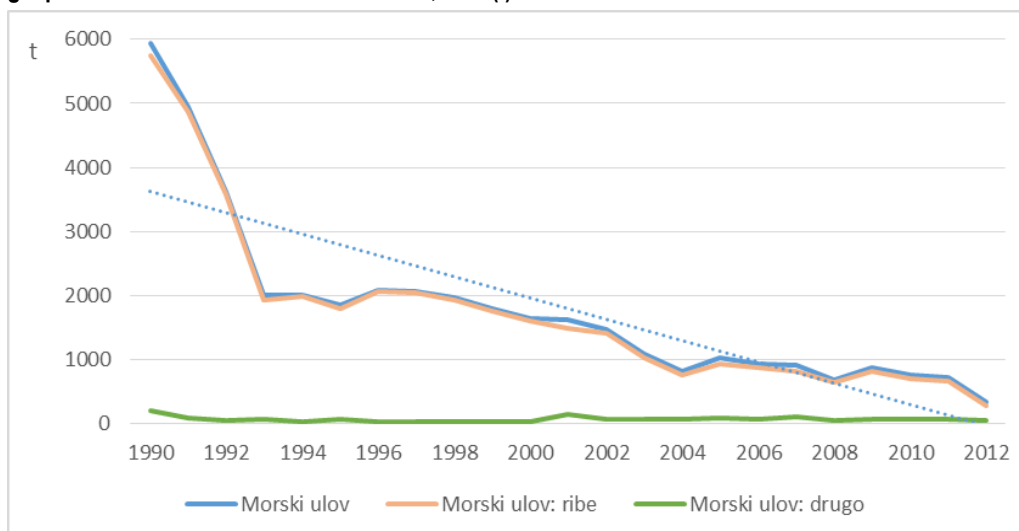
Vodni organizmi	Masa (t)		Delež (%)	Indeks
	2011	2012	2012	2012 / 2011
Ribe	660,5	278,9	84,7	42,2
Glavonožci	51,6	48,6	14,8	94,2
Raki, školjke in polži	7,0	1,6	0,5	23,3
Skupaj	719,1	329,1	100	45,8

Opomba: ker se morske živali, ki jih ulovijo slovenski ribiči s svojimi ribiškimi plovili, na teh plovilih ne predelujejo (čistijo, filetirajo, zamrzujejo in podobno), so podatki o iztovu hkrati tudi podatki o morskem ulovu.

Vir: SURS, 2012a, po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Ribiči so v letu 2012 (SURS, 2012a) v slovenskih pristaniščih iztvorili okoli 329 ton svežih ribiških proizvodov. Skupna masa vseh v slovenskih pristaniščih iztvojenih morskih živali v letu 2012 je bila v primerjavi z iztovorom v letu 2011 (719 ton) manjša za 54 %. V obdobju med letoma 1982 in 2010 je količina izlovljenih morskih organizmov (iztovor) dosegla vrh v letu 1983 s 7.916 tonami. Nato se je količina izlova postopno, po letu 1990 pa drastično zmanjšala (MKGP, 2014a). Manjši iztovor je v glavnem posledica zmanjšane števila ribiških plovil v dejavnosti morskega gospodarskega ribolova in celotne ali zmerni izkoriščenosti staležev rib, ki predstavljajo največji delež iztovora slovenskih ribičev (SURS, 2012a).

Graf 2: Morski gospodarski ribolov z označenim trendom, ulov (t) med letoma 1990 in 2012

Vir: SURS, 2014, po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Najpomembnejši vrsti za slovensko ribištvo sta sardela in sardon. Iztovor sardele in sardona v povprečju predstavlja 73 % celotnega iztovora slovenskih ribičev. Večina ribolovnih vrst slovenskega morskega ribištva je selivskih in so razširjene preko meja ribolovnega morja RS. Slovenski ribiči lovijo tako skupne staleže Jadranskega in Sredozemskega morja, ki jih poleg slovenskih ribičev izkoriščajo tudi ribiči drugih držav (MOP, 2013). Večina morskega ulova se proda znanemu kupcu (predelovalni industriji, trgovskim posrednikom), del ulova pa se proda tudi na ribji borzi v Trstu (MKGP, 2014b).

3.1.1 VPLIVI IZVAJANJA AKTIVNOSTI MORSKEGA GOSPODARSKEGA RIBOLOVA NA OKOLJE

Obremenitve morskega okolja, ki jih povzroča gospodarski morski ribolov, so (MOP, 2013):

- fizične poškodbe morskega dna,
- izlov komercialnih vrst in naključno ulovljenih vrst,
- odpadki v morskem okolju in
- podvodni hrup.

3.1.1.1 FIZIČNE POŠKODBE MORSKEGA DNA

Fizične poškodbe morskega dna so v največji meri posledica uporabe aktivnih ribolovnih orodij, kot so zaporne plavarice in vlečne mreže. Ribolovna orodja vplivajo predvsem na dno v cirkalitoralu, deloma tudi v infralitoralu. Fizična škoda na morskem dnu zaradi aktivnih ribolovnih orodij ima lahko neposreden vpliv na habitatne tipe in bentoške organizme ter na neoporečnost morskega dna (obseg morskega dna).

3.1.1.2 IZLOV KOMERCIALNIH VRST IN NAKLJUČNO ULOVLJENIH VRST

Izlov komercialnih vrst in naključno ulovljenih vrst vpliva na prehranjevalni splet, v primeru prelova in s tem izpraznitve habitatov v vodnem stolpcu pospešuje tudi naselitev invazivnih tujerodnih vrst. Morsko ribištvo povzroča obremenitev izbirnega izlova vrst kot tudi naključni ulov ciljnih in neciljnih vrst, ki se ujamejo v mrežo in lahko postanejo zavržek. Zavržek predstavljajo organizmi, ki so vrženi nazaj v morje in v končni fazi večinoma poginejo.

Glede na *Uredbo o skupni ribiški politiki* (EU, št. 1380/13) slovensko ribištvo s 1. 1. 2015 zadeva obveznost iztovora vsega ribolova za male pelagične vrste (sardela, sardon, skuša, šur). Zavržki vseh navedenih vrst v slovenskem ribištvu so glede na podatke iz programa zbiranja podatkov v ribištvu nizki (okrog 2 %), pri čemer je zavržek na ribolovno potovanje le nekaj kilogramov.

3.1.1.3 ODPADKI V MORSKEM OKOLJU

Značilni odpadki za ta sektor so predvsem vse vrste opreme, ki se uporablja ob ribolovu (stiroporne škatle in koščki stiropora, izgubljena ali zavržena ribolovna oprema (mreže, vabe, pasti), monofilamentne vrvi, plovci). Ribolovna oprema je danes narejena iz plastičnih materialov, kar jo naredi še posebej obstojno v morskem okolju in zato bolj nevarno morskim in ostalim organizmom.

3.1.1.4 PODVODNI HRUP

Zvok, ki ga človek povzroča v morju, se deli v dve skupini: kratkotrajen (impulzni) hrup nastaja pri seizmičnih raziskavah, eksplozijah in uporabi sonarjev; dolgotrajen (neprekinjen) hrup pa nastaja pri poglobljanju dna, ladijskem prometu in zaradi energetskih naprav. Obe vrsti hrupa imata različne vplive na morske organizme. Večina gospodarskih dejavnosti, ki povzročajo visoke ravni hrupa in vplivajo na sorazmerno velika območja, se izvaja pod določenimi pogoji in z dovoljenji.

3.2 VZREJA VODNIH ORGANIZMOV

Pri vzreji vodnih organizmov (akvakulturi) prevladuje vzreja sladkovodnih rib. V letu 2012 je bilo vzrejenih okoli 1.155 ton vodnih organizmov; od tega 790 ton (68 %) vzrejenih sladkovodnih rib in 364 ton (32 %) vzrejenih morskih rib in školjk. V primerjavi z letom 2011 se je vzreja vodnih organizmov v letu 2012 po podatkih SURS (2012b) zmanjšala za 242 ton, na kar naj bi med drugim vplivalo določeno neravnovesje med vzrejnimi in prostoživečimi vodnimi organizmi. Delež ekološke proizvodnje je minimalen in dosega 0,1 % celotne proizvodnje, medtem ko recirkulacijski sistemi niso v uporabi. V akvakulturi je zaposlenih 210 oseb, od tega 171 v sladkovodni akvakulturi in 39 v marikulturi, prevladujejo mikropodjetja (35 podjetij), 2 podjetji pa spadata v razred malih oz. srednjih podjetij (MKGP, 2014a).

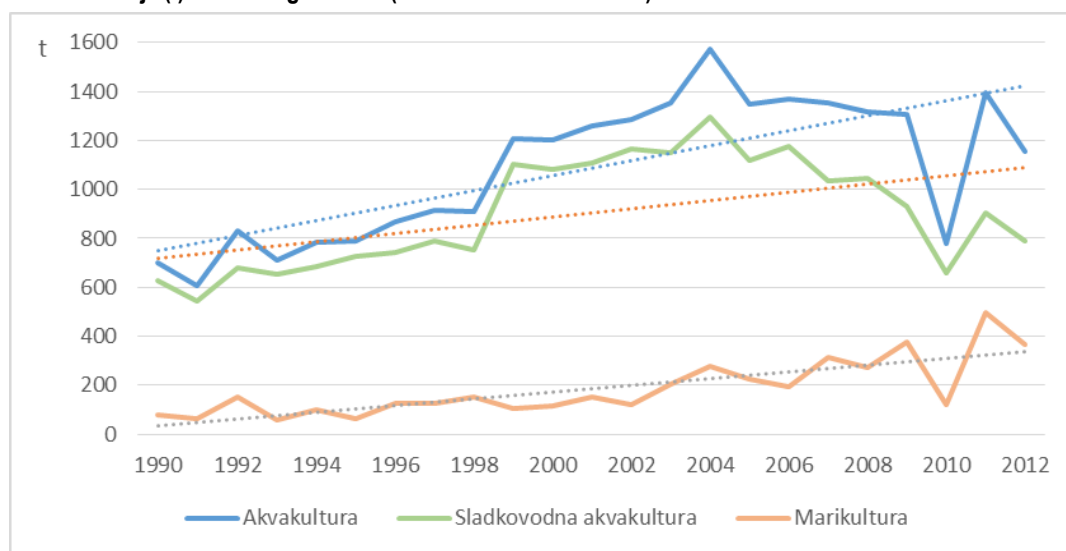
Preglednica 13: Vzreja vodnih organizmov (t) v letih 2011 in 2012

Akvakultura	Masa (t)		Delež (%)	Indeks
	2011	2012	2012	2012 / 2011
Sladkovodna akvakultura (ribe)	901,9	790,3	68,4	87,6
hladnovodne ribe	682,0	634,4	54,9	93,0
toplovodne ribe	219,9	155,9	13,5	70,9
Marikultura (morske ribe in školjke)	494,9	364,3	31,6	73,6
Skupaj	1.396,8	1.154,6	100,0	82,7

Vir: SURS, 2012b, po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Trend v gojenju vodnih organizmov je, z izjemo posameznih nihanj, naraščajoč. Od leta 1990 je količina vzrejenih organizmov v akvakulturi narasla s 702 ton na 1.574 ton v letu 2004, od takrat pa počasi upada (1.155 ton v letu 2012) predvsem na račun upada proizvodnje v sladkovodni akvakulturi (SURS, 2014).

Graf 3: Akvakultura – vzreja (t) vodnih organizmov (sladkovodnih in morskih) z označenim trendom med letoma 1990 in 2012

Vir: SURS, 2014, po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

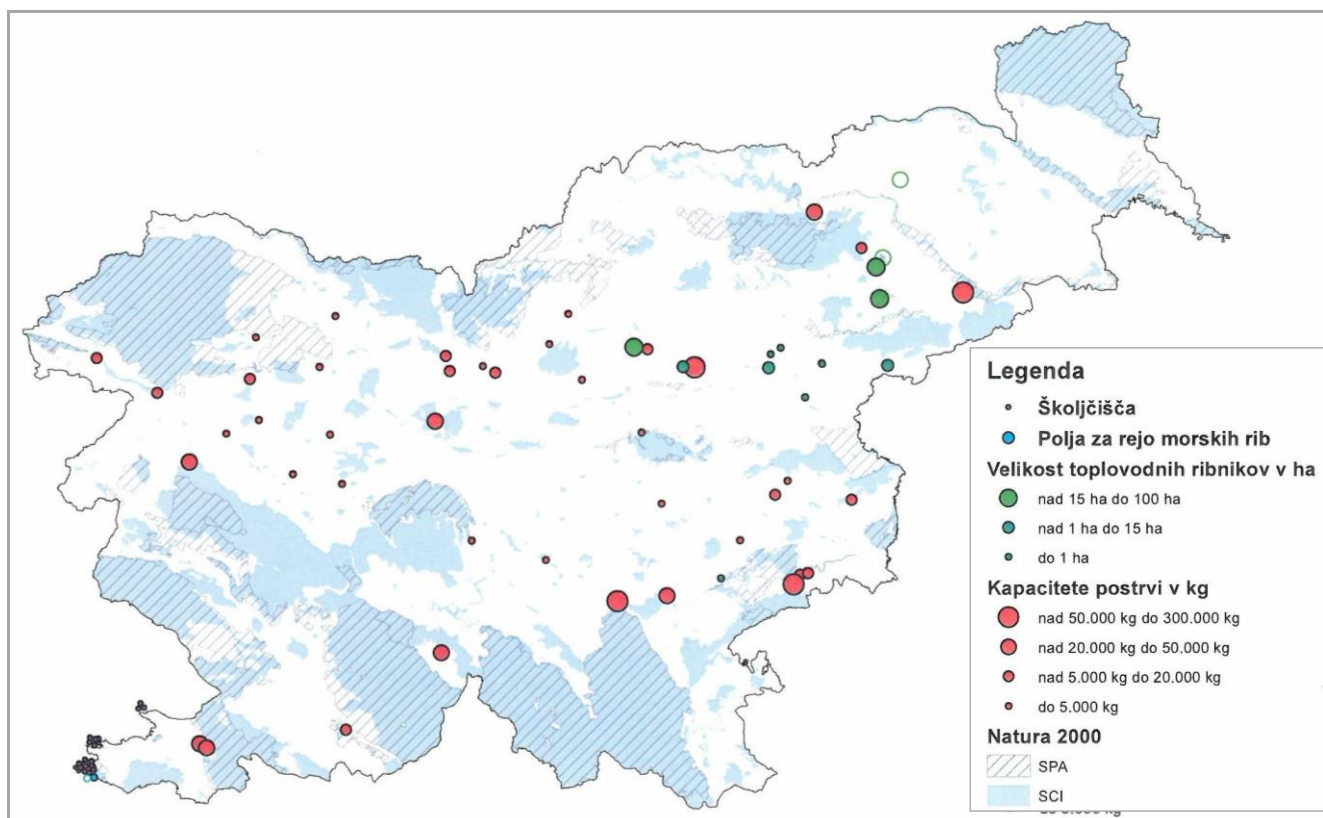
Razen nekaj večjih ribogojnic je značilnost slovenskih ribogojnic njihova relativno majhna letna proizvodnja, s katero se pokriva potrebe lokalnega oz. okoliškega trga. Večinoma gre tudi za mala družinska podjetja, samostojne podjetnike, popoldansko dejavnost, dopolnilno dejavnost na kmetiji ali ribiška društva, ki pa ribe vzrejajo predvsem za porabljanje odprtih voda (NSNA, 2014). Vsaka proizvodnja akvakulture mora biti odobrena na podlagi Direktive 2006/88/ES. Izjeme, ki se lahko samo registrirajo, so proizvodnja akvakulture, kjer živali niso namenjene dajanju na trg, športno komercialni ribniki, proizvodnja akvakulture, ki daje živali iz akvakulture na trg izključno za prehrano ljudi, in to manjše količine (3.000 kg) neposredno končnemu potrošniku. V registru objektov akvakulture in komercialnih ribnikov je tako vpisanih 255 objektov akvakulture, od tega jih je 16 namenjenih gojenju morskih rib in školjk (UVHVVR, 2012).

Preglednica 14: Proizvodne zmogljivosti v akvakulturi (ha, 1.000 m³) med letoma 2008 in 2012

Akvakultura	2008	2009	2010	2011	2012
Ribniki za vzrejo sladkovodnih rib (površina (ha))	186	225	225	227	227
Zaježitve za vzrejo sladkovodnih rib (površina (ha))	272	272	272	272	272
Bazeni za vzrejo sladkovodnih rib (prostornina (1.000 m ³))	61	58	58	60	60
Kletke za vzrejo morskih rib (prostornina (1.000 m ³))	22	18	18	18	18
Objekti za vzrejo školjk – linije (površina (ha))	41	45	45	45	45

Vir: SURS, 2014, po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Slika 2: Lokacije in kapacitete oz. velikosti ribogojnic, ki so pomembne za gojenje rib za prehrano

Vir: NSNA, 2014, na podlagi Študije o stanju in možnostih akvakulture v Sloveniji za pripravo Nacionalnega strateškega načrta razvoja akvakulture (Pohar, 2012) in posodobljeno z novimi območji Natura 2000.

3.2.1.1 SLADKOVODNA AKVAKULTURA

V sladkih vodah se vzrejajo praktično le ribe, zato lahko govorimo kar o ribogojstvu, ki ga delimo na hladnovodno in toplovodno. Hladnovodne ribogojnice prevladujejo v osrednjem in zahodnem delu Slovenije, kjer je tudi več čistih in hladnih voda, več kot 50 % vzrejnih kapacitet je na povodju Krke, medtem ko se toplovodne ribogojnice nahajajo večinoma v severovzhodnem delu Slovenije, kjer so tudi boljši pogoji za izgradnjo ribnikov in vodnih zadrževalnikov, v katerih se lahko voda poleti ogreje (MKGP, 2014b). Proizvodne zmogljivosti se v zadnjih letih niso bistveno spremenile (SURS, 2014).

Po zadnjih podatkih Centralnega registra objektov akvakulture in komercialnih ribnikov (CRA) je sicer vpisanih nekaj manj kot 200 objektov hladnovodne akvakulture, ki pa vključujejo tudi manjše bazene le za deponiranje rib ali za lastno porabo. Okrog 80 objektov je vpisanih kot vališča in vzrejališča za mladice. Za gojitev postrvi za prehrano je ena ribogojnica s kapaciteto 250 ton, le 4 so s kapaciteto, večjo od 50 ton, od katerih ena ne obratuje več, 10 ribogojnic je kapacitete med 20 in 50 ton ter še okrog 40 ribogojnic s kapaciteto nad 5 ton. V hladnovodni akvakulturi se vzreja izključno postrvje vrste, pri čemer šarenka predstavlja več kot 90 % proizvodnje, potočna postrv 5 %, ostalo pa potočna zlatovčica, sulec (*Hucho hucho*), lipan (*Thymallus thymallus*), v zadnjem obdobju pa tudi soška postrv (*Salmo marmoratus*) (NSNA, 2014).

V Sloveniji je več kot 400 ribnikov, gramoznic in zadrževalnikov, od katerih se le v približno 40 izvaja vzreja vodnih organizmov toplovodne akvakulture. Med njimi je 11 ribnikov v upravljanju ribiških društev, ki gojijo ribe za izpust v naravo, 10 je ribnikov za gojitev mladice in okrog 20 objektov za gojenje toplovodnih rib za prehrano. Od tega je le 5 večjih vodnih zadrževalnikov s skupno površino okrog 250 ha, v katerih je akvakultura vzporedna dejavnost. Tu poteka ekstenzivna oz. polintenzivna vzreja krapov v polikulturi, pri kateri v zadnjih letih dosegajo povprečno le 400 kg letne proizvodnje na hektar, v enem od njih pa je v zadnjih letih zaradi zamuljenosti proizvodnja skoraj nemogoča. V teh zadrževalnikih se vzredi 85 % toplovodnih vrst rib za prehrano v Sloveniji. V Sloveniji sta le ena večja in ena manjša kompletna ribogojnica z vališčem in vzrejališčem za krapovce, pri čemer večja ni več v polnem obratovanju. Ostali ribniki, namenjeni izključno za vzrejo krapovskih vrst, pa so vsi manjši od 10 ha. Tudi pri teh podatkih o letni proizvodnji kažejo, da gre za zelo slabo izkoriščene kapacitete, saj je povprečna letna proizvodnja večinoma pod 600 kg/ha. Le v treh objektih, ki so strokovno vodeni, dosežena proizvodnja presega 3 t/ha na leto (NSNA, 2014).

Odobrenih obratov akvakulture s proizvodnjo nad 3 tonami, ki vzrejajo ribe za potrošnjo, je tako v hladnovodnem ribogojstvu 55 in v toplovodnem ribogojstvu 30 (MKGP, 2014c).

3.2.1.2 **MARIKULTURA**

Gojenje školjk se je začelo razvijati po letu 1980, gojenje brancina in orade pa po letu 1992. Leta 2007 so bila za gojenje morskih organizmov določena 3 velika območja v Sečovljah, Strunjanu in na Debelem rtiču, ki so razdeljena na 23 parcel, namenjenih školjiščem, in na 2 parceli za gojenje rib. Na teh parcelah so bile med letoma 2004 in 2011 s koncesijami podeljene vodne pravice. Neizkoriščena površina za školjišča, za katero bi lahko vodne pravice še podelili, znaša 2 ha, kar predstavlja 4 % celotne površine, namenjene gojenju školjk. Za ribogojnice bi lahko podelili vodne pravice še za 4 ha oz. za polovico površin, namenjenih gojenju rib. Dodatna širitev območja, namenjenega gojenju morskih organizmov, v prihodnje ni načrtovana (MOP, 2013).

Trend v gojenju morskih organizmov je, z izjemo posameznih nihanj, naraščajoč. V obdobju od leta 1990 je proizvodnja morskih rib in školjk narasla s 77 ton na 495 ton v letu 2011. V letu 2012 je bilo pridelanih 364 ton morskih rib in školjk (SURS, 2014). V letu 2010 je dejavnost zaznamovala daljša prepoved nabiranja in prodaje školjk, v tem letu se je zmanjšala tudi količina gojenih brancinov. Gojenje školjk je močno odvisno od prepovedi nabiranja in prodaje školjk zaradi naravnih toksinov v morski vodi. Vse slovenske morske ribogojnice in školjišča trenutno delujejo s polovično zmogljivostjo. V prihodnje torej lahko pričakujemo povečanje proizvodnje do največje možne zmogljivosti danih kapacitet in nato stagnacijo slovenskega morskega ribogojstva (MOP, 2013).

3.2.2 **VPLIVI IZVAJANJA AKTIVNOSTI VZREJE VODNIH ORGANIZMOV NA OKOLJE**

3.2.2.1 **SLADKOVODNA AKVAKULTURA**

Obremenitve okolja, ki jih povzroča gojenje sladkovodnih organizmov, so (NSNA, 2014):

- obremenjevanje vodotokov s hranili,
- obremenjevanje vodotokov z boleznimi,
- vnos tujerodnih vrst in
- odvzem/zajezitev vode.

HLADNOVODNA AKVAKULTURA

Vpliv hladnovodnih ribogojnic na rečni ekosistem je pri klasični vzreji predvsem na hidrološki režim, saprobni indeks, kemijske lastnosti vode in fitobentoski sestav. Vpliv je ugotovljen predvsem na prvih 500 m od iztoka vode iz ribogojnice (npr. saprobna stopnja se poslabša za pol stopnje), po 500 m pa je stanje že podobno oz. primerljivo stanju nad odvzemnim mestom. Pri hladnovodni vzreji se pojavljajo odpadne vode, ki lahko bremenijo okolje, vendar je vpliv v veliki meri odvisen tudi od tehnologije vzreje v ribogojnici in uporabljene krme. Krma, ki je slabše prebavljiva, bolj onesnažuje okolje. Pri klasični vzreji v pretočnih bazenih se s proizvodnjo ene tone postavi v vodo povprečno vnese približno 40 kg dušika. Z vlaganji v tehnologijo čiščenja vode (sistemi sedimentiranja, filtriranja) se lahko zmanjša njihov negativni vpliv na stanje voda. Od leta 2009 je z izdanim vodnim dovoljenjem določen tudi ekološko sprejemljiv pretok, pod katerim ni več dovoljen nikakršen odvzem vode. Akvakulturne dejavnosti je sicer treba prilagoditi razpoložljivim vodnim virom in zagotavljati vodo tudi v naravni strugi, vendar nedostopnost vode tudi za nekaj ur na leto pomeni konec akvakulture.

TOPLOVODNA AKVAKULTURA

Vpliv toplotodne akvakulture na okolje je lahko različen. Že izgradnja stoječega vodnega objekta ima določen vpliv na vodni ekosistem. Kakovost vode je glede na mesto dotoka na iztoku poslabšana za enakovostni razred, vendar je težko ločiti vpliv zajezitve od vpliva vzreje. Akvakultura ima lahko še največji vpliv v času praznjenja in polnjenja ribnikov oz. zadrževalnikov ali ko gre za vnašanje tujerodnih vrst vodnih organizmov v ribnik, kjer se lahko naravno razmnožujejo in se ob praznjenju širijo v odprte vode. Zagotoviti je treba, da so ciljne vrste primere in ne povzročajo potencialne grožnje naravnemu okolju. Poleg ciljnih vrst pa obstaja tudi nevarnost vnosa neciljnih vrst. Če ti objekti niso zaprtega tipa, lahko ciljne in neciljne vrste prehajajo v druge površinske vode (še posebej v primeru poplav), kar ima negativni vpliv na lokalne populacije oz. vrste ter ohranjanje biodiverzitete.

3.2.2.2 **MARIKULTURA**

Obremenitve morskega okolja, ki jih povzroča gojenje morskih organizmov, so (MOP, 2013):

- obremenjevanje morskega okolja s hranili,
- vnos tujerodnih vrst in
- odpadki v morskem okolju.

Obremenjevanje morskega okolja z organskimi snovmi in hranili iz iztrebkov gojenih vrst ali nepojedene hrane ima pomemben vpliv v bližini kletk, z oddaljenostjo od vira pa onesnaženja pada. Morsko ribogojstvo ima vpliv na koncentracijo hranil (kot so fosfati, totalni fosfor, amonij) kot tudi na biodiverzitetno meiofavne, biomaso fitoplanktona in številčnost bakterij (NSNA, 2014). Marikultura predstavlja potencial za vnos tujerodnih vrst v primeru, da se gojijo neavtohtone vrste. Uvoz indo-pacifiških vrst za

potrebe marikulture je npr. prispeval k širjenju tujerodnih mehkužcev v severni Jadran. Izgubljene ali zavržene mrežice za gojenje školjk ali koščki mrežic pa predstavljajo pomemben delež onesnaževanja morskega okolja z odpadki iz plastičnih materialov.

3.3 PREDELAVA IN TRŽENJE PROIZVODOV IZ RIBOLOVA IN AKVAKULTURE

V predelavi in trženju proizvodov iz ribolova in akvakulture deluje nekaj manjših (8 mikropodjetij, 7 malih oz. srednjih podjetij) in 2 veliki podjetji. Skupaj zagotavljajo 351 delovnih mest za polni delovni čas (FTE) (MKGP, 2014a). Slovenska ribiško-predelovalna industrija je odvisna predvsem od uvoza surovin. Glavni proizvodi slovenske ribiško-predelovalne industrije so ribje konzerve, tunina pašteta, sveži ali zamrznjeni lignji, bakalar namaz, aljaški saj in file osliča. Prihodki od prodaje ribjih konzerv in tunine paštete predstavljajo približno 65 % vsega prometa ribiško-predelovalne industrije. Med letoma 2000 in 2008 je opazen stabilen trend, po letu 2008 pa padajoč. Zaradi naraščanja porabe rib na prebivalca v Sloveniji lahko pričakujemo nadaljnji razvoj ribiško-predelovalne industrije (MOP, 2013). V letu 2012 je šlo npr. v predelavo 15 % rib hladnovodne akvakulture in malo več kot 10 % rib toplovodnih ribogojnic (NSNA, 2014).

Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ima odobrena 2 obrata za pridelavo živih školjk (obrat za prečiščevanje in odpremi center) in 24 obratov za ribiške proizvode, od tega 9 obratov za proizvodnjo svežih ribiških proizvodov in 9 predelovalnih obratov, preostalih 6 pa izvaja oba postopka (UVHVVR, 2011).

3.3.1 VPLIVI IZVAJANJA AKTIVNOSTI PREDELAVE IN TRŽENJA PROIZVODOV IZ RIBOLOVA IN AKVAKULTURE NA OKOLJE

Obremenitve morskega okolja, ki jih povzroča dejavnost konzerviranja rib, rakov in mehkužcev, so (MOP, 2013):

- obremenjevanje s hranili in nesintetičnimi snovmi iz industrijskih iztokov predelovalne dejavnosti, ki so speljane na komunalno čistilno napravo.

3.4 STANJE IZVAJANJA PREOSTALIH AKTIVNOSTI NA PODROČJU RIBIŠTVA

Poleg naštetih aktivnosti področje ribištva zajema tudi športni ribolov, ki sicer ni predmet OP ESFR 2014–2020. Na letni ravni se v Sloveniji v okviru športnega ribolova ulovi okoli 170 ton rib in drugih morskih organizmov, od tega večino (94,5 %) predstavlja sladkovodni športni ribolov (SURS, 2014).

Preglednica 15: Morski športni ulov in sladkovodni športni ribolov v kilogramih v letih 2011 in 2012

Vrsta športnega ribolova		Ulov (t)	
		2011	2012
Morski športni ulov	Ribe	7,8	7,7
	Drugo (glavonožci, raki, školjke in polži)	1,3	1,5
	Skupaj	9,2	9,3
Sladkovodni športni ribolov	Hladnovodne ribe	34,2	25,8
	Toplovodne ribe	138,1	133,9
	Skupaj	172,3	159,7
Skupaj		181,5	169,0

Vir: SURS, 2014, po podatkih Zavoda za ribištvo Slovenije.

4 SCOPING

Potencialni vplivi predvidenih ukrepov so bili definirani najprej po ukrepih, kjer je znakovno opredeljena lastnost vpliva izvedbe ukrepa na posamezen del okolja, nato pa obravnavani združeno po posameznih delih okolja.

Pomen oznak:

- ++ večji pozitiven vpliv,
- + manjši (posredni) pozitiven vpliv,
- 0 ni vpliva,
- manjši (posredni) negativen vpliv,
- večji negativen vpliv.

V skladu z zgoraj postavljenimi merili (glede na obseg in lastnost vpliva) so bili v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavani zgolj vplivi, za katere je bil prepoznan večji vpliv.

Preglednica 16: Pregled pričakovanih vplivov izvajanja operativnega programa na posamezne dele okolja

Ime ukrepa	Člen	Vode	Tla	Zrak	Podnebne spremembe	Biotska raznovrstnost	Kulturna dediščina in krajina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Odpadki	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Oprelitev možnih posledic, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
TRAJNOSTNI RAZVOJ RIBIŠTVA														
Partnerstva med znanstveniki in ribiči	28	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	Vzpostavitev mrež, izmenjava znanj in primerov dobre prakse so temelj varovanja okolja. Dolgoročno lahko pričakujemo posredne pozitivne učinke na posamezne dele okolja v povezavi z zmanjšanjem obstoječih negativnih vplivov na okolje (npr. uporaba ribolovnih orodij, zmanjšanje emisij, izvajanje primernih praks itd.).	NE
Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga	29 (1, 3)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	Ukrep zajema usposabljanje, enake možnosti, zaposlovanje brezposelnih in vzpostavitev mrež. Del je namenjen strokovnemu usposabljanju s poudarkom na trajnostnem upravljanju morskih ekosistemov. Dolgoročno lahko pričakujemo posredne pozitivne učinke na posamezne dele okolja v povezavi z zmanjšanjem obstoječih negativnih vplivov na okolje (npr. uporaba ribolovnih orodij, zmanjšanje emisij, izvajanje primernih praks itd.).	NE

Ime ukrepa	Člen	Vode	Tla	Zrak	Podnebne spremembe	Biotska raznovrstnost	Kulturna dediščina in krajina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Odpadki	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Opredelitev možnih posledic, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
Diverzifikacija in nove oblike prihodka	30	0	+	-	-	-	0	+	-	-	0	0	Ukrep se bo izvajal znotraj lokalnega razvoja (prek CLLD), ki ga vodi skupnost. Gre za manjši pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja pritiskov na morska tla in morske biološke vire zaradi omogočenega dodatnega zaslužka ribičev in posledičnega zmanjšanja uporabe ribolovnih orodij (s potencialnim negativnim vplivom). Diverzifikacija prihodkov ima pozitiven vpliv na socialni in ekonomski položaj ribičev. Predvidevamo, da bo izvedba ukrepa pomenila povečano število voženj ribiških plovil (v turistične namene in v trajanju turistične sezone), zaradi česar bo sicer prišlo do povečanja emisij v zrak in povečane obremenitve okolja s hrupom, vendar ne v obsegu, ki bi lahko ogrozil zdravje ljudi ali morskih sesalcev (hrup). Prav tako bo prišlo do povečanega nastajanja odpadkov, povezanih z izvedbo predvidenih dopolnilnih dejavnosti.	NE
Zdravje in varnost	32	0	0	-	-	-	0	++	0	-	0	-	Predmet ukrepa je posodobitev plovila ali nakup opreme nad »zakonsko določenim minimumom«. Pričakujemo neposreden pozitiven vpliv na izboljšanje delovnih pogojev za ribiče. Zaradi morebitne umestitve novih virov onesnaževanja (npr. dodatne motorne naprave, dodatno osvetljevanje itd.) bi lahko prišlo do povečanja emisij v zrak in posrednega vpliva na klimatske spremembe ter povečanega obremenjevanja okolja s hrupom in svetlobnim onesnaževanjem. Slednja dva prepoznana vpliva bi se potencialno lahko negativno odražala tudi na biotski raznovrstnosti. Naložbe v ribiška plovila ali opremo za posameznike so usmerjene v zagotavljanje zdravja/varnosti ljudi in ne v ribolovna orodja, tako da ne pričakujemo novih negativnih vplivov na morsko dno ali prelov morskih organizmov.	DA
Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti	33	+	+	+	+	+	0	0	+	+	0	+	Ukrep je usmerjen v ohranjanje morskih bioloških virov in trajnostno ribištvo ter namenjen omilitvi izpada dohodka na račun prenehanja ribolova v času, ki je pomemben za ohranitev določenih živalskih vrst. Lahko pričakujemo posredne pozitivne vplive na posamezne dele okolja v povezavi z zmanjšanjem obstoječih negativnih vplivov na okolje zaradi začasnega prenehanja izvajanja dejavnosti, vendar ne v obsegu, ki bi lahko pomenil izboljšanje za zdravje ljudi.	NE
Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja	37	+	+	0	0	+	0	0	+	0	0	0	Primerno izvajanje ohranitvenih ukrepov omogoča ohranjanje in trajnostno izkoriščanje staležev. Dolgoročno lahko pričakujemo posredne pozitivne učinke na posamezne dele okolja v povezavi z zmanjšanjem obstoječih negativnih vplivov na okolje (npr. uporaba ribolovnih metod, ki prispevajo k bolj selektivnemu ribolovu, zmanjšanje in preprečevanje neželene ulova itd.). Oblikovanje, razvoj in spremljanje tehničnih ter upravnih sredstev se razume v smislu približevanja okoljskim standardom, tako da ne pričakujemo financiranja aktivnosti, ki bi predstavljale negativne vplive na biotsko raznovrstnost.	NE

Ime ukrepa	Člen	Vode	Tla	Zrak	Podnebne spremembe	Biotska raznovrstnost	Kulturna dediščina in krajina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Odpadki	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Opredelitev možnih posledic, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst	38	0	+	0	0	+	0	0	+	0	0	0	Ukrep je namenjen izboljšanju selektivnosti ulova, kar ima pozitiven vpliv na biotsko raznovrstnost, izboljšanje ravnanja z neželenim ulovom, kar predstavlja racionalno rabo naravnega vira in zmanjša morski odpadki. Z naložbami v opremo za zmanjšanje negativnih vplivov na morsko okolje se bodo zmanjšali tudi vplivi na morsko dno. Naložbe v zasidrane naprave za zbiranje rib v Sloveniji niso aktualne, ker pri nas ni oddaljenih regij.	NE
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 b, c, d, e, f, g, i)	+	+	0	0	++	0	0	+	0	0	0	Spodbujanje trajnostnih ribolovnih dejavnosti vpliva na izboljšanje stanja morskega ekosistema in biotske raznovrstnosti.	DA
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 a)	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	Odstranjevanje odpadkov in izgubljenega ribolovnega orodja ima pozitiven vpliv na ravnanje z odpadki in biotsko raznovrstnost.	NE
Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb	41	0	0	+	+	0	0	0	0	+	0	0	Glede na manjše število plovil in dejstvo, da se spodbuja prehod na učinkovitejšo in okolju prijaznejšo tehnologijo, lahko pričakujemo zmanjšanje emisij v zrak in posredno zmanjšan vpliv na podnebne spremembe ter zmanjšanje ravni obremenjevanja okolja s hrupom, vendar ne v obsegu, ki bi lahko pomenil izboljšanje za zdravje ljudi. Naložbe v opremo ali ribiška plovila se razume v smislu približevanja okoljskim standardom, tako da ne pričakujemo financiranja aktivnosti, ki bi predstavljale negativne vplive na biotsko raznovrstnost.	NE
Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova	42	0	0	0	0	0	0	++	+	0	0	0	Dvig kakovosti proizvodov skozi naložbe, ki omogočajo predelavo, trženje in neposredno prodajo lastnega ulova, ima pozitiven vpliv na zdravje ljudi. Inovativne naložbe v ribiška plovila se razume v smislu približevanja okoljskim standardom, tako da ne pričakujemo financiranja aktivnosti, ki bi predstavljale negativne vplive na biotsko raznovrstnost. Na tem mestu je treba poudariti, da gre za ukrep, ki z vidika intervencijske logike ni deljiv na podtočke. Zaradi tega je bil v celoti prenesen v OP ESFR 2014–2020, ob tem pa izdelovalec programa poudarja, da bo ukrep izvajan samo v obliki naložb, ki zvišujejo vrednost ribiških proizvodov (42 (1 a)).	DA

Ime ukrepa	Člen	Vode	Tla	Zrak	Podnebne spremembe	Biotska raznovrstnost	Kulturna dediščina in krajina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Odpadki	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Opredelitev možnih posledic, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (1, 2)	+	-	+	+	--	±	++	+	0	0	0	Ukrep ne predvideva izvedbe novih objektov. Naložbe v infrastrukturo za namen povečanja kakovosti, energetske učinkovitosti, izboljšanja delovnih pogojev in varstva okolja vplivajo na zmanjšanje pritiskov na okolje. Dvig kakovosti proizvodov ima pozitiven vpliv na zdravje ljudi. Ustvarjanje dodane vrednosti premalo izkoriščenim komponentam ulova bo imelo pozitiven vpliv na racionalno rabo naravnih virov. Naložbe v infrastrukturo za zbiranje smeti in morskih odpadkov pomenijo izboljšano ravnanje z odpadki. Na drugi strani lahko v primeru, da gre za enote kulturne dediščine oz. njihova vplivna območja, pride do vpliva na posamezno enoto. Med drugim se lahko pričakujejo gradbena dela za izgradnjo, posodobitev in razširitev privezov za večjo varnost med iztovarjanjem ali natovarjanjem, ki bi se lahko odražala s fizičnimi poškodbami morskega dna in posledično biotske raznovrstnosti.	DA
TRAJNOSTNI RAZVOJ AKVAKULTURE														
Inovacije	47	+	+	0	+	+ --	0	0	0	0	0	0	Umestitev novih objektov ni predvidena. Z uvedbo trajnostnih oblik (v danem primeru gre za pilotne projekte) proizvodnje (zmanjšanje odvisnosti od kostne moke, ribjega olja, trajnostno izkoriščanje virov) se zmanjšuje vpliv na stanje voda in morskih tal prek morebitne trajnostne rabe energije tudi na podnebne spremembe. Razvijanje ali uvajanje novih vrst akvakulture bi lahko predstavljalo negativne vplive na biotsko raznovrstnost s stališča tujerodnih vrst.	DA

Ime ukrepa	Člen	Vode	Tla	Zrak	Podnebne spremembe	Biotska raznovrstnost	Kulturna dediščina in krajina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Odpadki	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Opredelitev možnih posledic, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j)	±	±	0	++	+	±	++	-	0	0	0	Spodbuja se racionalno rabo naravnih virov, in sicer z uvedbo zaprtih sistemov, zmanjšanjem porabe vode kot naravnega vira in zmanjšanjem vnosa zdravil in kemikalij ter s povečanjem energetske učinkovitosti in uporabo OVE, kar bo zmanjšalo pritiske na dele okolja (vode, tla, zrak, podnebne spremembe in posredno na biotsko raznovrstnost). Uvedba zaprtih sistemov in zmanjšana poraba vode kot naravnega vira pomenita tudi mehanizem za prilagajanje panoge na podnebne razmere. Predvideno je izboljšanje delovnih razmer za ribogojce in školjarke. Na drugi strani bo na lokacijah izvedbe naložb zaradi izgradnje novih objektov akvakulture in povezanih gradbenih del lahko prihajalo do spremembe morfološkega stanja vodnih teles ali izgube tal kot naravnega vira in negativnih vplivov na biotsko raznovrstnost. Prav tako bi umeščanje novih objektov lahko pomenilo preobremenitev voda z vidika onesnaževanja z odpadnimi vodami ter v primeru, da gre za enote kulturne dediščine oz. njihova vplivna območja, vpliv na posamezno enoto. Obnova obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture pomeni povečano nastajanje odpadkov, predvsem blata, s katerim je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo. Omenjeni vplivi bi se lahko negativno odražali tudi na biotsko raznovrstnost. Diverzifikacija proizvodnje akvakulture in gojenih vrst bi lahko predstavljala negativne vplive na biotsko raznovrstnost tudi s stališča tujerodnih vrst.	DA
	48 (1 k)	0	0	+	+	0	0	0	0	0	0	0		
Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže	50	+	0	0	0	+	0	++	+	0	0	0	Vzpostavitev mrež, izmenjava znanj na področju akvakulture. Dolgoročno lahko pričakujemo posredne pozitivne učinke na posamezne dele okolja v povezavi z zmanjšanjem obstoječih negativnih vplivov na okolje (npr. zmanjšanje emisij, izboljšanje delovnih pogojev itd.).	DA
Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo	51	+	0	0	++	0	0	0	0	0	0	0	Ukrep je v prvi vrsti namenjen določitvi potencialnih območij za razvoj akvakulture. Pri tem je treba upoštevati omejitve v prostoru, vrednotenje lokacij pa poteka v okviru OPN. Pričakujemo lahko dolgoročen posreden pozitiven vpliv na dele okolja. Glavni doprinos izdelave študije je v prilagoditvi umeščanja akvakulture na primerne lokacije z vidika rabe vode in s tem v prilagajanju akvakulture podnebnim spremembam. Naložbe v podporne zmogljivosti in infrastrukturo se razume v smislu približevanja okoljskim standardom, tako da ne pričakujemo financiranja aktivnosti, ki bi predstavljale posege v vode ter posledične negativne vplive na biotsko raznovrstnost. Na tem mestu je treba poudariti, da gre za ukrep, ki z vidika intervencijske logike ni deljiv na podtočke. Zaradi tega je bil v celoti prenesen v OP ESPR 2014–2020, ob tem pa izdelovalec programa poudarja, da bo ukrep izvajan samo v obliki izdelave študije 51 (1 a).	DA

Ime ukrepa	Člen	Vode	Tla	Zrak	Podnebne spremembe	Biotska raznovrstnost	Kulturna dediščina in krajina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Odpadki	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Opredelitev možnih posledic, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološko ribogojstvo	53	+	+	0	+	+	0	+	0	0	0	0	Ukrep spodbuja ekološko in energetsko učinkovito akvakulturo, zaradi česar lahko pričakujemo zmanjšanje vplivov na nekatere dele okolja zaradi spremembe načina pridelave oz. strožjih kriterijev, kar bo posredno prineslo tudi pozitiven vpliv na zdravje ljudi in biotsko raznovrstnost.	DA
Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve	54	+	+	0	0	++	0	0	0	0	0	0	Ukrep spodbuja ekstenzivne oblike akvakulture in metode, ki so združljive z varovanimi območji narave, zaradi česar lahko pričakujemo zmanjšanje vplivov na nekatere dele okolja zaradi spremembe načina pridelave oz. strožjih kriterijev. Predvideni so neposredni ukrepi za približevanje zahtevam območij Natura 2000 in ohranjanje/izboljšanje biotske raznovrstnosti, zato so bili prepoznani zelo pozitivni vplivi na ta segment okolja.	DA
Ukrepi v zvezi z javnim zdravjem	55	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	Ukrep zagotavlja nadomestilo za proizvajalce v primeru začasne ustavitve pridobivanja gojenih mehkužcev. Tako se še dodatno zagotavlja pridelavo neoporečnih živil, zaradi česar ima pozitiven vpliv na zdravje ljudi.	NE
Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali	56	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukrep je namenjen zagotavljanju zdravja in dobrega počutja živali in ima pozitiven vpliv s stališča omejevanja bolezni in dobrobiti gojenih živali. Ukrep ne financira uporabe veterinarskih zdravil. Z izboljšanjem zdravja živali lahko pričakujemo posreden pozitiven vpliv na vode.	NE
POSPEŠEVANJE IZVAJANJA SRP														
Nadzor in izvrševanje	76	+	+	0	0	+	0	+	+	0	0	0	Nadzor nad izvajanjem dejavnosti zagotavlja večje upoštevanje predpisov, kar posredno pripomore k izboljšanju stanja okolja oz. zmanjšanju vplivov na okolje. Pričakujemo lahko dolgoročen posreden pozitiven vpliv (pričakuje se nakup največ enega plovila).	NE
Zbiranje podatkov	77	+	+	0	0	+	0	+	+	+	0	+	Ukrep je namenjen beleženju stanja in zbiranju podatkov. Posredno ima pozitiven vpliv na stanje okolja oz. zmanjšanje vplivov na okolje. Pričakujemo lahko dolgoročen posreden pozitiven vpliv. Pozitiven vpliv na biotsko raznovrstnost bo predvsem z vidika spremljanja prilova morskih organizmov in znanstvenih analiz.	NE
POVEČANJE ZAPOSLOVANJA IN OZEMELJSKE KOHEZIJE														
Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	62 (1 a), 63, 64	+	+	0	+	+	+	+	+	0	0	0	Glede na določene cilje programa se spodbuja trajnostni razvoj in zmanjšanje vplivov na okolje. Pričakujemo lahko dolgoročen posreden pozitiven vpliv. Na tem mestu opozarjamo, da se bodo prek tega ukrepa lahko izvajali tudi drugi ukrepi – v času priprave tega dokumenta je bila dana informacija, da to zagotovo velja za ukrep »diverzifikacija in nove oblike prihodka«, zaradi česar sta bila oba ukrepa v nadaljevanju obravnavana kot povezana ukrepa. Operativni program določa, da se povezani ukrepi, ki se izvajajo prek CLLD, ne bodo izvajali samostojno.	NE

Ime ukrepa	Člen	Vode	Tla	Zrak	Podnebne spremembe	Biotska raznovrstnost	Kulturna dediščina in krajina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Odpadki	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Opredelitev možnih posledic, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
POSPEŠEVANJE TRŽENJA IN PREDELAVE														
Pomoč za skladiščenje	67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukrep predvideva nadomestila za skladiščenje ribiških proizvodov v skladu s skupno ureditvijo trgov za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture. Ukrep ni namenjen izvedbi novih predelovalnih obratov.	NE
Ukrepi za trženje	68 (1 b)	0	0	0	0	±	0	0	+	0	0	0	Spodbujanje predelave neželenega ulova predstavlja posreden pozitiven vpliv na zmanjšanje morskega odpadka. Spodbujanje vrst, ki se lahko uspešno tržijo, oz. iskanje trga zanje bi lahko posredno predstavljalo negativne vplive na biotsko raznovrstnost tudi z vidika tujerodnih vrst. Nasprotno pa bo posredno spodbujanje metod, ki imajo majhen vpliv na okolje, ali proizvodov iz ekološke akvakulture imelo pozitiven vpliv na biotsko raznovrstnost.	NE
	68 (1 a, c, d, e, g)	0	0	0	0	0	0	++	0	0	0	0	Spodbujanje uvajanja večjega vključevanja rib v prehrano prebivalstva. Pričakujemo lahko posreden pozitiven vpliv na zdravje ljudi.	DA
Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture	69	+	0	0	+	0	0	++	+	0	0	0	Predelava stranskih proizvodov povečuje racionalno rabo naravnih virov in zmanjšuje količine morskega odpadka. Izvedba naložb, ki prispevajo k varčevanju z energijo in zmanjšanemu vplivom na okolje, pozitivno vpliva na posamezne dele okolja. Izboljšujejo se delovne razmere zaposlenih v predelovalni industriji. Ukrep ni namenjen izvedbi novih predelovalnih obratov.	DA
POSPEŠEVANJE IZVAJANJA CPP														
Celostni pomorski nadzor	80 (1 a)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukrepi nadzora, namenjeni izmenjavi informacij.	NE
Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov	80 (1 b)	+	+	0	0	++	0	+	+	+	0	+	Ukrepi varovanja okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov. Dolgoročno lahko pričakujemo posredne pozitivne učinke na posamezne dele okolja. Ukrep je usmerjen v ohranjanje biotske raznovrstnosti in zaščitene morske območij, kot so območja Natura 2000, na podlagi česar pričakujemo večje pozitivne vplive na biotsko raznovrstnost.	DA
Izboljšanje znanja o morskem okolju	80 (1 c)	+	+	0	0	+	0	+	+	+	0	+	Ukrepi pridobivanja znanj. Dolgoročno lahko pričakujemo posredne pozitivne učinke na posamezne dele okolja. Ukrep je usmerjen v raziskovanje morskega okolja, na podlagi česar pričakujemo pozitivne vplive na biotsko raznovrstnost.	NE

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega interesa in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Ukrep »diverzifikacija in nove oblike prihodka« se bo izvajal v okviru CLLD.

Preglednica 17: Pregled utemeljitev za obravnavo posameznih delov okolja

Del okolja	Ime ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v OP
Vode	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže, Nadzor in izvrševanje, Zbiranje podatkov, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov, Izboljšanje znanja o morskem okolju	+	DA Ta del okolja bo v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavan na ravni vplivov ukrepov OP ESPR 2014–2020 z opredeljenim večjim vplivom, in sicer v okviru okoljskega cilja »dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe«.
	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti, Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja, Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti, Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Inovacije, Produktivne naložbe v akvakulturo, Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološko ribogojstvo, Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve, Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali	+ +	
	Produktivne naložbe v akvakulturo	– –	

Del okolja	Ime ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v OP
Tla	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Nadzor in izvrševanje, Zbiranje podatkov, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov, Izboljšanje znanja o morskem okolju, Diverzifikacija in nove oblike prihodka, Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti, Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja, Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst, Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti, Inovacije, Produktivne naložbe v akvakulturo, Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološko ribogojstvo, Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve	Ukrepi, katerih namen je izmenjava znanj, primerov dobre prakse, izvedba izobraževanj na temo trajnostnega ribištva in akvakulture, povečanje nadzora in spremljanja stanja okolja, lahko imajo dolgoročen posreden pozitiven vpliv na stanje morskega dna in tal oz. zmanjšan negativen vpliv. Do pozitivnih vplivov v povezavi z zmanjšanjem obstoječih negativnih vplivov na vode lahko pride tudi zaradi zmanjšanja ribolova zaradi prekvalifikacije, začasnega prenehanja izvajanja dejavnosti, naložb v opremo za zmanjšanje negativnih vplivov na morsko okolje, spodbujanja trajnostnih ribolovnih dejavnosti, uvajanja ekstenzivnih in ekoloških oblik akvakulture, ki imajo manjše vplive na stanje morskih tal od trenutno obstoječih praks. Enako velja za zmanjšano uporabo hranil, zdravil in kemikalij. +	NE Glede na navedeno dela okolja v nadaljevanju okoljskega poročila ne obravnavamo.
	Produktivne naložbe v akvakulturo	Operativni program bo vplival na izgubo tal in morskega dna (sidranje) na območjih, kjer se bo gradila nova infrastruktura oz. novi objekti akvakulture. Prav tako bo izvedba operativnega programa vplivala na onesnaženje morskega dna v primeru izvedbe novih objektov akvakulture na morju. – Količina potrebnih površin in lokacije trenutno niso poznane, zaradi česar njihova presoja na ravni posameznih lokacij ni mogoča (operativni program namreč ostaja na ravni ukrepov in lokacij ne podaja). Umeščanje tovrstnih objektov v prostor je stvar prostorskega planiranja in je vrednoteno v okviru postopka okoljske predpese (CPVO) na ravni prostorskih planov.	
Zrak	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti, Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb, Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Produktivne naložbe v akvakulturo	Ukrepi, katerih namen je izmenjava znanj, primerov dobre prakse, izvedba izobraževanj na temo trajnostnega, lahko imajo dolgoročen posreden pozitiven vpliv na stanje zraka oz. zmanjšan negativen vpliv. Do pozitivnih vplivov v povezavi z zmanjšanjem obstoječih negativnih vplivov na zrak lahko pride tudi zaradi začasnega prenehanja izvajanja dejavnosti, menjave motorjev in naložb v infrastrukturo za namen povečanja energetske učinkovitosti. Glede na dejstvo, da se spodbuja prehod na učinkovitejše in okolju prijaznejše tehnologije, lahko pričakujemo zmanjšanje emisij v zrak. +	NE Glede na navedeno dela okolja v nadaljevanju okoljskega poročila ne obravnavamo.
	Diverzifikacija in nove oblike prihodka, Zdravje in varnost	Izvedba ukrepov bo lahko pomenila povečano število voženj ribiških plovil (v turistične namene), morebitne umestitve novih virov onesnaževanja (npr. dodatne motorne naprave), zaradi česar bo prišlo do povečanja emisij v zrak, vendar gre v tem primeru za manjše število naprav in plovil, ki predstavlja manjše povečanje pritiskov na okolje. –	

Del okolja	Ime ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v OP
Podnebne spremembe	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže, Nadzor in izvrševanje, Zbiranje podatkov, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov, Izboljšanje znanja o morskem okolju	+	DA Ta del okolja bo v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavan z vidika vplivov podnebnih sprememb na izvedbo ukrepov OP ESPR 2014–2020 z opredeljenim večjim vplivom, in sicer v okviru okoljskega cilja »dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe«.
	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti, Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb, Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Produktivne naložbe v akvakulturo, Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološko ribogojstvo	+ +	
	Produktivne naložbe v akvakulturo, Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo	+ +	
	Diverzifikacija in nove oblike prihodka, Zdravje in varnost	–	

Del okolja	Ime ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v OP
Biotska raznovrstnost	Diverzifikacija in nove oblike prihodka, Zdravje in varnost, Ukrepi za trženje	– Naložbe v ribiška plovila so naložbe v turistično opremo (kot npr. ograje, sedeži, stoli, kombi za dopolnilne dejavnosti za prodajo rib) ali zagotavljanje zdravja/varnosti ljudi in ne v ribolovna orodja. Turistično trnkarjenje, ki je del ukrepa diverzifikacije, bo potekalo prek ribiških dovolilnic in v okviru pravil športnega ribolova. Posledično se zaradi tega ne pričakuje novih negativnih vplivov na prelov morskih organizmov ali poškodb morskega dna. Potencialno bi lahko bili prisotni novi viri odpadkov (nove dejavnosti, dodatni/novi motorji), svetlobnega onesnaževanja (dodatno osvetljevanje) in podvodnega hrupa. Ocenjujemo, da gre za manjše pritiske na okolje, s katerimi se bo ustrezno ravnilo v skladu z veljavnimi okoljskimi pravnimi akti.	DA Ta del okolja bo v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavan na ravni vplivov ukrepov OP ESPR 2014–2020 z opredeljenim večjim vplivom, in sicer v okviru okoljskega cilja »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«
	Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Inovacije, Produktivne naložbe v akvakulturo	– – Ukrepi obsegajo tudi gradbena dela, ki v ribiških pristaniščih lahko pomenijo fizične poškodbe morskega dna (npr. poglabljanje) z negativnimi vplivi na biotsko raznovrstnost, še posebej na varovanih območjih (npr. pristanišče v Strunjanu). Gradbena dela v akvakulturi lahko pomenijo posege v brežine vodotokov, kar bi lahko vplivalo na strukture vodnih in priobalnih habitatov. Razvijanje ali uvajanje novih vrst akvakulture bi lahko predstavljalo negativne vplive na biotsko raznovrstnost z vidika tujerodnih vrst. Naložbe v akvakulturo lahko predstavljajo negativni vpliv tudi z vidika odpadnih voda in odpadkov (npr. blato iz ribnikov ali lagun).	
	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti, Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja, Omejitev vpliva ribolova na morskno okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst, Inovacije, Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže, Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološko ribogojstvo, Nadzor in izvrševanje, Zbiranje podatkov, Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, Ukrepi za trženje, Izboljšanje znanja o morskem okolju	+ Ukrepi (posredno) podpirajo ohranjanje morskih bioloških virov in trajnostno ribištvo ter ekološko ribogojstvo. Izobraževanje ljudi pomeni njihovo ozaveščanje o pomenu ekosistemskih storitev in njihovem trajnostnem izkoriščanju. Ohranitveni ukrepi so sicer usmerjeni na komercialne vrste, vendar se bodo odsotnost ribolovnih dejavnosti, obnova staležev, oprema za zmanjšanje vplivov ribolova na ekosistem, morsko dno in vodotoke pozitivno odražali tudi na ostalih vodnih organizmih. Nadzor nad izvajanjem dejavnosti zagotavlja večje upoštevanje predpisov. Študije, raziskave in analize bodo prispevale k boljšemu poznavanju stanja biotske raznovrstnosti, razumevanju učinkov negativnih vplivov in načrtovanju ustreznih ukrepov za ohranjanje oz. izboljšanje stanja.	
	Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti, Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov	++ Ukrepi so neposredno namenjeni varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov. Pričakuje se varstvene ukrepe, raziskave, monitoring in ozaveščanje v Natura 2000, na zavarovanih območjih, v ribiških rezervatih in na drugih pomembnih območjih za ohranjanje biotske raznovrstnosti ter krajine, kar pomeni večje pozitivne vplive na biotsko raznovrstnost.	

Del okolja	Ime ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v OP
Kulturna dediščina in krajina	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Produktivne naložbe v akvakulturo, Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	+	NE Glede na navedeno dela okolja v nadaljevanju okoljskega poročila ne obravnavamo.
	Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Produktivne naložbe v akvakulturo	-	
Zdravje ljudi in kakovost življenja	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže, Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološko ribogojstvo, Nadzor in izvrševanje, Zbiranje podatkov, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov, Izboljšanje znanja o morskem okolju	+	DA Ta del okolja bo v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavan z vidika vpliva ukrepov OP ESFR 2014–2020 z opredeljenim večjim vplivom, in sicer v okviru okoljskega cilja »zdravi ljudje in kakovostno življenje«.
	Diverzifikacija in nove oblike prihodka, Produktivne naložbe v akvakulturo, Ukrepi za trženje	+	
	Zdravje in varnost, Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Produktivne naložbe v akvakulturo, Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže, Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture	++	
	Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova, Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja, Ukrepi v zvezi z javnim zdravjem, Ukrepi za trženje	++	

Del okolja	Ime ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v OP
Odpadki	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže, Nadzor in izvrševanje, Zbiranje podatkov, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov, Izboljšanje znanja o morskem okolju	+	NE Glede na navedeno dela okolja v nadaljevanju okoljskega poročila ne obravnavamo.
	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti, Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja, Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst, Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova, Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (2), Ukrepi za trženje (1 b), Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture	+	
	Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (a), Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (1)	+	
	Diverzifikacija in nove oblike prihodka, Produktivne naložbe v akvakulturo	–	
Hrup	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti, Zbiranje podatkov, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov, Izboljšanje znanja o morskem okolju	+	NE Glede na navedeno dela okolja v nadaljevanju okoljskega poročila ne obravnavamo.
	Diverzifikacija in nove oblike prihodka, Zdravje in varnost	–	

Del okolja	Ime ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v OP
Elektromagnetno sevanje	OP ESPR 2014–2020 ne predvideva ukrepov, ki bi imeli vpliv na povečanje/zmanjšanje elektromagnetnega sevanja.		NE Glede na navedeno dela okolja v nadaljevanju okoljskega poročila ne obravnavamo.
Svetlobno onesnaževanje	Partnerstva med znanstveniki in ribiči, Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, Zbiranje podatkov, Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov, Izboljšanje znanja o morskem okolju	+	NE Glede na navedeno dela okolja v nadaljevanju okoljskega poročila ne obravnavamo.
	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti	+	
	Zdravje in varnost	–	

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega interesa in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov.

Iz nadaljnega vrednotenja so bili izločeni naslednji deli okolja: tla, zrak, kulturna dediščina in krajina, odpadki, hrup, elektromagnetno sevanje in svetlobno onesnaževanje, saj je bilo na podlagi opredelitve vplivov, ocene njihovega obsega in podanih obrazložitev ocenjeno, da izvedba OP ESPR 2014–2020 na te dele okolja ne bo imela bistvenega vpliva. Ob tem poudarjamo, da izvedba OP ESPR 2014–2020 na navedene dele okolja prav tako ne bo imela kumulativnih, sinergijskih ali čezmejnih vplivov. Na drugi strani v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavamo vplive izvedbe OP ESPR 2014–2020 na dele okolja vode, podnebne spremembe, biotska raznovrstnost ter zdravje ljudi in kakovost življenja.

4.1 ALTERNATIVE

V postopku priprave okoljskega poročila za OP ESPR 2014–2020 so izpostavljene 4 možne alternative, in sicer:

- alternativa 0 oz. ničelna alternativa, kjer se noben od ukrepov ne izvede – podrobnejši opis te alternative je podan v poglavju 5.3 Verjeten razvoj stanja okolja, če se operativni program ne izvede,
- alternativa A oz. osnovna alternativa, kjer se izvedejo le ukrepi, izbrani za izvajanje v celotnem obdobju 2014–2020, brez tistih ukrepov, ki se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 na podlagi takratnih potreb sektorja,
- alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa, kjer se poleg ukrepov, izbranih za izvajanje v celotnem obdobju 2014–2020, izvedejo tudi tisti ukrepi, ki se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 na podlagi takratnih potreb sektorja,
- alternativa C oz. alternativa ESPR, ki zajema izvedbo vseh ukrepov, opredeljenih v Uredbi ESPR (EU, št. 508/14).

Alternativa 0 oz. ničelna alternativa in alternativa C nista realni, saj sta tako popolna neizvedba ukrepov kot izvedba vseh ukrepov nesmiselni. Ukrepi ESPR so namreč prilagojeni območju celotne Evropske unije in zajemajo tudi ukrepe, ki pri nas niso izvedljivi, oz. ukrepe, za katere pri nas ni zanimanja in posledično tako ne bi bili izvedeni. Glede na navedeno je bila s strani projektne skupine izdelovalca okoljskega poročila sprejeta odločitev, da se kot alternativni za potrebe izdelave okoljskega poročila v nadaljevanju obravnavata zgolj alternativa A oz. osnovna alternativa in alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa. Ker je podrobnejši opis tako operativnega programa kot predvidenih ukrepov obeh alternativ že podan v poglavju 2 *Podatki o operativnem programu*, v nadaljevanju podajamo zgolj navedbo ukrepov, ki jih obravnavata obe obravnavani alternativni.

Alternativa A oz. osnovna alternativa:

- Diverzifikacija in nove oblike prihodka (člen 30)
- Zdravje in varnost (člen 32)
- Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33)
- Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37)
- Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 (1 b, c, d, e, f, g, i))
- Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42)
- Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43 (1, 2))
- Inovacije (člen 47)
- Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j))
- Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže (člen 50)
- Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51)
- Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura (člen 53)
- Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54)
- Ukrepi zvezi z javnim zdravjem (člen 55)
- Nadzor in izvrševanje (člen 76)
- Zbiranje podatkov (člen 77)
- Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (člen 62 (1 a), 63, 64)
- Pomoč za skladiščenje (člen 67)
- Ukrepi za trženje (člen 68 (1 a, d, e, g))
- Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69)
- Celostni pomorski nadzor (člen 80 (1 a))
- Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov (člen 80 (1 b))
- Izboljšanje poznavanja stanja morskega okolja (člen 80 (1 c))

Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa:

Ukrepi iz alternative A

+

- Partnerstva med znanstveniki in ribiči (člen 28)
- Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga (člen 29 (1), (3))
- Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst (člen 38)
- Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 (1 a))
- Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb (člen 41)
- Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 k))
- Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali (člen 56)
- Ukrepi za trženje (člen 68 (1 b, c))

Opomba: ukrepi, zapisani s sivo barvo, se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Ukrep »diverzifikacija in nove oblike prihodka« se bo izvajal v okviru CLLD.

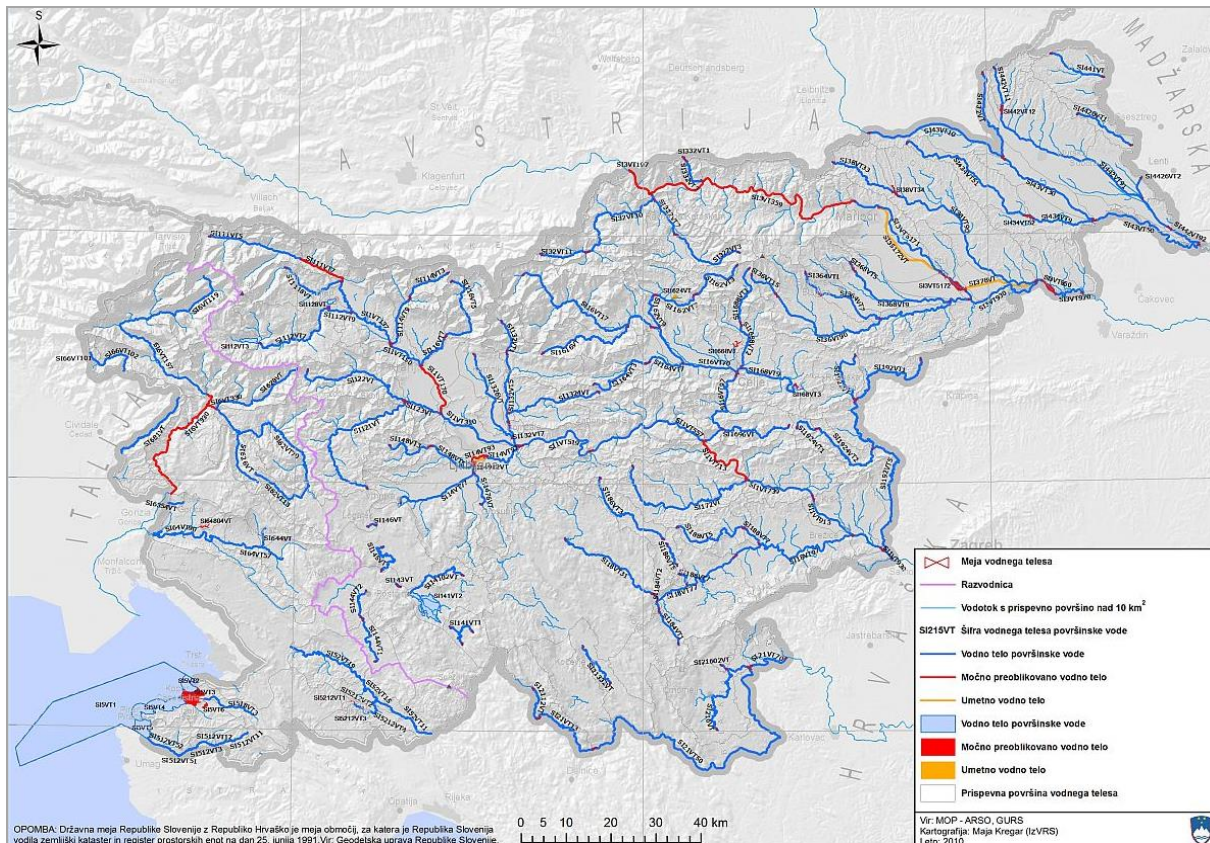
Obe obravnavani alternativni sta bili obravnavani že v fazi scopinga. Na podlagi tega in dejstva, da se ukrepi obeh obravnavanih alternativ med seboj povezujejo in dopolnjujejo, je bila sprejeta odločitev, da bosta obe alternativni enakovredno obravnavani tudi v fazi vrednotenja vplivov. Tako na tem mestu ne podajamo metodologije vrednotenja okoljske sprejemljivosti alternativ, saj je navedeno v celoti podano v poglavjih 1.2 *Metode dela* in 7 *Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa na okoljske cilje programa*.

5 STANJE OKOLJA IN VERJETEN RAZVOJ V PRIMERU NEIZVAJANJA OPERATIVNEGA PROGRAMA

5.1 STANJE OKOLJA

5.1.1 POVRŠINSKE IN PODZEMNE VODE

Slika 3: Vodna telesa površinskih voda

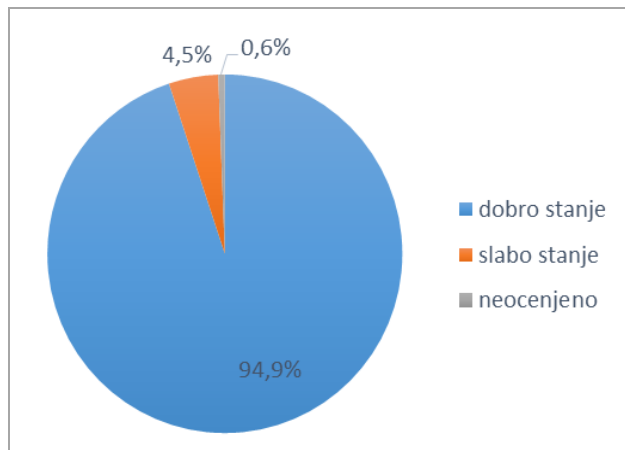

Vir: NUV, 2011. Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009–2015.

5.1.1.1 KEMIJSKO IN EKOLOŠKO STANJE

Dobro kemijsko stanje je določeno za skoraj 95 % (147) vodnih teles površinskih voda, slabo kemijsko stanje pa za sedem vodnih teles – Sava pri Vrhovem zaradi živega srebra, Krka pri Otočcu in vodna telesa morja zaradi tributikositrovih spojin. V splošnem slovenske površinske vode niso obremenjene s prednostnimi oz. prednostno nevarnimi snovmi. V letu 2010 je kemijsko stanje ocenjeno za 81 merilnih mest na rekah, pri čemer so bila vključena merilna mesta, na katerih je bilo v letu 2009 določeno slabo stanje s parametri, ki so bili vzrok slabega kemijskega stanja, razen Bobna, kjer gre za staro breme. Za vsa merilna mesta je ugotovljeno dobro kemijsko stanje (ARSO, 2012).

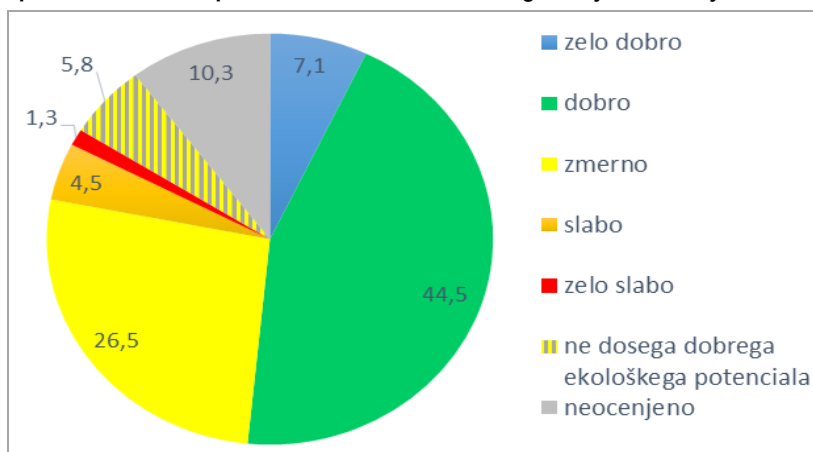
Graf 4: Deleži vodnih teles površinskih voda v posameznih razredih kemijskega stanja za obdobje 2006–2008

Vir: ARSO, 2010. Ocena stanja za Načrt upravljanja voda.

Dobrega ekološkega stanja oz. dobrega ekološkega potenciala ne dosega 59 (38,1 %) vodnih teles površinskih voda. Od tega sta vodni telesi Kamniška Bistrica Študa – Dol in Cerkljiščica razvrščeni v zelo slabo stanje. V letu 2010 je stanje glede na posebna onesnaževala ocenjeno za 120 merilnih mest. Dobrega stanja ne dosega 10 merilnih mest (8,3 %) (ARSO, 2012).

Graf 5: Deleži vodnih teles površinskih voda v posameznih razredih ekološkega stanja za obdobje 2006–2008

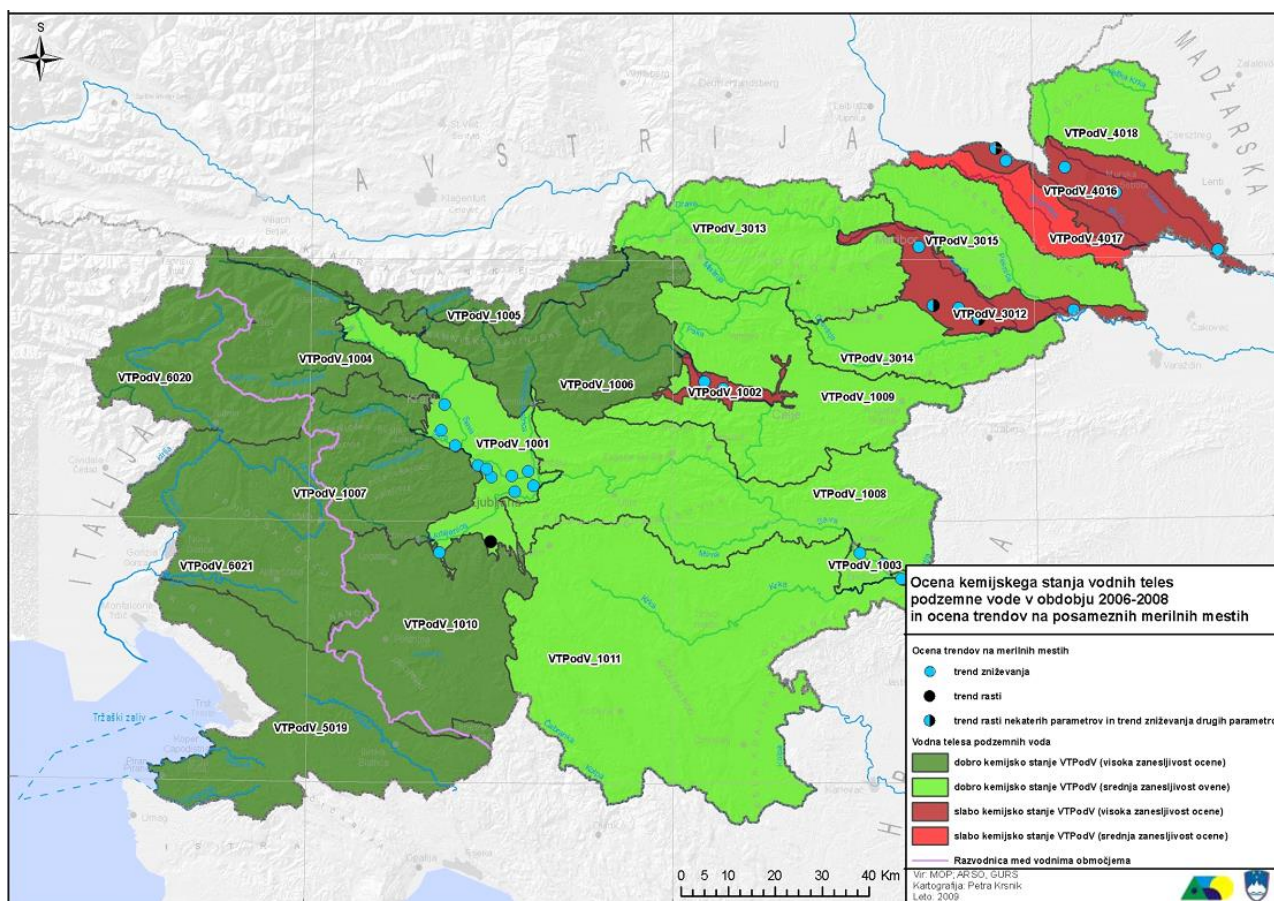

Vir: ARSO, 2010. Ocena stanja za Načrt upravljanja voda.

Podzemna voda je z onesnaževali najbolj obremenjena v vodonosnikih z medzrnsko poroznostjo na severovzhodnem delu Slovenije. Na mnogih merilnih mestih je ugotovljen statistično značilen trend zmanjševanja koncentracij atrazina in desetil-atrazina, kar se pripisuje pozitivnim učinkom prepovedi njune rabe. Učinka omejitve vnosa dušika v tla pa s splošnim zmanjšanjem koncentracije nitratov še ni zaznati. Podzemna voda v vodonosnikih s kraško in razpoklinsko poroznostjo je sicer boljše kakovosti, vendar je te vodonosnike zaradi zelo visoke ranljivosti treba učinkovito zaščititi.

Slabo kemijsko stanje je določeno za VTPodV Savinjska, Dravska in Murska kotlina, ki jih sestavljajo vodonosniki z medzrnsko poroznostjo. Raven zaupanja ocene kemijskega stanja je visoka. Slabo kemijsko stanje s srednjo ravnijo zaupanja je za obdobje 2007–2008 ocenjeno za Vzhodne Slovenske gorice s kombiniranim tipom poroznosti. Kemijsko stanje podzemne vode v VTPodV s pretežno kraškimi in razpoklinskimi vodonosniki je bilo v obdobju 2006–2008 dobro.

Slika 4: Ocena kemijskega stanja vodnih teles podzemne vode v obdobju 2006–2008 in ocena trendov na posameznih merilnih mestih

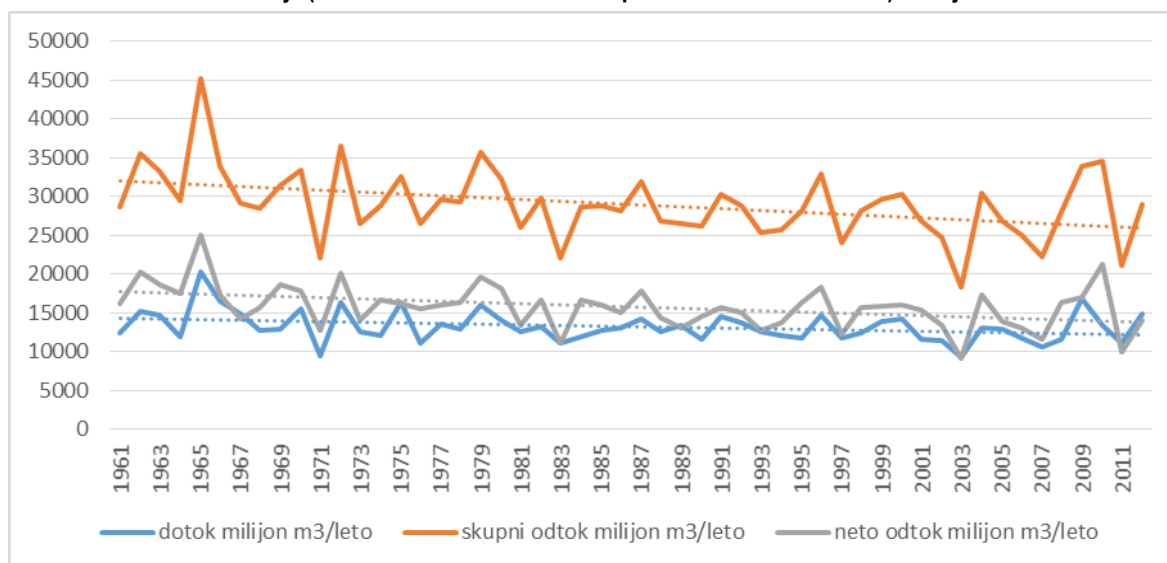
Vir: ARSO, 2014b. Kakovost podzemne vode.

5.1.1.2 VODNA BILANCA

Večina slovenskih rek ima hudourniški značaj. To pomeni, da pretoki zelo hitro narastejo in tudi hitro upadejo, večji del vode pa odteče ob visokovodnih ali celo poplavnih valovih. Na večini rek nastopajo visoke vode najpogosteje spomladi in jeseni. Po navadi nastanejo ob odjugi, taljenju snežne odeje in izdatnih padavinah. Intenzivne lokalne padavine povzročijo lokalne poplave hudourniškega značaja, ki prizadenejo le manjša porečja. Vodotoki s hudourniškim značajem so še posebej ranljivi v času malih pretokov in hidrološke suše. Ti niso tako očitno vezani na določen letni čas, najbolj običajni so v poznem poletju in zgodnji jeseni. Hidrološke suše sovpadajo z dolgotrajnimi obdobji podpovprečnih količin padavin ter visokih temperatur zraka, ki imajo za posledico tudi kmetijsko sušo. Zaradi zagotavljanja ekološko sprejemljivih pretokov rek lahko tedaj zmanjka vode za namakanje, v tem obdobju pa se bistveno poslabša tudi kakovost voda (ARSO, 2014b).

V letu 2012 se je rečni odtok s 14.035 milijoni m³ približal povprečju obdobja 1981–2010, a pretočni režimi slovenskih rek so bili daleč od običajnih. Prvih osem mesecev leta so bili pretoki manjši od povprečnih, v večjem delu Slovenije so se neugodne hidrološke razmere sklenjeno ohranjale 14 mesecev, vse od julija 2011. Zadnje štiri mesece v letu 2012 so bili pretoki nadpovprečni in na letni ravni so se odstopanja zgladila. Ob proučevanju celotnega niza podatkov (1961–2012) letne rečne bilance je upadanje rečnega odtoka zelo očitno (ARSO, 2014b).

Graf 6: Letna rečna bilanca Slovenije (neto odtok kot razlika med skupnim odtokom in dotokom) v milijon m³/leto

Vir: ARSO, 2014b. Zbirka hidroloških podatkov Hidrolog, Agencija RS za okolje, 2014.

5.1.2 MORSKO OKOLJE

Stanje morskega okolja se opisuje z 11 deskriptorji, ki zajemajo tako lastnosti morskega okolja kot tudi pritiske in vplive nanj (MOP, 2013).

Preglednica 18: Deskriptorji z opisom stanja morskega okolja

Deskriptor	Stanje morskega okolja
Biotška raznovrstnost (D1)	V slovenskem morju so glede na obseg, razporeditev in stanje bentoških habitatov ti v dobrem stanju, vendar je stopnja zanesljivosti ocene nizka. Izjema so mediolitoralni habitat, kjer je stanje preliminarno ocenjeno kot slabo, ker se ti habitat krčijo zaradi antropogenih posegov.
Tujerodne vrste (D2)	Tujerodne vrste so v slovenskem morju trenutno prisotne v takem številu in razsežnosti, da ne ogrožajo avtohtonih vrst, ne spreminjajo habitatov in ne slabijo genetsko avtohtone populacije. Poti in potencialni vektorji vnosa, kjer lahko pride do vnosa tujerodnih vrst, morajo biti pod nadzorom, tako da je tveganje za nove vnose zelo majhno. Prav tako je pomembno, da se nadzoruje tudi območja, ki so z vidika naselitve tujerodnih vrst najbolj izpostavljena, in že uveljavljene vrste, ki imajo velik invazivni potencial. V slovenskem morju je bilo ugotovljenih najmanj 16 vrst tujerodnih rastlin in živali, vendar je to število predvidoma podcenjeno. Na ravni podregije Jadransko morje so poročali o 180 tujerodnih vrstah, na ravni Mediterana pa je po podatkih opaženih 931 vrst.
Ribji stalež (D3)	V obdobju od 2005 do 2011 je bilo v ulovu oz. iztvoru slovenskih ribičev 122 komercialnih vrst in višjih taksonomskih skupin rib in lupinarjev. Prelov rib in drugih živali iz naravnega okolja ima velike negativne učinke na ekosistem morja. Zaradi prelova se lahko preveč zmanjšajo staleži rib, kar vpliva na diverzitetu vrst in spremembo naravne dinamike med plenilcem in plenom ter posledično na spremembo razmerja znotraj prehranjevalnega spleta. Stalež je zaenkrat ocenjen le za tri vrste rib: sardelo, sardona in morski list. Stalež morskega lista (<i>Solea solea</i>) je v prelovu, stalež sardele (<i>Sardina pilchardus</i>) in sardona (<i>Engraulis encrasicolus</i>) je v celoti izkoriščen. Za morski list se priporoča znižanje ribolovne umrljivosti (F), za sardelo in sardona pa se ribolovni napor ne sme povečevati.

Deskriptor	Stanje morskega okolja
Prehranjevalni splet (D4)	Za oceno stanja morja je potrebno poznavanje prehranjevalne ekologije ključnih vrst na vrhu prehranjevalnega spleta oz. poznavanje prenosa energije na najvišje trofične ravni. Ocena stanja morskih prehranjevalnih spletov zaenkrat temelji na oceni stanja skupin, ki se hitro odzivajo na spremembe v sistemu in se hitro obnovljajo (zooplankton in klobučnjaške meduze). Stanje morja, ocenjeno s kazalnikom biomasa zooplanktona, je ocenjeno kot dobro. Podatki pojavljanja uhatega klobučnjaka in primerjava z dolgoročnimi podatki kažejo, da je stanje slabo.
Evtrofikacija (D5)	Učinki eutrofikacije so v slovenskem morju različni v obalnem pasu in na odprtem morju, zato je dobro okoljsko stanje opredeljeno ločeno. V odprtih vodah je stanje opredeljeno glede na koncentracije klorofila, glede na pogostost cvetenj fitoplanktona v vodnem stolpcu ter glede na pomanjkanje kisika v sloju pri dnu. V obalnem pasu učinke eutrofikacije opazujemo do globine uspevanja morske vegetacije, to je do približno 8–10 m. Na mehke dnu so učinki opredeljeni s stanjem morskih travnikov, na kamnitem dnu pa stanje določa vrstna sestava združb makroalg. Dodaten kazalnik stanja morja so še koncentracije hranilnih snovi v vodi. Trenutno je stanje slovenskega morja glede na vse kazalnike ocenjeno kot dobro, kljub temu pa makroalge in morske cvetnice mestoma kažejo na prekomerno obremenitev obalnega pasu s hranili.
Neoporečnost morskega dna (D6)	Morsko dno je pomemben in neločljiv del morskega ekosistema, saj ima pomembno vlogo pri zagotavljanju ekosistemskih storitev (kroženje ogljika in hranilnih snovi) in drugih ekoloških funkcij (hrana, zatočišče in razmnoževanje). Dejavnosti ljudi lahko povzročajo spremembe strukture in sestave dna ter prisotnih življenjskih združb. To lahko vpliva na produktivnost in dinamiko celega sistema ter na zmanjšanje funkcij in dobrobiti od njega. Dobro stanje morskega okolja glede na neoporečnost morskega dna bo doseženo, ko bodo pridneni habitati raznoliki in ko bodo vsebovali živalske in rastlinske taksone, ki so občutljivi na antropogene pritiske (na ravni slovenskega morja ali podregije). Na podlagi kazalnika, ki opisuje stanje bentoške skupnosti, kot so raznolikost in bogastvo vrst ter delež oportunističnih in občutljivih vrst, je ocenjeno dobro okoljsko stanje, vendar ocena velja le za del obalnega pasu (sedimentno dno infralitorala).
Hidrografske lastnosti (D7)	Stanje morja je dobro, če hidrografske spremembe ne povzročajo sprememb, ki so škodljive za morske habitate in organizme. Posledice hidrografskih sprememb so različne v obalnem pasu in na odprtem morju, kot so tudi različne fizikalno-kemijske razmere. Pred vsakim novim posegom v morsko okolje je treba proučiti vplive na okolje z vidika morebitnih sprememb hidrografskih lastnosti. Hidrografski posegi ne povzročajo samo spremembe bentoškega okolja, temveč tudi spremembe v kroženju vodnih mas, kar vpliva na kisikove razmere v pridnenem sloju in lahko pripelje do povišanih koncentracij hranilnih snovi. Zaradi varovanja obstoječih habitatov na morskem dnu morajo biti posegi, ki lahko povzročajo spremembe hidrografskih lastnosti, načrtovane tako, da so posledice na biodiverziteti minimalne.
Koncentracije onesnaževal (D8)	Stanje slovenskega morja je glede na vsebnost onesnaževal v glavnem dobro. Koncentracije raznih organskih onesnaževal in kovin v morski vodi so pod zakonsko določenimi mejnimi vrednostmi ali celo pod mejo detekcije uporabljenih analitskih metod. Edini problem so organokositrove spojine (TBT kation), ki so večkrat prisotne v previsokih koncentracijah, iz česar je očitno, da se TBT kljub prepovedi še vedno uporablja in da še vedno prihaja do novih vnosov v morje. Razpolovni čas TBT je zelo kratek, saj v nekaj dneh razpade v dibutilkositrove (DBT) snovi. Analize sedimenta kažejo, da so najvišje koncentracije v marinah, saj je v Marini Portorož koncentracija TBT v sedimentih mnogo višja kot v sedimentih Luke Koper. Koncentracije posebnih onesnaževal v okolju so v okviru dovoljenih vrednosti. Obrati, ki v svojih delovnih procesih proizvajajo industrijsko odpadno vodo s posebnimi onesnaževali, se nahajajo vzdolž celotnega obalnega pasu in tudi v zaledju rek Rižane, Badaševica in Drnice. Glede na razpoložljive podatke je od leta 2000 do leta 2010 opazen statistično značilen trend zmanjševanja emisij adsorbiranih organskih halogenov (AOX), klorida, sulfata, težkohlapih lipofilnih snovi. Zmanjšana je tudi kemijska potreba po kisiku v industrijskih odpadnih vodah. Količine ostalih posebnih onesnaževal se v opazovanem časovnem obdobju niso spreminjale. Učinki onesnaževal se kažejo na organizmih od ravni makromolekul do populacij. Za oceno stanja so bili zbrani podatki o bioloških učinkih onesnaževal v klapavicah, ribah in polžih. Odziv tarčnih vrst na onesnaževala na nekaterih vzorčnih mestih vzdolž slovenske obale kaže na večjo obremenjenost z različnimi onesnaževali.
Onesnaževala v morski hrani (D9)	V primeru vsebnosti onesnaževal v morskih organizmih, ki se uporabljajo za prehrano ljudi, je na razpolago malo podatkov. Koncentracije najpomembnejših onesnaževal v glavnem ne presegajo v zakonodaji določenih mejnih vrednosti, zato je stanje ocenjeno kot dobro, vendar pa je zanesljivost ocene nizka. Koncentracije kovin in še nekaterih drugih elementov v sledeh so bile določene v nekaterih vrstah organizmov, ki se uporabljajo za prehrano ljudi.

Deskriptor	Stanje morskega okolja
Morski odpadki (D10)	Morski odpadki so vsi trdni odpadki, ki prihajajo v okolje zaradi dejavnosti človeka in ki na kakršen koli način pristanejo v morskem okolju. Nahajajo se tako na morski obali (15 %), vodni površini in v vodnem stolpcu (15 %) ter na morskem dnu (70 %) kot tudi v morskih organizmih, ki so odpadke po pomoti zaužili. Rezultati analiz količine odpadkov, zbranih na slovenski obali, kažejo na rahel trend upadanja – redno čiščenje obale poteka že okoli 20 let. Trendov pojavljanja odpadkov na morskem dnu in na površini (v obliki večjih kosov odpadkov in mikroplastike) zaradi prekratke serije podatkov še ni mogoče prikazati. Plastični odpadki predstavljajo na slovenski obali v povprečju 74 % števila kosov vseh zbranih odpadkov. Še večji delež po številu vseh odpadkov predstavljajo plavajoči plastični materiali – več kot 90 % odpadkov na morski gladini je iz plastičnih mas, opaženi pa so bili še odpadki iz kovine, lesa ali stekla. Za velik delež odpadkov vira zaenkrat ni mogoče določiti (86,94 %). Največji delež odpadkov prispeva poselitev (5,24 %), sledijo pa marikultura (2,83 %), ribištvo (2,22 %), turizem in rekreacija (1,19 %) ter pomorski promet (0,84 %). Ostali odpadki (plavajoči, na morskem dnu mikroplastika in odpadki v živalih) zaradi pomanjkanja podatkov še niso bili analizirani glede na izvor. Ribištvo in marikultura predstavljata drugi pomemben sektor, ki vnaša odpadke v morisko okolje. Značilni odpadki za ta sektor so mrežice za gojenje školjk, ribiške mreže in monofilamentne vrvi, plovci, koščki stiropora in stiroporne škatle, vabe in druga ribiška oprema. Tudi ribištvo in marikultura prispevata k odpadkom, kot so embalaža za hrano, cigaretni ogorki in odpadki, nastali ob vzdrževanju plovila.
Podvodni hrup (D11)	Podvodni hrup v slovenskem morju nastaja predvsem zaradi prometa s tovornimi ladjami in z drugimi plovili. Poleg neprekinjenega nizkofrekvenčnega zvoka, ki ga oddajajo plovila, je lahko problematičen tudi impulzni hrup, ki ga v slovenskih vodah predvidoma povzročajo le sonarji in gradbeni posegi v obalnem pasu (npr. zabijanje pilotov za temeljenje obalnih konstrukcij). Sonarni sistemi manjših plovil, ki merijo globino, predstavljajo komunikacijsko oviro za mnoge morske sesalce, ki uporabljajo enake frekvence za medsebojno komunikacijo in se na ta način sporazumevajo tudi na velike razdalje. Zaradi majhnega števila do sedaj izvedenih meritev še ni mogoče oceniti trendov niti prostorske porazdelitve podvodnega hrupa. Vpliv na morske sesalce (delfine, ki živijo pri nas), ribe in druge organizme ni raziskan. Dosedanji rezultati meritev podvodnega hrupa pa kažejo, da so ravni, izmerjene v slovenskem morju, dokaj visoke in da neposredno vplivajo na vedenjske značilnosti morskih organizmov.

Vir: MOP, 2013. Načrt upravljanja morskega okolja. Začetna presoja morskih voda v pristojnosti Republike Slovenije.

5.1.3 PODNEBJE IN PODNEBNE SPREMEMBE

Zaradi podnebnih sprememb (dviga temperature ter povečane evapotranspiracije, manj in bolj neenakomerno časovno in krajevno razporejenih padavin, povečanja pogostnosti in jakosti izrednih vremenskih dogodkov itd.) se pričakuje povečan pritisk na rabo vode v kmetijstvu in na energetska izrabo vode. Pričakovane podnebne spremembe vplivajo na zmanjšano razpoložljivost vode ter pogostejše in dlje časa trajajoče pomladne in poletne suše, poplave v jeseni, poslabšanja ekološkega in kemijskega stanja voda. Analize hidrološkega stanja v Sloveniji kažejo, da se razpoložljive količine vode v Sloveniji zmanjšujejo, spreminja pa se tudi časovna in prostorska razporeditev padavin (ARSO, 2014a).

5.1.3.1 PADAVINE IN TEMPERATURE

Opazovanje temperatur v Sloveniji je pokazalo, da se je povprečna letna temperatura v obdobju 1961–2011 dvignila za okoli 1,7 °C, na vzhodu nekoliko bolj kot na zahodu države. Dvig temperature je občuten v vseh letnih časih, najbolj pri poletni temperaturi, jesenski trend pa je neizrazit. Razlike med regijami so v količini padavin zelo velike, saj v Julijskih Alpah dosegajo povprečne letne padavine na posameznih območjih 3.500 mm, proti vzhodu pa hitro pojemajo, tako da je na skrajnem vzhodu Prekmurja letno povprečje pod 800 mm. Na državni ravni se je letna višina padavin v obdobju 1961–2011 zmanjšala za okoli 160 mm. Upad je bil večji v zahodni in južni Sloveniji. Približno polovico zmanjšanja lahko pripišemo pomladi, v ostalih letnih časih pa je sprememba precej manjša. Za razliko od temperaturnih trendov so padavinski mnogo bolj raznoliki, predvsem med pokrajinami je spremenljivost večja. Več preglavic kakor spremenljivost letnih padavin povzročajo odkloni od povprečja v krajših časovnih intervalih, kakršna so nekajdnevna obdobja, meseci ali letni časi. Posledice večjih odklonov od običajnih vrednosti se lahko kažejo kot suše, poplave in plazenje zemljišča (ARSO, 2013).

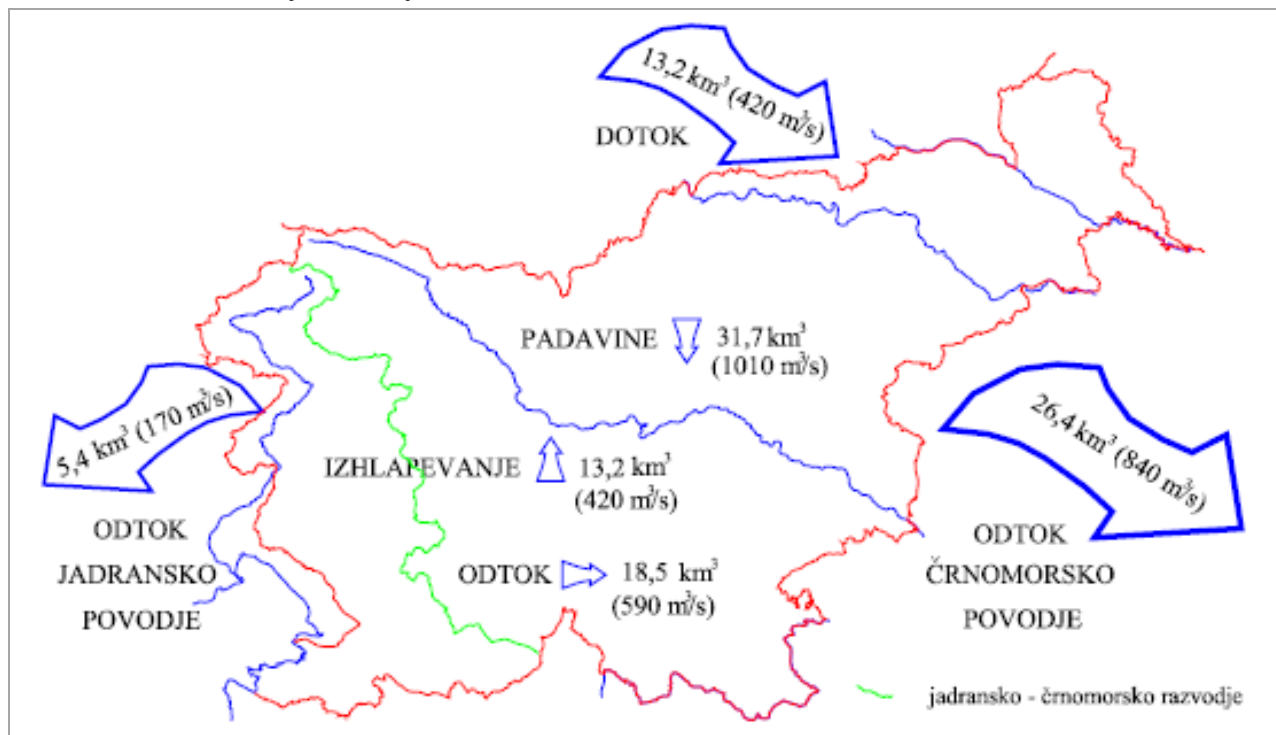
5.1.3.2 SPREMINJANJE TEMPERATURNIH REŽIMOV REK

Rezultati primerjave temperature izbranih slovenskih rek med obdobjema 1976–1990 in 1991–2005 so potrdili porast temperature skozi vse leto, povečanje števila mesecev s temperaturo rek nad 15 °C ter zmanjšanje števila mesecev s temperaturo rek pod 5 °C (ARSO, 2011).

5.1.3.3 KOLIČINE CELINSKIH VODA

V povprečju je v Sloveniji dovolj vode, porabimo pa le polovico vode, ki priteče ali pade v državi. Vodna bilanca Slovenije je s povprečno 1.580 milimetri letnih padavin in odtočnim količnikom 54,5 % v splošnem ugodna. V tridesetletnem vodnobilančnem obdobju od leta 1971 do leta 2000 sta opazna za 11 % povečano izhlapevanje in za okoli 6 % zmanjšan površinski odtok glede na predhodno bilančno obdobje 1961–1990. Pomanjkanje vode je predvsem posledica neenakomerne razporeditve padavin. Vsaj 15 % površine države je ogroženo zaradi primanjkljaja vode v tleh v poletnih mesecih, najbolj Primorska in severovzhodna Slovenija. Z opazovanjem podnebnih sprememb pa je opazen premik večjega vodnega primanjkljaja tudi v notranjost države (ARSO, 2014a).

Slika 5: Vodna bilanca Slovenije za obdobje 1961–1990

Vir: ARSO, 2003.

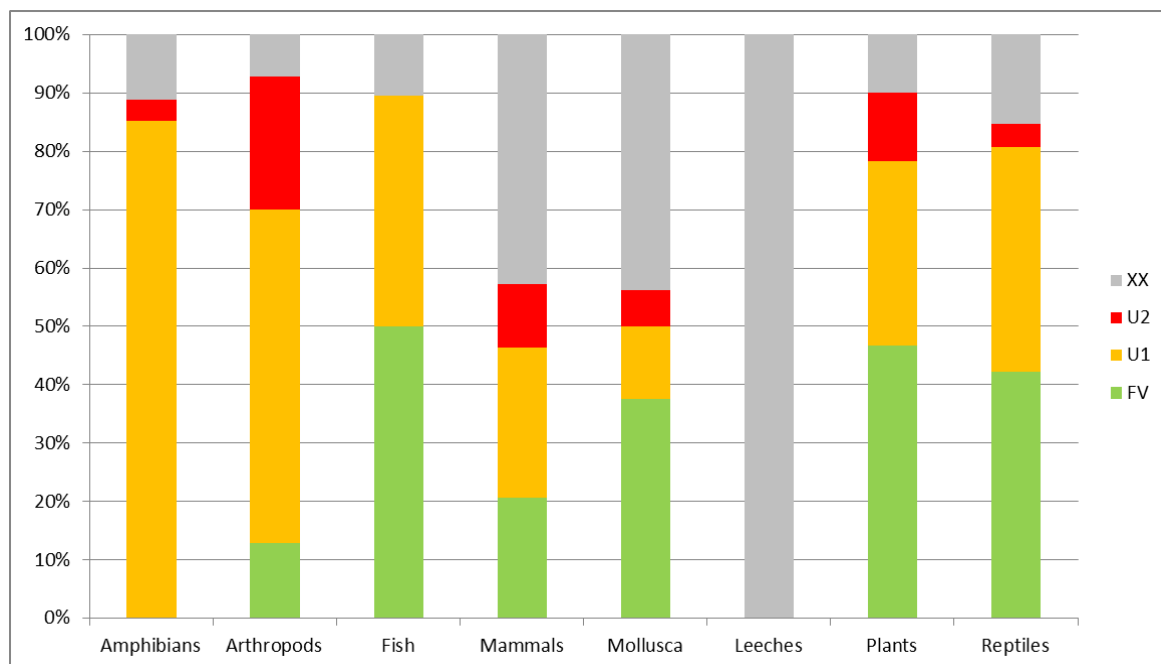
5.1.4 BIOTSKA RAZNOVRSTNOST IN HABITATNI TIPI

5.1.4.1 VRSTE

Stanje ohranjenosti vrst v Sloveniji kaže, da več kot 60 % vrst ne dosega »ugodnega« stanja ohranjenosti, prav tako so neugodni tudi trendi. Za doseganje ciljev Strategije bo treba dosledneje upoštevati njene usmeritve in pripraviti ustrezne načrte upravljanja varovanih območij (ARSO, 2013).

Ohranjenost evropsko pomembnih vrst v Sloveniji (kvalifikacijske vrste Natura 2000) bi lahko bila boljša. V skladu z Zbimim poročilom po Direktivi o habitatih je bilo v Sloveniji leta 2013 29 % vrst v ugodnem stanju ohranjenosti (FV), 40 % v neugodnem stanju (U1), 11 % v slabem stanju (U2), za 20 % vrst stanja ni bilo mogoče oceniti (XX). Stanje ohranjenosti je najslabše pri vrstah iz skupin dvoživke (FV = 0 %), členonožci (FV < 15 %) in sesalci (FV = 20 %). Ugodno stanje ohranjenosti imajo predvsem vrste iz skupin ribe (FV = 50 %), praprotnice in semenke ter plazilci (> 40 %) (ZRSVN, 2013).

Slika 6: List 5: Analiza VRSTE – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti vrst glede na vse ocene in po posameznih skupinah vrst

Vir: ZRSVN, 2013.

V skladu s poročanjem po 12. členu Direktive o pticah je v Sloveniji 40 evropsko pomembnih ptičjih vrst (kvalifikacijske vrste za območja Natura 2000) s stabilno populacijo, pri 49 ptičjih vrstah je populacijski trend v povečevanju, pri 54 ptičjih vrst pa v zmanjševanju. Pri 17 vrstah je bil zaznan fluktuacijski populacijski trend, za 91 vrst pa ni podatkov o populacijskem trendu. Med drugim so med prepoznanimi pritiski in grožnjami z velikim vplivom na ptičje vrste onesnaževanje voda, hidrološke spremembe vodotokov in invazivne tujerodne vrste (ZRSVN, 2014).

VRSTE, VEZANE NA MORSKO OKOLJE

Za Slovenijo in njeno biotsko raznovrstnost so habitatni tipi ter vrste, povezane s slano vodo, kljub majhni površini izjemno pomembni (ARSO, 2001). Glede na dosedanje raziskave v slovenskem morju je znan le majhen delež vseh vrst, ki živijo v naših vodah ali občasno zaidejo vanje, tako da je v prihodnje na tem področju pričakovati še nova odkritja.

Plankton

Plankton predstavlja pomemben del biološke združbe v vodnem stolpcu. Je temelj morskega prehranjevalnega spleta in dober kazalnik za nekatere spremembe v okolju, predvsem vrednotenje bogatenja morja s hranilnimi snovmi. V slovenskem morju je plankton oziroma njegova biomasa med bolj raziskanimi biološkimi elementi. Splošno stanje slovenskega morja je bilo na podlagi abundanc fitoplanktona ovrednoteno kot »dobro«, razen v Koprskem zalivu kot »zmerno«, in sicer predvsem z vidika antropogenega onesnaženja. Ugotovljen je bil padec trofičnosti na različnih ravneh v fitoplanktonski združbi in je povezan predvsem z upadanjem koncentracij hranilnih snovi v morju. Med vrstami, zastopanimi v zooplanktonu, so bile identificirane tudi invazivne vrste, in sicer:

- atlantska vrsta cevkaša *Muggiaea atlantica* s vzpostavljeno stalno populacijo. Vpliv te spremembe na prehranjevalni splet še ni znan,
- vrsta rebrčice *Mnemiopsis leidyi*, ki pri nas zaenkrat še ni vzpostavila trajne populacije (MOP, 2013).

Klobučnjaki (meduze)

V preteklih letih je bilo identificirano masovno pojavljanje meduz, ki vpliva na planktonski sistem in ekonomske dejavnosti (turizem, ribolov, marikultura), nekatere vrste pa predstavljajo nevarnost za zdravje ljudi. S stališča pojavljanja uhatih klobučnjakov (meduz) stanje slovenskega morja ni dobro, saj se ta zaradi antropogenih vplivov (med drugim zaradi prelova rib ter umetnih podvodnih struktur ob obali in na odprtem morju) pojavlja vse pogostejše in za daljše obdobje (MOP, 2013).

Morske trave

V slovenskem morju najdemo štiri vrste morskih kritosemenk: *Posidonia oceanica*, *Cymodocea nodosa*, *Zostera marina* in *Nanozostera noltii*, ki tvorijo podmorske travnike in nudijo življenjsko okolje mnogim organizmom. Na poslabšanje stanja morskih travnikov vplivajo predvsem mehanske poškodbe (npr. sidranje) in onesnaževanje s povečano stopnjo sedimentacije, resuspenzije sedimentov in z zmanjševanjem količine svetlobe v pridenem sloju (MOP, 2013).

Pozejdonka (*Posidonia oceanica*) je zaščiten vrsta morskih kritosemenk, ki se hitro odzove na negativne okoljske vplive. V preteklosti je naseljevala velik del Tržaškega zaliva, po letu 1960 je prišlo do drastičnega zmanjšanja teh travnikov. Danes v Tržaškem zalivu raste le še en travnik pozejdonke, in sicer pri Žusterni. Število šopov morske trave pozejdonke na enoto površine je nižje kot na drugih primerljivih območjih v Sredozemlju, kar je domnevno posledica onesnaževanja in intenzivne sedimentacije (ARSO, 2001).

Kolenčasta cimodoceja (*Cymodocea nodosa*) z malo morskovo travo (*Zostera noltii*) tvori največje in najgloblje travnike, ki so v slovenskem morju navzoči skoraj povsod, kjer je na globini od 0,5 m do 10 m peščeno dno. Tako kot travniki pozejdonke so tudi travniki cimodoceje v Sredozemskem morju v upadanju zaradi antropogenih pritiskov (MOP, 2013).

Poleg pozejdonke in male morske trave se med redke ali ogrožene cvetnice v slovenskem morju uvršča tudi prava morska trava (*Zostera marina*) (ARSO, 2001).

Stanje travnikov kritosemenk slovenskega morja je ovrednoteno na podlagi vzorčevanj v šestletnem obdobju (2006–2011) za dve vrsti: *Posidonia oceanica* in *Cymodocea nodosa* in je na splošno ocenjeno kot »dobro«, razen mestoma (Piran, Seča) travniki cimodoceje, ki so v zmernem ali celo slabem stanju (MOP, 2013).

Makroalge

Asociacije s cistoziro so ključnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti v kamnitem infralitoral. V obdobju 2006–2011 je bilo v infralitoralnem pasu skupno evidentiranih 83 taksonov makroalg. Izmed teh je bilo določenih 16 taksonov zelenih alg (*Chlorophyta*), 18 rjavih alg (*Phaeophyta*) in 49 rdečih alg (*Rhodophyta*) (MOP, 2013).

Dve vrsti rjavih alg cistozir (*Cystoseira spinosa* in *C. adriatica*) uvrščamo med redke vrste slovenskega morja (NIB, 2004).

Stanje makrofitskih alg v slovenskem morju na splošno je bilo ocenjeno kot »dobro«, mestoma (Koper, Izola, Piran, Lucija) se odraža velik ali zelo velik negativen vpliv hranil antropogenega onesnaževanja s kopnega (kmetijstvo, industrijski in komunalni izpusti).

Nevretenčarji v obalnem pasu

Med nevretenčarji sedimentnega dna v globini od 7 do 10 m je bilo najdenih približno 280 vrst, kar kaže na visoko vrstno pestrost. Glede na zastopanost taksonov in številčnost vrst je bilo ocenjeno, da je to okolje nestabilno med drugim zaradi visoke sedimentacije in resuspenzije, velike spremembe v slanosti in temperaturi ter občasnega pomanjkanja kisika v pridnenem sloju. To so deloma naravni pojavi, nekateri pa so dodatno okrepljeni zaradi vplivov dejavnosti človeka. Velika večina mest dosega vsaj dobro stanje, izrazito odstopanje je zaznано le na mestu v ustju Rižane, kjer bilo ugotovljeno slabo stanje (MOP, 2013).

Med nevretenčarji kamnitega dna mediolitorala do globine dveh metrov je bilo najdenih 140 taksonov iz 6 različnih debel: členonožci, mehkužci, kolobarniki, iglokožci, mahovnjaki in ožigalkarji. Z globino mediolitorala vrstna pestrost narašča, diverziteta pa je na splošno zaradi naravnega stresa, ki so mu podvrženi nevretenčarji (izsuševanja, temperaturna nihanja, nihanja slanosti), nizka (MOP, 2013).

Med nevretenčarji kamnitega dna zgornjega infralitorala do globine dveh metrov je bilo najdenih 269 taksonov. Največ taksonov je bilo med mehkužci (94, 76 vrst), sledijo mnogoščetinci (83 taksonov, 53 vrst) in raki (42, taksonov, 19 vrst). Združba je zelo pestra, vendar povečevanje hidromorfoloških sprememb od naravnih k čisto spremenjenim vpliva na sestavo in abundanco v obravnavani združbi. Z večanjem sprememb se manjša število trofičnih kategorij, manjše je število detritivorov, večje pa število filtratorjev (MOP, 2013).

Med nevretenčarji mehkega sedimentnega dna cirkalitorala je bilo najdenih 4267 nevretenčarjev iz 239 taksonov. Po številčnosti organizmov in številu taksonov so prevladovali mnogoščetinci, raki, mehkužci in iglokožci (MOP, 2013).

Na seznamu redke ali ogrožene morske favne je po merilih sredozemskega akcijskega plana tudi 6 vrst spužev in 5 vrst mehkužcev. Progasta mitra (*Mitra zonata*), večja vrsta morskih polžev, ki jih prepoznamo po značilnem barvnem vzorcu, je zaradi ribolova postala redka povsod v Jadranskem morju. Ogrožen je tudi veliki leščur (*Pinna nobilis*), ki živi predvsem v morskih travnikih (NIB, 2004).

Kostnice (ribe)

Kostnice so največja skupina morskih vretenčarjev. Dobro raziskane so predvsem tiste vrste kostnic, ki so zanimive za komercialni ribolov, kot je opisano v poglavju 3.1. Za ovrednotenje favne rib kostnic v slovenskem morju se uporabljajo družine nektobentoških in obrežnih rib, ki jih je bilo v Jadranskem morju zabeleženih 440 vrst. Na splošno velja, da je ribja favna, povezana z morskimi travniki, revnejša po številu vrst v primerjavi s tisto na kamnitem dnu. Ekološko stanje slovenskega morja v okoljih, kjer ne prevladujejo morski travniki ali mulji, je bilo praviloma ocenjeno kot »dobro«, razen na območju od Jagodja do Portoroža, kjer je bilo ocenjeno slabo stanje (MOP, 2013).

Med redke ribe v slovenskem morju med drugim uvrščamo kratkonosega (*Hippocampus hippocampus*) in dolgonosega (*H. guttulatus*) morskega konjička, za katera je znano, da se lahko zapletata v ribiške mreže (NIB, 2004).

Hrstančnice

Po doslej izvedenih raziskavah je bilo v slovenskem morju identificiranih 34 vrst hrstančnic, od katerih je 20 morskih psov in 14 skatov. To število je za plitvo območje slovenskega dela Tržaškega zaliva zelo veliko, saj je npr. vseh vrst morskih psov v Jadranskem morju 28. Konkretnih podatkov o velikosti populacij ni, obstajajo le ocene, da so bile pred desetletjem vrste pogoste. Tudi ulov sicer nekdanj običajnih vrst morskih psov in skatov je danes zelo skromen in naključen. Hrstančnice predstavljajo le 0,2 % deklariranega slovenskega ulova vseh rib od leta 1982 do leta 2006. V obdobju 1982–1992 je letni ulov hrstančnic znašal med 5 in 23 ton, v obdobju 1993–2006 pa ni nikoli presegel 5 ton. Morski psi in skati večinoma niso več lovne vrste, ampak prilov (bycatch). Hrstančnice se v Sredozemskem morju (in tudi drugod po svetu) soočajo s hudim upadom populacij, vendar v slovenskem morju zaradi naključnih podatkov o hrstančnicah trenutno ni mogoče opredeliti stanja te skupine (MOP, 2013).

Med redke ribe v slovenskem morju torej med drugim uvrščamo tudi belega morskega volka (*Carcharodon carcharias*) in morskega psa orjaka (*Cetorhinus maximus*), za katere je znano tudi, da se občasno zapletajo v ribiške mreže (NIB, 2004).

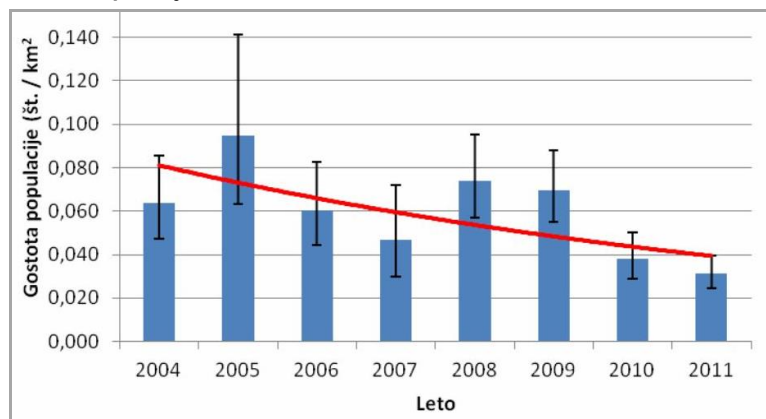
Morski sesalci

Delfini in kiti (Cetacea) se v slovenskem morju pojavljajo neredno in posamič oziroma v manjšem številu, razen velike pliskavke, ki se pojavlja redno. Izračunana gostota delfinov na enoto površine je manjša kot v drugih primerljivih zalivih. Podatki o njihovem pojavljanju ter osnovne ekološke in biološke značilnosti še ne omogočajo možnega ovrednotenja stanja populacij (MOP, 2013).

Na seznamu redke ali ogrožene morske favne po merilih sredozemskega akcijskega plana je 6 vrst morskih sesalcev (NIB, 2004).

Populacija velike pliskavke (*Tursiops truncatus*) v Sloveniji je del večje populacije, razširjene na območju severnega Jadrana. Slovenske vode letno uporablja med 40 in 100 velikih pliskavk. Kljub časovni variabilnosti v gostoti in pogostosti uporabe območja je videti, da je trend populacije negativen in da ocenjeno število živali z leti nekoliko upada. Glede na redno pojavljanje istih osebkov lahko sklepamo, da ima območje vsaj za del populacije velik pomen, zato je treba zagotavljati ohranjenost njenega habitata (ARSO, 2014b).

Graf 7: Ocenjena gostota populacije delfinov (število/km²) z označenim trendom upadanja

Velika pliskavka je zavarovana tako s slovensko kot tudi z evropsko in mednarodno zakonodajo ter s konvencijami. Na rdeči seznam (*Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam* (Ur. l. RS, št. 82/02 in 42/10)) ogroženih vrst v Sloveniji je uvrščena kot prizadeta vrsta (E), zato je Slovenija dolžna spremljati stanje vrste, zagotavljati ugodno stanje populacije in za vrsto opredeliti posebna območja varstva (ARSO, 2014b).

Vir: ARSO, 2014b, na podlagi Podatkovne baze pojavljanja morskih sesalcev v Sloveniji, Morigenos, 2012.

Na velikost populacije delfinov v slovenskem morju lahko vplivajo tako naravni kot tudi človeški dejavniki. Med naravne dejavnike spadajo letni čas, oceanografske razmere, razporeditev plena, znotrajvrstne interakcije in populacijska dinamika večje severnojadranske populacije (ARSO, 2014b).

Človeški dejavniki, ki potencialno vplivajo na stanje populacije delfinov v slovenskem morju, so predvsem (ARSO, 2014b):

- prekomerni ribolov, ki vodi v pomanjkanje plena,
- prilov (nenačrtovan ulov) oz. zapletanje delfinov v ribiške mreže, ki vodi v neposredno smrtnost,
- onesnaženje, ki vpliva na porast bolezni, povečano smrtnost odraslih osebkov in mladičev ter zmanjšano plodnost,
- podvodni hrup, ki povzroča vznemirjanje, spremembe vedenja, oteženo iskanje plena, oteženo komunikacijo med osebki, povečano energetske porabo, izgubo habitata in potencialne poškodbe sluha,
- trčenja s hitrimi plovlili in s tem povezane poškodbe ali smrt.

Morski plazilci

Od dveh vrst morskih plazilcev se v slovenskem morju od maja do oktobra redno pojavlja le želva kareta (*Caretta caretta*), za katero je slovensko morje izključno poletno prehranjevalno okolje. Akvarij Piran izvaja redni monitoring na podlagi ujetih primerkov ali kadavrov, redko se nanaša na opazovanja. Do leta 2007 je bilo evidentiranih več kot 150 podatkov o želvah kareta. Evidentirani so bili predvsem mladostni primerki iz sredozemske, najverjetneje grške gnezditvene populacije. Razpoložljive so tudi ocene o umrljivosti karete zaradi ribištva. Prilov je najhujši dejavnik ogroženosti želv karete v slovenskem morju, saj je ocenjena smrtnost mladih karete v vzhodnem Jadranu zaradi uporabe stoječih mrež kar 75 %. Čeprav so bile karete v slovenskem morju deležne nekaterih temeljnih raziskav, je poznavanje ekologije te vrste v slovenskem delu Jadrana še vedno pomanjkljivo (MOP, 2013).

Stanja ohranjenosti vrste kareta (*Caretta caretta*) ni bilo mogoče oceniti (ZRSVN, 2013).

Morska želva (*Caretta caretta*) je na seznamu redke ali ogrožene morske favne po merilih sredozemskega akcijskega plana (NIB, 2004).

Morske ptice

Ocena stanja morskih ptic je bila pripravljena na podlagi gnezdilcev v Sečoveljskih solinah, in sicer vrste rumenonogi galeb, navadna in mala čigra. Pri obeh vrstah čiger je razviden trend rasti gnezditvene populacije, ki se je v zadnjih letih upočasnil. Pri rumenonogem galebu pa so nihanja veliko večja. Za obe čigri je znano, da sta z vidika reproduktivnega uspeha zelo občutljivi na poletne ujme in druge pojave, povezane z nestabilnim vremenom, za vse vrste pa velja, da jih ogrožajo štirinožni plenilci, kot so lisice in kune. Za obe izbrani vrsti, navadno in malo čigro, je ocenjeno dobro stanje (MOP, 2013).

Na seznamu redke ali ogrožene morske favne po merilih sredozemskega akcijskega plana je tudi 7 vrst ptičev (NIB, 2004).

Za potrebe spremljanja vplivov OP ESPR 2014–2020 je bila kot kazalec stanja izbrana še vrsta Vranjek (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), za katero je bil podobno kot za rumenonogega galeba in navadno malo čigro ocenjen naraščajoči populacijski trend (ZRSVN, 2014).

VRSTE, VEZANE NA CELINSKE VODE

V celinskih vodah Slovenije živi 86 sladkovodnih vrst rib, od tega 67 domorodnih, 4 vrste obloustk in 5 vrst sladkovodnih rakov deseteronožcev. Mnoge ribje vrste so zaradi različnih, predvsem antropogenih vzrokov ogrožene in zaščitene z evropskimi in slovenskimi predpisi. V Sloveniji je s Habitatno direktivo EU zavarovanih 30 vrst rib, 4 vrste obloustk in 2 vrsti rakov, z Uredbo o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah 24 vrst rib, 4 vrste obloustk in 3 vrste rakov deseteronožcev, katerih živali se varujejo, ter 3 vrste obloustk in 45 vrst rib, katerih habitati se varujejo. Na rdečem seznamu ogroženih živalskih vrst je 55 vrst rib, 3 vrste obloustk in 3 vrste sladkovodnih rakov deseteronožcev. Od ribjih vrst, uvrščenih na rdeči seznam, sta 2 vrsti uvrščeni v kategorijo izumrlih vrst (Ex), 2 v kategorijo domnevno izumrlih vrst (Ex?), 29 jih je uvrščenih v kategorijo prizadetih vrst (E), 9 v kategorijo ranljivih vrst (V), 6 v kategorijo redkih vrst (R), 7 vrst pa je uvrščenih v kategorijo vrst, ki so bile zavarovane s predhodno veljavno uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst in so trenutno zunaj nevarnosti, obstaja pa potencialna možnost njihove ponovne ogroženosti (O1). Od obloustk sta 2 vrsti uvrščeni v kategorijo prizadetih vrst (E), ena vrsta pa v kategorijo redkih vrst (R). Vse 3 vrste rakov deseteronožcev so uvrščene v kategorijo ranljivih vrst (V) (MKGP, 2014d).

Slabšanje življenjskega okolja rib, ki je povezano predvsem z različno rabo in odvzemanjem vode, posredno iz podtalnice ali neposredno iz vodotokov, onesnaževanje in regulacije ter vodne pregrade, ki pogosto preprečujejo prehajanje in prosto razporejanje rib ter spreminjajo lastnosti habitatov, so glavni vzroki, zaradi katerih vzdrževanje ribjih populacij v številnih vodotokih in jezerih ni več možno po naravni poti. Na populacije rib ponekod lahko vpliva tudi povečano število ribojedih ptic. Vzrok za slabšanje stanja so tudi številni prenosi različnih vrst in populacij rib v habitate, kjer sicer prvotno niso bile prisotne (MKGP, 2014d).

Sistematičnega zbiranja podatkov o tujerodnih vrstah rib v Sloveniji ni. V obdobju 1891–1986 je bilo v Slovenijo naseljenih 14 tujerodnih ribjih vrst. Do leta 1998 se je to število še povečalo, ko je bilo ugotovljeno, da je bilo v Slovenijo do leta 1998 naseljenih 19 vrst rib ter ena vrsta sladkovodnega raka. Do leta 2012 sta bili ugotovljeni še dve tujerodni vrsti: ribja vrsta črni ameriški somič in vrsta sladkovodnih rakov deseteronožcev, rdečeškarjavec. Naseljene vrste rib in rakov v Sloveniji so prikazane na sliki 7. Tujerodne vrste, ki ogrožajo ekosisteme – habitate ali vrste, imenujemo invazivne vrste. Med invazivne vrste v Slovenijo prištevamo predvsem sončnega ostriza, oba ameriška somiča, pseudorazboro in srebrnega koreslja. Za invazivne vrste štejemo tudi vrste rib, ki so sicer domorodne v Sloveniji, niso pa bile prisotne v jadranskem povodju ali obratno, niso bile prisotne v donavskem porečju ali v nekaterih izoliranih ekosistemih posameznega porečja. Ob prenosih lahko te vrste ogrožajo lokalno prisotne domorodne vrste (npr. donavska podust v jadranskem povodju, rdečeperka in navadni ostriz v Cerkniškem jezeru, navadni ostriz Bohinjskem jezeru, pisanec v Triglavskih jezerih) (MKGP, 2014).

Slika 7: Naseljene vrste rib in rakov v Sloveniji

Slovensko ime	Latinsko ime	Izvor
potočna zlatovčica *	<i>Salvelinus fontinalis</i>	Severna Amerika
jezerska zlatovčica *	<i>Salvelinus alpinus</i>	Severna Evropa
šarenka *	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	ZDA
srebrni losos *	<i>Oncorhynchus kisutch</i>	ZDA
ozimica	<i>Coregonus lavaretus</i>	Srednja Evropa
postrvji ostrž *	<i>Micropterus salmoides</i>	ZDA
sončni ostrž *	<i>Lepomis gibbosus</i>	ZDA
črni ameriški somič	<i>Ameiurus melas</i>	ZDA
rjavi ameriški somič *	<i>Ameiurus nebulosus</i>	ZDA
gambuzija *	<i>Gambusia holbrooki</i>	ZDA
srebrni tolstolobik *	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	Azija
sivi tolstolobik *	<i>Hypophthalmichthys nobilis</i>	Azija
beli amur *	<i>Ctenopharyngodon idella</i>	Azija
črni amur	<i>Mylopharyngodon piceus</i>	Azija
pseudorasbora *	<i>Pseudorasbora parva</i>	Azija
srebrni koreselj *	<i>Carassius gibelio</i>	Azija
zlati koreselj *	<i>Carassius auratus</i>	Azija
afriški som	<i>Clarias gariepinus</i>	Afrika
nilska ustonoša	<i>Tilapia nilotica</i>	Afrika
signalni rak	<i>Pacifastacus leniusculus</i>	Severna Amerika
rdečeškarjavec	<i>Cherax quadricarinatus</i>	Avstralija

* naseljene v obdobju 1891-1986

Vir: MKGP, 2014.

Vodni ekosistemi so večdimenzionalni dinamični habitati, močno povezani z okolico. Posledično so neposredno in posredno pomembni tudi za številne druge organizme, kot so npr. rastline, ličinke žuželk in združbe vodnih nevretenčarjev, dvoživke, bober, vidra in mali sesalci ter vodne ptice.

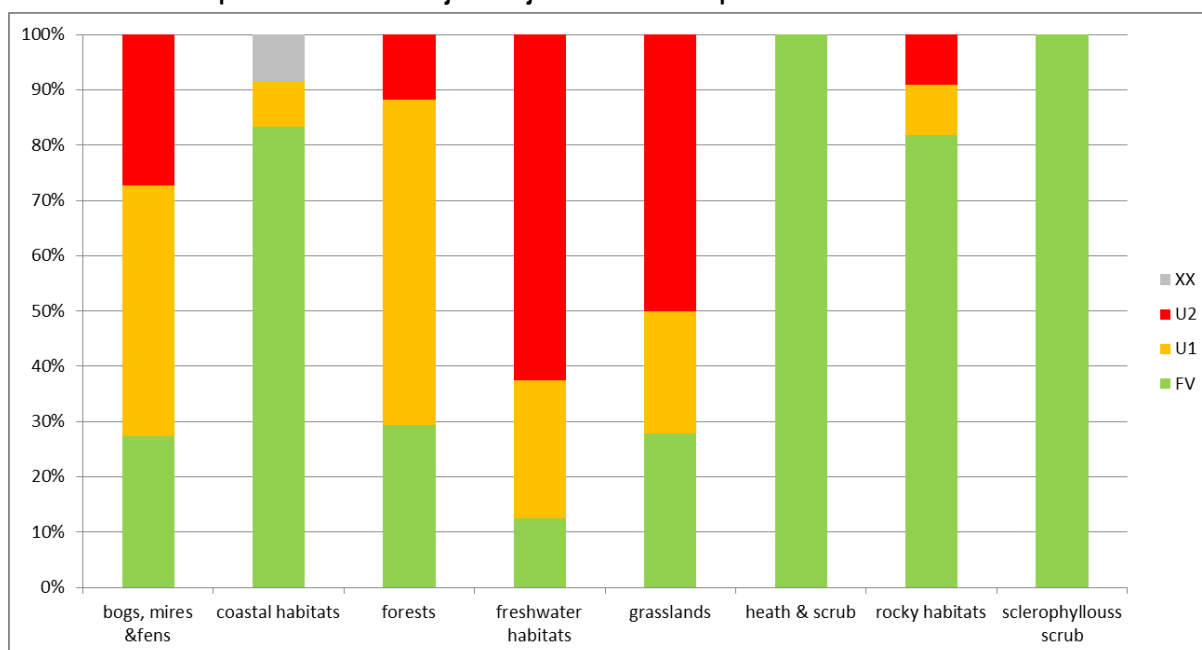
5.1.4.2 HABITATNI TIPI

V skladu z Zbirnim poročilom po Direktivi o habitatih je bilo v Sloveniji leta 2013 43 % evropsko pomembnih habitatnih tipov (kvalifikacijski habitatni tipi za območja Natura 2000) v ugodnem stanju ohranjenosti (FV), 28 % v neugodnem stanju (U1), 28 % v slabem stanju (U2), za 1 % habitatnih tipov pa ni bilo mogoče oceniti stanja (XX). Habitatni tipi, ki so neposredno povezani z vodami in posledično s pomorstvom in ribištvo, so morski, obalni in priobalni habitatni tipi (coastal habitats) ter habitatni tipi sladkih voda (freshwater habitats), barij in močvirij (bogs, mires & fens) (ZRSVN, 2013).

V skladu z Analizo HT – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov glede na vse ocene ter po posameznih skupinah habitatnih tipov – je večina morskih habitatov v Sloveniji v ugodnem stanju, razen HT Sestoji metličja (*Spartinion maritimae*) (Koda: 1320), ki je v neugodnem stabilnem stanju in HT Morski grebeni (koda 1170), za katerega stanja še ni bilo mogoče oceniti. V primerjavi z letom 2007 je v obdobju do leta 2013 prišlo do izboljšanja stanja pri habitatnem tipu Obalne lagune (ZRSVN, 2013).

Stanje ohranjenosti je najslabše pri habitatih celinskih voda. V ugodnem stanju ohranjenosti sta le HT Naravna evtrofna jezera z vodno vegetacijo zvez *Magnopotamion* ali *Hydrocharition* (Koda: 3150) ter HT Naravna distrofna jezera in ostale stoječe vode (Koda: 3160). Vseh ostalih 14 habitatnih tipov celinskih voda je v neugodnem ali slabem stanju ohranjenosti, kar je med drugim posledica spreminjanja struktur v vodah (npr. utrjevanje brežin), naselitve rib v stoječe vode in tujerodnih invazivnih vrst. Prav tako je približno 75 % habitatov iz skupine barij in močvirij v neugodnem ali slabem stanju, kar pa je predvsem posledica urbanizacije, rekreacije, intenzifikacije kmetijstva in zaraščanja (ZRSVN, 2013).

Slika 8: Analiza HT – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov

Vir: ZRSVN, 2014.

MORSKI, OBALNI IN PRIOBALNI HABITATNI TIPI

Za slovensko morje je značilna velika obremenjenost zaradi človekovih dejavnosti, kot so gost pomorski promet, intenzivni ribolov in množični turizem v poletnem času. Manj spremenjeni so obmorski klifi, med mokrišči pa prevladujejo antropogeno nastale soline in rečna ustja Rižane, Badaševce in Dragonje. Vegetacija je submediteranska, med vegetacijskimi posebnostmi pa izstopajo slanišča, peščena obmorska obrežja, apnenčaste golice in podvodni travnik morske cvetnice pozejdonce (*Posidonia oceanica*). Pomembne so tudi peščine pri Valdoltri, sipine školjk pri Ankaranu, deli obalnega morja in morskega obrežja v Fiesi in Pacugu (ARSO, 2001).

Fizične izgube habitatov zaradi posegov človeka se razprostirajo izmenično vzdolž celotne obale. Območja brez trajnih pritiskov obsegajo približno le še 23 % obale, čeprav se tudi na naravnih območjih pojavljajo sezonske obremenitve zaradi turističnih dejavnosti. Najpomembnejši sektor, ki povzroča spremembe hidromorfoloških lastnosti obalnega območja, je urbanizacija, ki vključuje turizem, drugi najpomembnejši sektor pa je pomorski promet. Posegi v obalnem pasu zaradi urbanizacije in turizma so identificirani na 36 % obalnega pasu. Obremenitve obalnega območja še vedno naraščajo. Posebno pozornost bo treba nameniti velikim in zelo mobilnim vrstam (npr. delfini, želve, hrustančnice) ter drugim ogroženim in pomembnim vrstam (npr. kamena koral, leščur, pozejdonce) (MOP, 2013).

Posegi v obalnem območju povzročajo predvsem: izgube naravnih morskih habitatov, uničenje gnezdišč za ptice, motenje ali prekinitev selitvenih poti, fragmentacijo življenjskega okolja na območja, ki so premajhna za preživetje nekaterih vrst.

V preteklosti je bilo kot dejavnik ogrožanja morskega živalstva in habitatnih tipov poleg onesnaževanja, urbanizacije in industrializacije prepoznano tudi globinsko kočarjenje (ARSO, 2001). Vodotoki, ki se izlivajo v Tržaški zaliv, vključno z delom slovenskih obalnih voda, prispevajo k onesnaženosti in spreminjanju kemičnih in bioloških procesov v obalnem morju. Slednje je v preteklosti že imelo za posledico množične pogine ptic in drugih živali. Med pomembnimi negativnimi dejavniki ogrožanja v slovenskem morju sta tudi sidranje plovil na območju morskih travnikov in vnos tujerodnih vrst organizmov. Do večjih sprememb v habitatnih tipih naj bi prihajalo tudi pod gojišči školjk in rib (ARSO, 2001).

HABITATNI TIPI SLADKIH VODA, BARIJ IN MOČVIRIJ

Stoječe, predvsem večje vodne površine omogočajo razvoj značilne jezerske flore in favne, od alg in cvetnic do žuželk, dvoživk, rib ter mnogih drugih vrst, povezanih s tem ekosistemom (npr. ptice). S stališča biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti so pomembne tudi manjše stoječe vode kot npr. visokogorska jezera, kali in kraška presihajoča jezera. Pomemben sekundarni habitat so lahko tudi stoječe vode zaradi zajezev ali drugih človekovih posegov. Kakovost stoječih voda je odvisna predvsem od hidroloških razmer in rabe v zaledju (ARSO, 2001).

Tekoče vode vzdržujejo številne habitatne tipe (strugo z vodno površino, njene brežine, vodno in obrežno vegetacijo), delujejo kot povezava med populacijami in veliko prispevajo k širjenju vrst. Ekosistemi, kot so poplavni nižinski gozdovi, so povezani in odvisni od hidrološkega režima poplavnih voda in višine podtalnice vzdolž vodotokov. Sladke vode so habitat rib in mnogih

nevretenčarjev, od njih so odvisne tudi številne kopenske vrste. Za pestrost habitatnih tipov in biotsko raznovrstnost tekočih voda je ključno ohranjanje vodne dinamike (ARSO, 2001).

Nizka in včasih tudi prehodna barja so pod vplivom podtalnice in/ali površinskih voda. Prehodna barja se nahajajo predvsem v montanskem pasu Julijskih Alp, na Pokljuki, Jelovici in Pohorju. Nizka barja so predvsem v osrednjem in zahodnem delu države, večinoma v nižinskem in zahodnem delu države. Dejavniki ogrožanja nizkih barij so npr. hidromelioracije, vodne akumulacije in komasacije (ARSO, 2001).

Loke, poplavni gozdovi in ravnice, močvirja ob vodotokih in stoječih vodah, trstičja ipd. so neposredno pod vplivom nihanja talne in površinske vode ter vodnega režima v porečju. Ogrožajo jih melioracijski posegi, izkoriščanje gramoza in regulacije vodotokov. Vsak poseg v sklenjeno obrežno vegetacijo predstavlja zmanjševanje habitatov in odpiranje življenjskega prostora invazivnim tujerodnim vrstam (ARSO, 2001).

Med vzroki za ogroženost celinskih voda in mokrišč je bilo prepoznano tudi nenehno povečevanje števila ribogojnic, ki predstavlja pritisk na rabo in kakovost vode (ARSO, 2001).

5.1.4.3 OBMOČJA OHRANJANJA NARAVE

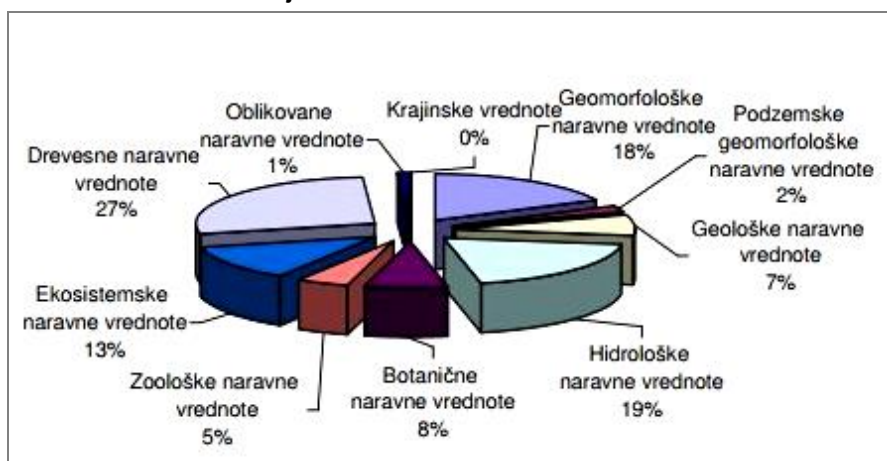
Pomen vodnih in z vodo povezanih ekosistemov za biotsko raznovrstnost je izjemen, prav tako za ekosistemske usluge, ki jih koristimo ljudje in med katere se uvrščata tudi ribištvo in akvakultura. Številni vodni in z vodo povezani ekosistemi v Sloveniji so prepoznani in varovani kot pomembna območja ohranjanja biotske raznovrstnosti na državni, evropski in svetovni ravni, in sicer so to območja Natura 2000, zavarovana območja, naravne vrednote in ekološko pomembna območja.

V Sloveniji je določenih 354 območij Natura 2000, od tega 323 na podlagi Direktive o habitatih in 31 na podlagi Direktive o pticah. Območja Natura 2000 zajemajo 37 % površine Slovenije. Skupna površina na območjih Nature 2000 je 7.683 km², od tega 7.677 km² na kopnem in 6 km² na morju (MKGP, 2007–2014).

Od zavarovanih območij imamo v Sloveniji 1 narodni park, 3 regijske parke, 44 krajinskih parkov, 1 strogi naravni rezervat, 54 naravnih rezervatov in 1276 naravnih spomenikov. Zavarovanih je 256.315 ha, kar je 12,64 % površine Slovenije (ARSO, 2014c).

Status naravne vrednote ima na ozemlju Slovenije 14.970 vrednih delov narave, med katerimi je tudi 9.083 podzemnih jam (ARSO 2014c). Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Republike Slovenije. Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. To so geološki pojavi, minerali in fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemski kraški pojavi, podzemne jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava. Zvrsti in delež naravnih vrednot so prikazani na spodnji sliki (ARSO, 2014d).

Slika 9: Zvrsti in delež naravnih vrednot v Sloveniji

Vir: ARSO, 2014d.

Na območju Slovenije imamo trenutno 305 ekološko pomembnih območij, katerih skupna površina znaša 1.355.292 ha, kar predstavlja 66 % ozemlja Slovenije.

5.1.5 ZDRAVJE LJUDI

5.1.5.1 RIBE IN MORSKI IZDELKI V PREHRANI

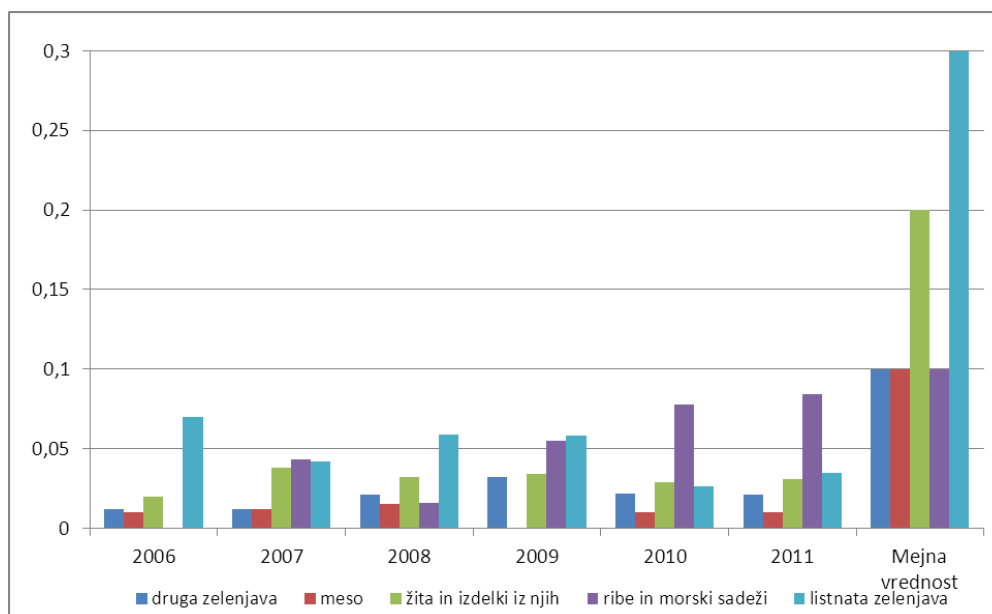
Slovenec v povprečju porabi okoli 10,9 kg rib in ribjih izdelkov na leto (podatek za leto 2010). To je precej pod evropskim povprečjem, ki znaša 22 kg. Vendar pa poraba rib na prebivalca v Sloveniji narašča (FAO, 2011). Slovenska produkcija z ulovljenimi in vzrejenimi ribami pokriva le približno 7,7 % porabe rib in ribjih izdelkov, kar pomeni, da smo v veliki meri odvisni od uvoza rib in ribjih izdelkov iz skupnega trga EU in ostalih držav.

5.1.5.2 VNOS KOVIN V ČLOVEŠKO TELO S HRANO

Kovine, kot so kadmij, arzen in živo srebro, so v okolju naravno prisotne kot elementarne snovi (tla, voda, zrak). Pojavljajo se lahko v različnih koncentracijah in oblikah, kot anorganske spojine, kovinski kompleksi ali organske spojine. Njihov antropogeni izvor večinoma pripisujemo kmetijstvu, industriji ali prometu. Problematičen je vstop kovin v človekovo prehranjevalno verigo prek zaužitih živil. Vir kovin v živilih sta lahko tudi njihovo skladiščenje (prenos iz embalaže) in procesiranje (predelava) (ARSO, 2014b).

Glavni vnos kadmija v organizem poteka prek hrane in pitne vode. Najvišje koncentracije kadmija so po zadnjih podatkih v morskih algah, ribah, morskih sadežih (školkah, raki, mehkužcih) in gobah. Največ kadmija vnašamo v organizem prek žit in žitnih proizvodov, zelenjave (tudi svežih zelišč), oreškov, stročnic in mesa ter mesnih izdelkov. V obdobju 2006–2011 je pri vseh živilih, razen listnati zelenjavi, vsebnost kadmija naraščala. Kljub temu dovoljene mejne vrednosti za kadmij v Sloveniji niso bile presežene. Kadmij je primarno toksičen za ledvice in jetra, od koder se izloča zelo počasi. Njegov biološki razpolovni čas je od 10 do 30 let (ARSO, 2014b).

Graf 8: Povprečna vsebnost kadmija v nekaterih kategorijah živil v obdobju 2006–2011 v Sloveniji (v mg/kg) in mejne vrednosti za te kategorije

Vir: ARSO, 2014b po ZIRS, 2006–2009; ZIRS, 2010–2011; VURS, 2008–2011.

Živo srebro se v hrani pojavlja v različnih kemijskih oblikah, najdemo ga predvsem v morskih ribah in morskih sadežih. Zaradi akumulacije v prehranjevalni verigi najdemo večje koncentracije živega srebra v večjih predatorskih ribah, kot sta npr. mečarica ali tuna. Take vrste rib tudi največ prispevajo k vnosu živega srebra v človeško telo. Anorgansko živo srebro je manj toksično od organske oblike, to je metil-živega srebra. Ta je še posebej toksičen za živčni sistem in razvijajoče se možgane (ARSO, 2014b).

Arzen je navzoč v vseh elementih okolja v anorganski ali organski obliki. Dnevni vnos arzena prek hrane je ocenjen na 0,1–1 mg, k čemer največ prispevajo ribe in morski sadeži. Pri tem velja poudariti, da podzemne vode na nekaterih območjih vsebujejo naravno visoke koncentracije anorganskega arzena. Arzen se v organizmu veže na hemoglobin, druge beljakovine v plazmi in levkocite. Tako se prenese do različnih notranjih organov. Kronična izpostavljenost arzenu se lahko kaže v nevrotoksičnosti, težavah s srčno-žilnim sistemom in ledvicami pa tudi v karcenogenosti (ARSO, 2014b).

5.1.5.3 KOPALNE VODE

Rekreacija v kopalnih vodah je zelo priporočljiva zaradi izjemne koristi za krepitev in varovanje zdravja ter dobro počutje, zato jo je treba spodbujati in zagotavljati ustrezno varnost in higieno zanjo. Tveganje za zdravje je odvisno od kraja in vrste aktivnosti. Izkušnje kažejo, da so posledice, ki se jih lahko poveže s kopanjem, okužbe kože, oči in sluhovoda, epidemiološke študije navajajo okužbe prebavil, akutno febrilno okužbo dihal idr. V kopalni vodi je treba biti pozoren na možen pojav cvetenja alg, saj lahko nekatere vrste povzročajo zdravstvene težave (alergijo, bruhanje, drisko idr.). Ključni ukrepi so priprava primerne informacije za javnost, obveščanje ter identifikacija virov onesnaženja in njihovo zmanjšanje.

Leta 2004 se je začelo redno izvajanje državnega monitoringa v skladu z Evropsko kopalno direktivo – kakovost vode se poleg kopališč z upravljavcem (t. i. naravna kopališča) spremlja tudi na točno določenih kopalnih območjih – nekaterih odsekih na morju in celinskih vodah, kjer se ljudje v večjem številu tradicionalno kopajo. Leta 2008 je bilo na morju določenih 21 kopalnih voda in na celinskih vodah 27 kopalnih voda. Od vključno leta 2010 monitoring na vseh kopalnih vodah, tako na naravnih kopališčih kot tudi kopalnih območjih, zagotavlja Agencija RS za okolje, izvajalci pa so območni zavodi za zdravstveno varstvo. Z namenom, da se zaščiti zdravje kopalcev, se kakovost kopalne vode spremlja vsakih 14 dni v času kopalne sezone. V vzorcih vode se opravijo preskušanja na mikrobiološke ter fizikalne in kemijske parametre v skladu z državnimi predpisi in direktivami EU.

Podatki spremljanja kakovosti kopalnih voda na podlagi senzoričnih ocen in opravljenih laboratorijskih preskusov treh fizikalnih in kemijskih parametrov (detergenti, mineralna olja, fenoli v obdobju 2004–2009) ne kažejo kemijskega onesnaženja. Mikrobiološki parametri (skupne koliformne bakterije, koliformne bakterije fekalnega izvora in streptokoki fekalnega izvora (enterokoki)), ki so se preskušali v okviru monitoringa v obdobju 2004–2009, so le občasno pokazali kratkotrajna fekalna onesnaženja; ta so se običajno pojavljala le ob obilnejših padavinah na morju in reki Krki, na vseh ostalih lokacijah pa je bila neskladnost vzorcev zelo redka. Organokositrove spojine, ki so se leta 2008 in 2009 analizirale tudi v naših površinskih vodah, so sintetične spojine, ki so kot biocidi prisotne aditiv barv za ladje, za zaščito lesa, uporabljajo se v hladilnih napravah, v papirni industriji; prisotne so bile v vodovodnih ceveh, v oblačilih, plenicaht itd. Zaznane količine organokositrovih spojin v morju in spodnjem toku reke Krke leta 2009 z zdravstvenega vidika ne ogrožajo varnosti kopanja.

Od leta 2010 se v okviru monitoringa spremljata izrazitejša kazalnika fekalnega onesnaženja (intestinalni entrokoki in *Escherichia coli*), ki glede na preskuse ne kažeta izrazitega fekalnega onesnaženja celinskih in obalnih kopalnih voda. Zaradi spremenljivosti rezultatov v preteklih letih in spremenjenega sistema vrednotenja kakovosti pa ne moremo govoriti o izrazitem trendu izboljševanja ali poslabševanja kakovosti.

Viri onesnaženosti kopalnih voda so komunalne in industrijske odpadne vode, kmetijstvo, spiranje površin in morebitni preliv ob nalivih. Vzroki onesnaženosti kopalne vode in okolice so tudi izločanje in spiranje fekalne umazanih s površine teles kopalcev, izločki iz telesnih odprtih npr.: sluz iz nosu, žrela in pljuč, urin in feces kopalcev, feces živali (psi, ptiči, glodalci). Koncentracija mikrobov v vodi je odvisna od hitrosti toka vode, sedimenta, temperature, sončnega sevanja, slanosti in kakovosti vode.

5.2 VARSTVENA, VAROVANA, ZAVAROVANA IN DEGRADIRANA OBMOTČJA

OP ESFR 2014–2020 obsega območje celotne Slovenije, zato je pri potencialnih posegih v prostor in izvedbi aktivnosti treba upoštevati vsa varstvena, varovana, zavarovana in degradirana območja. Degradirana območja predstavljajo območja opuščene pretekle rabe (npr. kamnolomi, gramoznice, opuščena stavbna zemljišča itd.) in območja ravnanja z odpadki (poseben primer so nelegalna odlagališča odpadkov), če se nahajajo v vplivnem območju voda. Ob tem je treba poudariti, da sanacijo tovrstnih zemljišč ureja veljavna zakonodaja.

Preglednica 19: Varovana, varstvena, zavarovana in degradirana območja in povzetek pravnih režimov

Del okolja	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev
Vode	Vodna in priobalna zemljišča celinskih voda <i>Zakon o vodah /ZV–1/ (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08, 57/12, 100/13)</i>	Na vodnem in priobalnem zemljišču (zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, zunanja meja sega na vodah 1. reda 15 m od meje vodnega zemljišča (oz. 40 m zunaj naselij), na vodah 2. reda pa 5 m od meje vodnega zemljišča, ter vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi, 14. člen) ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za nekaj izjem, med katere sodijo: • gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne in druge infrastrukture ter komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, • gradnja objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje vodne pravice nujno zgraditi na vodnem oz. priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode). Prepovedane so dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko: • ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, • zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda. Na priobalnih zemljiščih sta prepovedana gnojenje in uporaba sredstev za varstvo rastlin.
	Poplavna območja <i>Zakon o vodah /ZV–1/ (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08, 57/12, 100/13)</i>	Na poplavnem območju so prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna ali priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.
	Poplavna območja <i>Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur. l. RS, št. 89/08)</i>	Na območjih pomembnega vpliva poplav in z njimi povezane erozije morajo biti posegi usklajeni s pogoji in omejitvami za izvajanje posegov v prostor, navedenimi v prilogi 1, dejavnosti pa s pogoji in omejitvami za izvajanje dejavnosti, navedenimi v prilogi 2. Če območja in pripadajoči razredi nevarnosti in način razvrščanja zemljišč v razrede ogroženosti niso določeni, iz podatkov o poplavnih in erozijskih dogodkih ali iz opozorilne karte pa izhaja, da je območje izpostavljeno poplavam in z njimi povezani eroziji, je za izdelavo prostorskih aktov treba pripraviti najmanj karte poplavne in z njimi povezane erozijske nevarnosti.
	Vodna telesa podzemne vode <i>Zakon o vodah /ZV–1/ (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08, 57/12, 100/13)</i>	Zaradi zagotavljanja varstva voda je prepovedano neposredno odvajanje odpadnih voda v podzemne vode.
	Vodovarstveno območje <i>Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11)</i>	Vodovarstveno območje se zaradi različnih stopenj varovanja lahko deli na notranja območja, in sicer na: • širše območje, na katerem se izvaja varovanje z blažjim vodovarstvenim režimom (celotno napajalno območje zajetja in je namenjeno dolgoročnemu zagotavljanju zdravstvene ustreznosti pitne vode), • ožje območje, na katerem se izvaja varovanje s strogim vodovarstvenim režimom (glede na naravne danosti zagotavlja dovolj dolg zadrževalni čas, dovolj veliko razredčenje in dovolj dolg čas za ukrepanje), • najožje območje, na katerem se izvaja varovanje z najstrožjim vodovarstvenim režimom (glede na naravne danosti razredčenje majhno, onesnaževala pa hitro dospejo do zajetja). Prepovedani so posegi v okolje, ki so opredeljeni v Prilogi 1, oz. posegi, pri katerih analiza tveganja za onesnaženje v postopku pridobivanja vodnega soglasja ni bila izvedena ali če iz rezultatov analize tveganja za onesnaženje sledi, da tveganje za onesnaženje zaradi te gradnje oz. izvajanja gradbenih del na notranjih vodovarstvenih območjih ni sprejemljivo.

Del okolja	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev
Tla	Erozijska območja <i>Zakon o vodah /ZV–1/ (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08, 57/12, 100/13)</i>	Na erozijskem območju je med drugim prepovedano: • poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov, • zasipavanje izvirov, • nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih, • omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer, • zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom, • odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge.
	Plazljiva območja <i>Zakon o vodah /ZV–1/ (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08, 57/12, 100/13)</i>	Na plazljivem območju je prepovedano: • zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč, • poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode, • izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča, • krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.
Varovana območja narave	Območja Natura2000 <i>Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14)</i>	Na območjih Natura se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri: • ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst; • ohranja ustrezne lastnosti abiotičnih in biotičnih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo; • ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze, kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali; • ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst ter omogoča ponovno povezanost, če je ta prekinjena. Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši. Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se: • živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne ali v čim manjši možni meri sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja, • rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja. Na območja Natura se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov. Pri izvajanju posegov in dejavnosti na potencialnih območjih Natura, ki so načrtovani v skladu z usmeritvami iz prejšnjega odstavka, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.
	Zavarovana območja <i>Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1 in 8/10 – ZSKZ-B)</i>	Posegi in dejavnosti na zavarovanem območju se morajo izvajati v skladu s predpisanimi pravili ravnanja iz akta o zavarovanju, s katerim se ustanovi zavarovano območje. Zavarovana območja in vplivna območja so sestavni del prostorskih državnih planov in prostorskih planov lokalnih skupnosti. • naravni spomenik Na zavarovanem območju je prepovedano izvajati posege v naravo na način, ki lahko poslabša stanje, spremeni, poškoduje ali uniči naravno vrednoto, in spreminjati razmere ali stanje tako, da se spremeni, poškoduje ali uniči naravna vrednota ali pa zmanjša njen estetski pomen. Z aktom o zavarovanju se na zavarovanem območju lahko prepove ali omeji: - o izvajanje posegov v prostor; - o odkopavanje ali zasipavanje terena; - o odkopavanje ali odnašanje kamnin, mineralov ali fosilov; - o odlaganje odpadkov in odvajanje odpadnih voda; - o spreminjanje vodnega režima; - o odvzemanje naplavin; - o povzročanje vibracij in eksplozij; - o lov in ribolov ter nabiranje rastlin ali živali; - o spreminjanje vegetacije; - o raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave; - o športno-rekreativne dejavnosti; - o postavljanje reklamnih in drugih označb; - o obiskovanje in ogledovanje; - o kurjenje;

Del okolja	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev	
		- o gospodarsko izkoriščanje naravnih virov; - o plovba in sidranje; - o promet z motornimi vozili in plovili; - o letanje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; • strogi naravni rezervat Na zavarovanem območju je prepovedano izvajati posege ali opravljati dejavnosti, ki ogrožajo ohranitev zavarovanega območja, namerno uničevati rastline in živali ter zadrževanje oseb, razen oseb, ki izvajajo nadzor. Ne glede na prepoved iz prejšnjega odstavka lahko ministrstvo izjemoma dovoli zadrževanje na zavarovanem območju zaradi izvajanja znanstveno-raziskovalnega in učno-vzgojnega dela. • naravni rezervat Na zavarovanem območju je prepovedano opravljati dejavnosti s sredstvi in na način, ki bi lahko povzročil bistvene spremembe biotske raznovrstnosti, strukture in funkcije ekosistemov, in opravljati dejavnosti v času, ko je lahko ogrožen obstoj rastlin ali živali. Z aktom o zavarovanju se na zavarovanem območju lahko prepove ali omeji: - o izvajanje posegov v prostor; - o odkopavanje ali zasipavanje zemljišč; - o spreminjanje vodnega režima; - o odvezemanje naplavin; - o povzročanje hrupa, eksplozij in vibracij; - o gospodarsko izkoriščanje naravnih virov; - o plovba in sidranje; - o promet z motornimi vozili in plovili; - o letanje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; - o izvajanje agro- in hidromelioracij; - o spreminjanje kemičnih značilnosti tal; - o spreminjanje vegetacije; - o odstranjevanje živih meja, posameznih dreves in drugih drobnih naravnih struktur; • širša zavarovana območja Z aktom o zavarovanju širšega zavarovanega območja se na zavarovanem območju glede na vrsto širšega zavarovanega območja lahko prepove, omeji ali drugače uredi: - o izvajanje posegov in dejavnosti, s katerimi se ogroža prvobitnost narave; - o gradnja infrastrukturnih objektov, namenjenih bivanju, lovu, ribolovu, turizmu in športu, razen na za to določenih krajih; - o gradnja novih tranzitnih komunalnih, energetskih in prometnih objektov; - o gradnja sekundarnih bivališč; - o gradnja novih objektov; - o odkopavanje ali zasipavanje zemljišč; - o povzročanje eksplozij ali vibracij; - o gospodarska raba naravnih virov, razen za gradnjo na zavarovanem območju; - o odvezemanje naplavin; - o spreminjanje vodnega režima, razen pri nujnih vzdrževalnih delih; - o promet z vozili in plovili;	- o opravljanje vojaških dejavnosti; - o vse druge dejavnosti, ki lahko bistveno ogrozijo zavarovano območje. - o zasajanje monokultur; - o nabiranje plodov, gob ali rastlin ter njihovih delov; - o vznemirjanje, ubijanje ali jemanje živali iz narave; - o naseljevanje in doseljevanje živali prosto živečih vrst; - o lov in ribolov ter nabiranje rastlin ali živali; - o umetno zasneževanje in dosneževanje; - o raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave; - o športno-rekreativne dejavnosti; - o obiskovanje in ogledovanje; - o opravljanje vojaških dejavnosti; - o kurjenje; - o vse druge dejavnosti, ki lahko bistveno ogrozijo zavarovano območje. - o vznemirjanje, ubijanje ali odvzem živali iz narave, razen zaradi ekoloških in drugih opravičljivih razlogov; - o lov in izvajanje lovskogojitvenih ukrepov; - o ribolov in izvajanje ribogojnih ukrepov; - o nabiranje rastlin in njihovih delov; - o postavljanje obor in objektov za rejo živali; - o vnašanje rastlin ali živali tujerodnih vrst; - o spreminjanje vegetacije; - o umetno zasneževanje in dosneževanje; - o odlaganje odpadkov, ki ne izvirajo iz zavarovanega območja; - o šotorjenje in kurjenje zunaj določenih mest; - o raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave;

Del okolja	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev
		- o letenje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; - o letenje z jadralnimi padali, jadralnimi zmaji ali drugimi toplozračnimi ladjami ali ultralahkimi jadralnimi napravami zunaj za to določenih območij; - o vožnja z zrakoplovi pod 300 m od najvišje točke zavarovanega območja; - o kmetijsko obdelovanje zemljišč z načini in sredstvi, ki bi lahko povzročili bistvene spremembe biotske raznovrstnosti, strukture in vrste ekosistemov ali bistveno spremenili površinsko plast prsti; • narodni park Narodni park, namen zavarovanja, razvojne usmeritve, varstvena območja, varstveni režimi, upravljavec in drugo se določijo z zakonom. • regijski park Z aktom o zavarovanju se določijo podrobnejša pravila ravnanja na območju regijskega parka. • krajinski park Z aktom o zavarovanju se določijo podrobnejša pravila ravnanja na območju krajinskega parka.
	Naravne vrednote Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 52/2002, 67/2003)	Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti. Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti: • na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote; • na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču; • na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje; • na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kakovosti ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje; • na krajinski vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjšuje krajinska pestrost ter da se ne uniči, poškoduje ali bistveno spremeni lastnosti krajinskih elementov in njihove razporeditve v prostoru; • na oblikovani naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere za rastline, ki so bistveni sestavni del naravne vrednote, da se ne zmanjša njihova vitalnost ter da se bistveno ne spremenijo oblikovne lastnosti naravne vrednote, pri čemer se na območjih vrtnoarhitekturne dediščine posegi in dejavnosti izvajajo v skladu s predpisi s področja varstva kulturne dediščine. Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto ali uničenja naravne vrednote. Za potrebe priprave prostorskih aktov se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč: • za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja; • za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo; • za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, na katerem vplivi posegov in dejavnosti človeka lahko ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kakovost habitatov rastlin in živali.

Del okolja	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev
	Ekološko pomembna območja <i>Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS, št. 48/04, 33/13 in 99/13)</i>	Varstvene usmeritve za ohranjanje ekološko pomembnih območij se določajo na osnovi varstvenih ciljev za ohranjanje habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, ki so določeni v predpisih iz drugega odstavka 3. člena te uredbe ter programih, strategijah in načrtih s področja ohranjanja narave, ki sta jih sprejela Državni zbor Republike Slovenije ali Vlada Republike Slovenije. Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, skladno s predpisom, ki ureja posebna varstvena območja (območja Natura 2000), so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kakovost ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena. Naravna razširjenost habitatnega tipa ali habitata vrste je območje, znotraj katerega so prisotni naravno obstoječi deli habitatnega tipa ali habitati osebkov oziroma populacij vrste, za selilske vrste živali, tudi tisti, kjer so živali prisotne samo v določenih letnih obdobjih, ter za izumrle vrste tudi tisti, v katerih še obstajajo približno enaki abiotiki in biotiki dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo. Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.
Kulturna dediščina in krajina	Enote kulturne dediščine <i>Zakon o varstvu kulturne dediščine /ZVKD-1/ (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13)</i>	Z dediščino je treba ravnati tako, da se zagotavlja čim večja ohranitev njenih kulturnih vrednot za prihodnost. S spomenikom je treba ravnati tako, da se dosledno upoštevajo in ohranjajo njegove kulturne vrednote in družbeni pomen. Za posege v spomenik, vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, varstvena območja dediščine in registrirano nepremično dediščino je treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje.
	Območja nacionalne prepoznavnosti <i>Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije /OdSPRS/ (Ur. l. RS, št. 76/04 in 33/07 – ZPNačrt)</i>	Splošne usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajinskih območij se upošteva v programih in načrtih posameznih sektorjev in lokalnih skupnosti tako, da se zagotovi upoštevanje prepoznavnih in tipoloških značilnosti krajinskih območij in doživljajske kakovosti krajine. Ustreznost njihove umestitve se preverja z vidika prispevka h krepitvi krajinske prepoznavnosti.

5.3 VERJETEN RAZVOJ STANJA OKOLJA, ČE SE OPERATIVNI PROGRAM NE IZVEDE

Opozoriti je treba, da OP ESPR 2014–2020 predstavlja zgolj okvir financiranja izvedbe ukrepov, ki izhajajo iz realnih potreb in zaznanih teženj v sektorju ribištva in so predmet tudi drugih nadrejenih in povezanih dokumentov na državni in evropski ravni (npr. SRP in NSNA). Neizvedba OP ESPR 2014–2020 tako ne pomeni, da se nekateri od obravnavanih ukrepov ne bodo izvedli. Prav tako obstaja možnost, da se bodo nekatere naložbe kljub neizvedbi OP ESPR 2014–2020 izvedle v okviru drugih virov financiranja oz. na osnovi drugih programov ali v okviru financiranja iz zasebnega sektorja. V tem primeru se bodo ukrep in naložbe izvajali na podlagi področne zakonodaje in trenutnih praks. Vplivi umeščanja morebitnih objektov v prostor bodo v vsakem primeru vrednoteni v okviru postopka okoljske predpsoje (CPVO, PVO) za posamezni prostorski akt.

Preglednica 20: Predvideno stanje okolja, če se operativni program ne bi izvedel

Del okolja	Predvideno stanje
Vode	Dejavnosti ribolova, akvakulture in predelave, ki s porabo vode in odpadnimi vodami vplivajo na stanje voda, se bodo še naprej izvajale v skladu z veljavno zakonodajo in obstoječimi praksami. V primeru, da se OP ESPR 2014–2020 ne izvede, ne bo prišlo do financiranja projektov, ki bodo privedli k zmanjšanju negativnega vpliva akvakulture s prehodom na ekstenzivne in ekološke oblike, zmanjšanju uporabe hranil, zdravil in kemikalij ter uvedbe zaprtih sistemov rabe vode. Na drugi strani ne bo prišlo do financiranja ukrepov v akvakulturo, ki bi pomenili financiranje izgradnje novih objektov akvakulture in s tem poveznega povečanega onesnaževanja voda (v skladu z veljavno zakonodajo). To ne pomeni, da se ti objekti morda ne bodo zgradili, vsekakor pa v primeru neizvedbe OP ne bodo finančno podprti od tega vira financiranja.
Tla	Dejavnosti ribolova, akvakulture in predelave na tla vplivajo z rabo samo (umeščenost objektov v prostor) in posredno prek odpadnih voda oz. pri ribolovu in marikulturi z vplivi na morsko dno. Dejavnosti se izvajajo v skladu z veljavno zakonodajo in obstoječimi praksami. V primeru, da se OP ESPR 2014–2020 ne izvede, ne bo prišlo do financiranja projektov, ki bodo privedli k zmanjšanju negativnega vpliva akvakulture s prehodom na ekstenzivne in ekološke oblike, zmanjšanju ribolova zaradi prekvalifikacije in spodbujanju ribolovnih orodij z manjšim vplivom na morsko dno.
Zrak	Stanje se zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo bistveno spremenilo. V primeru, da se OP ESPR 2014–2020 ne izvede, ne bo prišlo do financiranja menjave motorjev, kjer gre sicer za zelo majhno število plovil.
Podnebne spremembe	Dejavnosti ribolova, akvakulture in predelave imajo na podnebne spremembe posreden vpliv prek porabe energije in emisij v zrak. Zaradi majhnosti sektorja so ti vplivi majhni, zato se stanje zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo bistveno spremenilo. Ne bo prišlo do financiranja menjave motorjev, kjer gre sicer za zelo majhno število plovil, in zmanjšanja negativnih vplivov zaradi naložb v energetske učinkovitost. Zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 tudi ne bo prišlo do financiranja prilagoditve nekaterih objektov akvakulture podnebnim spremembam.
Biotska raznovrstnost	Če se OP ESPR 2014–2020 ne bi izvedel, na eni strani ne bi prihajalo do negativnih vplivov gradbenih del, ki lahko pomenijo nove fizične poškodbe morskega dna in posege v brežine vodotokov, vnos tujerodnih vrst ter nove vire onesnaževanja. Po drugi strani pa bi neizvedba obravnavanega programa pomenila tudi odsotnost pozitivnih vplivov, saj predvideva naložbe v izobraževanje in ozaveščanje ljudi, okrepljen nadzor, varstvene ukrepe, raziskave, monitoring v Natura 2000, zavarovana območja, ribiške rezervate in druga pomembna območja za ohranjanje biotske raznovrstnosti ter krajine.
Kulturna dediščina in krajina	Stanje se zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo spremenilo.
Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo prišlo do dodatnega dviga kakovosti proizvodov, dodatnega zagotavljanja neoporečnosti živil in spodbujanja uvajanja zdrave hrane v prehrano prebivalstva. Dejavnosti ribolova, akvakulture in predelave se izvajajo v skladu z veljavno zakonodajo na področju varstva pri delu, vendar zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo prišlo do dodatnih posodobitev plovil in opreme, ki bi zagotavljala večjo varnost ribičev, ribogojcev, školjkarjev, zaposlenih v pristaniščih in predelovalni industriji ter izboljšanje delovnih razmer. Poleg tega ne bi prišlo do dodatnega financiranja razvoja gospodarske panoge in diverzifikacija prihodkov, kar ima sicer pozitiven vpliv na socialni in ekonomski položaj ribičev in ribogojcev.
Odpadki	Dejavnosti ribolova, akvakulture in predelave na področju ravnanja z odpadki delujejo v skladu z veljavno zakonodajo in obstoječimi praksami. Na okolje vplivajo negativno predvsem zaradi neželenega ulova, ki predstavlja morski odpadki. V primeru, da se OP ESPR 2014–2020 ne izvede, ne bo prišlo do dodatnega spodbujanja zmanjšanja količin neželenega ulova in predelave stranskih proizvodov, ki bi zmanjšala količino morskih odpadkov. Poleg tega s strani operativnega programa ne bo financirana vzpostavitev infrastrukture za zbiranje smeti v morju in morskih odpadkov, zbiranje odpadkov v pristaniščih ter pobiranje odpadkov in odstranjevanje izgubljenega ribolovnega orodja iz morja, kar zmanjšuje verjetnost, da se bodo ti pozitivni vplivi dejansko zgodili.
Hrup	Stanje se zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo spremenilo.
Elektromagnetno sevanje	Stanje se zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo spremenilo.
Svetlobno onesnaževanje	Stanje se zaradi neizvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo spremenilo.

6 OKOLJSKI CILJI PROGRAMA IN KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA TEH CILJEV

Preglednica 21: Izbrani okoljski cilji programa ter kazalci glede na določen del okolja z opredelitvijo programskega dokumenta, iz katerega izhaja cilj, in obrazložitev izbire

Okoljski cilji programa		Programski dokument, iz katerega izhaja cilj	Obrazložitev izbire cilja	Kazalci za opredelitev ocene vpliva programa na cilje	Obrazložitev izbire kazalcev z navedbo vira podatkov
Dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe	Dobro kemijsko in ekološko stanje vodnih teles celinskih voda in morja	Direktiva 2000/60/ES (Vodna direktiva) Direktiva 2008/56/ES (Okvirna direktiva o morski strategiji)	Cilj direktive je ohraniti in izboljšati vodno okolje, pri čemer je poudarek predvsem na kakovosti voda. Izvajati je treba ukrepe, ki preprečujejo poslabšanje stanja vseh teles površinske vode. Nadzorovanje količine je pomožni element pri zagotavljanju dobre kakovosti vode in zato naj bi se vpeljali tudi ukrepi, ki bi se nanašali na količino in zagotavljali dobro kakovost.	Kemijsko in ekološko stanje vodnih teles	Ribištvo in akvakultura skupaj z ostalimi dejavnostmi, ki se dogajajo v prostoru, vplivajo (kumulativen vpliv) na stanje vodnih teles. <i>Vir: MKGP, ARSO.</i>
	Preprečevanje nadaljnega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam			Število novih objektov akvakulture	Zmanjšanje onesnaževanja voda s strani akvakulture s spodbujanjem ekološke proizvodnje in z uvajanjem zaprtih sistemov ter novih tehnologij na področju ravnanja z odpadnimi vodami. Izvajanje takšnih ukrepov predstavlja posredno tudi prilagoditev podnebnim spremembam, saj uvaja tehnologije, ki porabijo manjše količine razpoložljive vode in imajo manj negativnih vplivov na stanje voda, ki so tako na razpolago za morebitne druge rabe. <i>Vir: MKGP, Sektor za lovstvo in ribištvo.</i>
				Delež ekološke proizvodnje glede na celotno proizvodnjo v akvakulturi	
				Število zaprtih sistemov in gojitvene kapacitete	
				Število obstoječih objektov, kjer se bo uvedlo nove tehnologije na področju ravnanja z odpadnimi vodami z namenom zmanjšanja negativnih vplivov na okolje in izboljšanja učinkovitosti	
	Priprava študije identifikacije najprimernejših območij za akvakulturo, usklajeno z drugimi okoljskimi zahtevami	Prispeva k dobremu stanju in omogoča stabilno proizvodnjo v akvakulturi v smislu prilagajanja, ki ni odvisna od trenutne klimatske situacije. Preprečevanje potencialnega neprimerne načrtovanja umeščanja objektov akvakulture. <i>Vir: MKGP, Sektor za lovstvo in ribištvo.</i>			

Okoljski cilji programa		Programski dokument, iz katerega izhaja cilj	Obrazložitev izbire cilja	Kazalci za opredelitev ocene vpliva programa na cilje	Obrazložitev izbire kazalcev z navedbo vira podatkov
Ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost	Doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020	Direktiva 2008/56/ES (Okvirna direktiva o morski strategiji)	Skozi cilj se bo ohranjalo morske ekosisteme. Varstvena cilja pri obalnih in morskih habitatnih tipih sta zmanjšanje onesnaževanja voda na raven, ki ne ogroža biotsko izjemno raznovrstnih ali dobro ohranjenih habitatnih tipov ter habitatov ogroženih ali endemičnih vrst, in vrnitev degradiranih habitatnih tipov v ugodno stanje, kjer je to mogoče.	Stanje morskega okolja (deskriptorji): biotska raznovrstnost (D1)	Dobro okoljsko stanje morja je izredno pomembno za ohranitev morskih habitatnih tipov in vrst. Ribništvo in akvakultura skupaj z ostalimi dejavnostmi, ki se dogajajo v prostoru, vplivajo (kumulativen vpliv) na nekatere dele okolja, ki so zajeti oz. opisujejo (deskriptorji) okoljsko stanje morja. Vir: MKGP, Načrt upravljanja morskega okolja.
	Ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst	Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020 (EK, 2011) Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14)	Cilj je zaustavitev slabšanja stanja habitatov ter opazno in izmerljivo izboljšanje njihovega stanja. Zagotoviti je treba ustrezno rabo, ki zagotavlja dolgoročno ohranitev habitatnega tipa. Zaradi uresničevanja varstvenih ciljev se na območjih Natura pripravijo programi upravljanja, ki med drugim vsebujejo ukrepe, če so ti potrebni za zagotavljanje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov.	Ohranitveno stanje izbranih vrst rib, rakov, dvoživk in ptic: - sulec (Hucho hucho) - soška postrv (<i>Salmo marmoratus</i>) - laška žaba (<i>Rana latastei</i>) - nižinski urh (<i>Bombina orientalis</i>) - navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) - vranjek (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>) - rumenonogi galeb (<i>Larus michahellis/cachinnans</i>) - navadna čigra (<i>Sterna hirundo</i>)	Ribe, raki in ptice so vrste, na katere ribništvo in akvakultura neposredno vplivata, in so hkrati kazalci stanja okolja, saj se razmere v okolju odražajo na ohranitvenem stanju vrst. Predlagane vrste so varovane in kvalifikacijske vrste na več različnih območjih (npr. vranjek – SPA Debeli rtič, SPA Strunjan, SPA Sečoveljske soline; rumenonogi galeb, navadna čigra - SPA Sečoveljske soline, SPA Drava), na katerih bi OP ESPR 2014–2020 lahko imel vpliv. Vir: ZRSVN, 2013. Zbirno poročilo po Direktivi o habitatih 2013; ZRSVN, 2014. Poročanje po 12. členu direktive o pticah.
				Ohranitveno stanje izbranih skupin habitatnih tipov: - morskih in obmorskih habitatnih tipov - habitatnih tipov celinskih voda	Morski in obmorski habitatni tipi ter habitatni tipi celinskih voda so habitati, na katere ribništvo in akvakultura neposredno vplivata, saj se razmere v okolju odražajo na ohranitvenem stanju teh habitatov in vrst, vezanih nanje. Vir: ZRSVN, 2013. Zbirno poročilo po Direktivi o habitatih, 2013.
				Število projektov: - v okviru ukrepa »akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve« - namenjenih obnovi obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture	Uvajanje metod akvakulture, ki je združljiva z omejitvami in določili območij Natura 2000. Pri obnovi obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture je treba upoštevati omejitve varovanih območij narave. Izvajanje ohranjanja in razmnoževanja vodnih živali ex-situ v okviru programov za ohranjanje in obnovo biotske raznovrstnosti. Vir: MKGP, Sektor za lovstvo in ribištvo.

Okoljski cilji programa		Programski dokument, iz katerega izhaja cilj	Obrazložitev izbire cilja	Kazalci za opredelitev ocene vpliva programa na cilje	Obrazložitev izbire kazalcev z navedbo vira podatkov
	Nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst	<i>Zakon o ratifikaciji Konvencije o biološki raznovrstnosti /MKBR/ (Ur. l. RS, – Mednarodne pogodbe, št. 7/96)</i> <i>Zakon o ohranjanju narave /ZON-UPB2/ (Ur. l. RS, št. 96/04)</i> <i>Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14)</i>	Pred gojenjem tujerodnih vrst je treba na podlagi presoje tveganja za naravo pridobiti dovoljenje pristojnega ministrstva. Na območja Natura 2000 se ne vnaša tujerodnih vrst.	Število tujerodnih vrst: - o morske tujerodne rastline in živali - o sladkovodne tujerodne vrste rib	Področje je zakonsko urejeno. V postopku presoje tveganja se med drugim vrednotijo potencialni vplivi rastlin in živali, ki se jih vnaša ali goji, na druge rastline ali živali in na sprejemno okolje s poudarkom na zavarovanih, ogroženih, endemičnih, za delovanje ekosistema ključnih in drugih rastlinah in živalih, ki bi jih vnos ali gojitev lahko prizadela, če se oceni, da bi se ti vplivi dejansko uresničili. Vnos tujerodnih vrst pa predstavlja potencial za morebitne težave (pobeg živalskih vrst). Vir: MOP, 2013. <i>Načrt upravljanja morskega okolja</i>; MKGP, 2014. <i>Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010–2021, osnutek</i>; MKGP, Sektor za lovstvo in ribištvo.
				Število projektov za namen vnosa tujerodnih vrst ter število predlaganih tujerodnih vrst v okviru ukrepov, povezanih s trženjem	

Okoljski cilji programa		Programski dokument, iz katerega izhaja cilj	Obrazložitev izbire cilja	Kazalci za opredelitev ocene vpliva programa na cilje	Obrazložitev izbire kazalcev z navedbo vira podatkov
Zdravi ljudje in kakovostno življenje	Vzpostavljanje, ohranjanje in krepitev zdravih prehranjevalnih navad	<i>Resolucija o nacionalnem programu prehranske politike 2005–2010 (Ur. l. RS, št. 39/05)</i>	Zdravje ljudi se ohranja skozi prehranjevalne navade, uživanje kakovostne in varne hrane. Posebni pomen v zdravi prehrani imajo ribe. Priporočilo je, da bi vsak človek vsaj enkrat na teden zaužil morske ribe. Trajnostna preskrba s hrano predstavlja lokalno pridelavo, predelavo in distribucijo trajnostno proizvedene hrane, ki je fizično in cenovno dostopna lokalnemu prebivalstvu in porabljena na lokalnih trgih. Pomembno je zagotavljanje varne hrane vzdolž celotne živilske verige »od polja do krožnika« po načelu sledljivosti.	Poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca (delež prispevka slovenskega ribiškega sektorja)	Poraba rib na prebivalca je pod povprečjem Evropske unije, delež porabe rib slovenske proizvodnje in ulova je majhen. <i>Vir: FAO, Fishery and Aquaculture Statistics.</i>
	Zagotavljanje zadostne preskrbljenosti prebivalstva s kakovostno in zdravju koristno hrano na trajnostni način			Število projektov namenjenih: - o dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture ter spodbujanju lokalne pridelave - o nadzoru nad ribiškimi proizvodi in proizvodi iz akvakulture	Projekti spodbujajo lokalno pridelano in kakovostno hrano, ki je dostopna lokalnemu prebivalstvu. Skozi izvedene projekte se spodbuja povečanje proizvodnje rib neposredno z naložbami v akvakulturo in posredno prek spodbujanja trženja. Učinek bo viden skozi predvideno povečano proizvodnjo rib v akvakulturi. <i>Vir: MKGP, Sektor za lovstvo in ribištvo; SURS.</i>
				Proizvodnja v akvakulturi	
	Zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu	<i>Resolucija o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu /ReNPVZD/ (Ur. l. RS, št. 126/03)</i>	Varne delovne razmere vplivajo na kakovost življenja zaposlenih v ribištvu in akvakulturi. Zaradi skupne odgovornosti za varnost in zdravje pri delu se je treba osredotočiti tako na dosledno izvajanje predpisov, ki urejajo to področje, kakor tudi na ukrepe, ki bodo delodajalce spodbujali k zagotavljanju boljših delovnih pogojev od teh, ki jih kot minimum zahtevajo predpisi.	Število delovnih nezgod in nesreč	Nesreče so lahko kazalec neurejenih delovnih pogojev ali posledica spleta dogodkov. <i>Vir: MKGP, Sektor za lovstvo in ribištvo</i>
				Število projektov za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji	Z izboljšanimi pogoji za delo se poveča varnost zaposlenih in potencialno preprečijo morebitne nesreče. <i>Vir: MKGP, Sektor za lovstvo in ribištvo.</i>

7 VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE OPERATIVNEGA PROGRAMA NA OKOLJSKE CILJE PROGRAMA

7.1 MERILA IN METODE UGOTAVLJANJA IN OCENJEVANJA VPLIVOV

Preglednica 22: Merila in metode za ugotavljanje in vrednotenje vplivov na posamezni okoljski cilj programa

Okoljski cilj programa		Kazalci	Način ugotavljanja gibanja kazalcev in metoda vrednotenja		
			Način ugotavljanja gibanja kazalcev	Razred učinka	Merila vrednotenja
Dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe	Dobro kemijsko in ekološko stanje vodnih teles celinskih voda in morja	Kemijsko in ekološko stanje vodnih teles	Na podlagi podatkov ARSO in ocen kazalcev OP ESFR 2014–2020 se bo ugotavljalo, ali bo pri izvajanju programa prišlo do izboljšanja/poslabšanja stanja oz. ali bodo izvedeni ukrepi prispevali k uvajanju tehnologij oz. metod za zmanjšanje emisij oz. prilagoditev podnebnim spremembam.	A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: zaradi izvedbe OP ESFR 2014–2020 bo prišlo do izboljšanja kemijskega in ekološkega stanja vodnih teles, z uvedbo novih tehnologij in načinov gojenja se bodo emisije v vode s strani akvakulture zmanjšale na vsaj polovici objektov akvakulture, akvakultura pa se bo do določene mere (več kot polovica objektov akvakulture) prilagodila podnebnim spremembam.
	Preprečevanje nadaljnjega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam	Število novih objektov akvakulture Delež ekološke glede na celotno proizvodnjo v akvakulturi Število zaprtih sistemov in gojitvene kapacitete Število obstoječih objektov, kjer se bo uvedlo nove tehnologije na področju ravnanja z odpadnimi vodami z namenom zmanjšanja negativnih vplivov na okolje in izboljšanja učinkovitosti Priprava študije identifikacije najprimernejših območij za akvakulturo usklajeno z drugimi okoljskimi zahtevami		B	Nebistven vpliv: zaradi izvedbe OP ESFR 2014–2020 do sprememb kemijskega in ekološkega stanja vodnih teles ne bo prišlo oz. bodo te z vidika spremembe kazalca pozitivne, a nezaznavne, z uvedbo novih tehnologij se bodo emisije v vode s strani akvakulture zmanjšale, akvakultura se bo podnebnim spremembam prilagodila v manjši meri.
				C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: zaradi izvedbe OP ESFR 2014–2020 bo prišlo do poslabšanja kemijskega in ekološkega stanja vodnih teles, z uvedbo novih tehnologij se bodo emisije v vode s strani akvakulture povečale, akvakultura se ne bo prilagodila podnebnim spremembam. Možna je izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.
				D	Bistven vpliv: zaradi izvedbe OP ESFR 2014–2020 bo prišlo do poslabšanja kemijskega in ekološkega stanja vodnih teles, z uvedbo novih tehnologij se bodo emisije v vode s strani akvakulture povečale, akvakultura se ne bo prilagodila podnebnim spremembam. Izvedba omilitvenih ukrepov ni možna.
				E	Uničujoč vpliv: zaradi izvedbe OP ESFR 2014–2020 bo prišlo do uničenja vodnih teles.
				X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi sektorja na stanje vodnih teles so neznani in učinkujejo kumulativno z ostalimi sektorji, zato se vplivov OP ESFR 2014–2020 ne da ugotoviti.

Okoljski cilj programa		Kazalci	Način ugotavljanja gibanja kazalcev in metoda vrednotenja		
			Način ugotavljanja gibanja kazalcev	Razred učinka	Merila vrednotenja
Ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost	Doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020	Stanje morskega okolja (deskriptorji): biotska raznovrstnost (D1)	Na podlagi podatkov NUMO in ocen kazalcev OP ESPR 2014–2020 se bo ugotavljalo, ali bo pri izvajanju programa prišlo do izboljšanja/poslabšanja stanja morskega okolja in sladkovodnih vrst oz. ali bodo izvedeni ukrepi prispevali k ohranitvi oz. doseganju ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst.	A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: zaradi izvedbe OP ESPR 2014–2020 bo prišlo do ohranjanja in/ali izboljšanja stanja morskega okolja, habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Projekti bodo prispevali k ohranitvi oz. doseganju ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Projekti za namen vnosa tujerodnih vrst se ne bodo izvajali, tujerodne vrste ne bodo predlagane v okviru ukrepov, povezanih s trženjem.
	Ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst	Ohranitveno stanje izbranih vrst rib, rakov, dvoživk in ptic: - sulec (Hucho hucho) - soška postrv (<i>Salmo marmoratus</i>), - laška žaba (<i>Rana latastei</i>), - nižinski urh (<i>Bombina bombina</i>), - navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) - vranjek (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>) - rumenonogi galeb (<i>Larus michahellis/cachinnans</i>) - navadna čigra (<i>Sterna hirundo</i>) Ohranitveno stanje izbranih skupin habitatnih tipov: - morskih in obmorskih habitatnih tipov - habitatnih tipov celinskih voda Število projektov: - v okviru ukrepa »akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve« - namenjenih obnovi obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture		B	Nebistven vpliv: zaradi izvedbe OP ESPR 2014–2020 ne bo prišlo do izboljšanja stanja morskega okolja, habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Projekti ne bodo prispevali k ohranitvi oz. doseganju ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. V okviru projektov za namen vnosa tujerodnih vrst in ukrepov, povezanih s trženjem, se bodo vnašale zgolj vrste, ki ne predstavljajo tveganja za naravo.
		C		Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: zaradi izvedbe OP ESPR 2014–2020 bo prišlo do poslabšanja stanja morskega okolja, habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Projekti bodo prispevali k poslabšanju stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. V okviru projektov za namen vnosa tujerodnih vrst in ukrepov, povezanih s trženjem, se bodo vnašale vrste, ki predstavljajo tveganja za naravo. Možna je izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.	
		D		Bistven vpliv: zaradi izvedbe OP ESPR 2014–2020 bo prišlo do poslabšanja stanja morskega okolja, habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Projekti bodo prispevali k poslabšanju stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. V okviru projektov za namen vnosa tujerodnih vrst in ukrepov, povezanih s trženjem, se bodo vnašale vrste, ki predstavljajo tveganja za naravo.	
		E		Uničujoč vpliv: zaradi izvedbe OP ESPR 2014–2020 bo prišlo do uničenja morskega okolja, habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Projekti in vnos tujerodnih vrst bodo prispevali k uničenju habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst.	
	Nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst	Število tujerodnih vrst: - morske tujerodne rastline in živali - sladkovodne tujerodne vrste rib Število projektov za namen vnosa tujerodnih vrst ter število predlaganih tujerodnih vrst v okviru ukrepov povezanih s trženjem		X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi OP ESPR 2014–2020 so minimalni in delujejo kumulativno z ostalimi dejavniki, zato se vplivov programa na ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjeno biotsko raznovrstnost ne da ugotoviti.

Okoljski cilj programa		Kazalci	Način ugotavljanja gibanja kazalcev in metoda vrednotenja		
			Način ugotavljanja gibanja kazalcev	Razred učinka	Merila vrednotenja
Zdravi ljudje in kakovostno življenje	Vzpostavljanje, ohranjanje in krepitev zdravih prehranjevalnih navad	Poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca (delež prispevka slovenskega ribiškega sektorja)	Na podlagi podatkov kazalcev OP ESFR 2014–2020 se bo ugotavljalo, ali bo pri izvajanju programa prišlo do povečanja/zmanjšanja porabe rib v prehrani, količin lokalno pridelane hrane oz. izboljšanja/poslabšanja kakovosti hrane in delovnih razmer.	A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: v okviru OP ESFR 2014–2020 se bodo izvajali projekti, namenjeni dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture. Poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca ter proizvodnja v akvakulturi se bosta povečali. Izvajali se bodo projekti za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji. Posledično se bo število delovnih nezgod zmanjšalo, razmere se bodo izboljšale.
				B	Nebistven vpliv: projekti, namenjeni dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture, se ne bodo izvajali. Poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca ter proizvodnja v akvakulturi bosta ostali nespremenjeni. Projekti za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji se ne bodo izvajali, število delovnih nezgod bo ostalo nespremenjeno, razmere se ne bodo izboljšale.
	Zagotavljanje zadostne preskrbljenosti prebivalstva s kakovostno in zdravju koristno hrano na trajnostni način	Število projektov namenjenih: - o dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture ter spodbujanju lokalne pridelave - o nadzoru nad ribiškimi proizvodi in proizvodi iz akvakulture Proizvodnja v akvakulturi		C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: kljub izvajanju projektov, namenjenih dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture, bosta poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca ter proizvodnja v akvakulturi ostali nespremenjeni. Projekti za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji se bodo izvajali, vendar bodo število delovnih nezgod in delovne razmere ostale nespremenjene. Možna je izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.
				D	Bistven vpliv: kljub izvajanju projektov, namenjenih dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture, bosta poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca ter proizvodnja v akvakulturi ostali nespremenjeni. Projekti za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji se bodo izvajali, vendar bodo število delovnih nezgod in delovne razmere ostale nespremenjene.
	Zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu	Število delovnih nezgod in nesreč Število projektov za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji		E	Uničujoč vpliv: kljub izvajanju projektov, namenjenih dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture, se bosta poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca ter proizvodnja v akvakulturi zmanjšali. Projekti za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji se bodo izvajali, vendar se bo število delovnih nezgod povečalo, razmere se ne bodo izboljšale.
				X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi OP ESFR 2014–2020 so minimalni in delujejo kumulativno z ostalimi dejavniki, zato se vplivov programa na zdravje ljudi in kakovostno življenje ne da ugotoviti.

7.2 VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE OPERATIVNEGA PROGRAMA NA OKOLJSKE CILJE PROGRAMA

OKOLJSKI CILJ PROGRAMA: dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe

Preglednica 23: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »dobro kemijsko in ekološko stanje vodnih teles celinskih voda in morja«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Kemijsko in ekološko stanje vodnih teles	VTPV: - kemijsko stanje: - slabo: 7 (2006–2008), 1 (2010); - ekološko stanje: - slabo: 59 (2006–2008), - zelo slabo: 2 (2006–2008), - posebna onesnaževala: 10 merilnih mest ne dosega dobrega stanja (2010); VTPodV: - kemijsko stanje: - slabo: Savinjska, Dravska in Murska kotlina, Vzhodne Slovenske gorice (2006–2008).	↔ (vrednost bo ostala enaka) Na kemijsko in ekološko stanje vodnih teles veliko bolj kot ribištvo, predvsem na račun majhnosti sektorja, vplivajo drugi sektorji (npr. kmetijstvo, poselitev), zaradi česar vplivi izvedbe ukrepov alternative A ne bodo tako obsežni, da bi lahko spremenili stanje kazalca okolja.	↔ (vrednost bo ostala enaka) Velja enako kot za alternativo A.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka

Preglednica 24: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »preprečevanje nadaljnjega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Število novih objektov akvakulture	Okoli 100 objektov (2012): - hladnovodno ribogojstvo: 55 objektov, - toplovodno ribogojstvo: 30 objektov, - marikultura: 16 objektov.	↑ (povečanje vrednosti) Na področju akvakulture je aktivnih 55 objektov hladnovodnega ribogojstva in 30 objektov toplovodnega ribogojstva, katerih kapaciteta presega 3 tone in je proizvodnja namenjena za potrošnjo, ter 3 območja, namenjena gojenju morskih organizmov. Trenutna skupna proizvodnja v akvakulturi znaša 1.154 ton, predvideno je njeno povečanje za 1.150 ton. V okviru OP ESPR 2014–2020 je predvidena tudi izgradnja novih objektov akvakulture, vendar število ni opredeljeno.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
Delež ekološke proizvodnje glede na celotno proizvodnjo v akvakulturi	Ekološka proizvodnja (2012): 3 objekti, 0,1 % proizvodnje rib, 1,15 tone.	↑ (povečanje vrednosti) V okviru OP ESPR 2014–2020 je predviden prehod na ekološko proizvodnjo v 10 objektih, 30 ton, kar predstavlja 5 % proizvodnje.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
Število zaprtih sistemov in gojitvene kapacitete	0 objektov, 0 % (2012)	↑ (povečanje vrednosti) V okviru OP ESPR 2014–2020 je predvidena ureditev zaprtih sistemov 3 ribogojnic, 250 ton, kar predstavlja 25 % celotne proizvodnje.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
Število obstoječih objektov, kjer se bo uvedlo nove tehnologije na področju ravnanja z odpadnimi vodami z namenom zmanjšanja negativnih vplivov na okolje in izboljšanja učinkovitosti	0 (izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja OP ESPR 2014–2020)	↑ (povečanje vrednosti) V okviru OP ESPR 2014–2020 je predvidena uvedba novih tehnologij na področju ravnanja z odpadnimi vodami 2 ribogojnic, kar predstavlja gojitvene kapacitete 5 % celotne proizvodnje.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Priprava študije identifikacije najprimernejših območij za akvakulturo, usklajeno z drugimi okoljskimi zahtevami	0 (2014)	↑ (povečanje vrednosti) V okviru OP ESPR 2014–2020 je predvidena tudi izdelava študije identifikacije najprimernejših območij za akvakulturo, usklajeno z drugimi okoljskimi zahtevami, ki bo predstavljala osnovo pri umeščanju objektov akvakulture v prostor.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka.

Podrobnejši opis tako OP ESPR 2014–2020 kot predvidenih ukrepov je podan v poglavju 2 *Podatki o operativnem programu*, opis alternative A oz. osnovne alternative in alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative pa v poglavju 4.1 *Alternative*, zato jih na tem mestu ne ponavljamo. V nadaljevanju so izmed vseh predvidenih ukrepov izpostavljeni tisti ukrepi, za katere so bili v predhodnih fazah opredeljeni večji pozitivni (+ +) ali negativni (– –) vplivi na postavljeni okoljski cilj.

Preglednica 25: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivni ali negativnimi vplivi na postavljeni okoljski cilj »preprečevanje nadaljnega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam«

Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
• Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 a, b, c, e, h, i, j)). • Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51). • Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura (člen 53). • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54).	• Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 a, b, c, e, h, i, j)). • Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51). • Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura (člen 53). • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54).

Kot je razvidno iz zgornje preglednice, tako v okviru alternative A oz. osnovne alternative kot v okviru alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative večje pozitivne ali negativne vplive predstavljajo isti ukrepi. Dodatni ukrepi, obravnavani v okviru alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative, tako ne predstavljajo dodatnih večjih pozitivnih ali negativnih vplivov na postavljena okoljska podcilja in okoljski cilj. Z vidika vplivov na vode in podnebne spremembe in kakovostno življenje sta obe alternativni enakovredni.

Opredelitev vplivov izvedbe operativnega programa

Med pripravo okoljskega poročila so bili opredeljeni naslednji vplivi OP ESPR 2014–2020 na postavljeni okoljski cilj:

- povečanje lokalnih pritiskov na kemijsko in ekološko stanje vodnih teles:
 - neposreden – vpliv na lokaciji objektov akvakulture in manjših predelovalnih obratov in v njihovi neposredni okolici,
 - kumulativni – kumulativni vpliv z ostalimi onesnaževalci in porabniki vode,
 - trajni – objekti akvakulture in manjših predelovalnih obratov bodo v prostoru prisotni trajno, pri čemer periodiko izpustov diktira tehnologija – v primeru, da se dejavnost opusti, gre za reverzibilen vpliv;
- zmanjšanje pritiskov na kemijsko in ekološko stanje vodnih teles:
 - neposreden – vpliv na lokaciji objektov akvakulture in manjših predelovalnih obratov in v njihovi neposredni okolici,
 - kumulativni – kumulativni vpliv z ostalimi okoljskimi ukrepi drugih sektorskih politik (konkretnih ukrepov v danem trenutku ni mogoče opredeliti, saj nekatere sektorske politike predvidevajo tudi povečanje odvzema vode – npr. za namakanje),
 - trajni – objekti akvakulture in manjših predelovalnih obratov bodo v prostoru prisotni trajno, pri čemer periodiko izpustov narekuje tehnologija;
- prilagoditev akvakulture na podnebne spremembe z uvajanjem novih tehnologij:
 - neposreden – vpliv na vode zaradi zmanjšanja odvzema vode oz. povečanja učinkovitosti rabe naravnih virov (reciklažni sistemi omogočajo večjo proizvodno ob manjši ali enaki porabi),
 - daljinski – vpliv na vodno telo, saj bo možnost prekomerne (konfliktne) uporabe vode zmanjšana na minimum,
 - kumulativni – kumulativni vpliv z ostalimi okoljskimi ukrepi drugih sektorskih politik (konkretnih ukrepov v danem trenutku ni mogoče opredeliti, saj nekatere sektorske politike predvidevajo tudi povečanje odvzema vode – npr. za namakanje),
 - trajni – nove tehnologije se bodo vgrajevale z namenom trajnega delovanja.

Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa v primeru izvedbe alternative A oz. osnovne alternative

Izvedba OP ESPR 2014–2020 bi lahko pomenila povečanje pritiskov na kemijsko in ekološko stanje vodnih teles predvsem z ukrepi, ki podpirajo izgradnjo novih ali obnovo obstoječih objektov akvakulture. Neposrednih vplivov posameznih predvidenih posegov v vode pa zaradi nepoznavanja lokacij (OP namreč ostaja na ravni ukrepov in ne podaja lokacij) na ravni vrednotenja operativnega programa ni mogoče obravnavati in vrednotiti. Vplivi umeščanja morebitnih novih objektov v prostor bodo v vsakem primeru vrednoteni v okviru postopka okoljske predpsoje (CPVO, PVO) za posamezni prostorski akt. Dodaten mehanizem varovanja okolja in nadzorovanega umeščanja tovrstnih objektov pa predstavlja tudi postopek pridobitve vodnega dovoljenja, ki ga mora skladno z veljavno zakonodajo pridobiti vsak potencialni prijavitelj za financiranje s strani operativnega programa. Na ravni ukrepov tako lahko ugotovimo, da bo do točkovnega poslabšanja kemijskega in ekološkega stanja vodnih teles sicer zelo verjetno prišlo, a bo to lokalno omejeno na lokacijo objekta in odsek vodotoka v dolžini nekaj 100 m dovodno od izpusta vode nazaj v vodotok oz. dno in neposredno okolico lokacije objekta akvakulture na morju. Na tem mestu je treba poudariti, da odvajanje odpadnih voda iz tovrstnih objektov že ureja veljavna zakonodaja, število tovrstnih naložb pa bo omejeno tudi z vodnim dovoljenjem in razpoložljivimi sredstvi financiranja. Samo izvajanje operativnega programa je naravnano tako, da prijavitelja spodbuja k izgradnji usedalnih bazenov še pred iztokom odpadnih voda nazaj v vodotok. Tako lahko predmetni negativni vpliv na tej ravni vrednotenja opredelimo kot nebitven.

Na drugi strani je operativni program s postavljenimi cilji jasno usmerjen v spodbujanje trajnostnega razvoja in zmanjšanje vplivov na okolje, finančno podprte naložbe v infrastrukturo za namen varstva okolja pa vplivajo na zmanjšanje pritiskov na kemijsko in ekološko stanje vodnih teles.

Z uvedbo trajnostnih oblik proizvodnje (2 objekta), ekoloških (10 objektov) in ekstenzivnih oblik akvakulture, z racionalno rabo naravnih virov, uvedbo zaprtih sistemov (3 objekti) in zmanjšanjem vnosa zdravil in kemikalij se zmanjšuje pritisk na vode in s tem na stanje voda. K tem spremembam se bo spodbujalo obstoječe objekte akvakulture, kar bo imelo pozitiven vpliv na obstoječe kemijsko in ekološko stanje vodnih teles. Ob tem je treba poudariti tudi dejstvo, da na kemijsko in ekološko stanje vodnih teles veliko bolj kot ribištvo vplivajo drugi sektorji (npr. kmetijstvo, poselitev), zaradi česar vplivi izvedbe ukrepov alternative A ne bodo tako obsežni, da bi lahko spremenili stanje kazalca okolja.

Poleg navedenega bo izvedba OP ESPR 2014–2020 imela zaradi ukrepov, ki predvidevajo uvedbo morebitne trajnostne rabe energije, uvedbo energetske učinkovite akvakulture in uporabo OVE, manjše pozitivne vplive na klimatske spremembe. Prav tako se akvakultura z izvedbo OP ESPR 2014–2020 deloma prilagaja podnebnim spremembam, saj predvideva uvajanje novih tehnologij z manjšo porabo vode, predvidena pa je tudi izdelava študije identifikacije najprimernejših območij za akvakulturo, ki bo (usklajeno z drugimi okoljskimi zahtevami) zagotovila prilagoditev panoge na podnebne spremembe in njihove posledice ter omogočila trajnostno rabo naravnih virov.

Izvedba OP ESPR 2014–2020 bo z vidika kumulativnih vplivov pomenila dodaten pritisk na onesnaževanje voda z odpadnimi vodami v kombinaciji z vsemi ostalimi že obstoječimi in potencialnimi novimi onesnaževalci. Ob tem je treba poudariti, da to področje ureja področna zakonodaja, izvajanje operativnega programa pa spodbuja izgradnjo usedalnih bazenov v okviru objektov akvakulture še pred izpustom vode nazaj v vodotoke. Izgradnja novih objektov akvakulture bo pomenila dodatni pritisk na ekološko stanje vodotokov v obliki morebitnih tehničnih posegov v struge vodotokov in sidranje tovrstnih objektov in naprav na morsko dno. Ker operativni program v tej fazi ne opredeljuje lokacij ali vodotokov, na katerih bo prišlo do izvedbe tovrstnih naložb, vrednotenje kumulativnega vpliva ni možno na ravni posamezne lokacije ali vodnega telesa. Vplivi umeščanja morebitnih novih objektov v prostor bodo v vsakem primeru vrednoteni v okviru postopka okoljske predpsoje (CPVO, PVO) za posamezni prostorski akt. Dodaten mehanizem varovanja okolja in nadzorovanega umeščanja tovrstnih objektov pa predstavlja tudi postopek pridobitve vodnega dovoljenja, ki ga mora skladno z veljavno zakonodajo pridobiti vsak potencialni prijavitelj za financiranje s strani operativnega programa. Na drugi strani bo izvedba OP ESPR 2014–2020 z vidika kumulativnih vplivov pomenila bistven pozitiven vpliv, saj bo z ostalimi okoljskimi ukrepi drugih sektorskih politik pozitivno vplivala na spodbujanje trajnostnega razvoja, zmanjšanje vplivov na okolje in prilagoditev dejavnost na podnebne spremembe.

Ocenjujemo, da izvedba OP ESPR 2014–2020 ne bo povzročila sinergijskih vplivov. Do čezmejnega povezovanja bo sicer prišlo predvsem na področju izobraževanja in izmenjave primerov dobrih praks ter v smislu kumulativnih vplivov na področju skupnega prilagajanja podnebnim spremembam in zagotavljanja dobrega stanja vodnih teles, vendar bodo le ti zaradi majhnosti sektorja minimalni.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebistven vpliv (B)** na okoljski podcilj »**dobro kemijsko in ekološko stanje vodnih teles celinskih voda in morja**«.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebistven vpliv (B)** na okoljski podcilj »**preprečevanje nadaljnega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam**«.

Na osnovi vsega navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebistven vpliv (B)** na okoljski cilj »**dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe**«.

Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa v primeru izvedbe alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative

Glede na to, dodatni ukrepi, obravnavani v okviru alternative B, ne predstavljajo dodatnih večjih pozitivnih ali negativnih vplivov, lahko zaključimo, da so vplivi alternative B enaki vplivom alternative A, ki so bili podrobneje opisani v prejšnjem sklopu.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebistven vpliv (B)** na okoljski podcilj »**dobro kemijsko in ekološko stanje vodnih teles celinskih voda in morja**«.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebistven vpliv (B)** na okoljski podcilj »**preprečevanje nadaljnega slabšanja stanja voda in prilagoditev podnebnim spremembam**«.

Na osnovi vsega navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebistven vpliv (B)** na okoljski cilj »**dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe**«.

OKOLJSKI CILJ PROGRAMA: »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«

Preglednica 26: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Stanje morskega okolja (deskriptorji): o biotska raznovrstnost (D1)	Stanje morskega okolja: • biotska raznovrstnost (D1): o slabo stanje habitatov v mediolitoralu (nizka stopnja zanesljivosti), o dobro stanje habitatov v infralitoralu (srednja zanesljivost) in cirkalitoralu (nizka stopnja zanesljivosti), o dobro stanje za makroalge, morske trave, nevretenčarje in ribe obalnega pasu ter morske ptice (srednja zanesljivost), o upadanje populacij hrustančnic, morskih sesalcev in plazilcev (nizka zanesljivost).	↑ / ↓ (povečanje oz. zmanjšanje vrednosti) K večji zanesljivosti ocene stanja bi lahko prispevali predvsem raziskave ter spremljanje stanja vrst in habitatov, ki bodo izboljšali poznavanje stanja. Poleg tega tudi izvajanje varstvenih ukrepov Nature 2000 v akvakulturi. Ukrepi bodo pripomogli k preprečevanju slabšanja oz. izboljšanju stanja biotske raznovrstnosti. Negativne vplive bi lahko predstavljala predvsem gradbena dela na morskem dnu v pristaniščih ter uvajanje in diverzifikacija gojenih vrst, ki bi lahko pomenili dodaten pritisk na biotsko raznovrstnost.	↑ / ↓ (povečanje oz. zmanjšanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka.

Preglednica 27: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Ohranitveno stanje izbranih vrst rib, rakov, dvoživk in ptic: o sulec (Hucho hucho)	Neugodno stanje – stabilno	↑ / ↓ (povečanje oz. zmanjšanje vrednosti)	↑ / ↓ (povečanje oz. zmanjšanje vrednosti)
o soška postrv (<i>Salmo marmoratus</i>)	Neugodno stanje – se izboljšuje	K večji zanesljivosti ocene stanja bi lahko prispevali predvsem raziskave, študije in varstveni programi, ki bodo izboljšali poznavanje stanja in prispevali k bolj usmerjenemu oblikovanju varstvenih ukrepov. Poleg tega tudi izvajanje varstvenih ukrepov Nature 2000 v akvakulturi. Ukrepi bodo pripomogli k preprečevanju slabšanja oz. izboljšanju stanja biotske raznovrstnosti. Negativen vpliv bi lahko predstavljala predvsem gradbena dela pri posegih v vode ter uvajanje in diverzifikacija gojenih vrst, ki bi lahko pomenili dodaten pritisk na biotsko raznovrstnost.	Velja enako kot za alternativo A.
o laška žaba (<i>Rana latastei</i>)	Neugodno stanje – se slabša		
o nižinski urh (<i>Bombina orientalis</i>)	Slabo stanje – se slabša		
o navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)	Naraščajoči populacijski trend		
o vranjek (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>)	Naraščajoči populacijski trend		
o rumenonogi galeb (<i>Larus michahellis/cachinnans</i>)	Naraščajoči populacijski trend		
o navadna čigra (<i>Sterna hirundo</i>)	Naraščajoči populacijski trend		

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Ohranitveno stanje izbranih skupin habitatnih tipov o morskih in obmorskih habitatnih tipov	>80 % ugodno stanje	↑ / ↓ (povečanje oz. zmanjšanje vrednosti) Pozitivno bi lahko vplivali predvsem raziskave in spremljanje stanja habitatov, ki bodo izboljšali poznavanje stanja ter pomenili preprečevanje slabšanja oz. izboljšanje njihovega stanja. Negativen vpliv bi lahko predstavljala predvsem gradbena dela pri posegih v vode, ki bi lahko pomenili dodaten pritisk na dno, obalo in habitatne strukture.	↑ / ↓ (povečanje oz. zmanjšanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
o habitatnih tipov celinskih voda	>85 % neugodno stanje		
Število projektov o v okviru ukrepa »akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve«	0 (izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja OP ESPR 2014–2020)	↑ (povečanje vrednosti) OP ESPR 2014–2020 predvideva 3 projekte za zmanjšanje vpliva akvakulture na okolje (eko upravljanja, revizije sistemov, ekološko-okoljske storitve akvakulture)	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
o namenjenih obnovi obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture	0 (izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja OP ESPR 2014–2020)	↑ (povečanje vrednosti) OP ESPR 2014–2020 predvideva 12 projektov v okviru produktivnih naložb v akvakulturo (točke a-d, f-h), med njimi bodo tudi projekti, namenjeni obnovi obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture.	

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka.

Preglednica 28: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Število tujerodnih vrst o morske tujerodne rastline in živali	>16 (stanje podcenjeno)	↑ (povečanje vrednosti) OP ESPR 2014–2020 v okviru ukrepa »inovacije« (U47) predvideva razvijanje ali uvajanje novih vrst akvakulture (npr. gojenje ladink, ostrig ali drugih tržno zanimivih vrst), s čimer se tveganje za naselitev novih tujerodnih vrst povečuje, število tujerodnih vrst bi se lahko povečalo.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
o sladkovodne tujerodne vrste rib	15, od tega 5 invazivnih		
Število projektov za namen vnosa tujerodnih vrst ter število predlaganih tujerodnih vrst v okviru ukrepov povezanih s trženjem	0 (izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja OP ESPR 2014–2020)	↑ (povečanje vrednosti) OP ESPR 2014–2020 v okviru ukrepa »inovacije« (U47) predvideva 3 projekte na področju inovacij, svetovalnih storitev in zavarovanja staleža in 12 projektov v okviru »produktivnih naložb v akvakulturo« (točke a-d, f-h), ki med drugim podpirajo naložbe v tujerodne vrste.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka.

Podrobnejši opis tako OP ESPR 2014–2020 kot predvidenih ukrepov je podan v poglavju 2 Podatki o operativnem programu, opis alternative A oz. osnovne alternative in alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative pa v poglavju 4.1 Alternative, zato jih na tem mestu ne ponavljamo. V nadaljevanju so izmed vseh predvidenih ukrepov izpostavljeni tisti ukrepi, za katere so bili v predhodnih fazah opredeljeni večji pozitivni (+ +) ali negativni (– –) vplivi na postavljeni okoljski cilj.

Preglednica 29: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivnimi ali negativnimi vplivi na postavljeni okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranena biotska raznovrstnost«

Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
• Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 1 b, c, d, e, f, g, i). • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43 1, 2). • Inovacije (člen 47). • Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j). • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54). • Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov (člen 80 1 b).	• Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 1 b, c, d, e, f, g, i). • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43 1, 2). • Inovacije (člen 47). • Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j). • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54). • Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov (člen 80 1 b).

Kot je razvidno iz zgornje preglednice, tako v okviru alternative A oz. osnovne alternative kot v okviru alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative večje pozitivne ali negativne vplive predstavljajo isti ukrepi. Dodatni ukrepi, obravnavani v okviru alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative, tako ne predstavljajo dodatnih večjih pozitivnih ali negativnih vplivov na postavljene okoljske podcilje in okoljski cilj. Z vidika vplivov na biotsko raznovrstnost sta obe alternativni enakovredni.

Opredelitev vplivov izvedbe operativnega programa

Med pripravo okoljskega poročila so bili opredeljeni v nadaljevanju opisani vplivi OP ESFR 2014–2020 na postavljeni okoljski cilj:

- fizične poškodbe morskega dna in lokalno poslabšanje stanja morskih in obmorskih habitatov ter nanje vezanih rastlinskih in živalskih vrst. Vplivi bodo:
 - neposredni – negativni vplivi na lokaciji gradnje infrastrukture v pristaniščih in njihovi neposredni okolici,
 - kumulativni – negativni vplivi z drugimi morebitnimi posegi v morje, ki bi izhajali iz prostorskih planov,
 - dolgoročni – infrastruktura v pristaniščih bo v prostoru prisotna trajno;
- preprečevanje slabšanja oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti:
 - neposredni – pozitivni vplivi zaradi izvedbe spremljanja stanja in varstvenih ukrepov za varovana območja,
 - kumulativni – pozitivni kumulativni vplivi z drugimi okoljskimi programi (npr. aktivnosti v okviru PUN2000, NUV),
 - dolgoročni – program z aktivnostmi se bo izvajal v obdobju 2014–2010, učinki se bodo odražali še po zaključku programskega obdobja;
- spremembe morfološkega in hidrološkega stanja vodnih teles ter populacij vrst:
 - neposredni – na lokaciji gradbenih del za potrebe infrastrukture v pristaniščih oz. objektov akvakulture in v njihovi neposredni okolici,
 - kumulativni – negativni vplivi z drugimi morebitnimi posegi v vodna telesa, ki bi izhajali iz prostorskih planov,
 - dolgoročni – infrastruktura in objekti akvakulture bodo v prostoru prisotni trajno;
- vnos tujerodnih vrst:
 - neposredni – negativni vplivi zaradi uvajanja novih in diverzifikacije gojenih vrst,
 - kumulativni – negativni vplivi z drugimi možnimi potmi vnosa tujerodnih vrst (npr. teraristika),
 - trajni – razširitev tujerodnih vrst je v naravnem okolju težko oz. nemogoče nadzirati, še posebej, če so dobro kompetitivne/invazivne vrste, tako da bodo v prostoru lahko trajno prisotne.

Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa v primeru izvedbe alternative A oz. osnovne alternative

V okviru okoljskega podcilja programa »doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020« so bili prepoznani tako pozitivni kot tudi potencialno negativni vplivi naložb, ki jih podpira OP ESPR 2014–2020. Negativni vplivi so bili identificirani predvsem v okviru ukrepa »ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja«, ki med drugim podpira naložbe v gradbena dela za ureditev ustrezne infrastrukture ribiških pristanišč. Posledično bi lahko prihajalo do fizičnih poškodb morskega dna in do negativnih vplivov na stanje morskih in obmorskih habitatov ter nanje vezanih rastlinskih in živalskih vrst. Med drugim se predvideva naložbe v urejanje pristaniške infrastrukture v ribogojni bazi v Seči in ribiškem pristanišču v Strunjanu, ki se nahajata na varovanih območjih (Krajski park in SPA Sečoveljske soline, Krajski park in SPA Strunjan, pSCI in SAC Strunjske soline s Stjužo). Slednje lahko pomeni negativne vplive na zavarovane in kvalifikacijske vrste in habitatne tipe, vendar bo pred izvedbo posegov potrebna presoja vplivov na varovana območja v skladu s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (*Uradni list RS*, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11).

Do negativnih vplivov na stanje morskega okolja in z njim povezane biotske raznovrstnosti bi lahko prihajalo tudi zaradi uvajanja in diverzifikacija gojenih vrst ter dodatnih pritiskov tujerodnih vrst, kar pa je opisano v nadaljevanju v okviru vrednotenja vplivov na okoljski podcilj programa »nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst«.

V okviru podcilja programa »doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020« so bili prepoznani tudi pozitivni vplivi, saj bodo ukrepi »varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti«, »akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve« in »spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov« podpirali varstvene ukrepe za varovana območja (npr. med drugim študije za spremljanje vrst in habitatov, vključno s kartiranjem in z oceno tveganja, spremljanje stanja vrst in habitatov ter izvajanje ukrepov Natura 2000) in z njimi preprečevanje slabšanja oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti, vezane na morsko okolje.

Gospodarski morski ribolov bi v skladu z možnimi obremenitvami morskega okolja, opredeljenimi v poglavju 3.1.1, lahko vplival tudi na izlov komercialnih vrst in izlov naključno ulovljenih vrst, odpadke v morskem okolju in podvodni hrup, vendar bodo ti vplivi OP ESPR 2014–2020 in naložbe, ki jih podpira, nebitveni, kot je bilo pojasnjeno v poglavju 4.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebitven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C)** na okoljski podcilj »doseganje dobrega okoljskega stanja morja do leta 2020«.

V okviru okoljskega podcilja programa »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst« so bili prepoznani tako pozitivni kot tudi potencialno negativni vplivi naložb, ki jih podpira OP ESPR 2014–2020. Negativni vplivi so bili identificirani predvsem v okviru ukrepa »produktivne naložbe v akvakulturo« in »ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja« kot posledica gradbenih del pri posegih v vode, ki bi lahko vplivala na morfološko in hidrološko stanje. Negativni vplivi ukrepa so bili opisani v okviru predhodnega podcilja programa in veljajo tudi za ta podcilj. Aktivnosti v okviru »produktivnih naložb v akvakulturo« s potencialnim negativnim vplivom pa so izgradnja novih ter posodobitev in povečanje ribogojnic in školjčičišč ter obnova obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata. S posegi v strugo, dno in/ali obalo posegamo v habitatne strukture in posledično vplivamo na stanje habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Številni objekti akvakulture se nahajajo na varovanih območjih in območjih naravnih vrednot ter so poleg rib pomemben habitat tudi za druge vrste (npr. dvoživke, nevretenčarji itd.), s čimer lahko predvsem prek že omenjenih posegov v vode zaradi izvedbe gradbenih del in tudi sprememb ključnih indikativnih kemikalij (onesnaževanje) vplivajo na varovane lastnosti omenjenih območij in populacije varovanih vrst. Na tem mestu je treba opozoriti, da se objekti akvakulture na vodotokih danes gradijo ob in ne v strugi vodotoka. Iz struge se predvsem odvzema in po uporabi v ribogojnici tudi odvaja vodo, gradnje objektov v vodotoku ne pričakujemo. Poleg tega bo za pridobitev sredstev iz OP ESPR 2014–2020 za gradnjo objektov tako v akvakulturi kot v ribiških pristaniščih treba predhodno pridobiti gradbeno dovoljenje in z njim vsa potrebna soglasja, npr. vodno (z določenim ekološko sprejemljivim pretokom) in naravovarstveno soglasje, presojo vplivov na okolje, če je objekt na varovanih območjih Narave, za akvakulturo vodno pravico itd. Za rabo vode za gojitev vodnih organizmov je na podlagi Zakona o sladkovodnem ribištvu (*Uradni list RS*, št. 61/06) treba pred izdajo vodnega dovoljenja pridobiti tudi mnenje Zavoda za ribištvo Slovenije. Ko gre za postopek podelitve vodne pravice za gojenje vodnih organizmov na območjih, varovanih po predpisih o ohranjanju narave, je treba upoštevati tudi mnenje Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave.

Potencialno grožnjo biotski raznovrstnosti predstavlja odstranjevanje blata iz ribnikov, saj so lahko slednji habitatni tudi drugih (varovanih) vrst (npr. dvoživke, nevretenčarji itd.) in večkrat območja naravnih vrednot. V primeru posegov v ribnike v času razmnoževanja so lahko negativni vplivi na populacije teh vrst in varovane lastnosti naravnih vrednot veliki. Pomembna je tudi lokacija odlaganja odstranjenega blata. Do negativnih vplivov na stanje habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst bi lahko prihajalo tudi zaradi uvajanja in diverzifikacije gojenih vrst ter dodatnih pritiskov tujerodnih vrst, kar pa je opisano v nadaljevanju v okviru vrednotenja vplivov na okoljski podcilj programa »nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst«.

Pozitivni vplivi na »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst« bodo enaki kot v predhodnem podcilju programa in veljajo tudi za ta podcilj.

Akvakultura bi v skladu z možnimi obremenitvami okolja, opredeljenimi v poglavju 3.2.2, lahko vplivala tudi na obremenjevanje vodotokov/ morskega okolja s hranili, obremenjevanje vodotokov z boleznimi, odvzem/zajezitev vode in odpadki, vendar bodo ti vplivi OP ESPR 2014–2020 in naložbe, ki jih podpira, nebitni, kot je bilo pojasnjeno v poglavju 4.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative programa **nebiten vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C)** na okoljski podcilj »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst«.

V okviru okoljskega podcilja programa »nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst« so bili identificirani potencialno negativni vplivi naložb, ki jih podpira OP ESPR 2014–2020, in sicer »inovacije« in »produktivne naložbe v akvakulturo«. Uvajanje in diverzifikacija gojenih vrst podpira nove vrste za akvakulturo z dobrim tržnim potencialom (npr. gojenje ladink, ostrig, afriškega soma (*Clarias gariepinus*), tilapije (genus *Tilapia*) pa tudi določenih vrst rakov itd.). Vnos nove vrste lahko privede do medvrstne kompeticije, križanja ali zmanjšane viabilnosti lokalnih populacij, ki tako potencialno postanejo ogrožene, v skrajnem primeru lahko posamezne vrste celo izumrejo. Ne samo da tujerodne vrste lahko pomenijo zmanjšanje kompeticijske uspešnosti domorodnim vrstam ali lokalno izumrtje posameznih vrst (npr. dvoživk v z ribami naseljenih ribnikov), ampak lahko pomenijo tudi širjenje bolezni. V preteklosti je že bil identificiran pogin avtohtonih vrst rakov (npr. jelševca) zaradi račje kuge, ki je preskočila iz severnoameriške vrste rakov, vnesene v naravo zaradi naselitve in tržnega povpraševanja.

Ob tem je treba poudariti, da se v primeru izdaje vodne pravice za gojenje tujerodnih vrst vodnih organizmov vključi tudi dovoljenje za tovrstno gojitev. Za gojitev rib je treba pridobiti vodno pravico po predpisih o vodah, sonaravna gojitev domorodnih, lokalno prisotnih vrst rib pa lahko poteka le v skladu z RGN. Brez posebnega dovoljenja se lahko gojijo domorodne lokalno prisotne vrste rib in tujerodne, za katere po Pravilniku o prostoživečih vrstah ni treba pridobiti dovoljenja za gojitev. Za ostale vrste rib je za gojitev treba pridobiti tudi dovoljenje v skladu s predpisi o varstvu narave. Upoštevata se Uredbo Sveta (ES) št. 708/2007 o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu in Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, 96/04) ter se pred gojenjem tujerodnih vrst na podlagi presoje tveganja za naravo pridobi dovoljenje pristojnega ministrstva. Poleg tega v skladu z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14) ni dovoljeno vnašanje tujerodnih vrst na območja Natura 2000.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative programa **nebiten vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C)** na okoljski podcilj »nadzorovano vnašanje tujerodnih vrst«.

Izvedba OP ESPR 2014–2020 bo imela tudi pozitivne čezmejne vplive, saj se predvideva (sub)regionalno sodelovanje in upravljanje ribištva na ravni skupnega morskega bazena severnega Jadrana med Slovenijo, Italijo in Hrvaško. S tem se bo poleg skupne znanstvene podlage, ohranitvenih ukrepov in izvajanja SRP zagotovilo skupne znanstvene raziskave, upravljanje morskih bioloških virov in skupne ukrepe za ohranjanje morskih ekosistemov.

Sinergijskih vplivov zaradi izvajanja OP ESPR 2014–2020 ne pričakujemo.

Na osnovi vsega navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebiten vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C)** na okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«.

Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa v primeru izvedbe alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative

Glede na to, da dodatni ukrepi, obravnavani v okviru alternative B, ne predstavljajo dodatnih večjih pozitivnih ali negativnih vplivov, lahko zaključimo, da so vplivi alternative B enaki vplivom alternative A, ki so bili podrobneje opisani v prejšnjem sklopu. Prav tako so enake ocene za posamezen okoljski podcilj in skupni okoljski cilj.

OKOLJSKI CILJ PROGRAMA: »zdravi ljudje in kakovostno življenje«

Preglednica 30: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »vzpostavljane, ohranjanje in krepitev zdravih prehranjevalnih navad«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Poraba rib in ribjih proizvodov na prebivalca (delež prispevka slovenskega ribiškega sektorja)	10,9 kg (2010) (med 6 % in 9 %*) * za preračun deleža je upoštevana proizvodnja v letih 2010, 2011 in 2012, saj je prišlo do večjih sprememb – ulov se je v letu 2012 prepolovil, proizvodnja v akvakulturi pa je bila izjemno slaba v letu 2010	↑ (povečanje vrednosti) Poraba rib in ribjih izdelkov kaže trend povečevanja, za katerega smatramo, da se bo nadaljeval še naprej. V okviru izvajanja ESPR so predvideni ukrepi usmerjeni v trženje proizvodov, pri čemer pričakujemo pozitiven vpliv na spremembo prehranjevalnih navad in večjo porabo rib. Delež slovenskih proizvodov se bo na račun povečanja proizvodnje v akvakulturi in pod pogojem distribucije lokalno pridelane hrane povečal.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka.

Preglednica 31: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »zagotavljanje zadostne preskrbljenosti prebivalstva s kakovostno in zdravju koristno hrano na trajnostni način«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smer gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Število projektov namenjenih o dvigu kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture ter spodbujanju lokalne pridelave o nadzoru nad ribiškimi proizvodi in proizvodi iz akvakulture	0 (izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja OP ESPR 2014–2020)	↑ (povečanje vrednosti) Izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja OP ESPR 2014–2020. Izvajali se bodo projekti, vezani na dvig kakovosti pridelave, predelave in distribucije proizvodov iz ribištva in akvakulture, spodbujanje lokalne pridelave in nadzor nad ribiškimi proizvodi in proizvodi iz akvakulture.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
Proizvodnja v akvakulturi	1.154 ton (2012): • hladnovodno ribogojstvo: 635 ton, • toplovodno ribogojstvo: 156 ton, • marikultura – ribe: 52 ton, • marikultura – školjke: 311 ton.	↑ (povečanje vrednosti) V okviru NSNA je predviden dvakratni dvig proizvodnje v akvakulturi, in sicer na 2.420 ton: • hladnovodno ribogojstvo: 1.000 ton, • toplovodno ribogojstvo: 300 ton, • marikultura – ribe: 120 ton, • marikultura – školjke: 1.000 ton. Vsaj del projektov bo financiran iz ESPR.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka.

Preglednica 32: Pregled kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj programa »zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu«

Kazalci stanja okolja	Stanje kazalca (zadnji dostopen podatek)	Ocena smeri gibanja in vrednost kazalca	
		Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
Število delovnih nezgod in nesreč	0 (2012) 2 (2013) * Podatki se zbirajo samo za nesreče ribiških plovil, medtem ko se podatki o poškodbah in nesrečah pri delu ne zbirajo.	↓ (zmanjšanje vrednosti) Nesreče so lahko posledica spleta okoliščin, zato ne moremo z gotovostjo trditi, da se bo njihovo število zmanjšalo. Glede na predvideno izvajanje ukrepov, namenjenih izboljšanju varnosti zaposlenih v okviru ESPR, pa lahko sklepamo, da bo tako.	↓ (zmanjšanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.
Število projektov za izboljšanje razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjarjev in zaposlenih v predelovalni industriji	0 (izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja OP ESPR 2014–2020)	↑ (povečanje vrednosti) Predvideno je izvajanje projektov za izboljšanje delovnih razmer za zagotavljanje varnosti zaposlenih v ribiškem sektorju.	↑ (povečanje vrednosti) Velja enako kot za alternativo A.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka.

Podrobnejši opis tako OP ESPR 2014–2020 kot predvidenih ukrepov je podan v poglavju 2 *Podatki o operativnem programu*, opis alternative A oz. osnovne alternative in alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative pa v poglavju 4.1 *Alternative*, zato jih na tem mestu ne ponavljamo. V nadaljevanju so izmed vseh predvidenih ukrepov predstavljeni zgolj tisti ukrepi, za katere so bili v predhodnih fazah opredeljeni večji pozitivni (+ +) ali negativni (– –) vplivi na postavljeni okoljski cilj.

Preglednica 33: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivni ali negativnimi vplivi na postavljeni okoljski cilj »zdravi ljudje in kakovostno življenje«

Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
• Zdravje in varnost (člen 32). • Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42). • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavešja (člen 43 (1, 2)). • Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 c, e, f, h)). • Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže (člen 50). • Ukrepi za trženje (člen 68 (1 d, e, g)). • Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69).	• Zdravje in varnost (člen 32). • Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42). • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavešja (člen 43 (1, 2)). • Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 c, e, f, h)). • Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže (člen 50). • Ukrepi za trženje (člen 68 (1 d, e, g)). • Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69).

Kot je razvidno iz zgornje preglednice, tako v okviru alternative A kot v okviru alternative B večje pozitivne ali negativne vplive predstavljajo isti ukrepi. Dodatni ukrepi, obravnavani v okviru alternative B, tako ne predstavljajo dodatnih večjih pozitivnih ali negativnih vplivov na postavljene okoljske podcilje in okoljski cilj. Z vidika vplivov na zdravje ljudi in kakovostno življenje sta obe alternativni enakovredni.

Opredelitev vplivov izvedbe operativnega programa

Med pripravo okoljskega poročila so bili opredeljeni naslednji vplivi OP ESPR 2014–2020 na postavljeni okoljski cilj:

- izboljšanje prehranjevalnih navad:
 - posreden – prek trženja ribiških proizvodov se bo spodbujalo uživanje morskih rib,
 - kumulativni – poraba rib in ribjih proizvodov je v porastu, dodatno spodbujanje bo imelo z rastjo porabe kumulativne učinke,
 - začasni – v času aktivnega trženja, ki se lahko ob uspešni izvedbi spremeni v dolgotrajnejšega;
- dvig kakovosti proizvodov lokalno pridelane hrane:
 - neposreden – kakovostnejša hrana ima pozitiven učinek na zdravje ljudi, trajnostno pridelano hrano predstavljajo lokalna pridelava, predelava in distribucija,
 - kumulativni – učinek bo kumulativen z ostalimi aktivnostmi za dvig kakovosti in pridelave, ki se izvajajo neodvisno od ESPR,
 - srednjeročni – ob uspešni izvedbi in nenehni nadgradnji se lahko spremeni v dolgotrajnejšega;
- izboljšanje delovnih razmer:
 - neposreden – izboljšanje delovnih razmer nad zakonsko določeno stopnjo zaradi vlaganja v posodobitev plovil in opreme, infrastrukturo,
 - kumulativni – izvedba ukrepov bo imela kumulativne učinke z zakonsko določenimi ustreznimi delovnimi pogoji in razmerami,
 - srednjeročni – trenutno izboljšanje delovnih razmer bo zaradi zastaranja opreme in potrebe po njenem nenehnem obnavljanju imelo srednjeročni vpliv.

Vrednotenje vpliva izvedbe operativnega programa v primeru izvedbe alternative A oz. osnovne alternative

S spodbujanjem uživanja rib in ostalih proizvodov akvakulture v okviru OP ESPR 2014–2020 lahko pričakujemo pestrejši izbor hrane in s tem krepitev zdravih prehranjevalnih navad. Pričakujemo, da se bo poraba rib in ribjih izdelkov v prehrani povečala.

Predvidena sta povečanje in dvig kakovosti lokalne pridelave, predelave in distribucije. Skozi izvedene projekte se spodbuja dvakratno povečanje proizvodnje rib, in sicer neposredno z naložbami v akvakulturo in posredno prek spodbujanja trženja. Povečal se bo tudi nadzor nad živili, kar bo pripomoglo k zagotavljanju varne hrane.

V okviru izvedbe OP ESPR 2014–2020 so predvideni ukrepi vlaganja v opremo in infrastrukturo z namenom izboljšanja razmer za zagotavljanje varnosti ribičev, ribogojcev, školjkarjev in zaposlenih v predelovalni industriji. Varnost pri delu je urejena s področno zakonodajo, v okviru izvedbe ukrepov programa pa gre za dodatne ureditve, ki bodo delovne pogoje in razmere še dodatno izboljšale (torej nad stopnjo, ki je zakonsko določena). Kljub temu da so lahko nesreče posledica spleta okoliščin, sklepamo, da se bo njihovo število zmanjšalo.

Izvedba predvidenih ukrepov OP ESPR 2014–2020 bo z vidika kumulativnih vplivov prispevala k izboljšanju stanja nad zakonsko določenim na področju izboljšanja delovnih razmer in varnosti pri delu in dvigu kakovosti proizvodov ter večji porabi rib v prehrani ljudi. Dejanskih kumulativnih vplivov glede na to, da gre za operativni program, ki še nima konkretno opredeljenih projektov, ki se bodo izvajali, ni mogoče oceniti. Ker bo z izvedbo OP ESPR 2014–2020 prišlo do pozitivnih vplivov na obravnavan okoljski cilj, bodo tudi kumulativni vplivi pozitivni.

Ocenjujemo, da izvedba OP ESPR 2014–2020 ne bo povzročila sinergijskih vplivov. Do čezmejnih vplivov bo sicer prišlo na področju zagotavljanja kakovostne hrane, saj se del slovenskega ulova in proizvodnje izvaža v sosednje države, vendar bodo le ti zaradi majhnosti sektorja minimalni.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **pozitiven vpliv (A)** na okoljski podcilj »**vzpostavljanje, ohranjanje in krepitev zdravih prehranjevalnih navad**«.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative programa **pozitiven vpliv (A)** na okoljski podcilj »**zagotavljanje zadostne preskrbljenosti prebivalstva s kakovostno in zdravju koristno hrano na trajnostni način**«.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative programa **pozitiven vpliv (A)** na okoljski podcilj »**zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu**«.

Na osnovi vsega navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **nebitven vpliv (B)** na okoljski cilj »**zdravi ljudje in kakovostno življenje**«.

Vrednotenje vplivov izvedbe operativnega programa v primeru izvedbe alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative

Glede na to, dodatni ukrepi, obravnavani v okviru alternative B, ne predstavljajo dodatnih večjih pozitivnih ali negativnih vplivov, lahko zaključimo, da so vplivi alternative B enaki vplivom alternative A, ki so bili podrobneje opisani v prejšnjem sklopu.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **pozitiven vpliv (A)** na okoljski podcilj »**vzpostavljanje, ohranjanje in krepitev zdravih prehranjevalnih navad**«.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative programa **pozitiven vpliv (A)** na okoljski podcilj »**zagotavljanje zadostne preskrbljenosti prebivalstva s kakovostno in zdravju koristno hrano na trajnostni način**«.

Glede na navedeno in vrednosti kazalcev ocenjujemo, da bo imela izvedba alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative programa **pozitiven vpliv (A)** na okoljski podcilj »**zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu**«.

Na osnovi vsega navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba alternative A oz. osnovne alternative OP ESPR 2014–2020 **pozitiven vpliv (A)** na okoljski cilj »**zdravi ljudje in kakovostno življenje**«.

7.3 OMILITVENI UKREPI

Preglednica 34: Omilitveni ukrepi za okoljski cilj programa »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«

Ukrep	Utemeljitev ukrepa	Časovni okvir	Izvedljivost ukrepa, ocena ustreznosti in način spremljanja uspešnosti
Posamezni ukrepi znotraj OP ESPR 2014–2020 naj se med seboj tesneje povezujejo tako, da se zagotavlja izvedba raziskav o stanju biotske raznovrstnosti pred izvedbo gradbenih posegov v vode oz. pred uvedbo novih vrst akvakulture. V tem kontekstu naj se pred morebitnim poglobljanjem morskega dna za potrebe ribogojске baze v Seči in ribiškem pristanišču v Strunjanu, ki se nahajata na varovanih območjih, izvede popis habitatnih tipov. V primeru, da se identificira habitatne tipe, ki so varovani z <i>Uredbo o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13)</i> , naj se te ohranja. Podobno naj se pred izvajanjem naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata ali naložb za preprečevanje nalaganja v okviru ukrepa »povečanje potenciala objektov akvakulture« lokacij za akvakulturo ali ukrepa »akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve«, naredi inventarizacija prisotnih varovanih vrst in habitatnih tipov ter pripravi načrt izvedbe na način, da populacije varovanih vrst in obseg varovanih habitatnih tipov ne bodo prizadeti. Podrobneje se omilitveni ukrep opredeli v okviru izdaje okoljevarstvenega soglasja oziroma z naravovarstvenim soglasjem.	Omilitveni ukrep bo zagotovil izvedbo inventarizacije na območju pred izvedbo posega, na podlagi katere bo možno načrtovati varstvene ukrepe za vrste/HT.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebna je koordinacija med posameznimi ukrepi. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
Ureditve infrastrukture v pristaniščih in druga gradbena dela pri posegih v vode za potrebe akvakulture naj bodo čim bolj (so)naravno in razgibano urejene. Vključujejo naj različne strukture (npr. izbočene kamne in špranje), ki predstavljajo mikrohabitate in skrivališča za vrste.	Omilitveni ukrep bo zagotovil mikrohabitate in skrivališča za vrste, s čimer bo zmanjšan vpliv tehnične ureditve vodnega telesa za potrebe ureditve infrastrukture.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje in izvedba gradbenih del. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Pristojni inšpektorat preverja izvedbo na terenu.
Ureditve infrastrukture v pristaniščih in druga gradbena dela pri posegih v vode za potrebe akvakulture naj se izvaja zunaj razmnoževalnega obdobja varovanih vrst. Posebno pozornost naj se nameni ohranjanju drstišč, mrestišč in drugih habitatnih struktur. Omilitveni ukrepi se podrobneje opredelijo v okviru izdaje okoljevarstvenega soglasja oziroma z naravovarstvenim soglasjem.	Omilitveni ukrep bo zagotovil varovanje vrst v času razmnoževanja.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje in izvedba gradbenih del. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Izvedbo del v skladu s predpisanimi omilitvenimi ukrepi preverja pristojni inšpektorat.
Preventivne ukrepe za zaščito pred plenilci v hladnovodni akvakulturi naj se izvaja sočasno ob obnovi, nadgradnji ali novogradnji objektov.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje konfliktov med nosilci akvakulture in pticami, ki se hranijo z ribami in mehkužci.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje zaščitnih ukrepov. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Pristojni inšpektorat preverja izvedbo na terenu.

Ukrep	Utemeljitev ukrepa	Časovni okvir	Izvedljivost ukrepa, ocena ustreznosti in način spremljanja uspešnosti
V okviru ukrepov »varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti« in »spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov« naj se predvidi tudi raziskave za spremljanje in vzpostavitev sistema o poročanju o prilovu varovanih vrst (npr. želve, morski sesalci, morski konjički, ptice itd.).	Omilitveni ukrep bo zagotovil podatke o prilovu varovanih vrst, ki se v izhodiščnem stanju ne zbirajo usmerjeno.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebna je koordinacija z ukrepi zbiranja podatkov. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo ustrezno načrtuje in spremlja izvedbo ukrepa v OP ESPR 2014–2020.
Eden izmed pogojev za pridobitev sredstev v okviru naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata ali naložb za preprečevanje nalaganja v okviru ukrepa »produktivne naložbe v akvakulturo« naj bo predhodno pripravljena študija o sestavi in lokaciji blata, predvidenega za odlaganje, z vsemi morebitno potrebnimi dovoljenji.	Omilitveni ukrep bo zagotovil ustrezno ravnanje z odstranjenim blatom iz obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
Če se bo obnova obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata (ukrep »produktivne naložbe v akvakulturo«) izvajala na več povezanih ribnikih, naj se dela ne izvajajo na vseh ribnikih istočasno, temveč vsako leto del ribnikov. V večnamenskih ribnikih naj se pred obnovo ribnikov in lagun izvede izlov vrst in se jih preseli na drugo primerno lokacijo.	Omilitveni ukrep bo zagotovil, da se bo vsaj v delu območja ohranjal habitat, kamor se bodo vrste lahko v času posega umaknile in iz katerega se bodo ponovno naselile po vzpostavitvi ustreznih razmer na prvotnem območju.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Pristojni inšpektorat preverja izvedbo na terenu.
V okviru »produktivnih naložb v akvakulturo« naj se prednostno podpira projekte, ki bodo okoljsko sprejemljivejši in bodo imeli manjši vpliv na okolje, kar se preverja v okviru merila okoljskega vidika.	Omilitveni ukrep bo zagotovil ustrezno kakovost vode na izpustu iz objekta in ekološko sprejemljivi pretok skozi celo leto v vodotoku, iz katerega se za potrebe akvakulture zajema voda.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
V okviru ukrepov »inovacije« in »produktivne naložbe v akvakulturo« naj se izvede vse tehnično potrebne ukrepe za preprečevanje prenosa (npr. lovni bazeni v okviru izvedbe sedimentacijskih bazenov) in omejevanje nadaljnega širjenja tujerodnih vrst. V primeru praznjenja ribnikov oz. objektov akvakulture naj se v sodelovanju z ZZRS oz. z izvajalci ribiškega upravljanja v ribiških okoliših (koncesionarji) v ustreznem delu vodotoka, v katerem se odraža vpliv praznjenja ribnika, izvede izlov tujerodnih vrst organizmov.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje širjenja tujerodnih vrst ter morebitne posledične spremembe habitatov in združb.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
Tujerodne vrste rakov naj se vzgaja zgolj v zaprtih sistemih. Izvede naj se vse tehnično potrebne ukrepe za preprečevanje nastanka in širjenja bolezni, kot je račja kuga.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje širjenja tujerodnih vrst rakov in širjenje bolezni na avtohtone vrste.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev in koordinacija z ukrepom »ukrepi za zdravje in dobro počutje živali«. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.

Ukrep	Utemeljitev ukrepa	Časovni okvir	Izvedljivost ukrepa, ocena ustreznosti in način spremljanja uspešnosti
Na zavarovanih območjih se lahko goji tujerodne vrste v primerih, če se v okviru tveganja za naravo dokaže, da bodo vplivi nebistveni. Na zavarovanih območjih je lahko gojitev tujerodnih vrst prepovedna tudi z varstvenim režimom zavarovanega območja in v tem primeru se presoje ne izvede, gojitev pa prepove.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje širjenja tujerodnih vrst in ohranjanje varovanih lastnosti zavarovanih območij.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev in koordinacija z ukrepom »povečanje potenciala za akvakulturo«. Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen. MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.

Opomba: utemeljitev ukrepa obsega razlago izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja z omilitvenim ukrepom v skladu z vsebino Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05).

7.4 PRIPOROČILA

Priporočilo 1

Ukrep »povečanje potenciala za akvakulturo« v delu, ki se nanaša na izdelavo študije za določitev potencialnih območij za razvoj akvakulture, naj se izvede v najkrajšem možnem času, saj študija predstavlja strokovno podlago za nadaljnji razvoj akvakulture, njeni rezultati pa lahko predstavljajo merila za izbor za dodelitev sredstev na več drugih ukrepov. Študija naj se v nadaljevanju vgradi v strateške dokumente s področja rabe voda, okoljsko presodi, da bo lahko v naslednjem programskem obdobju eden od pogojev za dodelitev sredstev.

Priporočilo 2:

V okviru ukrepov »varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti«, »zbiranje podatkov« in »spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov« naj se predvidi tudi temeljite raziskave o biologiji in ekologiji morskih hrustančnic, morskih sesalcev in morskih plazilcev (želve karete) ter habitatnih tipov v slovenskem morju. Omenjene vrste namreč predstavljajo pomemben del biotske raznovrstnosti slovenskega morja, vendar zaradi pomanjkanja osnovnih podatkov, kot je bilo opisano v poglavju 5.1.4.1, ni mogoče opredeliti stanja teh skupin.

Priporočilo 3

Ne podpira se vnosa atlantske podvrste postrvi v vodotokih s čisto donavsko podvrsto postrvi. Pri posodabljanju akvakulturnih objektov imajo prednost pri financiranju tisti objekti, ki bodo atlantsko vrsto zamenjali z donavsko.

Priporočilo 4

Pri povečanju kapacitet obstoječih oz. pri umeščanju novih objektov akvakulture naj se upošteva območja kopalnih voda do te mere, da povečane kapacitete obstoječih oz. nova območja akvakulture ne bodo poslabšala kakovosti kopalnih voda.

7.5 SPREMLJANJE STANJA OKOLJA

Glede na to, da okoljsko poročilo, z izjemo vplivov na biotsko raznovrstnost, ni ugotovilo bistvenih vplivov na okolje in ni podalo omilitvenih ukrepov za njihovo zmanjšanje, ugotavljamo, da spremljanje stanja okolja za te dele okolja s posebej definiranimi kazalci ni smiselno.

Preglednica 35: Spremljanje stanja okolja pri izvedbi OP ESPR 2014–2020

Kazalec	Spremljanje in način spremljanja	Nosilec	Vir podatkov	Obdobje spremljanja
Stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij in ekosistemov	V skladu z <i>Zakonom o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04)</i> spremljanje stanja ohranjenosti narave zagotavlja ZRSVN. Neposredni nadzor v naravi poleg inšpektorjev izvajajo tudi naravovarstveni nadzorniki.	ZRSVN, inšpektorji, naravovarstveni nadzorniki	<i>Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04)</i>	V času izvajanja OP ESPR, ki je predmet tega vrednotenja, torej v letih 2014–2020
Stanje na področju varstva naravnih vrednot				

8 OPOZORILO O CELOVITOSTI POROČILA

Okoljsko poročilo je izdelano na podlagi s strani naročnika posredovanega 2. osnutka Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 – osnutek za javno razpravo (24. 7. 2014) in po javni razgrnitvi in medresorskih usklajevanjih v delu, ki se nanaša na opis plana in ukrepov usklajeno s popravki narejenimi v operativnem programu (9. 10. 2014). Stanje okolja in izvajanje aktivnosti so rezultat analize javno dostopnih podatkov in podatkov, posredovanih od naročnika in pristojnih institucij.

Projektna skupina pripravljavca okoljskega poročila je sodelovala v različnih fazah priprave operativnega programa in se je v njegovo pripravo vključevala prek sestankov delovne skupine. Že v fazi priprave nabora ukrepov je bil tako od pripravljavca okoljskega poročila podan predlog za pripravo študije identifikacije najprimernejših območij za akvakulturo, usklajeno z drugimi okoljskimi zahtevami.

Na podlagi pregleda prejete dokumentacije je bil nato izveden še individualen sestanek s pripravljavcem operativnega programa v Sektorju za lovstvo in ribištvo, kjer je bila še dodatno pregledana intervencijska logika programa in morebitne izvedene aktivnosti v okviru posameznih ukrepov.

V nadaljevanju je bila pripravljena analiza stanja izvajanja aktivnosti in opredeljeni splošni vplivi na okolje. Na podlagi znanega so bili opredeljeni potencialni vplivi izvedbe programa na dele okolja po posameznih ukrepih s poudarkom na morebitnih negativnih vplivih. Pripravljen je bil tudi nabor okoljskih ciljev in kazalcev. Potencialni vplivi predvidenih ukrepov so bili definirani najprej po ukrepih, kjer je bila znakovno opredeljena lastnost vpliva izvedbe ukrepa na posamezen del okolja, nato pa obravnavani združeno po posameznih delih okolja (pomen oznak: ++ = večji pozitiven vpliv; + = manjši (posredni) pozitiven vpliv; 0 = ni vpliva; – = manjši (posredni) negativen vpliv; – – = večji negativen vpliv). V skladu s postavljenimi merili (glede na obseg in lastnost vpliva) so bili v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavani zgolj vplivi, za katere je bil prepoznan večji vpliv. Opredeljeni vplivi, cilji in kazalci so bili na internem scopingu prediskutirani z naročnikom in predstavljeni v scopingu, namenjenem nosilcem urejanja prostora. Na scopingu je bil poleg že omenjenega predstavljen še izbor delov okolja, ki jih okoljsko poročilo obravnava zaradi prepoznanih potencialnih negativnih vplivov, medtem ko so bili na ostale dele okolja prepoznani samo pozitivni vplivi oz. operativni program z izvedbo ukrepov na posamezne dele okolja ne bo imel vpliva. Na podlagi diskusije so bili posamezni deli okoljskega poročila dopolnjeni. Predlog ciljev in kazalcev je bil nato posredovan sektorju za CPVO v potrditev.

Glede na rezultate scopinga so bili pri analizi stanja okolja obdelani le deli okolja, na katere bi predmetni program lahko vplival negativno kljub upoštevanju sektorske zakonodaje oz. je pričakovan pozitiven vpliv tako velik, da bodo rezultati opazni.

Strategija izvajanja OP ESPR 2014–2020 spodbuja izvajanje reformirane skupne ribiške politike in celostne pomorske politike ter podpira razvoj ribiškega sektorja v Sloveniji v smeri konkurenčnega in trajnostnega razvoja. Izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 na podlagi takratnih potreb sektorja. Glede na navedeno je projektna skupina izdelovalca okoljskega poročila sprejela odločitev, da se kot alternativni za potrebe izdelave okoljskega poročila v nadaljevanju obravnavata alternativa A oz. osnovna alternativa in alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa ter se tako zajame širši okoljski vidik.

OP ESPR 2014–2020 je zasnovan na podlagi intervencijske logike Evropske komisije. Pripravljavci OP ESPR 2014–2020 ravni ukrepov niso spuščali na raven lokacij za izvedbo posameznega ukrepa, zaradi česar v danem trenutku neposrednih vplivov posameznih predvidenih naložb na okolje ni bilo mogoče obravnavati. Vplivi umeščanja morebitnih objektov v prostor bodo v vsakem primeru vrednoteni v okviru postopka okoljske predpresoje (CPVO, PVO) za posamezni prostorski akt. Dodaten mehanizem varovanja okolja in nadzorovanega umeščanja tovrstnih objektov pa predstavlja tudi postopek pridobitve vodnega dovoljenja, ki ga mora skladno z veljavno zakonodajo pridobiti vsak potencialni prijavitelj za financiranje s strani predmetnega operativnega programa.

Poleg tega je treba opozoriti, da gre v primeru nekaterih ukrepov za ukrepe, ki jih z vidika intervencijske logike ni mogoče deliti na podtočke. Zaradi tega so bili takšni ukrepi v celoti preneseni v OP in v tem okoljskem poročilu v celoti obravnavani. Ob tem pa izdelovalec OP poudarja, da bodo ti ukrepi izvajani samo v tistih delih, ki so smiselni za Slovenijo.

9 VKLJUČEVANJE JAVNOSTI IN NOSILCEV UREJANJA PROSTORA

Že v postopku priprave operativnega programa je bila v okviru delovne skupine vključena širša skupina ljudi. Delovna skupina je bila zasnovana medresorsko in je poleg državnih organov vključevala tudi predstavnike nevladnih organizacij, zainteresiranih inštitucij in posameznih sektorjev akvakulture in morskega gospodarskega ribolova. Na podlagi rezultatov tematskih delavnic, sestankov in strokovnih posvetov je pripravljavec operativnega programa oblikoval SWOT analizo in analizo potreb. Poleg tega je bil rezultat tudi sam izbor predvidenih ukrepov, ki jih je treba izvesti za izboljšanje stanja ribiškega sektorja v RS.

V okviru priprave Okoljskega poročila je bil po pregledu načrtovanih posegov, analizi stanja na področju slovenskega ribiškega sektorja in opredelitvi potencialnih vplivov izvajanja ukrepov na okolje 8. 5. 2014 izveden scoping oz. predstavitev okoljskih izhodišč. Sestanka so se udeležili tako nosilci urejanja prostora, varovanja okolja in upravljanja z vodami, kot tudi predstavniki nevladnih organizacij in posamezniki. Podani komentarji in pripombe so bili pri nadaljnji pripravi OP primerno upoštevani.

Po pripravi samega OP in izvedenem vrednotenju izvedbe operativnega programa na okoljske cilje je bilo izvedenih več usklajevalnih sestankov z nosilci urejanja prostora na področju upravljanja z vodami (Sektor za upravljanje z vodami, Agencija RS za okolje, Inštitut za vode RS) in varstva narave (Zavod RS za varstvo narave - Območna enota Piran in Osrednja enota). Okoljsko poročilo je bilo popravljeno oz. dopolnjeno v skladu z zaključki posameznega usklajevanja. V mnenju, ki ga je 18. 8. 2014 izdal Sektor za celovita presojo vplivov na okolje (št. 35409-76/2014/7), je bilo opredeljeno, da je Okoljsko poročilo pripravljeno v skladu s predpisi o CPVO in se lahko javno razgme.

Javna razgrnitev, kjer so bili javno dostopni tako operativni program kot tudi okoljsko poročilo in dodatek za presojo sprejemljivosti vplivov na varovana območja, je potekala od 19. 8. 2014 do 18. 9. 2014. V času javne razgrnitve je bila izvedena tudi javna predstavitev dokumentov in sicer 27. 8. 2014. V tem obdobju ni bilo podanih pripomb in predlogov, ki bi se nanašali na okoljsko poročilo.

10 SKLEPNA OCENA

V okoljskem poročilu so opredeljeni in presojani potencialni vplivi Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (OP ESFR 2014–2020) na okolje. Potencialni vplivi, ki so opredeljeni na podlagi operativnega programa in Uredbe o ESFR (EU, št. 508/14), so:

- morski gospodarski ribolov:
 - zmanjšanje ribolova zaradi prekvalifikacije ribičev,
 - spodbujanje ribolovnih orodij z manjšim vplivom na morska tla,
 - zmanjšanje neželenega ulova oz. njegova predelava,
 - posodobitve in zamenjava motorjev ribiških plovil,
 - vzpostavitev infrastrukture za zbiranje smeti;
- vzreja vodnih organizmov (sladkovodna akvakultura in marikultura):
 - zmanjšanje pritiskov zaradi prehoda na ekstenzivno in ekološko obliko akvakulture, uvedbe zaprtih sistemov, zmanjšanja uporabe hranil, zdravil in kemikalij,
 - prilagoditev akvakulture na podnebne spremembe z uvajanjem novih tehnologij,
 - povečanje lokalnih pritiskov z umeščanjem novih objektov akvakulture,
 - potencialen vnos tujerodnih vrst;
- predelava in trženje proizvodov iz ribolova in akvakulture:
 - dvig kakovosti proizvodov lokalno pridelane hrane,
 - predelava neželenega ulova in s tem zmanjšanje morskega odpadka,
 - povečanje porabe rib in ribjih izdelkov v prehrani ljudi;
- vsa področja:
 - izboljšanje delovnih razmer,
 - naložbe v energetske učinkovitost,
 - izmenjava znanj, primerov dobre prakse, izobraževanj na temo trajnostnega ribištva in akvakulture, povečanja nadzora in spremljanja stanja okolja.

Iz nadaljnje obravnave so bili na podlagi izvedenega scopinga izločeni naslednji deli okolja: tla, zrak, kulturna dediščina, krajina, odpadki, hrup, elektromagnetno sevanje in svetlobno onesnaževanje. Na podlagi osnovnih informacij o predvidenih aktivnostih znotraj posameznih ukrepov je bilo ugotovljeno, da ob upoštevanju zakonskih predpisov aktivnosti ne bodo imele bistvenega vpliva na spremembe stanja navedenih delov okolja.

Vode, podnebne spremembe, varovana območja narave in biotska pestrost, zdravje ljudi in kakovost življenja so obravnavani v okviru opredeljenih okoljskih ciljev programa. Vplivi izvedbe operativnega programa na opredeljene okoljske cilje programa so vrednoteni na podlagi sprememb meril, ki so postavljena za spremljanje doseganja posameznega okoljskega cilja. Na podlagi navedenega je ocenjeno, da bo imela izvedba programa:

- nebitven vpliv (B) na okoljski cilj programa »dobro stanje površinske in podzemne vode ter prilagajanje na podnebne spremembe«,
- nebitven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C) na okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«,
- pozitiven vpliv (A) na okoljski cilj programa »zdravi ljudje in kakovostno življenje«.

OP ESFR 2014–2020 bi lahko imel večje vplive predvsem na biotsko raznovrstnost in okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«, saj med drugim podpira naložbe v ukrepe, ki bi lahko pomenili fizične poškodbe morskega dna in lokalno poslabšanje stanja morskih in obmorskih habitatov ter nanje vezanih rastlinskih in živalskih vrst, spremembe morfološkega in hidrološkega stanja vodnih teles ter populacij vrst in vnos tujerodnih vrst. Operativni program pa bo imel tudi pozitivne vplive na omenjeni okoljski cilj, in sicer z vidika naložb v preprečevanje slabšanja oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti.

Posledično so bili predvideni ukrepi za omilititev vplivov, ki se nanašajo na povezovanje in sosledje izvedbe posameznih ukrepov znotraj OP ESFR 2014–2020, potrebo po izvedbi popisa varovanih vrst in habitatnih tipov v določenih primerih ter vzpostavitev sistema o poročanju o priloži varovanih vrst, sonaravno izvedbo morebitnih gradbenih posegov v vode, čas izvajanje gradbenih del in ukrepov za zaščito pred plenilci, ohranjanje drstišč, mrestišč in drugih habitatnih struktur. Omilitveni ukrepi predvidevajo tudi pogoje za izvajanje obnove obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata, zagotavljanje ustrezne kakovosti in količine vode v strugi in iztoku iz ribogojnice ter gojenje tujerodnih vrst.

Podani sta bili tudi dve priporočili. Prvo se nanaša na časovno izdelavo študije za določitev potencialnih območij za razvoj akvakulture, drugo pa na izvedbo raziskave morskih hrustančnic, morskih sesalcev in morskih plazilcev v slovenskem morju.

Med izdelavo okoljskega poročila je bilo ugotovljeno, da bo imela izvedba Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 nebitven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C) na posamezne dele okolja in je tako s stališča celovite presoje vplivov na okolje sprejemljiva.

11 VIRI IN LITERATURA

- ARSO, 2001. Pregled stanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v Sloveniji, Ljubljana
- ARSO, 2003. Vodno bogastvo Slovenije. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014
URL: http://www.arso.gov.si/vode/publikacije%20in%20poro%C4%8Dila/vodno_bogastvo_slovenije.html
- ARSO, 2010. Ocena stanja za Načrt upravljanja voda. Agencija Republike Slovenije za okolje
- ARSO, 2011. Temperaturni režim slovenskih rek in spremembe med obdobji 1976–1990 ter 1991–2005. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: http://www.arso.gov.si/vode/publikacije%20in%20poro%C4%8Dila/Temperaturni_rezimi7605.pdf
- ARSO, 2012. Ocena stanja rek v Sloveniji v letih 2009 in 2010. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014
URL: <http://www.arso.gov.si/vode/reke/publikacije%20in%20poro%C4%8Dila/REKE%20porocilo%202009-2010.pdf>
- ARSO, 2013. Kakovost voda za življenje sladkovodnih rib 2012. Baza podatkov državnega monitoringa kakovosti voda. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=549
- ARSO, 2014a. Celinske vode. Poročilo o stanju okolja v Evropi 2010 - prispevki Slovenije (SOER). Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: http://www.arso.gov.si/soer/celinske_vode.html
- ARSO, 2014b. Kazalci okolja v Sloveniji. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: <http://kazalci.arso.gov.si/>
- ARSO 2014c, citirano junij 2014. NARAVA, Zavarovana območja (stanje marec 2012)
URL: <http://www.arso.gov.si/narava/zavarovana%20obmo%C4%8Dja/>
- ARSO, 2014d. ARSO > narava > naravne vrednote URL: <http://www.arso.gov.si/narava/naravne%20vrednote/>
- Državna pregledna karta, Geodetska uprava Republike Slovenije, citirano junij 2014 URL: <http://www.e-prostor.gov.si/?id=415>
- Evropa 2020, citirano junij 2014 URL: http://ec.europa.eu/europe2020/index_sl.htm
- FAO, 2011. Fishery and Aquaculture Statistics. Yearbook. Food and Agriculture Organization of the United Nations
URL: ftp://ftp.fao.org/FI/CDrom/CD_yearbook_2011/navigation/index_intro_e.htm
- EUSAIR/JJMS. European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region (Jadransko–Jonska strategija), citirano junij 2014
URL: http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika_in_mednarodno_pravo/zunanja_politika/makroregionalne_strategije_evropske_unije/strategija_eu_za_jadransko_jonsko_makroregijo_jjmr/
- MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (OP ESPR 2014–2020). Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo. 24. 07. 2014
- MKGP, 2014b. Internetne strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, delovna področja - ribištvo, citirano junij 2014
URL: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/ribistvo/
- MKGP, 2014d. Osnutek Programa upravljanja rib v celinskih vodah republike Slovenije za obdobje 2010–2021. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ljubljana, februar 2014
- MKGP, 2014. Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010 - 2021, osnutek.
- MKGP, 2014c. Posredovani podatki s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
- MOP, 2007–2014. Natura 2000 v Sloveniji, URL: <http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=45>, citirano junij 2014,
- MOP, 2013. Načrt upravljanja morskega okolja. Začetna presoja morskih voda v pristojnosti Republike Slovenije. Ministrstvo za okolje in prostor, citirano junij 2014 URL: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/okvima_direktiva_o_morski_strategiji/zacetna_presoja_stanja_morskega_okolja_dolocitev_dobrega_stanja_morskega_okolja_ciljnih_vrednosti_in_kazalnikov/
- NIB, 2004. Morska Biološka Postaja Piran, Redke in ogrožene vrste
- NSNA, 2014. Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (NSNA RS za obdobje 2014–2020). Vlada Republike Slovenije, januar 2014, citirano junij 2014
URL: http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/Ribistvo/NSNA_2014_2020.pdf
- NUV, 2011. Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009–2015. Ministrstvo za okolje in prostor, citirano junij 2014 URL: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/nacr_tupravljanja_voda_za_vodni_obmocji_donave_in_jadranskega_morja_2009_2015/nuv_besedilni_in_kartografski_del/
- Petkovšek M., 2008: Poročanje o stanju ohranjenosti vrst in habitatnih tipov po 17. členu Direktive o habitatih. Varstvo narave, št. 21, citirano junij 2014 URL: http://www.zrsvn.si/dokumenti/63/2/2008/petkovsek_1341.pdf
- Povž M., 2001. Sladkovodne ribe in piškurji. Ekspertiza za pripravo strategije o biotski raznovrstnosti, tipkopi. Ljubljana, Agencija Republike Slovenije za okolje
- Pohar J., 2012. Študija o stanju in možnostih akvakulture v Sloveniji za pripravo Nacionalnega strateškega načrta razvoja akvakulture. Ljubljana, 2012
- SURS, 2012a. Morsko ribištvo, Slovenija, 2012 – končni podatki, citirano junij 2014 URL: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5590
- SURS, 2012b. Vzreja vodnih organizmov in športni ribolov v kopenskih vodah, Slovenija, 2012 – končni podatki, citirano junij 2014
URL: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5689
- SURS, 2014. Podatkovni portal SI-STAT Okolje in naravni viri, Ribištvo, citirano junij 2014
URL: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Okolje/15_kmetijstvo_ribistvo/08_15191_ribistvo/08_15191_ribistvo.asp
- UVHVR, 2011. Seznam odobrenih obratov na področju živil živalskega izvora v RS. Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, citirano junij 2014 URL: http://www.uvhvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zivila/odobritev_zivilskega_obrata/
- UVHVR, 2012. Zdravje živali, Akvakultura. Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, citirano junij 2014
URL: http://www.uvhvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravje_zivali/akvakultura/
- ZRSVN, 2013. Zbirno poročilo po Direktivi o habitatih 2013
URL: http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_informacija=579&id_meta_type=65, citirano junij 2014
- ZRSVN, 2014. Poročanje po 12. členu Direktive o pticah, citirano junij 2014
URL: http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_informacija=820

ZAKONODAJA

- Direktiva 92/43/EGS Sveta z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (Direktiva o habitatih), citirano junij 2014 URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992L0043:20070101:SL:PDF>
- Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (Vodna direktiva), citirano junij 2014
URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SL/TXT/?uri=CELEX:02000L0060-20090625&from=EN>
- Direktiva 2006/88/ES Sveta o zahtevah za zdravstveno varstvo živali in proizvodov iz akvakulture ter o preprečevanju in nadzoru določenih bolezni vodnih živali, citirano junij 2014
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006L0088:20080521:SL:PDF>
- Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2007 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji), citirano junij 2014
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:164:0019:0040:EN:PDF>
- Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (Ptičja direktiva), citirano junij 2014 URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:SL:PDF>
- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije /OdSPRS/ (Uradni list RS, št. 76/04 in 33/07 – ZPNačrt), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=STRA12>
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV1024>
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS, št. 82/02 in 42/10), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODRE1883>
- Resolucija o nacionalnem programu prehranske politike 2005–2010 (Ur. l. RS, št. 39/05), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO38>
- Resolucija o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu /ReNPVZD/ (Ur. l. RS, št. 126/03), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO26>
- Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020 (EK, 2011), citirano junij 2014
URL: http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/comm_2011_244/1_SL_ACT_part1_v2.pdf
- Uredba o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (Uredba Evropskega parlamenta in Sveta, EU, št. 508/14), citirano junij 2014 URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32014R0508>
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05), citirano junij 2014 URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NAVO607>
- Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur. l. RS, št. 89/08), citirano junij 2014 URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4840>
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14), citirano junij 2014 URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED283>
- Uredba o skupni ribiški politiki (Uredba Evropskega parlamenta in Sveta, EU, št. 1380/13), citirano junij 2014
URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&qid=1401772684552&from=SL>
- Uredba o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (Uredba Evropskega parlamenta in Sveta, EU, št. 1303/2013), citirano junij 2014
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0320:0469:SL:PDF>
- Zakon o morskem ribištvi /ZMR–2/ (Ur. l. RS, št. 115/06), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4367>
- Zakon o ohranjanju narave /ZON–UPB2/ (Ur. l. RS, št. 96/04), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4153>
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o biološki raznovrstnosti /MKBR/ (Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/96), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO785>
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06 – UPB, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO–1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt–A, 48/12, 57/12 in 92/13), citirano junij 2014 URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1545>
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4144>
- Zakon o vodah /ZV–1/ (Ur. l. RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl–A, 41/04 – ZVO–1, 57/08, 57/12 in 100/13), citirano junij 2014
URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1244>

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

DODATEK

za presojo sprejemljivosti Okoljskega poročila za

Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Ljubljana, oktober 2014

ZaVita, svetovanje, d.o.o.
Tominškova 40, Ljubljana, Slovenia
E-mail: info@zavita.si
Tel: +386 41 711 794

Dodatek za presojo sprejemljivosti Okoljskega poročila za Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Pripravljaivec operativnega programa **Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**
Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Kontaktna oseba:
Barbara Žinko, koordinatorka

Izdelovalec okoljskega poročila **Zavita, svetovanje, d.o.o.**
Tominškova 40
1000 Ljubljana

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Namestnik vodje projekta:
Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog.

Sodelavci na projektu:
Renata Rozman, dipl. univ. biol.
Aleksandra Privšek, univ. dipl. geog.
Martin Smutný, mag. biologije in kemije (Integra Consulting Ltd.)
Jiří Dusík, univ. dipl. inž. gradbeništva (Integra Consulting Ltd.)

Lektoriranje:
Ksenja Pečnik, prof. slov. jezika (eSTAR, Danaja Pečnik, s. p.)

Projekt *Dodatek za presojo sprejemljivosti Okoljskega poročila za Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020*

Datum izvedbe *Oktober 2014*

Številka pogodbe *024/2013*

Številka projekta *034/2013*

Ključne besede *Operativni program, pomorstvo, ribištvo, gospodarski ribolov, akvakultura, okoljsko poročilo, vplivi na okolje, presoja vplivov na varovana območja, dodatek, Natura 2000, zavarovana območja*

KAZALO

Kazalo	3
1 Ime in kratek opis programa	6
2 Podatki o programu	7
2.1 Celoten prostor ali območje, ki ga zajema program	7
2.2 Določitev namenske rabe prostora, njen obseg in usmeritve, razmestitve dejavnosti v prostoru ali prostorske usmeritve in prostorski obseg vseh načrtovanih posegov v naravo	7
2.3 Velikost in drugi osnovni podatki o vseh načrtovanih posegih v naravo	8
2.3.1 Opis Operativnega programa	8
2.3.1.1 Struktura in tematski cilji operativnega programa	8
2.3.1.2 Načrtovani ukrepi in posebni cilji Operativnega programa	8
2.3.1.3 Neupravičene aktivnosti	11
2.3.1.4 Prikaz območij izvajanja gospodarskega ribolova in akvakulture	12
2.3.1.5 Finančni okvir, utemeljitev za izbor in predvideno število projektov	13
2.3.1.6 Odnos do drugih ustreznih programov	19
2.3.2 Uvrstitev posegov po Pravilniku o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov v naravo na varovana območja	22
2.4 Predvideno obdobje izvajanja programa	23
2.5 Potrebe po naravnih virih	23
2.6 Predvidene emisije, odpadki in ravnanja z njimi	23
3 Podatki o varovanem območju	24
3.1 Varstveni cilji varovanega območja in dejavniki, ki prispevajo k ohranitveni vrednosti območja	24
3.2 Prikaz varstvenih, varovanih, zavarovanih, degradiranih in drugih območij, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan drugačni režim	25
3.3 Povzetek veljavnih pravnih režimov na varovanih območjih ali njihovih delih	28
3.4 Podatki o pridobitvi naravovarstvenih smernic oziroma strokovnih podlagah in stopnji upoštevanja v planu, zlasti glede omilitvenih ukrepov	30
3.4.1 Podrobne varstvene usmeritve – območje voda	30
3.4.2 Podrobne varstvene usmeritve – invazivne vrste	31
3.4.3 Upoštevanje smernic v programu	31
3.5 Prikaz območij dejanske rabe prostora	31
3.6 Vrste in habitatni tipi, za katere je območje natura določeno, vključno s podatki, navedenimi v standardnem obrazcu za podatke o območju Natura	32
3.7 Morebitni načrti za upravljanje območja in usmeritve, ki izhajajo iz njih	32
3.8 Opis obstoječega izhodiščnega stanja območja	33
3.9 Ključne značilnosti habitatov ali vrst na območju	37
3.10 Podatki o sezonskih vplivih in vplivih naravnih motenj (suš, poplav) na ključne habitate ali vrste na območju	37
4 Podatki o ugotovljenih vplivih (trajnih in začasnih) in njihovi presoji	39
4.1 Opredelitev ugotovljenih škodljivih vplivov programa na varstvene cilje posameznih varovanih območij in njihovo celovitost ter povezanost, vključno s kumulativnimi vplivi	39
4.1.1 Vplivi morskega gospodarskega ribolova	39
4.1.2 Vplivi vzreje vodnih organizmov	40
4.1.2.1 Sladkovodna akvakultura	41
4.1.2.2 Marikultura	42
4.1.3 Vplivi predelave in trženja proizvodov iz ribolova in akvakulture	42
4.1.4 Vplivi ukrepov s prepoznanim večjim negativnim vplivom	43
4.2 Alternativne rešitve	44
4.3 Razlaga o možnostih omilitve škodljivih vplivov z navedbo ustreznih omilitvenih ukrepov in razlogi za konkreten izbor omilitvenega ukrepa	46
4.4 Določitev časovnega okvira izvedbe omilitvenih ukrepov, navedba nosilcev njihove izvedbe in način spremljanja uspešnosti izvedenih omilitvenih ukrepov	49
4.5 Navedba morebitnih načrtovanih ali obravnavanih pobud za ohranjanje narave, ki lahko vplivajo na prihodnje stanje območja	51

5	Navedbe o virih podatkov oziroma načinu njihove pridobitve in uporabljenih metodah napovedovanja vpliva in presojo.....	52
6	Navedbe o izdelovalcih in morebitnih podizvajalcih dodatka za presojo sprejemljivosti.....	53
6.1	Izdelovalec poročila.....	53
6.2	Sodelujoči pri izdelavi poročila.....	53

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 1, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni	9
Preglednica 2: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 2, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni	9
Preglednica 3: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 3, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni	10
Preglednica 4: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 4, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni	10
Preglednica 5: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 5, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni	11
Preglednica 6: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 6, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni	11
Preglednica 7: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo ter nacionalni prispevek po prednostnih nalogah Unije	13
Preglednica 8: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo po tematskih ciljih (TC).....	13
Preglednica 9: Izbrani ukrepi ESPR in utemeljitev za izbor v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo ter število predvidenih projektov.....	14
Preglednica 10: Uvrstitev posegov po Pravilniku o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov v naravo na varovana območja.....	22
Preglednica 11: Varstveni cilji in dejavniki, ki prispevajo k ohranitveni vrednosti območja.....	24
Preglednica 12: Veljavni pravni režimi na varovanih območjih ali njihovih delih.....	28
Preglednica 13: Območja Natura 2000 v Sloveniji /1/	33
Preglednica 14: Primeri možne kategorizacije pritiskov na ključne habitate in vrste (prirejeno za slovenske razmere po /19/).....	41
Preglednica 15: Vplivi ukrepov s prepoznanim večjim negativnim vplivom	43
Preglednica 16: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivni ali negativnimi vplivi na postavljen okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«	45
Preglednica 17: Presoja pozitivnih učinkov omilitvenih ukrepov	46
Preglednica 18: Določitev časovnega okvira izvedbe omilitvenih ukrepov, navedba nosilcev njihove izvedbe in način spremljanja uspešnosti izvedenih omilitvenih ukrepov	49

KAZALO SLIK

Slika 1: Območje izvajanja Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 /9/	7
Slika 2: Velikost in območje sektorja morskega gospodarskega ribolova, glavna ribiška pristanišča in zavarovana območja (naravni rezervati, NATURA 2000) /21/	12
Slika 3: Lokacije in zmogljivosti oziroma velikosti ribogojnic, ki so pomembne za gojenje rib za prehrano ter območja NATURA 2000 /21/	12
Slika 4: Prikaz naravnih vrednot v Sloveniji /4/	25
Slika 5: Prikaz ekološko pomembnih območij (EPO) v Sloveniji /5/	25
Slika 6: Prikaz gozdnih rezervatov v Sloveniji /10/	26
Slika 7: Prikaz varovalnih gozdov v Sloveniji /10/	26
Slika 8: Prikaz vodovarstvenih območij v Sloveniji /13/	27
Slika 9: Prikaz enot kulturne dediščine v Sloveniji /11/	27
Slika 10: Dejanska raba tal (31. 3. 2014) /12/	31
Slika 11: Število vrst in habitatnih tipov na območjih Natura v Sloveniji /1/	32
Slika 12: Območja Natura 2000, posebna območja varstva /1/	34
Slika 13: Območja in potencialna območja Natura 2000 /1/	34
Slika 14: Analiza HT – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov /6/	35
Slika 15: List 5: Analiza VRSTE – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti vrst glede na vse ocene in po posameznih skupinah vrst /6/	36
Slika 16: Zavarovana območja v Sloveniji /2/	36
Slika 17: Poplavna območja v Sloveniji /13/	38
Slika 18: Vodna bilanca Slovenije za obdobje 1961–1990 /17/	38

SEZNAM KRATIC

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CISE	skupno okolje za izmenjavo informacij (angl. Common Information Sharing Environment)
CLLD	lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (angl. Community-Led Local Development)
CRA	centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov
D1-11	deskriptorji
EGS	Evropska gospodarska skupnost
EK	Evropska komisija
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EMS	elektromagnetno sevanje
ES	Evropska skupnost
ESI	Evropski socialni sklad
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
EU	Evropska unija
EUSAIR/JJMS	European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region / Jadransko-Jonska strategija
FAO	Organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo
FTE	polni delovni čas (angl. Full-time equivalent)
IKT	informacijsko-komunikacijska tehnologija
LAS	lokalna akcijska skupina
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MSP	mala in srednja podjetja
MSY	Maximum Sustainable Yield
NSNA	Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture za obdobje 2014–2020
NUMO	Načrt upravljanja morskega okolja
NUV	Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009–2015
OAS	Obalna akcijska skupina
OP	okoljsko poročilo
OP ESPR 2014–2020	Operativni program za izvajanje ESPR v RS za obdobje 2014–2020
OPN	občinski prostorski načrt
PC	poseben cilj
RS	Republika Slovenija
SRP	skupna ribiška politika
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
TC	tematski cilj
TP	tehnična pomoč
UVHVVR	Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
UP	prednostna naloga Unije
URSP	Uprava Republike Slovenije za pomorstvo
VTPodV	vodno telo podzemnih voda
VTPV	vodno telo površinskih voda
ZZRS	Zavod za ribištvo Slovenije

1 IME IN KRATEK OPIS PROGRAMA

Ime:	Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (OP ESPR 2014–2020)
Pripravljaivec:	Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
Področja izvajanja:	• morski gospodarski ribolov, • vzreja vodnih organizmov: ◦ sladkovodna akvakultura, ◦ marikultura; • predelava in trženje proizvodov iz ribolova in akvakulture.
Kratek opis:	Strategija izvajanja OP ESPR 2014–2020 spodbuja izvajanje reformirane skupne ribiške politike in celostne pomorske politike ter podpira razvoj ribiškega sektorja v Sloveniji v smeri konkurenčnega in trajnostnega razvoja. Izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Pri takšnih ukrepih zato natančnejši opisi niso podani.

2 PODATKI O PROGRAMU

2.1 CELOTEN PROSTOR ALI OBMOČJE, KI GA ZAJEMA PROGRAM

Območje izvajanja programa je celotno ozemlje Republike Slovenije, kot je prikazano na spodnji sliki.

Slika 1: Območje izvajanja Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 /9/

2.2 DOLOČITEV NAMENSKE RABE PROSTORA, NJEN OBSEG IN USMERITVE, RAZMESTITVE DEJAVNOSTI V PROSTORU ALI PROSTORSKE USMERITVE IN PROSTORSKI OBSEG VSEH NAČRTOVANIH POSEGOV V NARAVO

Program ne obravnava posameznih lokacij in ne določa namenske rabe prostora, saj gre za presojo operativnega programa na strateški ravni. Podatek o namenski rabi prostora za celotno območje Slovenije ne obstaja, saj se namenska raba opredeljuje na ravni občinskih planov.

Aktivnosti, ki se financirajo v okviru obravnavanega operativnega programa, se delijo na tiste, ki obsegajo zgolj tehnične naložbe, in tiste, ki obsegajo gradbena dela. Za slednje se ob prijavi za sredstva zahteva predhodna pridobitev in predložitev gradbenih, vodnih in drugih potrebnih soglasij, tako da bodo financirane aktivnosti skladne z namensko rabo v posameznem občinskem planu.

2.3 VELIKOST IN DRUGI OSNOVNI PODATKI O VSEH NAČRTOVANIH POSEGIH V NARAVO

2.3.1 OPIS OPERATIVNEGA PROGRAMA

2.3.1.1 STRUKTURA IN TEMATSKI CILJI OPERATIVNEGA PROGRAMA

Strategija izvajanja OP ESPR 2014–2020 spodbuja izvajanje reformirane skupne ribiške politike in celostne pomorske politike ter podpira razvoj ribiškega sektorja v Sloveniji v smeri konkurenčnega in trajnostnega razvoja. Izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Pri takšnih ukrepih zato niso podani natančnejši opisi.

Operativni program obsega 6 prednostnih nalog Unije (UP), znotraj katerih se bodo izvajali posamezni izbrani ukrepi:

- UP1: spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva,
- UP2: pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture,
- UP3: pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike (SRP),
- UP4: povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije,
- UP5: pospeševanje trženja in predelave,
- UP6: pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike (CPP).

Izbrani ukrepi so usmerjeni v doseganje enega izmed 11 tematskih ciljev (TC) skupnega strateškega okvira (*Uredba (EU), št. 1303/2013*); cilji, ki jim OP ESPR 2014–2020 s svojimi ukrepi ne sledi, so zapisani s sivo barvo:

- TC1: krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij,
- TC2: povečanje dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti,
- TC3: povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR),
- TC4: podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih,
- TC5: spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj,
- TC6: ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov,
- TC7: spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah,
- TC8: spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile,
- TC9: spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji,
- TC10: vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje,
- TC11: izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi.

2.3.1.2 NAČRTOVANI UKREPI IN POSEBNI CILJI OPERATIVNEGA PROGRAMA

UP1: spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva (trajnostni razvoj ribištva)

Izvajale se bodo aktivnosti za vzpostavitev ekonomsko uspešnega in trajnostnega ribiškega sektorja. Spodbujalo se bo izvajanje aktivnosti za povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, še posebej male priobalne flote, ter izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev ribičev. Podpirale se bodo tudi aktivnosti, namenjene varstvu in obnovi vodne biotske raznovrstnosti in morskega ekosistema. Hkrati se bodo spodbujale horizontalne aktivnosti, kot so razvoj poklicnega usposabljanja, pridobivanja novih strokovnih znanj in spretnosti za ribiče, krepitev povezovanja za prenos znanj in izmenjavo izkušenj in praks med zainteresiranimi stranmi, in sicer v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ter podpora krepitevi prenosa tehnološkega razvoja, inovacij in prenosa znanja med znanstveno-raziskovalno sfero in sektorjem.

Preglednica 1: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 1, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilji
Partnerstva med znanstveniki in ribiči	28	TC3	PC5
Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga	29 (1, 3)	TC8	PC6
Diverzifikacija in nove oblike prihodka	30	TC3	PC3
Zdravje in varnost	32	TC3	PC4
Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti	33	TC3	PC4
Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja	37	TC6	PC1
Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst	38	TC6	PC1
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 a, b, c, d, e, f, g, i)	TC6	PC2
Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb	41	TC4	PC5
Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova	42	TC3	PC4
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (1)	TC3	PC4
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (2)	TC6	PC1

Opomba: nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Ukrepi »diverzifikacija in nove oblike prihodka« se bo izvajal v okviru CLLD.

Posebni cilji:

- PC1: zmanjšanje vpliva ribištva na morsko okolje, vključno z izogibanjem neželenemu ulovu in njegovim čim večjim zmanjšanjem,
- PC2: varstvo in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov,
- PC3: zagotavljanje ravnotežja med ribolovno zmogljivostjo in razpoložljivimi ribolovnimi možnostmi,
- PC4: povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, vključno s flotami za mali priobalni ribolov, ter izboljšanje varnostnih ali delovnih pogojev,
- PC5: podpora krepitvi prenosa tehnološkega razvoja ribiškega sektorja, inovacij, vključno s povečanjem energetske učinkovitosti in prenosa tega znanja,
- PC6: razvoj strokovnega usposabljanja, novih strokovnih veščin ter vseživljenjskega učenja.

UP2: pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture (trajnostni razvoj akvakulture)

Glede na identificirane potrebe in dobre naravne možnosti obstaja potencial za nadaljnji razvoj konkurenčne in trajnostne akvakulture, in sicer tako tradicionalnih oblik vzreje kot oblik, ki so povezane z novimi tehnologijami in tehnikami vzreje.

Preglednica 2: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 2, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilji
Inovacije	47	TC3	PC1
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 a, b, c, d, f, g, h)	TC3	PC2
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 k)	TC4	PC3
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 e, i, j)	TC6	PC3
Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže	50	TC8	PC5
Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo	51	TC6	PC3
Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura	53	TC6	PC3
Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve	54	TC6	PC4
Ukrepi v zvezi z javnim zdravjem	55	TC3	PC4
Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali	56	TC3	PC4

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega interesa in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov.

Posebni cilji:

- PC1: podpora krepitvi prenosa tehnološkega razvoja, inovacij in prenosa znanja,
- PC2: povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja nosilcev dejavnosti akvakulture, vključno z izboljšanjem varnosti in delovnih pogojev, zlasti malih in srednjih podjetij,
- PC3: varstvo in obnova vodne biotske raznovrstnosti in krepitev ekosistemov, povezanih z akvakulturo, ter spodbujanje z viri učinkovite akvakulture,
- PC4: spodbujanje akvakulture z visoko ravno varstva okolja, zdravja in dobrega počutja živali ter javnega zdravja in varnosti,
- PC5: razvoj poklicnega usposabljanja, novih strokovnih znanj in spretnosti ter vseživljenjsko učenje.

UP3: pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike (SRP)

Ključna strateška usmeritev na področju nadzora ribištva je zagotoviti izpolnjevanje in po potrebi nadgradnjo zahtev, ki izhajajo iz nadzornega sistema skupne ribiške politike ter zadevajo slovensko ribištvo, kot tudi hiter in pravočasen odziv na morebitne nove zahteve v zvezi z nadzorom na področju skupne ribiške politike.

Preglednica 3: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 3, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Nadzor in izvrševanje	76	TC6	PC2
Zbiranje podatkov	77	TC6	PC1

Posebni cilji:

- PC1: izpopolnitev in pridobivanje znanstvenih spoznanj ter zbiranje in upravljanje podatkov,
- PC2: podpiranje spremljanja, nadzora in izvrševanja, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti ter učinkovita javna uprava brez povečanega upravnega bremena.

UP4: povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije

V finančnem obdobju 2014–2020 bo na obalnem območju izbrana in potrjena Obalna akcijska skupina (OAS) izvajala projekte v okviru trajnostnega razvoja ribiških območij na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. S strani deležnikov ribiškega sektorja so zaznane želja in ideje po projektih, ki sledijo ciljem zagotavljanja dodane vrednosti, diverzifikacije, vseživljenjskega učenja, prenosa primerov dobrih praks, ohranjanja naravne in kulturne dediščine celotnega obmorskega področja in ohranjanja okolja.

Na celinskem območju se bo sektor sladkovodne akvakulture v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD), vključil v delujoče lokalne akcijske skupine (LAS). Zaznana je želja po večji prepoznavnosti sektorja sladkovodne akvakulture na lokalnem območju, povezovanju med sektorji in panogami, skupnih nastopih na trgu in regionalnih izmenjavah, prenosih dobrih praks ter mreženju na lokalni, regionalni in meddržavni ravni.

Preglednica 4: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 4, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost: • pripravljalna podpora • izvajanje strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost • dejavnosti sodelovanja	62 (1a) 63 64	TC8	PC1

Posebni cilji:

- PC1: spodbujanje gospodarske rasti, socialne vključenosti, ustvarjanja novih delovnih mest ter podpiranja zaposljivosti in mobilnosti delovne sile v obalnih in celinskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in akvakulture, vključujoč diverzifikacijo dejavnosti v ribištvu in drugih sektorjih pomorskega gospodarstva.

UP5: pospeševanje trženja in predelave

S spodbujanjem tržnih ukrepov in naložb v predelovalni industriji se bosta hkrati krepila proizvodni potencial sektorja akvakulture in prepoznavnost celotnega ribiškega sektorja. Kakovostna in varna potrošnja ribiških proizvodov se bo zagotavljala z vidika promocije sektorja, prek krepitev dodane vrednosti ribiškim proizvodom in s spodbujanem razvoja tržnih informacij.

Preglednica 5: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 5, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Pomoč za skladiščenje	67	TC3	PC1
Ukrepi za trženje	68 (1 a, b, c, d, e, g)	TC3	PC1
Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture	69	TC3	PC2

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov.

Posebni cilji:

- PC1: izboljšanje tržne ureditve za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture,
- PC2: spodbujanje naložb sektorja predelave in trženja.

UP6: pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike (CPP)

Področje celostne pomorske politike (CPP) je zelo široko, saj zajema gospodarske panoge na morju in obali, področja, povezana z vodo, naravo, onesnaževanjem, s podnebnimi spremembami in prostorskim načrtovanjem tako na morju kot na obali. V preteklosti so bila ta področja ločena, vendar se od sprejetja *Direktive 2008/56/ES (Okvirna direktiva o morski strategiji)* vse bolj gradi na izvajanju celovitega pristopa k upravljanju morja in obale, ki upošteva celoten ekosistem in določa cilje, v skladu s katerimi je treba doseči dobro okoljsko stanje. Slovenija bo do leta 2015 pripravila Načrt upravljanja morskega okolja v skladu z določili *Direktive 2008/56/ES (Okvirna direktiva o morski strategiji)*, cilj katere je doseganje dobrega stanja morskega okolja do leta 2020, zato morajo države članice najpozneje do leta 2015 sprejeti potrebne ukrepe za doseganje ali ohranitev dobrega stanja morskega okolja. Pristop direktive temelji na ekosistemskem pristopu k upravljanju človekovih dejavnosti, ki človeka in njegove aktivnosti obravnava kot integralni del upravljanja naravnih ekosistemov. Bistvo pristopa je v iskanju ravnotežja med človekovimi aktivnostmi in omejitvami rabe naravnih virov, ki so potrebne za dolgoročno delovanje ekosistemov in ohranitev njihove integritete. Le tak celovit pristop vsebuje elemente trajnostnega razvoja in združuje okoljske, socialne in ekonomske vidike upravljanja. Skupno strategijo podpirajo še *Direktiva 2000/60/ES (Vodna direktiva)*, ki ureja ekološko stanje v obalnih in prehodnih vodah, in sicer z upoštevanjem obremenitve s hranili in kemikalijami ter hidromorfološke obremenitve, *Direktiva 92/43/EGS (Direktiva o habitatih)* in *Direktiva 2009/147/ES (Ptičja direktiva)*, ki določata ohranitvene cilje za nekatere morske in obalne habitate in vrste.

Preglednica 6: Izbrani ukrepi prednostne naloge Unije 6, tematski in posebni cilji, h katerim so usmerjeni

Ime ukrepa	Člen	Tematski cilj	Posebni cilj
Celostni pomorski nadzor	80 (1 a)	TC6	PC1
Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov	80 (1 b)	TC6	PC1
Izboljšanje poznavanja stanja morskega okolja	80 (1 c)	TC6	PC1

Posebni cilji:

- PC1: razvoj in izvajanje celostne pomorske politike (CPP).

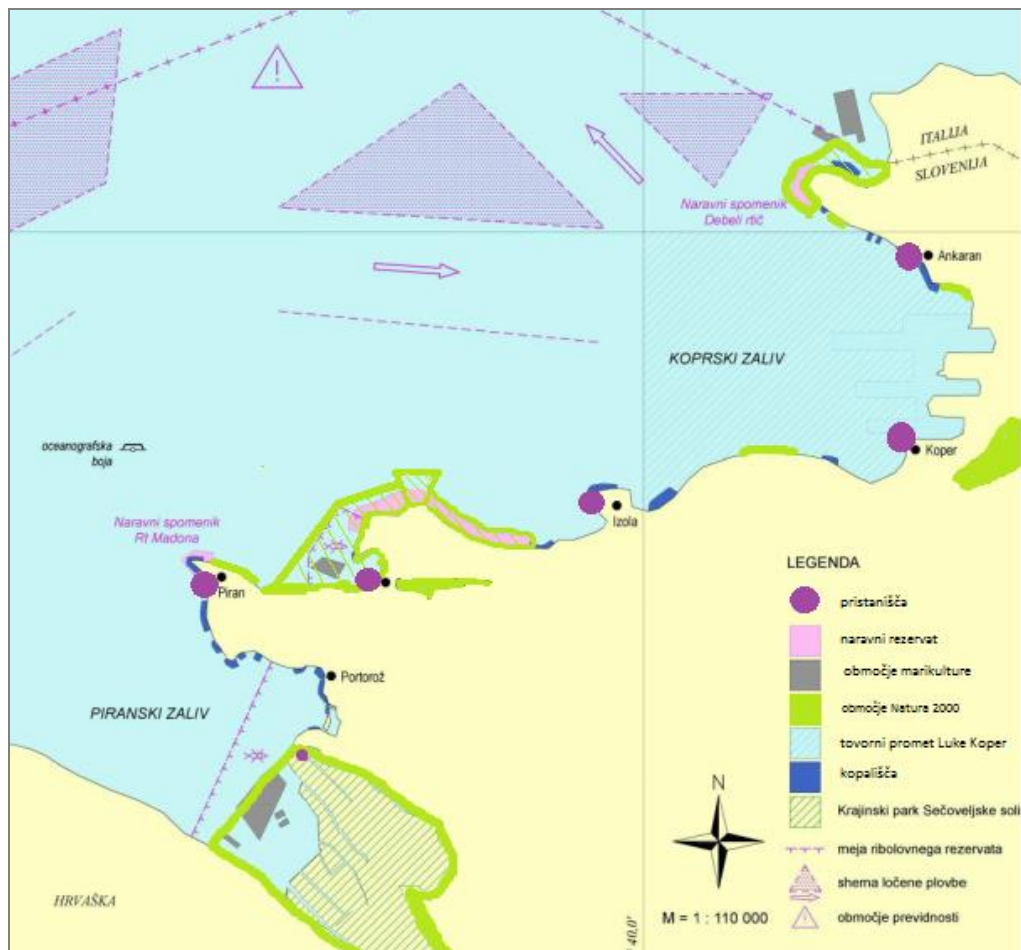
2.3.1.3 NEUPRAVIČENE AKTIVNOSTI

V okviru izvajanja ESFR se med drugim ne spodbuja (*Uredba o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (EU, št. 508/2014)*):

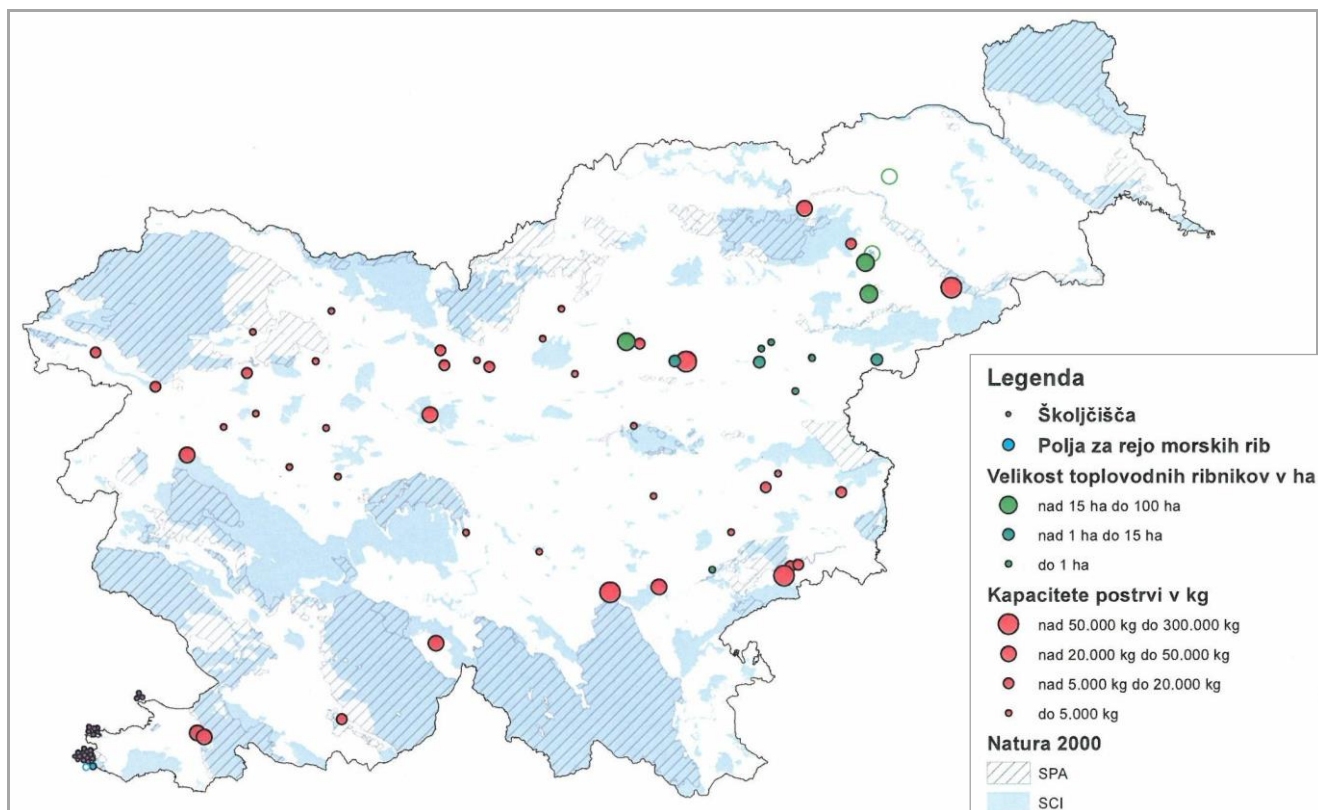
- operacij, ki povečujejo ribolovno zmogljivost plovila (člen 11),
- opreme, ki povečuje zmožnost plovila za odkrivanje rib (člen 11),
- gradnje novih ribiških plovil ali uvoza ribiških plovil (člen 11),
- gojenja gensko spremenjenih organizmov (člen 46),
- podpora se ne dodeli operacijam akvakulture na zaščiteneh morskih območjih, če je pristojni organ države članice na podlagi presoje vpliva na okolje ugotovil, da bi operacija zelo škodljivo vplivala na okolje, česar ni mogoče ustrezno ublažiti (člen 46).

2.3.1.4 PRIKAZ OBMOČIJ IZVAJANJA GOSPODARSKEGA RIBOLOVA IN AKVAKULTURE

Slika 2: Velikost in območje sektorja morskega gospodarskega ribolova, glavna ribiška pristanišča in zavarovana območja (naravni rezervati, NATURA 2000) /21/

Slika 3: Lokacije in zmogljivosti oziroma velikosti ribogojnic, ki so pomembne za gojenje rib za prehrano ter območja NATURA 2000 /21/

2.3.1.5 FINANČNI OKVIR, UTEMELJITEV ZA IZBOR IN PREDVIDENO ŠTEVILO PROJEKTOV

V okviru izvajanja OP ESPR je predvidena pridobitev 24,8 milijona evrov s strani ESPR in 7,8 milijona evrov državnega prispevka. Skupaj je v okviru programa predvidena poraba 32,6 milijona evrov. Največ sredstev je namenjenih pospeševanju okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture ter povečanju zaposlovanja in ozemeljske kohezije.

Preglednica 7: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo ter nacionalni prispevek po prednostnih nalogah Unije

Prednostna naloga Unije	Prispevek ESPR (1.000.000 evrov)	Nacionalni prispevek (1.000.000 evrov)	Skupaj (1.000.000 evrov)
Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	3,0	1,1	4,1
Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	6,0	2,0	8,0
Pospeševanje izvajanja SRP	4,3	1,0	5,2
Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije	5,0	1,7	6,7
Pospeševanje trženja in predelave	3,6	1,2	4,7
Pospeševanje izvajanja CPP	1,0	0,3	1,3
Tehnična pomoč	2,0	0,7	2,6
Skupaj	24,8	7,8	32,6

Vir: MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

Približno enak del sredstev je namenjen za povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij iz sektorja ribištva in akvakulture (okoli 9 milijonov evrov prispevka ESPR) ter ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov (okoli 8 milijonov evrov prispevka ESPR). Preostanek sredstev je namenjen spodbujanju trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile.

Preglednica 8: Prispevek (v 1.000.000 evrov) Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo po tematskih ciljih (TC)

Prednostna naloga Unije	Prispevek ESPR (1.000.000 evrov)
TC3 Povečanje konkurenčnosti MSP sektorja ribištva in akvakulture	9,3
TC6 Ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov	8,2
TC8 Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile	5,3
Skupaj	24,8

Vir: MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

Preglednica 9: Izbrani ukrepi ESPR in utemeljitev za izbor v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo ter število predvidenih projektov

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
TRAJNOSTNI RAZVOJ RIBIŠTVA				
Partnerstva med znanstveniki in ribiči	28	/	/	/
Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga	29 (1, 3)	/	/	/
Diverzifikacija in nove oblike prihodka	30	/	/	/
Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja	37	Kot je pokazala analiza, so staleži večine vrst v severnem delu Jadranskega morja deljeni, poleg tega pa so nekateri že ogroženi, zato se je pokazala velika potreba po (sub)regionalnem sodelovanju in upravljanju ribištva na ravni skupnega morskega bazena severnega dela Jadranskega morja. S predhodnim vrednotenjem se ugotavlja, da se bo s sodelovanjem na ravni morskega bazena zagotovila skupna znanstvena podlaga za določitev ohranitvenih ukrepov ter izvajanje določil reformirane SRP. Skupni pristop bo tako omogočil lažjo vzpostavitev znanstvenih raziskav ribjih staležev v RS in spodbujal razvoj uporabnih raziskav bioloških virov za ribištvo ter ribiških tehnik in tehnologij, s čimer se bo okrepil znanstveni sektor severnega dela Jadranskega morja. Skupno regionalno sodelovanje bo predvsem olajšalo upravljanje morskih bioloških virov in prispevalo k večji trajnosti ribištva v severnem Jadranu. Za zmanjševanje zavržkov se bo po potrebi zagotovila ustrezna pristaniška infrastruktura za ravnanje z zavržki.	Ohranitveni ukrepi, zmanjšanje vpliva ribolova na okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst	2
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (2)		Dodana vrednost, kakovost, uporaba neželenega ulova ter ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	1
Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst	38	/	/	/
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 b, c, d, e, f, g, i)	Pri analizi so bile zaznane potrebe po večji vključitvi ribičev v ukrepe varovanja okolja in tesnejšem povezovanju z znanstvenoraziskovalnim področjem in nevladnimi organizacijami s področja varovanja okolja ter upravljavci zavarovanih območij. Ozaveščenost poklicnih ribičev je zaradi zelo omejenega naravnega vira visoka, tako da je pri tem ukrepu še veliko možnosti za izvajanje ozaveščevalnih dejavnosti. Z izvajanjem ukrepa bodo omogočena boljše poznavanje in spremljanje stanja morskega okolja, vrst in habitatov ter razumevanje vpliva ribiške dejavnosti na morsko okolje, za katero je bilo zaznano, da je pomanjkljivo. Po ugotovitvi predhodnega vrednotenja je tako treba podpirati tiste dejavnosti, ki bodo na različne načine izboljšale upravljanje zaščitene območij v slovenskem morju. Poleg tega lahko ukrep pripomore h krepitvi vloge ribičev, ki lahko dobijo dodatne, naravovarstvene funkcije.	Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov	7
Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti	40 (1 a)	/	/	/
Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb	41	/	/	/

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
Zdravje in varnost	32	Analiza je pokazala potrebo po povečanju ekonomske učinkovitosti sektorja, zato je treba temu področju nameniti precejšnjo pozornost. Ugotavljamo poslabševanje ključnih ekonomskih kazalnikov. Poleg tega je ciljna skupina majhna, zato je morski gospodarski ribolov kot gospodarska panoga zelo ranljiv. S spodbujanjem naložb za dodajanje vrednosti bi bilo mogoče te negativne trende ustaviti. Za nemoteno in učinkovito izvajanje dejavnosti pa bo treba urediti zastarelo pristaniško infrastrukturo tam, kjer bo to potrebno. Omejitev ribolova za določeno časovno obdobje lahko prizadene vitalnost sektorja, zato je smotno za začasno prenehanje ribolovne dejavnosti ribičem zagotoviti ustrezna nadomestila. Kot je ugotovljeno pri predhodnem vrednotenju, je z izvajanjem teh ukrepov pričakovati pozitivne učinke na strukturne spremembe v sektorju. Podpora se bo namreč kazala v rasti prihodkov prejemnikov in ustvarjene dodane vrednosti, zagotovila bo nadomestila ob izgubi dohodka ter izboljšala delovne razmere ribičev.	Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga, diverzifikacije in novih oblik dohodka, novih ribiških podjetij ter zdravja in varnosti	10
Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova	42		Dodana vrednost, kakovost, uporaba neželenega ulova ter ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	12
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (1)		Dodana vrednost, kakovost, uporaba neželenega ulova ter ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	3
Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti	33		Začasno prenehanje	15
TRAJNOSTNI RAZVOJ AKVAKULTURE				
Inovacije	47	Potrebe za ukrepanje na področju inovativnosti in podpore razvoju znanj so v RS velike. Kot je pokazala analiza so raziskovalne aktivnosti na področju akvakulture skorajda zamrle, prav tako je zastarela raziskovalna infrastruktura. Posledično je bilo v sektorju akvakulture identificirano pomanjkanje sodobnih znanj ter nezadostno uvajanje sodobnih akvakulturnih proizvodnih tehnologij v prakso. Zaradi relativne majhnosti raziskovalne sfere, kaže spodbujati mednarodno znanstveno–raziskovalno sodelovanje in skupne raziskovalne projekte. Smotno je podpreti predvsem aplikativne raziskave, kjer bi raziskovalci iskali rešitve za konkretne probleme deležnikov v akvakulturi. Z izvajanjem ukrepa se bo okrepila raziskovalna in razvojna dejavnost. S tem bodo zagotovljene pozitivne strukturne spremembe (rast dodane vrednosti, krepitev konkurenčnosti, večja inovativnost), prav tako pa tudi uresničevanje drugih pomembnih ciljev, kot sta zmanjšanje negativnih vplivov na okolje in trajnostno izkoriščanje naravnih virov.	Inovacije, svetovalne storitve	3
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 a, b, c, d, f, g, h)	Analiza je v akvakulturi zaznala potrebe predvsem po boljšem izkoriščanju že obstoječih proizvodnih zmogljivosti, izboljšanju delovnih, higienskih in varnostnih razmer v obratih. Ker gre večinoma za manjše družinske enote, so smotne naložbe za razširitev in izboljšanje in ponudbe. Kot je ugotovljeno pri predhodnem vrednotenju, bo ukrep omogočil gradnjo novih ter posodobitev in povečanje zmogljivosti objektov, s čimer se bo sektor akvakulture okrepil in povečal proizvodnjo. Ukrep bo spodbudil posodobitev tehnologij in uvedbo sodobnih tehnologij, ki jih v RS še ni. Z dopolnilnimi dejavnostmi se bo spodbujala diverzifikacija proizvodnje in gojenih vrst. V celoti gledano, lahko ukrep spodbudi preskok akvakulture v RS v privlačno in konkurenčno dejavnost, s čimer se bo izboljšalo ekonomsko stanje upravičencev. Povečan prihodek in dodana vrednost bosta izboljšala dohodkovni položaj, kar bo omogočilo pozitivne strukturne spremembe v sektorju.	Produktivne naložbe v akvakulturo	12
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 k)	/	/	/

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo	51	Kot je pokazala analiza, je sladkovodna akvakultura dokaj majhen in slabo razvit sektor. Razmere v marikulturi so boljše in bolj urejene, saj je zaradi majhnosti slovenskega morja mogoče lažje upravljanje. V RS še ni sodobnih tehnologij v akvakulturi z majhnim vplivom na okolje. Za trajnostni razvoj panoge je bila zaznana potreba po ugotavljanju najprimernejših območij ter iskanju novih možnosti za razvoj. Z izborom ukrepov se bo spodbujal trajnostno naravnan sektor, izboljšalo ekonomsko stanje za dolgoročni razvoj dejavnosti. Z izvajanjem teh ukrepov bodo posredno pridobili tudi potrošniki in ponudniki gostinskih storitev, saj se bo povečala ponudba kakovostnih, zdravih, lokalno vzrejenih proizvodov, ki lahko poleg tržne ponudbe popestrijo tudi lokalno gostinsko ponudbo. Bistven prispevek bo tudi k izboljšanju načrtovanja razvoja akvakulture tako na strateški ravni kot na ravni posameznih nosilcev te dejavnosti.	Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo ter ukrepi za javno zdravje in zdravje živali	1
Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura	53		Omejitev vpliva akvakulture na okolje (sistemi za okoljsko ravnanje in presojo, okoljske storitve, povezane z ekološko akvakulturo)	10
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 e, i, j)		Produktivne naložbe v akvakulturo	3
Ukrepi v zvezi z javnim zdravjem	55	Gre za dva ukrepa, katerih izvajanje je odvisno od zunanjih dejavnikov. Nadomestila se bodo zagotovila vlagateljem ob izpadu dohodkov zaradi začasne ustavitve pridobivanja gojenih mehkužcev. Nekatere ribogojnice in vsa školjčičišča so na območjih Natura 2000 in drugih varovanih območjih, kjer lahko pride do navzkrižij z varstvenimi cilji. Poleg tega so v RS določene kvalifikacijske vrste rib, ki jih je treba ohranjati tudi z vzgojo in vlaganjem mladice ex-situ. Izbor ukrepov bo podprl uskladitev dejavnosti akvakulture z varstvenimi cilji varovanih območij in ohranjanje vrst s pomočjo metod ex-situ. Kot je ugotovljeno pri predhodnem vrednotenju, se lahko med nosilci akvakulture z izvajanjem posredno pripomore tudi k večjemu razumevanju mogočih naravovarstvenih funkcij akvakulture in razumevanju omejitev, ki so za to dejavnost potrebne zaradi ohranjanja narave, ter k vzpostavitvi intenzivnejšega sodelovanja med sektorjem in institucijami, pristojnimi za ohranjanje narave.	Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo ter ukrepi za javno zdravje in zdravje živali	10
Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve	54		Omejitev vpliva akvakulture na okolje (sistemi za okoljsko ravnanje in presojo, okoljske storitve, povezane z ekološko akvakulturo)	3
Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže	50	V analizi stanja akvakulture so poudarjene številne značilnosti sektorja akvakulture, ki narekujejo potrebo po dejavni vključitvi države v razvoj človeških virov. V izhodišču se poraja potreba po tem že zaradi strukturnih danosti akvakulture, za katero so značilne razpršenost, majhne proizvodne enote in nizka dodana vrednost. Zlasti v sladkovodni akvakulturi lahko govorimo tudi o nizki stopnji profesionalizacije dejavnosti. Potrebe po izboljšanju znanja se pojavljajo tako na področju tehnologij kot tudi v trženjskem in upravljalškem znanju ter veščinah. Ukrepi so smiselni tudi pri mreženju, saj so na tem področju zaznane slabosti v smislu šibke izmenjave znanja in dobrih praks med deležniki, šibke povezanosti sektorja ter s tem povezanega tehničnega in trženjskega sodelovanja. Pričakovani posredni učinki, kot so izboljšanje kazalnikov ekonomske uspešnosti poslovanja, uvajanje tehnoloških in trženjskih inovacij ter povezovanje, lahko prispevajo k pozitivnim strukturnim spremembam v sektorju akvakulture.	Spodbujanje človeškega kapitala na področju akvakulture na splošno in spodbujanje uveljavljanja novih gojiteljev vodnih organizmov	6
Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali	56	/	/	/
POSPEŠEVANJE IZVAJANJA SRP				
Nadzor in izvrševanje	76	Gre za ukrep, ki ga je obvezno vključiti v OP. Poleg tega je za izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz sistema nadzora SRP, z vidika RS nujno sofinanciranje s strani EU, saj so zahteve nadzora nesorazmerne glede na velikost ribiškega sektorja (tj. izpolnjevati moramo enake obveznosti, kot veljajo za vse države članice EU, naš ribiški sektor pa je med najmanjšimi v EU).	Izvajanje sistema Unije za nadzor, inšpekcijske preglede in izvrševanje	15
Zbiranje podatkov	77	Zbiranje podatkov je obvezno za vse države članice. Prispeva k posebnemu cilju zagotavljanja pomembnih in visokokakovostnih podatkov in analiz podatkov. Brez tega si je nemogoče zamisliti učinkovit in dober sistem sprejemanja upravljalških odločitev, ki morajo temeljiti na visokokakovostnih in pomembnih podatkih ter njihovih analizah.	Podpora za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov	1

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
POVEČANJE ZAPOSLOVANJA IN OZEMELJSKE KOHEZIJE				
Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost:		Po opravljeni analizi je bila zaznana potreba po izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, tako na obali kot na celini, predvsem v smislu izboljšanja gospodarske uspešnosti in prepoznavnosti gospodarskih subjektov s področja ribištva in akvakulture v lokalnih skupnostih. Pomembni so pa tudi posredni učinki sodelovanja med partnerji na lokalni ravni. Krepijo se medsebojno razumevanje, vzajemnost in zaupanje. Gre torej za krepitev socialnega kapitala, ki ključno prispeva k trajnemu izboljšanju blaginje lokalnih skupnosti, kar se je izkazalo kot potrebno. Sodelovanje med lokalnimi akcijskimi skupinami, prenos primerov dobrih praks, povezovanje na območju RS in širše, sodelovanje in večja prepoznavnost na lokalni ravni.	Pripravljalna podpora	3
• pripravljalna podpora	62 (1 a)		Število izvedenih strategij lokalnega razvoja	3
• izvajanje strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	63		Sodelovanje	2
• dejavnosti sodelovanja	64			
POSPEŠEVANJE TRŽENJA IN PREDELAVE				
Pomoč za skladiščenje	67	Kot je pokazala analiza, v RS ni organiziranega trženjskega povezovanja med posameznimi deležniki, zato je smotno spodbujati formalno povezovanje proizvajalcev, kar se lahko kaže predvsem v izboljšanju ekonomskega položaja ribiškega sektorja. RS je med državami z zelo nizko porabo rib na prebivalca, zato je smotno krepiti trženjske dejavnosti. Pri tem je treba vzpostaviti celovit spekter dejavnosti trženja, ki bodo pripomogle k boljšemu poznavanju potrošniških navad glede porabe rib v RS ter možnosti prodaje novih proizvodov. V smislu zagotavljanja dodane vrednosti proizvodom in obveščenosti potrošnikov o izdelkih, ki jih kupujejo, je treba vlagati tudi v razvoj tržnih informacij in storitev. Izbor trženjskih ukrepov bo pripomogel k večji trženjski učinkovitosti in povezovanju proizvajalcev, boljši ozaveščenosti potrošnikov o prednostih uživanja rib ter razširjanju znanja o prepoznavanju kakovosti rib in varnosti pri njihovem uživanju.	Ukrepi za trženje in pomoč za skladiščenje	0
Ukrepi za trženje	68 (1 a, d, e, g)		Ukrepi za trženje in pomoč za skladiščenje	11
Ukrepi za trženje	68 (1 b, c)	/	/	/
Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture	69	Kot je pokazala analiza, so potrebe po naložbah v predelavo ribiških proizvodov sicer ocenjene kot zmerne, saj obstoječe zmogljivosti zadovoljujejo potrebe ob trenutnem surovinskem proizvodnem potencialu. Stanje na področju tehnologije je v večini obstoječih predelovalnih obratov vzdržno, naložbe v posodobitev pa pomembna spodbuda k povečanju konkurenčnosti in proizvodnih zmogljivosti. Podpore so bodo predvsem usmerile v naložbe, ki bodo prispevale k energetski varčnosti in zmanjševanju vplivov na okolje, v izboljšanje tehnologij v predelovalnih obratih ter v iskanje novih tržnih niš z namenom povečanja proizvodnih zmogljivosti obratov in širitve trga. To bo izboljšalo učinkovitost in konkurenčnost sektorja, okrepil se bo ekonomski potencial gospodarskih subjektov, pričakovana pa sta tudi zmanjšanje negativnih vplivov na okolje in izboljšana energetska učinkovitost. Poleg tega je pričakovati pozitivne vplive na kakovost in varnost proizvodov s posodobitvijo tehnološke opreme v obratih.	Predelava	8

Ime ukrepa	Člen	Utemeljitev za izbor ESPR ukrepov (v skladu s predhodnim vrednotenjem in SWOT analizo)	Število projektov (2023)	
POSPEŠEVANJE IZVAJANJA CPP				
Celostni pomorski nadzor	80 (1 a)	Analiza je pokazala, da je potreba po doseganju celostnega pristopa pri izvajanju pomorske politike v RS nujnost. V sklopu koordinacije služb na morju je bila zaznana potreba po krepitvi sodelovanja in izmenjave informacij med organi, ki izvajajo nadzor na morju. Vzpostavitev ustreznih podpornih struktur in enotnega okolja za izmenjavo informacij bo bistveno pripomogla izboljšanju pomorske varnosti, boljšemu pomorskemu nadzoru, in ažurne informacije za odzivanje v primeru nesreč, bodisi z vidika reševanja na morju kot tudi odzivanja v primeru onesnaženja. Koristi od izmenjave informacij bodo imeli vsi vključeni organi. Izbor ukrepov varovanja in izboljšanje znanja o morskem okolju bo pripomogel k izboljšanju položaja na teh področjih, na katerih so bile zaznane bistvene potrebe: pomanjkanje informacij o dejanskem stanju morskega okolja, pomanjkanje skupnih zbirk podatkov v RS in subregiji glede na različne rabe morskega okolja, ter učinkovito upravljanje zavarovanih območij.	Celostni pomorski nadzor	2
Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov	80 (1 b)		Spodbujanje varstva morskega okolja ter trajnostna uporaba morskih in obalnih virov	2
Izboljšanje poznavanja stanja morskega okolja	80 (1 c)		Varovanje in izboljšanje znanja o morskem okolju	3

Opomba: izbor ukrepov je narejen na podlagi izkazanega zanimanja in potreb. Nekateri izmed ukrepov (zapisani s sivo barvo) se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESPR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov, posledično v tej fazi OP ESPR 2014–2020 še nimajo opredeljene utemeljitve za izbor in predvidenega števila projektov.

Vir: MKGP, 2014a. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

2.3.1.6 ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH PROGRAMOV

NA PODLAGI OPREDELITEV V OP ESPR 2014–2020

Ukrepi OP ESPR 2014–2020 v osnovi ne posegajo v ostale sklade ESI, lahko pa v okviru izbranih tematskih ciljev dopolnjujejo in ustvarjajo sinergije med njimi. Z namenom zagotovitve ustrezne koordinacije in dopolnjevanja med skladi ESI, ki se v RS izvajajo posredno, in tistih, ki jih izvaja neposredno Evropska komisija, bo tako na državni ravni ustanovljen Medresorski koordinacijski odbor.

Z namenom doseganja izbranih ciljev, ki jim bo sledil OP ESPR 2014–2020, se bo komplementarnost z drugimi skladi ESI dosegala pri naslednjih tematskih ciljih in področjih:

- OP ESPR 2014–2020 bo s ciljem povečanja konkurenčnosti slovenskih podjetij izvajal ukrepe za spodbujanje konkurenčnosti mikro in malih podjetij, registriranih za izvajanje morskega gospodarskega ribolova, vzreje vodnih organizmov in predelave ribiških proizvodov. Na ta način se bo posredno krepila sposobnost slovenskih podjetij, da izboljšajo svojo produktivnost in konkurenčnost. Za spodbujanje inovativnih pristopov v sektorju z namenom konkurenčnega razvoja se bo zagotavljalo komplementarnost na področju programa Obzorje 2020. V tem okviru bo možnost povezovanja podjetij z znanstveno-raziskovalno sfero, kar bo omogočilo razvoj inovacij in novih tehnologij v sektorju.
- S ciljem ohranjanja in varstva okolja ter spodbujanja učinkovite rabe virov obstajajo priložnosti za doseganje komplementarnosti z ostalimi skladi ESI predvsem z vidika usklajenega ohranjanja biotske raznovrstnosti ter zmanjševanja pritiskov sektorja. Pri tem sta ključna dva elementa: učinkovita raba naravnih virov in ohranjanje biotske raznovrstnosti. V okviru OP ESPR 2014–2020 se bodo spodbujali ukrepi, ki bodo prispevali k izboljšanju stanja ohranjenosti ribjih staležev in habitatnih tipov tako na morju kot na celini. Prav tako je pomembna obnova ali vzdrževanje ekosistemov s ciljem ohranjanja biotske raznovrstnosti in obvladovanja invazivnih tujerodnih vrst. Še posebej na morju se bo v okviru ukrepov OP ESPR 2014–2020 krepilo doseganje dobrega okoljskega stanja morskega okolja s spremljanjem kazalnikov Direktive 2008/56/ES in z razvojem ukrepov za omejitev aktivnosti, ki poslabšujejo stanje okolja.
- V okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 bo posebna pozornost namenjena tudi vplivu podnebnih sprememb na razpoložljivost površinske in podzemne vode, saj tega izhodiščnega podatka za rabo vode za vse sektorje v RS še ni. Prav tako bo treba vzpostaviti mehanizem odločanja o rabi vode za primere, kjer bodo potrebe presegale razpoložljive količine vode, in izdelati tudi konkretizirane sektorske načrte (srednje- (do 2021) ali dolgoročne) za rabo vode, ki bi predvideli bolj natančna mesta predvidenih odvzemov vode, upoštevajoč okoljske omejitve in podnebne spremembe. Ta ukrep predstavlja potrebno strokovno podlago za naložbe v akvakulturo v okviru OP ESPR 2014–2020.
- S ciljem spodbujanja trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile na podeželju bosta sodelovala Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in ESPR, pri čemer se bodo ukrepi izvajali v okviru pristopa CLLD. Predstavniki sladkovodne akvakulture na podeželju se bodo vključevali v lokalne akcijske skupine in tako prispevali k večji dodani vrednosti življenja na podeželju v smislu novih poslovnih priložnosti na lokalnem območju in s tem posledično spodbujali zaposlitev na lokalni ravni ter druge inovativne projekte, ki bodo prepoznani kot dodana vrednost lokalnemu območju, kjer je prisotna sladkovodna akvakultura.

NA RAVNI EVROPSKE UNIJE

Strategija Evropa 2020

Evropa 2020 je desetletna strategija gospodarske rasti Evropske unije, v kateri je Evropska unija postavila pet ključnih ciljev, povezanih z zaposlovanjem, izobraževanjem, raziskavami in inovacijami, s socialno vključenostjo, z zmanjševanjem revščine, s podnebnimi spremembami in z energijo. Strategija vsebuje tudi sedem vodilnih pobud, ki omogočajo sodelovanje organov Evropske unije in državnih organov na področjih, pomembnih za uresničitev ciljev strategije Evropa 2020, to so npr. inovacije, digitalno gospodarstvo, zaposlovanje, mladi, gospodarska politika, revščina in energetska učinkovitost.

Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (Vodna direktiva)

Osrednji cilj Vodne direktive je vzpostavitev dobrega stanja površinskih, podzemnih in obalnih voda do leta 2015, posebno pozornost pa je treba nameniti tudi:

- preprečevanju slabšanja stanja voda,
- preprečevanju onesnaževanja pri viru,
- vzpostavljanju mehanizmov za nadzor onesnaževanja,
- uvajanju ekonomske cene vode in načela »povzročitelj plača«.

Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2008/56/ES z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morskii strategiji)

Cilj Direktive je doseganje dobrega stanja morskega okolja do leta 2020, zato morajo države članice najpozneje do leta 2015 sprejeti potrebne ukrepe za doseganje ali ohranitev dobrega stanja morskega okolja. Bistvo je v iskanju ravnotežja med človekovimi aktivnostmi in omejitvami rabe naravnih virov, ki so potrebne za dolgoročno delovanje ekosistemov in ohranitev njihove integritete.

Jadransko-Jonska strategija (JJMS)

Eden ključnih izzivov programskega obdobja 2014–2020 bo tudi učinkovitejše vključevanje ribiškega sektorja v cilje Jadransko-Jonske strategije. To bo zelo pomembno predvsem pri naložbah, povezanih s področjem raziskav, zbiranja podatkov, razvoja in inovacij za potrebe skupnega morskega bazena, saj v RS lahko še bistveno izboljšamo mednarodno vpetost ribiškega sektorja na teh področjih in tako izboljšamo dostop raziskovalnih organizacij do konkurenčnih virov financiranja v mednarodnem prostoru. Tudi na področju podjetij obstajajo priložnosti za sodelovanje v okviru Jadransko-Jonske strategije, čeprav morda manj neposredne.

Celostna pomorska politika (CPP)

RS mora do leta 2015 pripraviti Načrt upravljanja morskega okolja ter nato v nadaljevanju v skladu z Direktivo o pomorskem prostorskem načrtovanju razviti skupno razvojno strategijo na morju v navezavi na obalno območje ter opredeliti ukrepe za učinkovito trajnostno upravljanje z morjem in obalnim območjem. Glavni cilj bo doseganje boljših skupnih učinkov na področju modre rasti z upoštevanjem okoljevarstvenih vidikov. Skupna razvojna strategija na morju bo na integralen način vključevala vse morske gospodarske panoge, med njimi tudi morski gospodarski ribolov in marikulturo. Povezovanja na regionalni ravni so namreč osnova za učinkovito integrirano upravljanje ter zagotavljanje uravnoteženega razvoja in ohranjanja ekosistema Jadranskega morja.

OP ESFR 2014–2020 sledi zgoraj navedenim direktivam in strategijam, saj spodbuja izvajanje reformirane skupne ribiške politike in celostne pomorske politike ter podpira razvoj ribiškega sektorja v Sloveniji v smeri konkurenčnega in trajnostnega razvoja. Z zasledovanjem prednostnih nalog in tematskih ciljev spodbuja trajnostni razvoj ribištva in akvakulture ob upoštevanju nosilnih sposobnosti okolja, predvideva zmanjšanje vplivov na okolje, aktivno spodbuja varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov, uvaža ukrepe za inovativno, konkurenčno in na znanju temelječe ribištvo in akvakulturo, povečuje zaposlovanje in vse zainteresirane aktivno vključuje v izvajanje ukrepov.

NA RAVNI DRŽAVE

Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (NSNA)

Namen načrta je podati temeljne usmeritve, ki bodo spodbujale razvoj trajnostne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture v Republiki Sloveniji. Priprava in predložitev načrta sta tudi dve izmed specifičnih predhodnih pogojenosti za črpanje sredstev iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v obdobju 2014–2020. Načrt opredeljuje prednostne naloge za razvoj akvakulture kot gospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji v obdobju 2014–2020. Zastavljen je tako, da bo pomagal k uresničevanju ciljev Strategije Evropa 2020, v kateri so v ospredju tri prednostne prvine, ki se medsebojno krepijo:

- pametna rast: razvoj gospodarstva, ki temelji na znanju in inovacijah,
- trajnostna rast: spodbujanje bolj konkurenčnega in zelenega gospodarstva, ki gospodarneje izkorišča vire,
- vključujoča rast: utrjevanje gospodarstva z visoko stopnjo zaposlenosti, ki krepi socialno in teritorialno kohezijo.

Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 nima neposrednih finančnih posledic, saj gre za strateški dokument. Konkretni ukrepi v skladu z usmeritvami strateškega načrta so določeni v OP ESPR 2014–2020, ki predstavlja podlago za njihovo izvajanje ter črpanje sredstev iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v finančnem obdobju 2014–2020 in s tem k uresničitvi strateškega dokumenta.

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (PRP 2014–2020)

Izvajanje CLLD se načrtuje kot sodelovanje med dvema skladoma (Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja). Oba sklada se izvajata znotraj enega ministrstva (MKGP), kar bo olajšalo usklajevanje in sodelovanje. Za izvajanje CLLD se načrtuje, da se bodo skupni stroški iz ukrepa »tekoči stroški in animacija« koristili iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja kot vodilnega sklada, vsi ostali ukrepi CLLD (pripravljalna podpora, izvajanje strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, in dejavnosti sodelovanja) se bodo financirali ločeno iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in sredstev Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo.

Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009–2015 (NUV)

Načrt upravljanja voda je državni dokument, ki opredeljuje mehanizme za vodenje politike na področju voda in s katerim bomo dosegli, da bodo vode do opredeljenega leta v Republiki Sloveniji v dobrem stanju. Ključne teme Načrta upravljanja voda so kakovost voda, varnost pred vodami in raba voda, pri čemer osrednji cilj – »vzpostavitev dobrega stanja površinskih, podzemnih in obalnih voda do leta 2015« – izhaja neposredno iz t. i. Vodne direktive.

Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010–2021 (osnutek, februar 2014)

Program med drugim določa cilje in usmeritve za varstvo in trajnostno rabo rib, naloge in ukrepe za doseganje ciljev upravljanja rib ter ukrepe za ohranjanje ugodnega stanja ogroženih rib v skladu s predpisi o ohranjanju narave. Program temelji na mednarodnih obveznostih naše države glede ohranjanja habitatnih tipov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, ki izhajajo iz Uredbe o območjih Natura 2000, Vodne direktive ter drugih predmetnih direktiv. Splošni cilji programa so:

- zagotavljanje kakovostnega ribolova v najširšem možnem pomenu za najširši krog ribičev,
- doseganje pozitivnega ekonomskega učinka sladkovodnega ribištva,
- ohranjanje populacij vseh domorodnih vrst rib po načelu trajnostne rabe, varstva in zaščite ribjih populacij ter njihovih habitatov, ki obenem ne ogroža drugih živalskih in rastlinskih vrst ali njihovih habitatov.

Program bo podlaga za pripravo načrtov ribiškega upravljanja za ribiška območja in ribiško-gojitvene načrte za ribiške okoliše. Gre za program, ki je komplementaren z OP ESPR 2014–2020.

OP ESPR 2014–2020 je skladen z vsemi zgoraj navedenimi dokumenti, saj:

- določa konkretne ukrepe skladno z Nacionalnim strateškim načrtom za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020,
- omogoča financiranje ukrepov CLLD skladno s Programom razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020,
- zasleduje glavni cilj Načrta upravljanja voda – »vzpostavitev dobrega stanja površinskih, podzemnih in obalnih voda do leta 2015« in
- je z vidika izvajanja dejavnosti komplementaren s Programom upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010–2021.

2.3.2 UVRSTITEV POSEGOV PO PRAVILNIKU O PRESOJI SPREJEMLJIVOSTI VPLIVOV IZVEDBE PLANOV V NARAVO NA VAROVANA OBMOČJA**Preglednica 10: Uvrstitev posegov po Pravilniku o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov v naravo na varovana območja**

Poseg v naravo	Neposredni vpliv	Opomba	Območje neposrednega vpliva (v m)	Daljinski vpliv	Območje daljinskega vpliva (v m)
Gradnja ribogojnice	Vodne ptice, črna štoklja, stoječe vode, tekoče vode, ribe in piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, plazilci (sklednica), hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, vidra	Za izvajanje dejavnosti je potrebna koncesija	0	0	Poseg se presoja na celotnem vodnem sistemu, katerega del je varovano območje
Ureditev marikulture	Vodne ptice, morski in obmorski habitatni tipi	0	10	0	0
Praznjenje in polnjenje stoječega vodnega telesa (ribogojnica, ribnik, bazeni itd.)	Vodne ptice, črna štoklja, stoječe vode, dvoživke, ribe in piškurji, raki, mehkužci, metulji, kačji pastirji, cvetnice in praprotnice, hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, plazilci (sklednica)	0	0	0	0
Odvzem vode iz vodotokov in stoječih voda, vključno s povečanjem odvzema ter emisija v vode	Črna štoklja, vodne ptice, stoječe vode, tekoče vode, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, raki, ribe in piškurji, dvoživke, kačji pastirji, mehkužci, metulji, hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, plazilci (sklednica), cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra)	0	10	Črna štoklja, vodne ptice, stoječe vode, tekoče vode, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, raki, ribe in piškurji, dvoživke, kačji pastirji, mehkužci, metulji, hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, plazilci (sklednica), cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra)	Poseg se presoja na celotnem vodnem sistemu, katerega del je varovano območje
Izgradnja ali ureditev objektov za pristajanja ali za vstopno-izstopna mesta za plovila, za obratovanje čolnarne ali za delovanje naravnega kopališča v vodotokih, stoječih vodah ali morju	Vodne ptice, črna štoklja, morski in obmorski habitatni tipi, stoječe vode, tekoče vode, obrečni in barjanski gozdovi, mehkužci, ribe in piškurji, sesalci (bober in vidra), raki, dvoživke, plazilci (sklednica), cvetnice in praprotnice, kačji pastirji, metulji, močvirski krešič	0	10	Vodne ptice, črna štoklja, sesalci (bober in vidra)	50

2.4 PREDVIDENO OBDOBJE IZVAJANJA PROGRAMA

Predvideno obdobje izvajanja OP ESPR je 2014–2020.

2.5 POTREBE PO NARAVNIH VIRIH

Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 bo predstavljalo nastanek naslednjih potreb po naravnih virih:

- potreba po mineralnih surovinah in ostalem gradbenem materialu bo nastala kot posledica izvedbe naložb v infrastrukturo za namen povečanja kakovosti, energetske učinkovitosti, izboljšanja delovnih pogojev in varstva okolja ter izvedbe naložb v posodobitev objektov,
- potreba po vodah bo nastala kot posledica izvedbe naložb v potencialno izgradnjo novih objektov akvakulture,
- potreba po ribolovnih virih bo nastala kot posledica izvajanja ribiške dejavnosti na morju. Ob tem je predvideno, da bo izvedba operativnega programa zmanjšala pritisk na ta naravni vir zaradi uvedbe diverzifikacije dejavnosti.

Obenem bo zaradi izvedbe ukrepov prišlo do uvajanja novih sistemov za zmanjšanje količine potrebne vode v akvakulturi, zaprtih sistemov z reciklažo vode in uvedbe sistema za izboljšano čiščenje odpadne vode, s čimer se bo zmanjšala potreba po naravnem viru oz. se bo omilil negativni vpliv nastanka odpadnih voda.

2.6 PREDVIDENE EMISIJE, ODPADKI IN RAVNANJA Z NJIMI.

Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 bo predstavljalo nastanek naslednjih vrst odpadkov:

- odpadki (gradbeni in tehnični odpadki, lahko tudi nevarni), ki bodo nastali kot posledica zamenjave opreme ali posodobitve plovil oz. naprav,
- odpadki (gradbeni in tehnični, lahko tudi nevarni), ki bodo nastali kot posledica izvedbe naložb v infrastrukturo za namen povečanja kakovosti, energetske učinkovitosti, izboljšanja delovnih pogojev in varstva okolja,
- odpadki (gradbeni in tehnični, lahko tudi nevarni), ki bodo nastali kot posledica izvedbe naložb v posodobitev objektov,
- odpadki (blato), ki bodo nastali kot posledica izvedbe naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture.

Obenem bo zaradi izvedbe ukrepov prišlo do izboljšanja sistema zbiranja odpadkov na morju in morskem dnu ter ustreznega ravnanja s tako zbranimi odpadki. Ukrepi prav tako spodbujajo naložbe v zmanjšanje vplivov predelave na okolje, kar pomeni izboljšano ravnanje z odpadki.

Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 bo predstavljalo nastanek naslednjih vrst odpadnih voda:

- odpadne vode, ki bo nastala kot posledica izvedbe naložb v potencialno izgradnjo novih objektov akvakulture.

Izvajanje ukrepov OP ESPR 2014–2020 predvideva izvedbo naložb v infrastrukturo za namen povečanja kakovosti, energetske učinkovitosti, izboljšanja delovnih pogojev in varstva okolja, s čimer bo prišlo do zmanjšanja nastajanja odpadkov in odpadnih voda oz. izboljšanja ravnanja z njimi.

3 PODATKI O VAROVANEM OBMOČJU

3.1 VARSTVENI CILJI VAROVANEGA OBMOČJA IN DEJAVNIKI, KI PRISPEVAJO K OHRANITVENI VREDNOSTI OBMOČJA

Principe in cilje ohranjanja narave v Sloveniji določa *Zakon o ohranjanju narave* (Ur. l. RS, št. 96/04 – UPB, 61/06 – ZDru-1 in 8/10 – ZSKZ-B).

Varstveni cilji območij Natura 2000 in dejavniki, ki prispevajo k ohranitveni vrednosti območja, so opredeljeni v *Operativnem programu – programu upravljanja območij Natura 2000 2007–2013*, ki je trenutno še v veljavi, in *Uredbi o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)* (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14). Slednji so natančno opredeljeni za posamezna območja Natura 2000.

Varstveni cilji zavarovanih območij so opredeljeni v aktu o zavarovanju, s katerim se je ustanovilo posamezno zavarovano območje, oz. se podrobneje opredelijo v načrtu upravljanja posameznega območja, če je ta predpisan.

Glede na to, da v opisih OP ESPR ni konkretnih lokacij posegov oz. območij, kjer se bodo posamezne aktivnosti financirale, varstvene cilje in dejavnike, ki prispevajo k ohranitveni vrednosti območja, določamo na strateški ravni, kot je prikazano v spodnji preglednici.

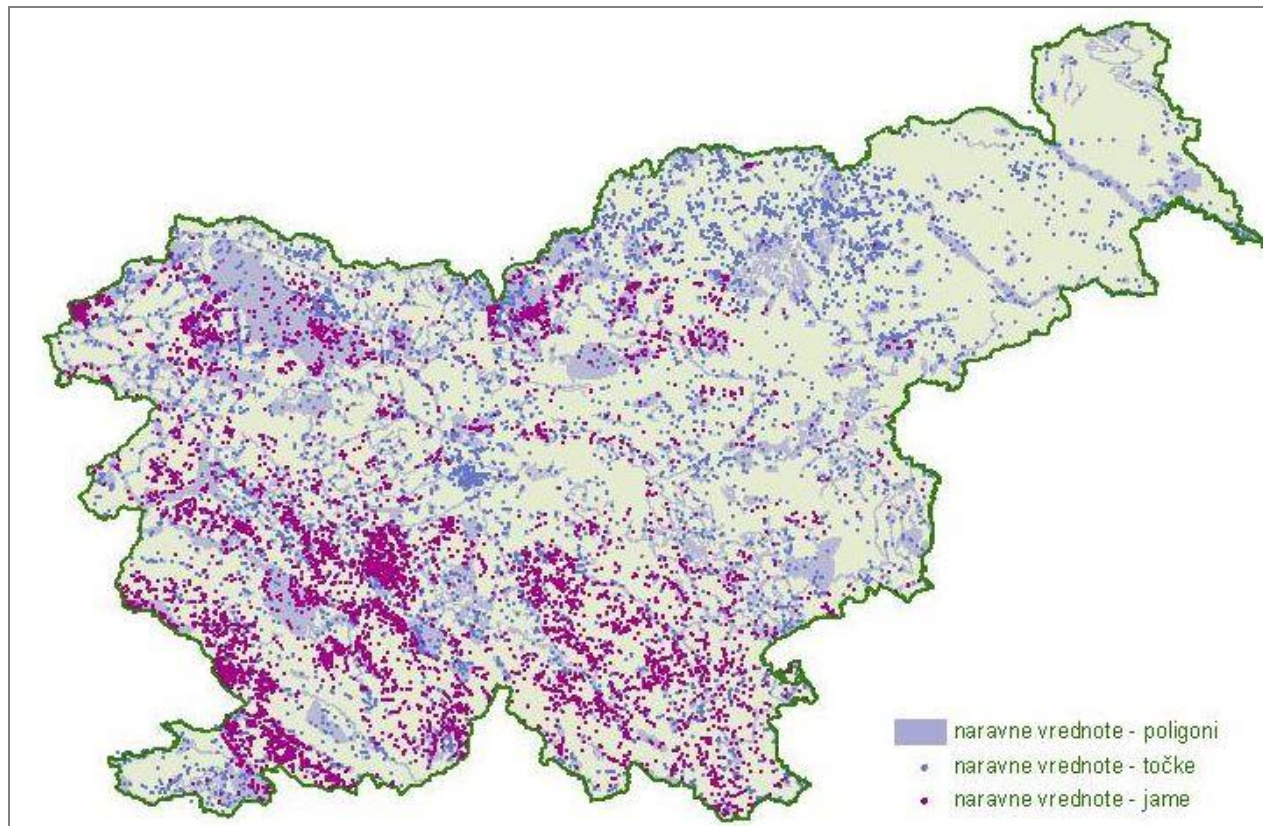
Preglednica 11: Varstveni cilji in dejavniki, ki prispevajo k ohranitveni vrednosti območja

Varovana območja	Varstveni cilji	Dejavniki, ki prispevajo k ohranitveni vrednosti območja
Natura 2000 območja <i>Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)</i> (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14)	Ohranitev ali doseganje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, za katere je določeno območje Natura	- Naravna razširjenost habitatnega tipa in velikost površin, ki jih habitatni tip znotraj te razširjenosti pokriva, sta stabilna ali se večata. - Posebna struktura in naravni procesi ali ustrezna raba, ki zagotavljajo dolgoročno ohranitev habitatnega tipa. - Vrste oziroma značilne vrste habitatnega tipa se same dolgoročno ohranjajo kot preživetja sposobna sestavina svojih habitatnih tipov. - Naravno območje razširjenosti vrste oziroma značilnih vrst habitatnega tipa se ne zmanjšuje in se ne bo zmanjšalo v predvidljivi prihodnosti. - Obstaja in bo verjetno še naprej obstajal dovolj velik habitat za dolgoročno ohranitev populacij vrste oziroma značilnih vrst habitatnega tipa.
	Ohranjanje celovitosti območij Natura v smislu ohranjanja njihovih ekoloških struktur, funkcij in varstvenega potenciala	Ohranjene ekološke strukture, funkcije in varstveni potencial
	Ohranjanje povezanosti območij Natura	Povezanost območij Natura
Zavarovana območja <i>Zakon o ohranjanju narave</i> (Ur. l. RS, št. 96/04 – UPB, 61/06 – ZDru-1 in 8/10 – ZSKZ-B)	Ohranjanje abiotske, biotske in krajinske raznovrstnosti ter naravnih vrednot	Ustrezna raba, ki zagotavlja dolgoročno ohranitev varovanih lastnosti
	Na širših zavarovanih območjih se upoštevajo in omogočajo tudi razvojne možnosti prebivalstva ter duhovna sprostitvev in bogatitev človeka.	Trajnostni razvoj
	Posegi in dejavnosti na zavarovanem območju se izvajajo v skladu s predpisanimi pravili ravnanja in z načrtom upravljanja, če je ta predpisan.	Upoštevanje predpisanih pravil ravnanja

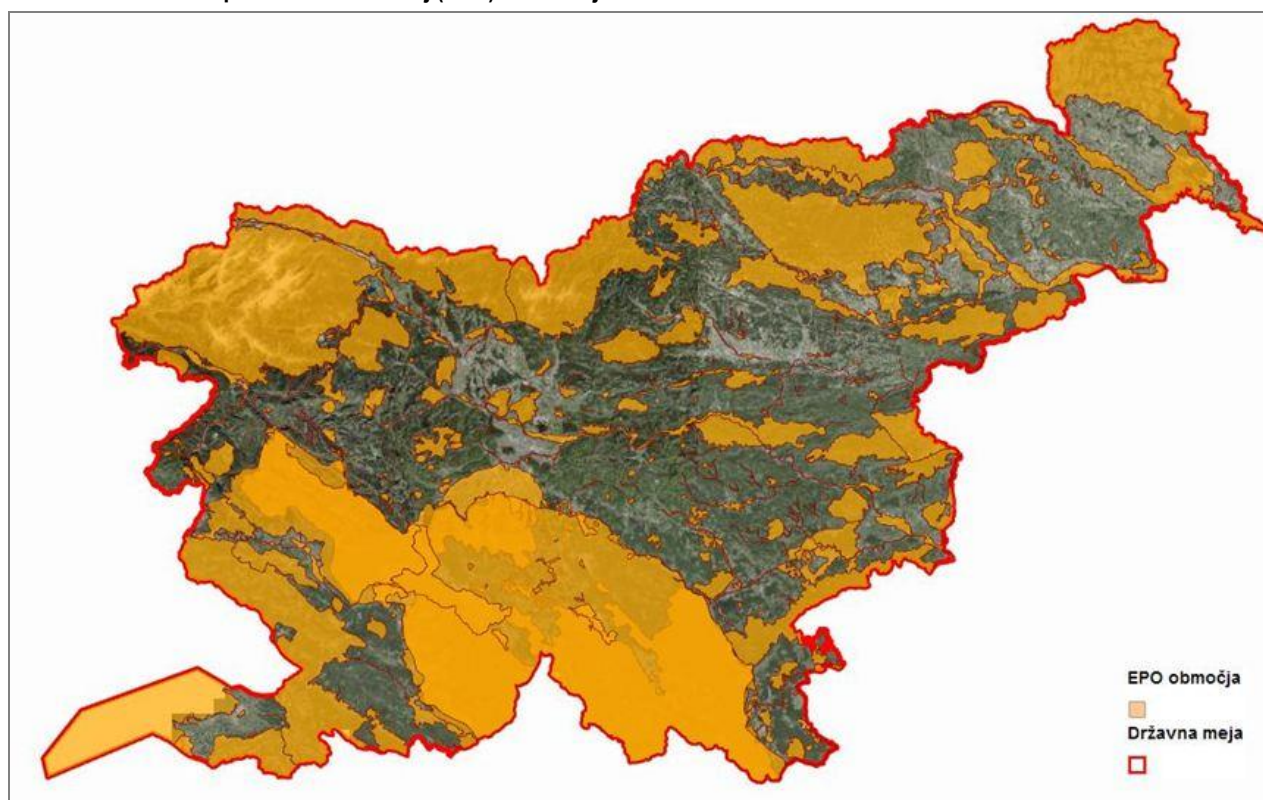
3.2 PRIKAZ VARSTVENIH, VAROVANIH, ZAVAROVANIH, DEGRADIRANIH IN DRUGIH OBMOČIJ, NA KATERIH JE ZARADI VARSTVA OKOLJA, OHRANJANJA NARAVE, VARSTVA NARAVNIH VIROV ALI KULTURNE DEDIŠČINE PREDPISAN DRUGAČNI REŽIM

Varstvena, varovana, zavarovana, degradirana in druga območja, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan drugačni režim, prikazujejo slike v nadaljevanju.

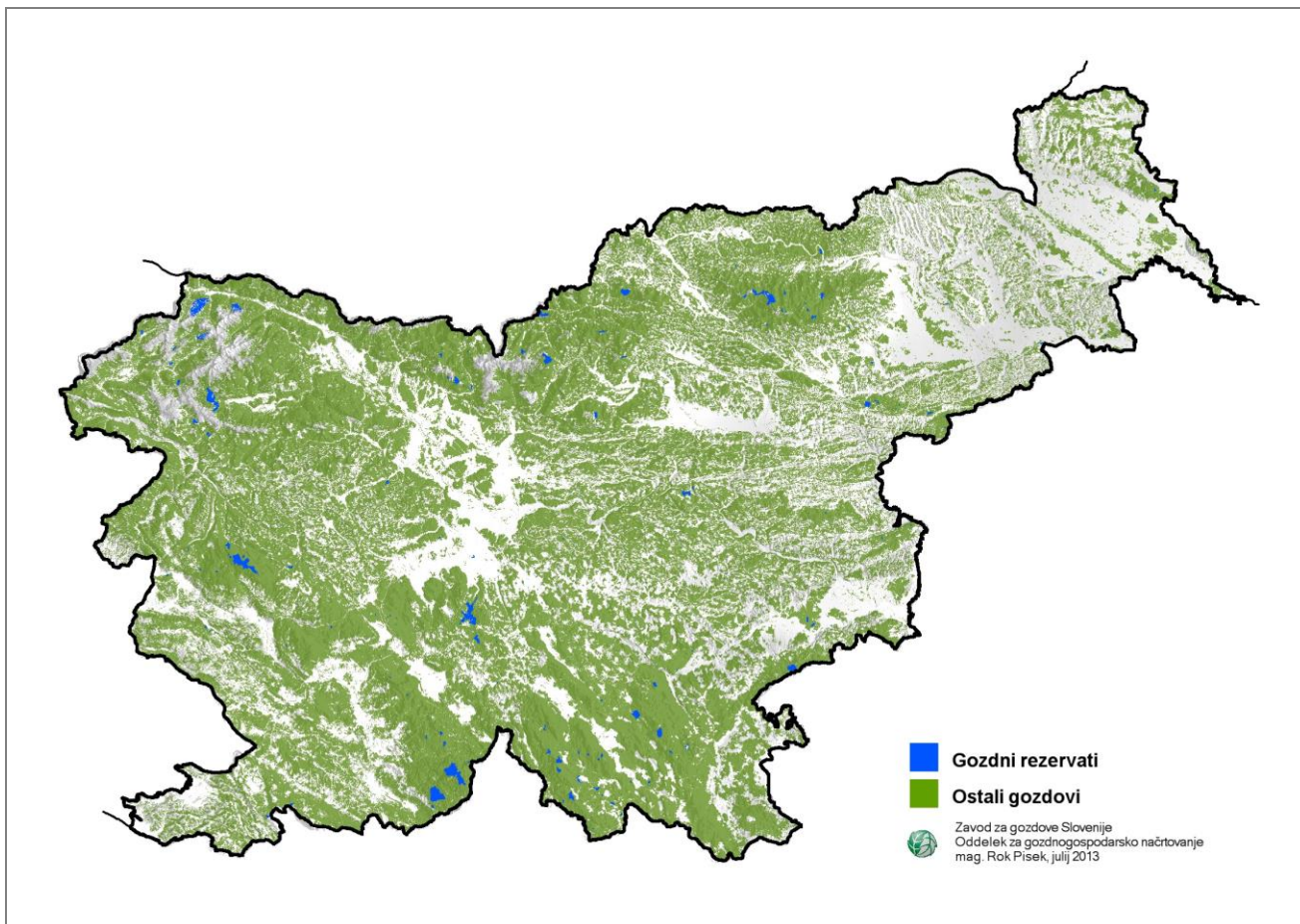
Slika 4: Prikaz naravnih vrednot v Sloveniji /4/

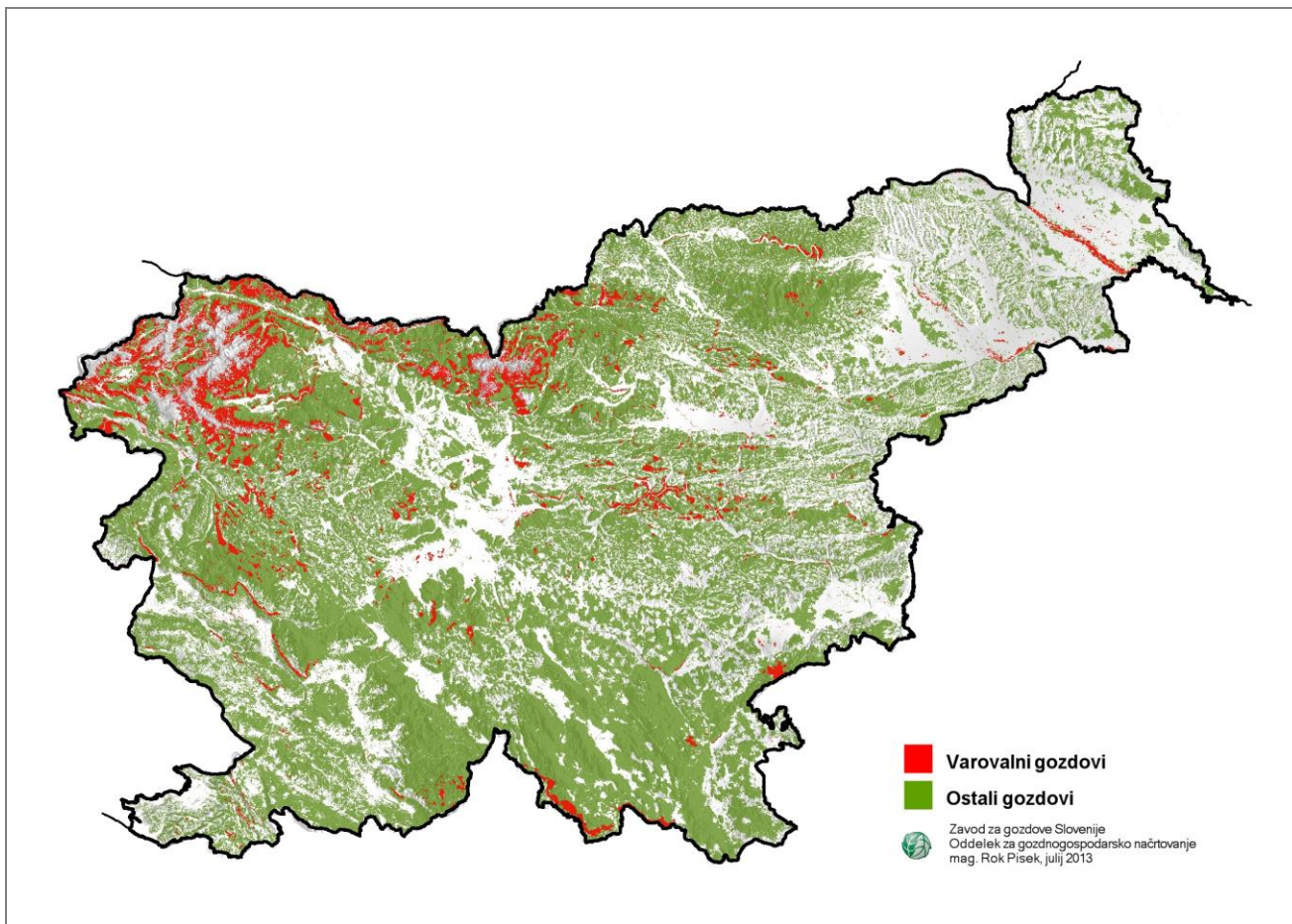
Slika 5: Prikaz ekološko pomembnih območij (EPO) v Sloveniji /5/

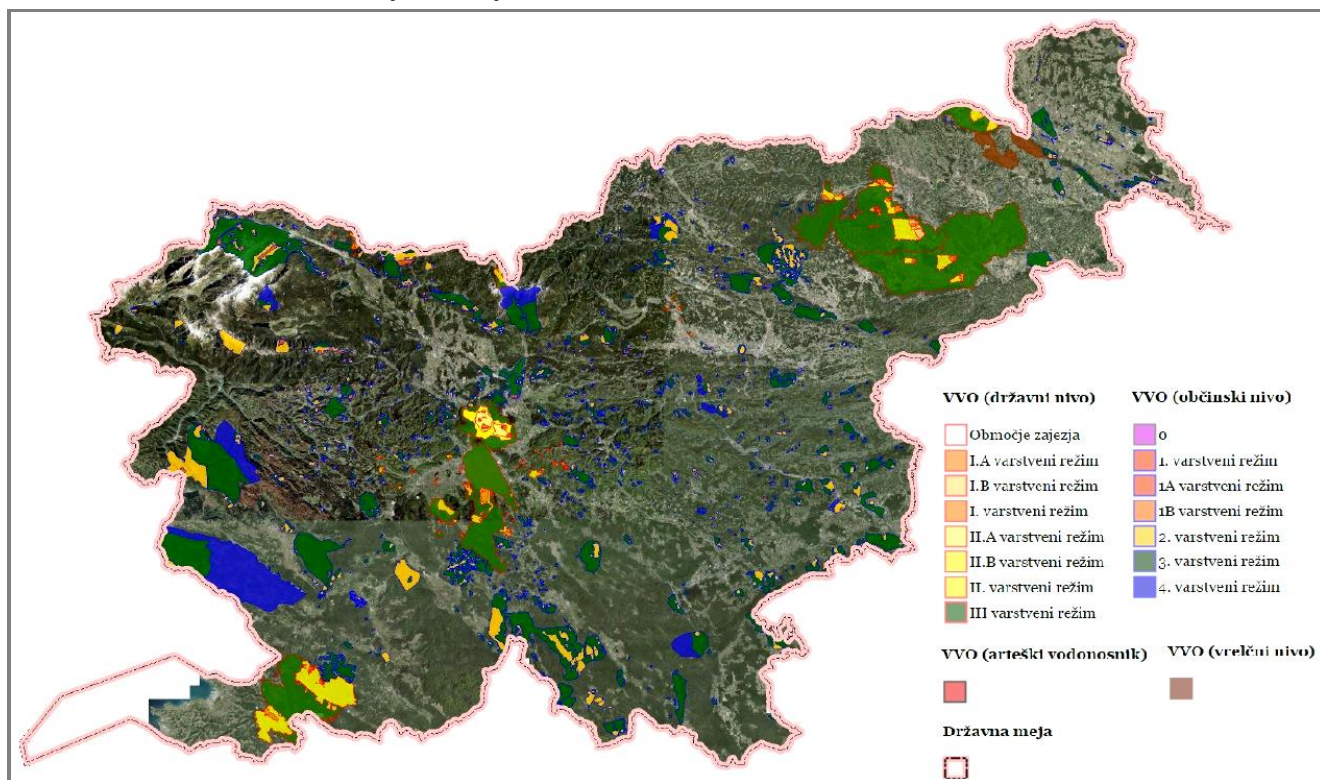
Slika 6: Prikaz gozdnih rezervatov v Sloveniji /10/

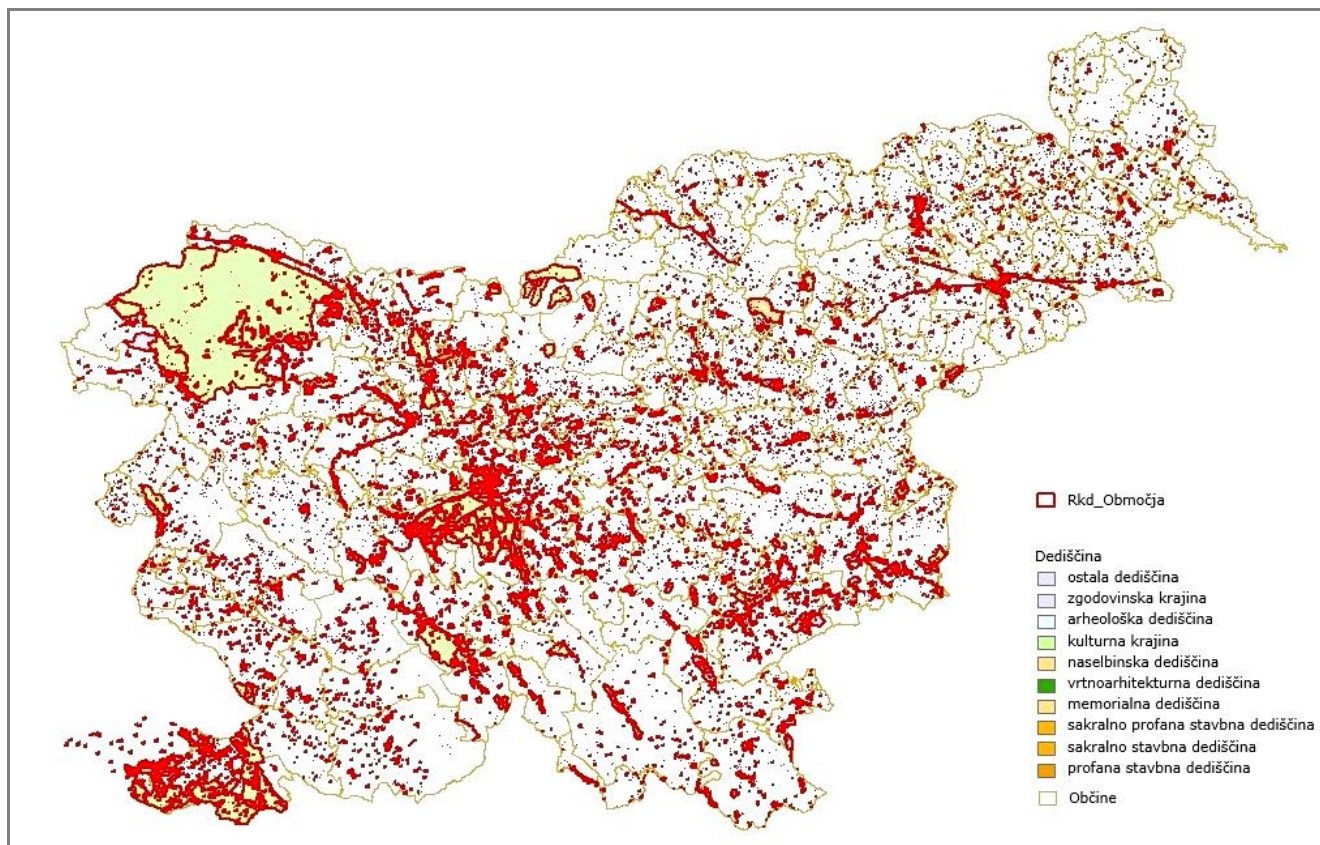
Slika 7: Prikaz varovalnih gozdov v Sloveniji /10/

Slika 8: Prikaz vodovarstvenih območij v Sloveniji /13/

Slika 9: Prikaz enot kulturne dediščine v Sloveniji /11/

3.3 POVZETEK VELJAVNIH PRAVNIH REŽIMOV NA VAROVANIH OBMOČJIH ALI NJIHOVIH DELIH

Preglednica 12: Veljavni pravni režimi na varovanih območjih ali njihovih delih

Varovana območja	Veljavni pravni režimi
Natura 2000 območja <i>Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14)</i>	Na območjih Natura se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri: • ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst; • ohranja ustrezne lastnosti abiotičnih in biotičnih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo; • ohranja ali izboljšuje kakovost habitatov rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze, kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali; • ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst ter omogoča ponovno povezanost, če je ta prekinjena. Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši. Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se: • živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne ali v čim manjši možni meri sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladčev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja, • rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja. Na območja Natura se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov. Pri izvajanju posegov in dejavnosti na potencialnih območjih Natura, ki so načrtovani v skladu z usmeritvami iz prejšnjega odstavka, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.
Zavarovana območja <i>Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1 in 8/10 – ZSKZ-B)</i>	Posegi in dejavnosti na zavarovanem območju se morajo izvajati v skladu s predpisanimi pravili ravnanja iz akta o zavarovanju, s katerim se ustanovi zavarovano območje. Zavarovana območja in vplivna območja so sestavni del prostorskih državnih planov in prostorskih planov lokalnih skupnosti. • naravni spomenik Na zavarovanem območju je prepovedano izvajati posege v naravo na način, ki lahko poslabša stanje, spremeni, poškoduje ali uniči naravno vrednoto, in spreminjati razmere ali stanje tako, da se spremeni, poškoduje ali uniči naravna vrednota ali pa zmanjša njen estetski pomen. Z aktom o zavarovanju se na zavarovanem območju lahko prepove ali omeji: - o izvajanje posegov v prostor; - o odkopavanje ali zasipavanje terena; - o odkopavanje ali odnašanje kamnin, mineralov ali fosilov; - o odlaganje odpadkov in odvajanje odpadnih voda; - o spreminjanje vodnega režima; - o odzemanje naplavin; - o povzročanje vibracij in eksplozij; - o gospodarsko izkoriščanje naravnih virov; - o plovba in sidranje; - o promet z motornimi vozili in plovili; - o letanje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; - o lov in ribolov ter nabiranje rastlin ali živali; - o spreminjanje vegetacije; - o raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave; - o športno-rekreativne dejavnosti; - o postavljanje reklamnih in drugih označb; - o obiskovanje in ogledovanje; - o kurjenje; - o opravljanje vojaških dejavnosti; - o vse druge dejavnosti, ki lahko bistveno ogrozijo zavarovano območje. - o strogi naravni rezervat Na zavarovanem območju je prepovedano izvajati posege ali opravljati dejavnosti, ki ogrožajo ohranitev zavarovanega območja, namerno uničevati rastline in živali ter zadrževanje oseb, razen oseb, ki izvajajo nadzor. Ne glede na prepoved iz prejšnjega odstavka lahko ministrstvo izjemoma dovoli zadrževanje na zavarovanem območju zaradi izvajanja znanstveno-raziskovalnega in učno-vzgojnega dela. • naravni rezervat Na zavarovanem območju je prepovedano opravljati dejavnosti s sredstvi in na način, ki bi lahko povzročil

Varovana območja	Veljavni pravni režimi
	bistvene spremembe biotske raznovrstnosti, strukture in funkcije ekosistemov, in opravljati dejavnosti v času, ko je lahko ogrožen obstoj rastlin ali živali. Z aktom o zavarovanju se na zavarovanem območju lahko prepove ali omeji: - o izvajanje posegov v prostor; - o odkopavanje ali zasipavanje zemljišč; - o spreminjanje vodnega režima; - o odzemanje naplavin; - o povzročanje hrupa, eksplozij in vibracij; - o gospodarsko izkoriščanje naravnih virov; - o plovba in sidranje; - o promet z motornimi vozili in plovili; - o letanje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; - o izvajanje agro- in hidromelioracij; - o spreminjanje kemičnih značilnosti tal; - o spreminjanje vegetacije; - o odstranjevanje živih meja, posameznih dreves in drugih drobnih naravnih struktur; - o zasajanje monokultur; - o nabiranje plodov, gob ali rastlin ter njihovih delov; - o vznemirjanje, ubijanje ali jemanje živali iz narave; - o naseljevanje in doseljevanje živali prosto živečih vrst; - o lov in ribolov ter nabiranje rastlin ali živali; - o umetno zasneževanje in dosneževanje; - o raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave; - o športnorekreativne dejavnosti; - o obiskovanje in ogledovanje; - o opravljanje vojaških dejavnosti; - o kurjenje; - o vse druge dejavnosti, ki lahko bistveno ogrozijo zavarovano območje. - o širša zavarovana območja Z aktom o zavarovanju širšega zavarovanega območja se na zavarovanem območju glede na vrsto širšega zavarovanega območja lahko prepove, omeji ali drugače uredi: - o izvajanje posegov in dejavnosti, s katerimi se ogroža prvobitnost narave; - o gradnja infrastrukturnih objektov, namenjenih bivanju, lovu, ribolovu, turizmu in športu, razen na za to določenih krajih; - o gradnja novih tranzitnih komunalnih, energetskih in prometnih objektov; - o gradnja sekundarnih bivališč; - o gradnja novih objektov; - o odkopavanje ali zasipavanje zemljišč; - o povzročanje eksplozij ali vibracij; - o gospodarska raba naravnih virov, razen za gradnjo na zavarovanem območju; - o odzemanje naplavin; - o spreminjanje vodnega režima, razen pri nujnih vzdrževalnih delih; - o promet z vozili in plovili; - o letenje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; - o letenje z jadralnimi padali, jadralnimi zmaji ali drugimi toplozračnimi ladjami ali ultralahkimi jadralnimi napravami zunaj za to določenih območij; - o vožnja z zrakoplovi pod 300 m od najvišje točke zavarovanega območja; - o kmetijsko obdelovanje zemljišč z načini in sredstvi, ki bi lahko povzročili bistvene spremembe biotske raznovrstnosti, strukture in vrste ekosistemov ali bistveno spremenili površinsko plast prsti; - o vznemirjanje, ubijanje ali odvzem živali iz narave, razen zaradi ekoloških in drugih opravičljivih razlogov; - o lov in izvajanje lovskogojitvenih ukrepov; - o ribolov in izvajanje ribogojnih ukrepov; - o nabiranje rastlin in njihovih delov; - o postavljanje obor in objektov za rejo živali; - o vnašanje rastlin ali živali tujerodnih vrst; - o spreminjanje vegetacije; - o umetno zasneževanje in dosneževanje; - o odlaganje odpadkov, ki ne izvirajo iz zavarovanega območja; - o šotorjenje in kurjenje zunaj določenih mest; - o raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave; - o prirejanje množičnih športnih, turističnih ali drugih javnih prireditev; - o izvajanje vodnih in drugih športov zunaj za to določenih območij; - o opravljanje vojaških dejavnosti;

Varovana območja	Veljavni pravni režimi
	- o vse druge dejavnosti, ki lahko bistveno ogrozijo zavarovano območje. • narodni park Narodni park, namen zavarovanja, razvojne usmeritve, varstvena območja, varstveni režimi, upravljavec in drugo se določijo z zakonom. • regijski park Z aktom o zavarovanju se določijo podrobnejša pravila ravnanja na območju regijskega parka. • krajinski park Z aktom o zavarovanju se določijo podrobnejša pravila ravnanja na območju krajinskega parka.

3.4 PODATKI O PRIDOBITVI NARAVOVARSTVENIH SMERNIC OZIROMA STROKOVNIH PODLAGAH IN STOPNJI UPOŠTEVANJA V PLANU, ZLASTI GLEDE OMILITVENIH UKREPOV

Naravovarstvene smernice, vezane konkretno na OP ESPR 2014–2020, niso bile izdane.

Na internetni strani Zavoda RS za varstvo narave so dostopne splošne naravovarstvene smernice za urejanje prostora, ki so namenjene občinam za uporabo pri pripravi prostorskih aktov in tudi drugim načrtovalcem pri pripravi načrtov s svojega področja. V besedilnem delu so zbrane splošne in podrobnejše usmeritve za ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti. Smernice so pripravljene predvsem za uporabo za občinske in državne prostorske plane. Poleg zakonsko predpisanih usmeritev tudi podrobne varstvene usmeritve obsegajo posege na območjih voda in ravnanje z invazivnimi vrstami, kot je prikazano v nadaljevanju.

3.4.1 PODROBNE VARSTVENE USMERITVE – OBMČJE VODA

Načrtovanje prostorskih ureditev in dejavnosti na območju voda in obvodnih zemljiščih naj zagotavlja varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Obsega poplavnih območij ali odtočnih režimov naj se ne spreminja, kadar pa je to potrebno, se zagotovi ustrezno nadomestitev teh površin.

Načrtuje se ohranitev kalov (mlake, lokve, puci), ki se namenajo ohranjanju biotske raznovrstnosti in tradicionalni rabi (zalivanje, napajanje živali) ali drugim dejavnostim, s tem da se pri njihovi obnovi upoštevajo načela varstva narave (ohranjanje položnih brežin, suhozidov, naravne zarasti ipd.).

V obalnem in priobalnem pasu morja se ne izvaja posegov, ki bi ogrozili ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti. Vsi posegi na obalni črti se načrtujejo tako, da njihova izvedba ne pomeni zasutja ali pozidave morskega dna.

Urejanje vodotokov naj bo vsestransko pretehtano in naj upošteva naravno dinamiko porečja ter naj se izvaja s sonaravnimi ukrepi, ki zagotavljajo ohranjanje ali vzpostavitev (so)naravne rečne dinamike.

Na reguliranih vodotokih se omogoči izboljšanje njihovega hidromorfološkega stanja. V primerih regulacij in hidromelioracij, pri katerih so bile uničene površine za zadrževanje visokih voda, naj se pretehta možnost sanacije reguliranih strug in ponovne vzpostavitve retenzijskih površin za zadrževanje visokih voda ob vodotoku.

Preprečuje naj se onesnaževanje voda z ustreznimi prostorskimi in tehničnimi rešitvami, onesnažena vodna telesa (vodotoke, jezera ipd.) oz. njihove dele naj se ustrezno sanira.

Pri zaježitvah vodotokov in odvzemu voda naj se zagotavlja pogoje za ohranitev hidrološko geomorfoloških lastnosti vodotokov, vodnih in obvodnih biotopov ter ekološko povezanost biotopa pred in za zaježitvijo.

Gradnja hidroenergetskih objektov naj se prednostno načrtuje na degradiranih delih vodotokov.

Gradnja hidroenergetskih objektov na vodotokih, ki imajo na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, se izvaja le v primeru upoštevanja pogojev, s katerimi se zagotavlja ekološko sprejemljiv pretok ter varstvo naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti.

Ob vodotokih se ohranja obstoječa avtohtona vegetacija ter se izvajajo ukrepi za preprečevanje pojavljanja in razširjanja alohtonih (invazivnih) rastlinskih vrst.

Za namakanje kmetijskih površin naj se načrtuje izgradnja namakalnih sistemov.

Odvzem vode iz vodotokov za namakanje kmetijskih površin, ribogojstvo in delovanje obnovljenih ali prenovljenih starih objektov, ki so vezani na izkoriščanje energije tekoče vode, mora zagotavljati pogoje za ohranitev vodnih in obvodnih habitatov ter ekološko povezanost habitatov pred in za zaježitvijo oziroma odvzemom vode.

Kopališka in druga infrastruktura naj se prednostno načrtuje na degradiranih območjih na način, ki omogoča izboljšanje stanja vodnih in obvodnih ter morskih habitatnih tipov ali habitatov vrst.

Morebitno infrastrukturo za potrebe obalnega pomorskega prometa naj se praviloma načrtuje na že urbaniziranih oz. utrjenih površinah, zunaj teh območij pa le na način, ki zagotavlja ohranjanje naravnih delov obale, združb in procesov.

3.4.2 PODROBNE VARSTVENE USMERITVE – INVAZIVNE VRSTE

Zaradi posegov obstaja velika verjetnost pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst. Glede na to je treba zemeljska dela omejiti na čim manjšo možno površino. Morebitne zemljine od drugod naj se ne vnaša na delovišče. Stroji, ki se jih pri delu uporablja, naj bodo predhodno očiščeni in pripravljeni tako, da ne bo možno širjenje semen rastlin iz drugih delovišč.

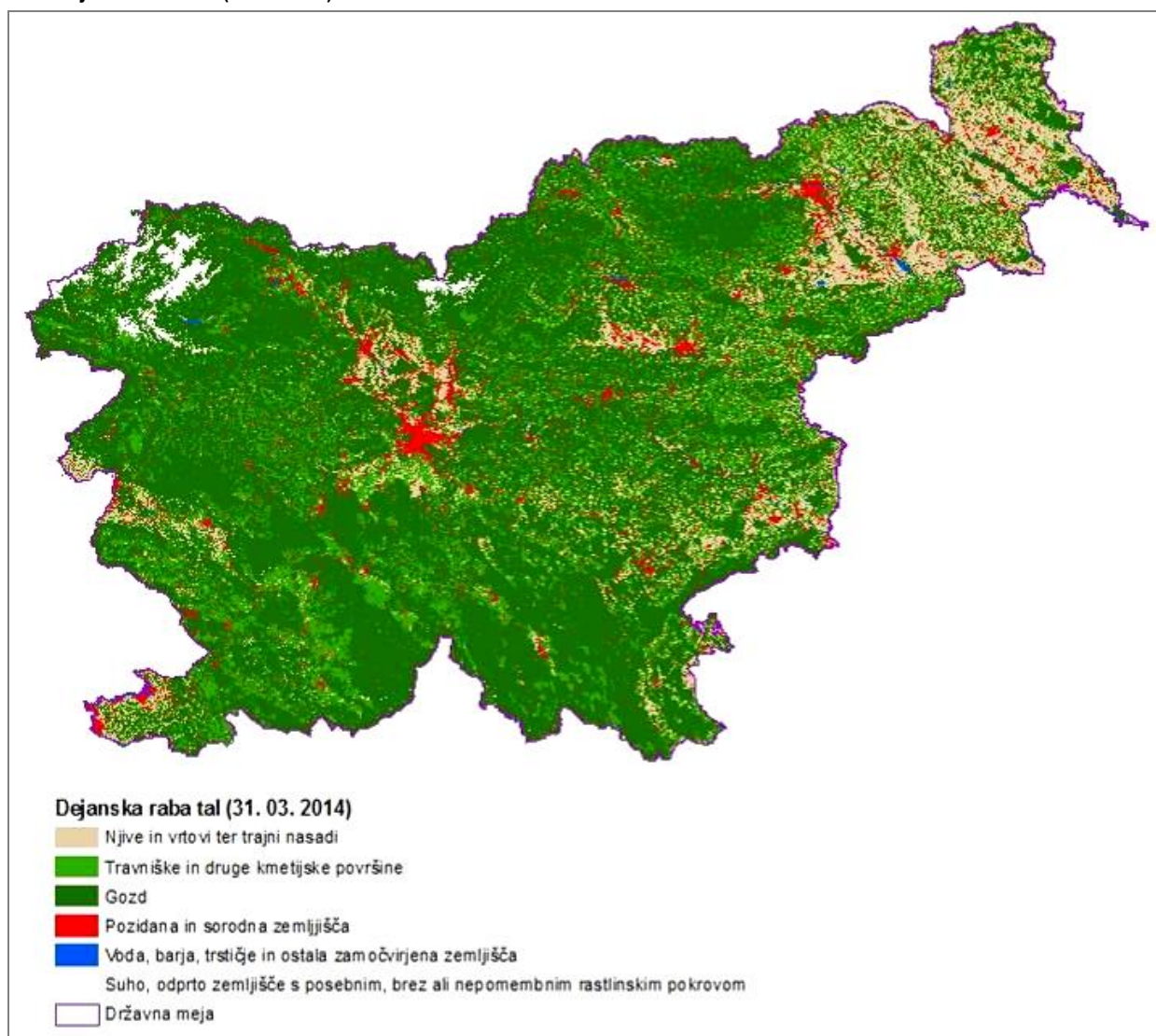
Po končanih gradbenih delih naj se z deli poškodovane površine ustrezno sanira na način, ki bo omogočal čim hitrejšo naravno zaraščanje. Če se pojavijo invazivne rastlinske vrste, je treba izvesti hitro in redno odstranjevanje invazivnih rastlin.

3.4.3 UPOŠTEVANJE SMERNIC V PROGRAMU

Smernice se večinoma navezujejo na izvedbeno raven oz. na raven podrobnejšega plana ali posega in jih na ravni operativnega programa še ni mogoče upoštevati, saj še niso poznane lokacije in lastnosti posameznih posegov. Usmeritve bodo upoštevane v naslednjih fazah priprave projektne dokumentacije. V okviru priporočil v okoljskem poročilu bomo opozorili na potrebnost upoštevanja omenjenih smernic na izvedbeni ravni.

3.5 PRIKAZ OBMOČIJ DEJANSKE RABE PROSTORA

Slika 10: Dejanska raba tal (31. 3. 2014) /12/

3.6 VRSTE IN HABITATNI TIPI, ZA KATERE JE OBMOČJE NATURA DOLOČENO, VKLJUČNO S PODATKI, NAVEDENIMI V STANDARDNEM OBRAZCU ZA PODATKE O OBMOČJU NATURA

Predmet pričujočega dodatka je presoja operativnega programa na strateški ravni v skladu z opredeljenimi cilji v poglavju 3.1 in ne presoja vplivov na posamezne kvalifikacijske vrste ali HT. Lokacije posegov v operativnem programu niso poznane, zato sezname in podatki o kvalifikacijskih vrstah in habitatnih tipih niso relevantni. Kvalifikacijske vrste in habitatne tipe za posamezno območje Natura 2000 določa Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14). Podatki iz standardnega obrazca za območje Natura so dostopni v Naravovarstvenem atlasu (glej /5/).

Število vrst in habitatnih tipov na območjih Natura v Sloveniji je prikazano na spodnji sliki.

Slika 11: Število vrst in habitatnih tipov na območjih Natura v Sloveniji /1/

Število vrst in habitatnih tipov	Uredba 2004	Uredba 2013
Število vrst – Direktiva o habitatih	109	114
Število habitatnih tipov – Direktiva o habitatih	57	60
Število vrst – Direktiva o pticah*	103	122
* V to število niso zajete ujede in vodne ptice, ki se v uredbi ne navajajo poimensko, temveč le kot skupina. Cela skupina je zabeležena kot ena vrsta. Vir: ZRSVN, 2013		

3.7 MOREBITNI NAČRTI ZA UPRAVLJANJE OBMOČJA IN USMERITVE, KI IZHAJAJO IZ NJIH

Za območja Natura 2000 je v veljavi Operativni program – program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007–2013 /24/, ki ga je sprejela Vlada RS na 141. seji 11. oktobra. Njegov osnovni namen je opredeliti izvajanje obveznosti varstva posebnih varstvenih območij – območij Natura 2000, ki jih Sloveniji nalagata direktivi o pticah in o habitatih. Operativni program določa podrobne varstvene cilje, ki se v glavnem nanašajo na notranja območja območij Natura 2000. Izhajajo iz varstvenih ciljev, določenih z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), in varstvenih ciljev za ohranjanje habitatov ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju. Program nadalje določa varstvene ukrepe oziroma usmeritve za doseganje varstvenih ciljev, in sicer za vsako območje Natura posebej, pri čemer je nabor ukrepov določen glede na značaj območja Natura. Varstveni ukrepi so razdeljeni na:

- ukrepe varstva narave,
- ukrepe, prilagojene rabi naravnih dobrin, s katerimi se dosega varstvene cilje,
- ukrepe, prilagojene kmetijski praksi, s katero se dosega varstvene cilje,
- ukrepe oziroma usmeritve upravljanja voda, s katerimi se dosega varstvene cilje.

Z operativnim programom so določeni tudi kazalci, ki se morajo redno spremljati, zato da se ugotavlja učinkovitost ukrepov glede doseganja ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov /1/.

Področje upravljanja z vodami v Sloveniji ureja Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009 – 2015 /25/, ki med drugim obsega varstvene usmeritve za upravljanje voda na varovanih območjih. Za zavarovana območja ni bilo pridobljenih natančnejših podatkov o tem, kakšni so zastavljeni cilji za posamezna območja, ki bi jih bilo mogoče vezati na vodna telesa površinskih voda (VTPV). Iz predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, so bili povzeti splošni cilji, ki so: ohranjanje biotske raznovrstnosti ter varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij. Cilji za območja Natura 2000 izhajajo iz Operativnega programa – programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007–2013. Glasijo se »ohranjanje ugodnega stanja« za območja, kjer je ocenjeno ugodno stanje, oziroma »vzpostavljanje ugodnega stanja« za območja, kjer je ocenjeno neugodno stanje. Iz tega sledi, da je cilj za VTPV, na katerih je ocenjeno ugodno stanje območij Natura 2000, ki se razprostirajo na VTPV ali na njegovi prispevni površini, »ohranjanje ugodnega stanja«. Za VTPV, na katerih je ocenjeno neugodno stanje vsaj enega izmed območij Natura 2000, ki se razprostirajo na VTPV ali na njegovi prispevni površini, je zadan cilj »vzpostavljanje ugodnega stanja«.

Za upravljanje z ribjimi populacijami v celinskih vodah je v pripravi Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010–2021 (osnutek) /26/. Ribiško upravljanje je določeno v načrtih ribiških območij in ribiško gojitvenih načrtih ribiških okolišev. Program temelji na mednarodnih obveznostih naše države o ohranjanju naravnih habitatnih tipov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst v skladu z Direktivo Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 in Uredbo o posebnih varstvenih območjih – območjih Natura 2000 ter Vodno direktivo. Poleg tega je v programu upoštevan tudi Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009–2015 (Uredba o načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja, Ur. l. RS, št. 61/2011) ter Alpska konvencija (Berchtesgaden, 1989) in Konvencija o biološki pestrosti (Rio de Janeiro 1992). V programu so opredeljeni cilji, usmeritve in ukrepi za varstvo in trajnostno rabo rib.

Generalni cilji upravljanja rib so strnjeni v tri bistvene točke:

- zagotavljanje kakovostnega ribolova v najširšem možnem pomenu za najširši krog ribičev – v prehranske namene, užitek v ribolovu, uplen zadostne količine ali primerne velikosti rib, doseganje uspehov na ribiških tekmovanjih, preživljanje prostega časa v naravi ali kakršenkoli drug pomen kakovostnega ribolova z vidika ribiča;
- doseganje pozitivnega ekonomskega učinka sladkovodnega ribištva (gospodarstvo in turizem);
- ohranjanje populacij vseh domorodnih vrst rib (tako lovnih kot lovno nezanimivih vrst) po načelu trajnostne rabe, varstva in zaščite ribjih populacij ter njihovih habitatov, ki obenem ne ogroža drugih živalskih in rastlinskih vrst ali njihovih habitatov; zagotovitev ugodnega stanja populacij (velikosti, vrstne in starostne strukture) in habitatov vseh domorodnih vrst rib, še posebej na območjih, zavarovanih s predpisi o ohranjanju narave.

Za upravljanje z morskim ribištvom je v veljavi Načrt upravljanja morskega ribištva v vodah, ki so v pristojnosti Republike Slovenije /27/, ki predvideva naslednje omejitve, povezane z zaščitnimi območji:

Določilo 1. odstavka 4. člena Uredbe Sveta (ES) št. 1967/2006 prepoveduje ribolov z obalnimi potegalkami nad dnem z morskotravo, predvsem s *Posidonia oceanica* ali z drugimi morskimi cveticami. Drugi pododstavek omogoča derogacijo v okviru načrtov upravljanja, pri čemer mora ribolov potekati tako, da se glavna vrv ali vlačilne vrvi ne dotikajo dna.

Določilo 2. odstavka 4. člena Uredbe Sveta (ES) št. 1967/2006 prepoveduje ribolov z obalnimi potegalkami nad koralnimi habitatmi in nad maerlom. Derogacija ni predvidena.

Prepoved iz 1. pododstavka 1 in odstavka 2 se uporablja za vsa območja Natura 2000, vsa posebna zavarovana območja in vsa posebej zavarovana območja, pomembna za Sredozemlje (specially protected areas of Mediterranean interest – SPAMI), ki so bila določena, da bi te habitate ohranili, bodisi na podlagi Direktive 92/43/EGS bodisi Sklepa 1999/800/ES (4. odstavka 4. člena Uredbe Sveta (ES) št. 1967/2006).

3.8 OPIS OBSTOJEČEGA IZHODIŠČNEGA STANJA OBMOČJA

Med varovana območja v Sloveniji uvrščamo območja Natura 2000 in zavarovana območja. Območja Natura so opredeljena v skladu z Direktivo o pticah in s Habitatno direktivo. Zavarovana območja se delijo na širša (narodni, regijski, krajinski park) in ožja (strogi naravni rezervat, naravni rezervat in naravni spomenik).

V skladu z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14) je določenih 354 območij Natura, od tega 323 na podlagi Direktive o habitatih in 31 na podlagi Direktive o pticah. Območja Natura zajemajo 37 % površine Slovenije in se pretežno prekrivajo, saj je več kot polovica površin, predlaganih na podlagi Direktive o habitatih, znotraj predlaganih posebnih varstvenih območij po Direktivi o pticah. Skupna površina na območjih Natura 2000 je 7.683 km², od tega 7.677 km² na kopnem in 6 km² na morju /1/.

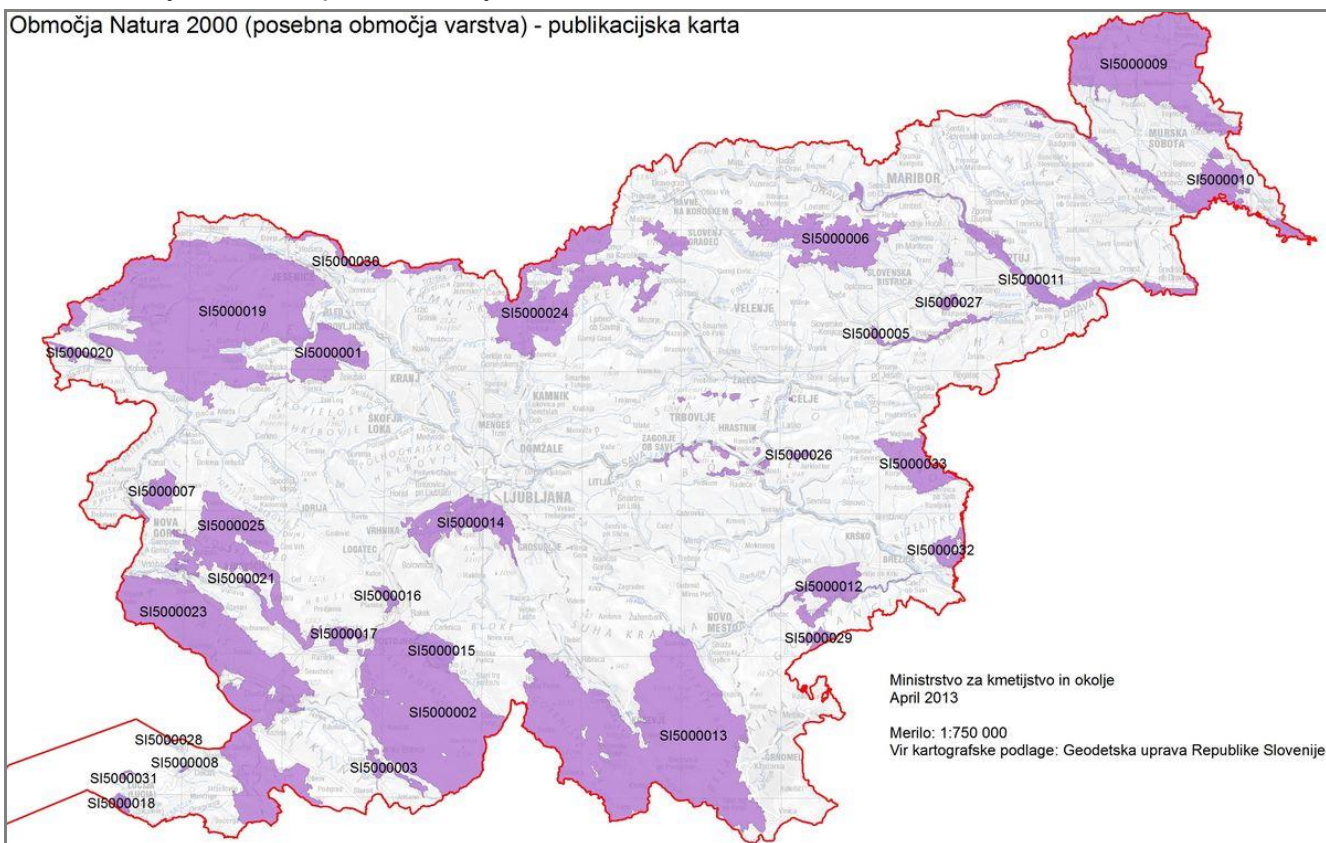
Območja Natura 2000 so prikazana v spodnji preglednici in na slikah v nadaljevanju.

Preglednica 13: Območja Natura 2000 v Sloveniji /1/

Območja Natura 2000	Število območij	Skupna površina (km ²)	% površine Slovenije
Posebna območja varstva po Direktivi o pticah	31	5.077	24,6
(Potencialna) Posebna ohranitvena območja iz Direktive o habitatih	323	6.639	32,1

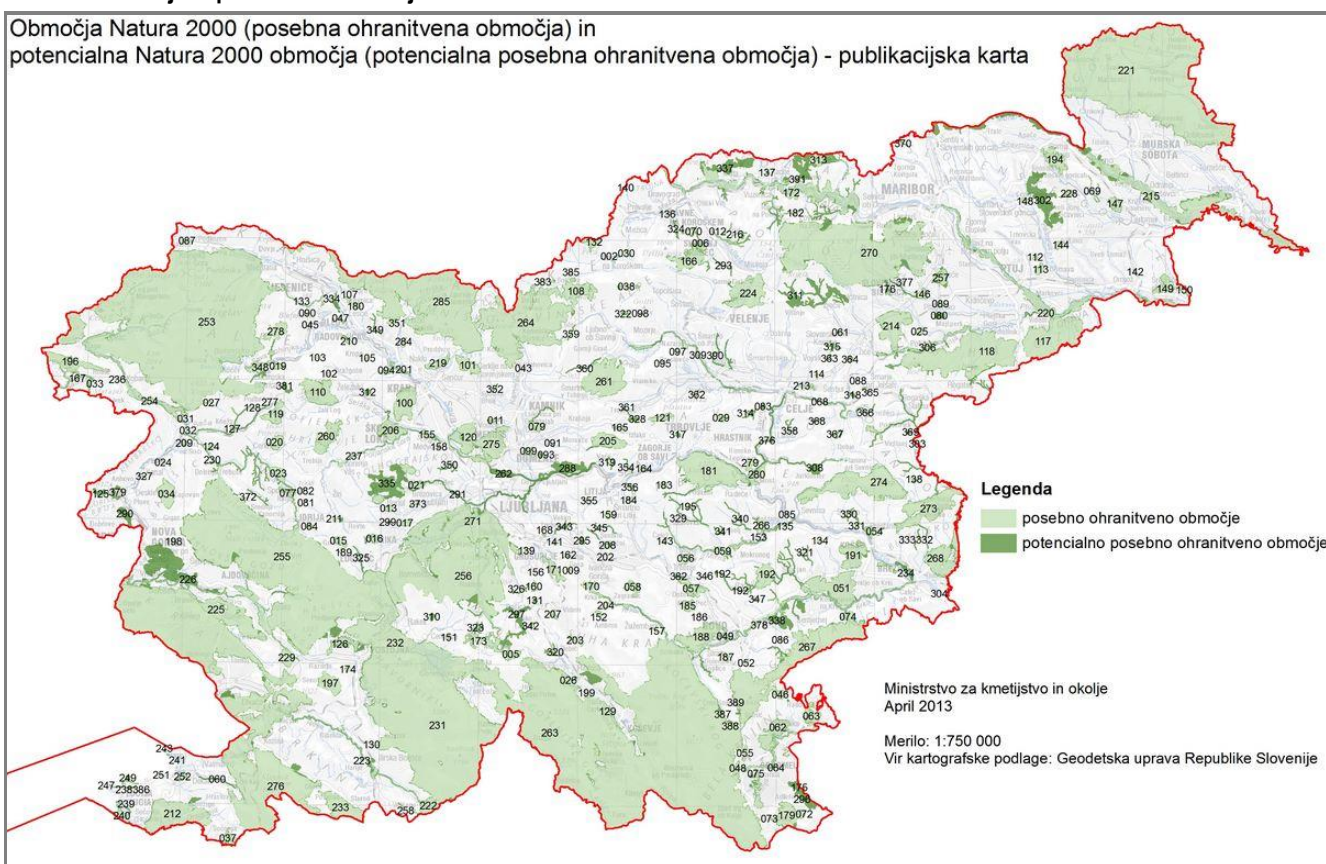
Slika 12: Območja Natura 2000, posebna območja varstva /1/

Območja Natura 2000 (posebna območja varstva) - publikacijska karta

Slika 13: Območja in potencialna območja Natura 2000 /1/

Območja Natura 2000 (posebna ohranitvena območja) in potencialna Natura 2000 območja (potencialna posebna ohranitvena območja) - publikacijska karta

Države članice Evropske unije morajo po 17. členu Direktive o habitatih vsakih 6 let izdelati poročilo o izvajanju ukrepov po tej direktivi. Poročilo vključuje predvsem informacije o ohranitvenih ukrepih iz prvega odstavka 6. člena, vrednotenje vplivov teh ukrepov na stanje ohranjenosti naravnih habitatnih tipov iz priloge I in vrst iz priloge II ter glavne rezultate spremljanja stanja iz 11. člena. Poročati je treba o 203 vrstah in 60 habitatnih tipih v dveh biogeografskih regijah /6/.

V skladu z Zbirnim poročilom po Direktivi o habitatih je bilo v Sloveniji leta 2013 43 % habitatnih tipov v ugodnem stanju ohranjenosti (FV), 28 % v neugodnem stanju (U1), 28 % v slabem stanju (U2), za 1 % habitatnih tipov pa ni bilo mogoče oceniti stanja (XX). Habitatni tipi, ki so neposredno povezani z vodnimi telesi in posledično s pomorstvom in ribištvom, so morski, obalni in priobalni habitatni tipi (coastal habitats), habitatni tipi sladkih voda (freshwater habitats), barij in močvirij (bogs, mires & fens). /6/

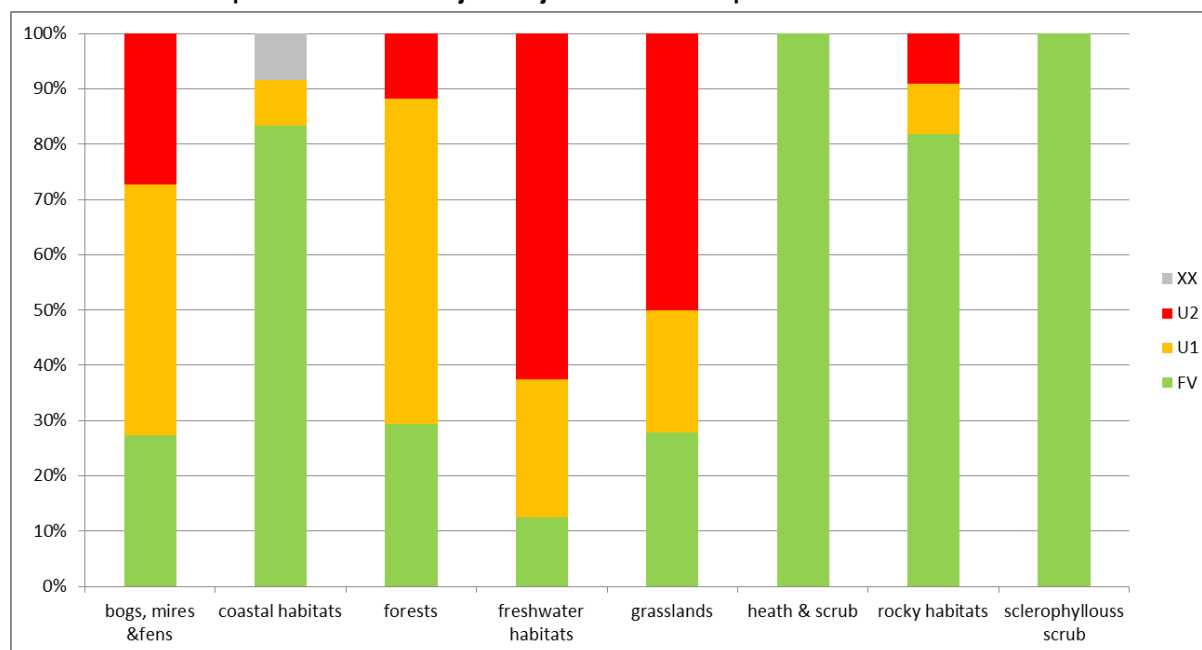
V skladu z Analizo HT – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov glede na vse ocene ter po posameznih skupinah habitatnih tipov – je večina morskih habitatov v Sloveniji v ugodnem stanju, razen HT Sestoji metlička (*Spartinion maritimae*) (koda: 1320), ki je v neugodnem stabilnem stanju, in HT Morski grebeni (koda 1170), za katerega stanja še ni bilo mogoče oceniti. V primerjavi z letom 2007 je v obdobju do leta 2013 prišlo do izboljšanja stanja pri habitatnem tipu Obalne lagune /6/.

Stanje ohranjenosti je najslabše pri habitatih celinskih voda. V ugodnem stanju ohranjenosti sta le HT Naravna evtrofna jezera z vodno vegetacijo zvez Magnopotamion ali Hydrocharition (koda: 3150) ter HT Naravna distrofna jezera in ostale stoječe vode (koda: 3160). Vseh ostalih 14 habitatnih tipov celinskih voda je v neugodnem ali slabem stanju ohranjenosti, kar je med drugim posledica spreminjanja struktur vodnih teles (npr. utrjevanje brežin), naselitve rib v stoječa vodna telesa in tujerodnih invazivnih vrst. Prav tako je približno 75 % habitatov iz skupine barij in močvirij v neugodnem ali slabem stanju, kar pa je predvsem posledica urbanizacije, rekreacije, intenzifikacije kmetijstva in zaraščanja /6/.

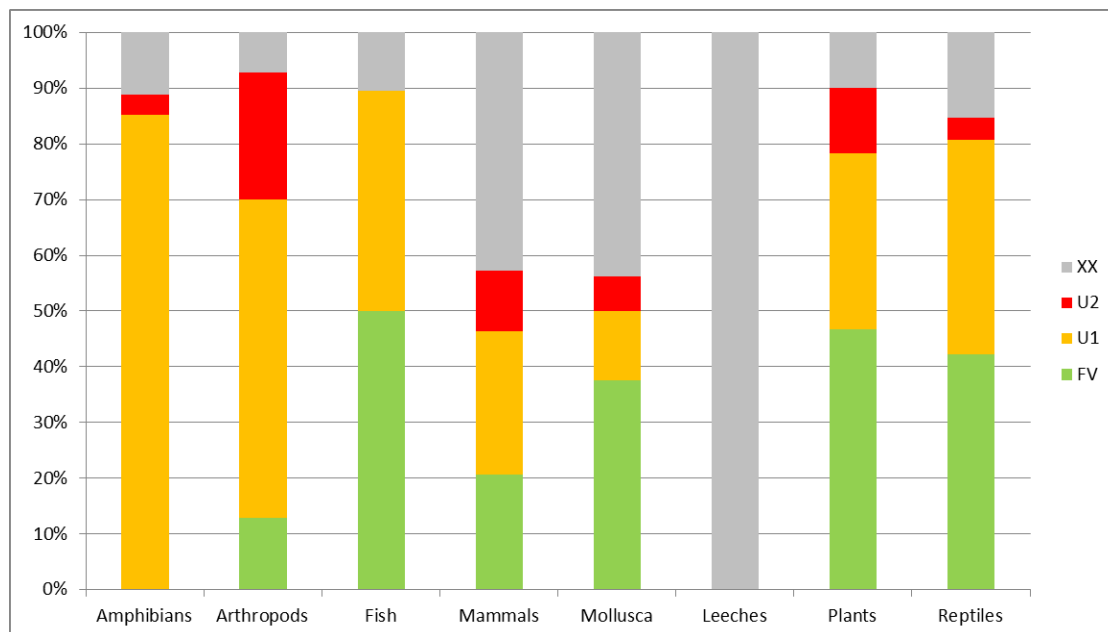
V skladu z Zbirnim poročilom po Direktivi o habitatih je bilo v Sloveniji leta 2013 29 % vrst v ugodnem stanju ohranjenosti (FV), 40 % v neugodnem stanju (U1), 11 % v slabem stanju (U2), za 20 % vrst pa stanja ni bilo mogoče oceniti (XX).

Stanje ohranjenosti je najslabše pri vrstah iz skupin dvoživk (FV = 0 %), členonožcev (FV < 15 %) in sesalcev (FV = 20 %). Ugodno stanje ohranjenosti imajo predvsem vrste iz skupin rib (FV = 50 %), praprotnic in semenk ter plazilcev (> 40 %) /6/.

Slika 14: Analiza HT – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov /6/

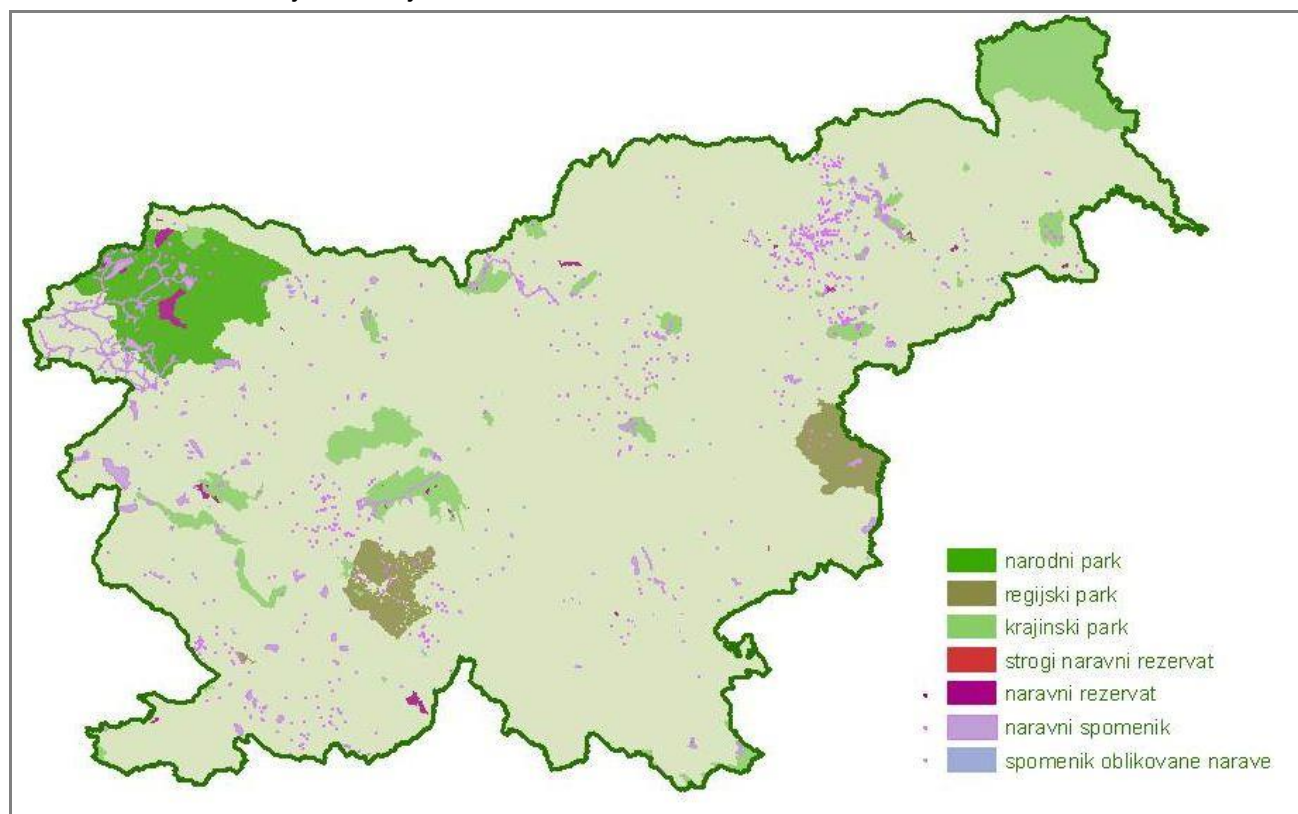
Slika 15: List 5: Analiza VRSTE – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti vrst glede na vse ocene in po posameznih skupinah vrst /6/

Države članice Evropske unije morajo v skladu z Direktivo o pticah poročati o izvajanju nacionalnih predpisov, ki so bili sprejeti na podlagi direktive. Glavni poudarek poročila je na stanju in trendih populacij ptic iz direktive tako na območjih Natura 2000 kot na območju celotne države. V skladu z osnutkom poročila, ki je bilo Evropski komisiji oddano 22. aprila 2014, ima v Sloveniji 40 ptičjih vrst stabilno populacijo, pri 49 ptičjih vrstah je populacijski trend v povečevanju, pri 54 ptičjih vrstah pa v zmanjševanju. Pri 17 vrstah je bil zaznan fluktuacijski populacijski trend, za 91 vrst pa ni podatkov o populacijskem trendu. Med drugim gre za pritiske in grožnje z velikim vplivom na ptičje vrste, onesnaževanje voda, hidrološke spremembe vodotokov in invazivne tujerodne vrste /7/.

Od zavarovanih območij imamo v Sloveniji 1 narodni park, 3 regijske parke, 44 krajinskih parkov, 1 strogi naravni rezervat, 54 naravnih rezervatov in 1276 naravnih spomenikov. Zavarovanih je 256.315 ha, kar je 12,64 % površine Slovenije. /2/ Na zavarovanih območjih je 29 % površine območij Natura 2000. /1/ Zavarovana območja so prikazana na spodnji sliki.

Slika 16: Zavarovana območja v Sloveniji /2/

Zavarovana območja so območja z velikim naravovarstvenim pomenom in s širokim spektrom ekosistemskih storitev. Posledično so izpostavljena grožnjam in pritiskom. Eno največjih groženj za slovenska zavarovana območja predstavljajo spremembe v tradicionalni rabi (tako opuščanje kot intenzifikacija rabe), med največjimi pritiski sta turizem in rekreacija ter invazivne tujerodne vrste. Analiza je jasno pokazala, da so sicer večja zavarovana območja bolj ranljiva, vendar lahko samo z velikimi območji zagotovimo obstoj minimalnih viabilnih populacij vrst in doseganje osnovnega cilja razglasitve zavarovanega območja – ohranjanja biotske raznovrstnosti /8/.

3.9 KLJUČNE ZNAČILNOSTI HABITATOV ALI VRST NA OBMOČJU

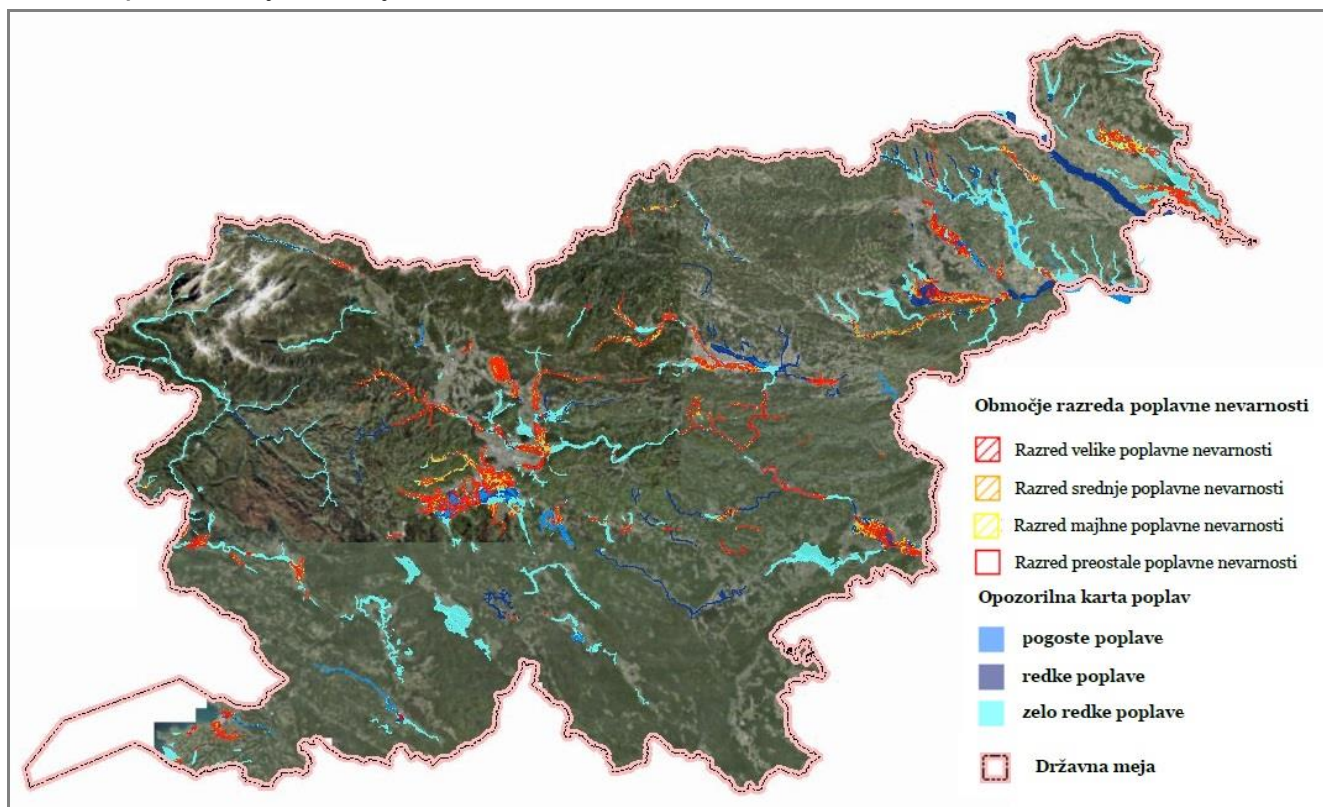
Predmet pričujočega dodatka je presoja operativnega programa na strateški ravni v skladu z opredeljenimi cilji v poglavju 3.1 in ne presoja vplivov na posamezne kvalifikacijske vrste ali HT. Lokacije posegov v operativnem programu niso poznane, zato podatki o ključnih značilnosti habitatov ali vrst na območju niso relevantni.

3.10 PODATKI O SEZONSKIH VPLIVIH IN VPLIVIH NARAVNIH MOTENJ (SUŠ, POPLAV) NA KLJUČNE HABITATE ALI VRSTE NA OBMOČJU

Opazovanje temperatur v Sloveniji je pokazalo, da se je povprečna letna temperatura v obdobju 1961–2011 dvignila za okoli 1,7 °C, na vzhodu nekoliko bolj kot na zahodu države. Dvig temperature je občuten v vseh letnih časih, najbolj pri poletni temperaturi, jesenski trend pa je neizrazit. Razlike med regijami so v količini padavin zelo velike, saj v Julijskih Alpah povprečne letne padavine na posameznih območjih dosegajo 3.500 mm, proti vzhodu pa hitro pojemajo, tako da je na skrajnem vzhodu Prekmurja letno povprečje pod 800 mm. Na državni ravni se je letna višina padavin v obdobju 1961–2011 zmanjšala za okoli 160 mm. Upad je bil večji v zahodni in južni Sloveniji. Približno polovico zmanjšanja lahko pripišemo pomladi, v ostalih letnih časih pa je sprememba precej manjša. Za razliko od temperaturnih trendov so padavinski mnogo bolj raznoliki, predvsem med pokrajinami je spremenljivost večja. Več preglavic kakor spremenljivost letnih padavin povzročajo odkloni od povprečja v krajših časovnih intervalih, kakršna so nekajdnevna obdobja, meseci ali letni časi. Posledice večjih odklonov od običajnih vrednosti se lahko kažejo kot suše, poplave in plazenje zemljišča /14/.

Večina slovenskih rek ima hudourniški značaj. To pomeni, da pretoki zelo hitro narastejo in tudi hitro upadejo, večji del vode pa odteče ob visokovodnih ali celo poplavnih valovih. Na večini rek nastopajo visoke vode najpogosteje spomladi in jeseni. Po navadi nastanejo ob odjugi, taljenju snežne odeje in izdatnih padavinah. Intenzivne lokalne padavine povzročijo lokalne poplave hudourniškega značaja, ki prizadenejo le manjša porečja. Vodotoki s hudourniškim značajem so še posebej ranljivi v času malih pretokov in hidrološke suše. Ti niso tako očitno vezani na določen letni čas, najbolj običajni so v poznem poletju in zgodnji jeseni. Hidrološke suše sovpadajo z dolgotrajnimi obdobji podpovprečnih količin padavin ter visokih temperatur zraka, ki imajo za posledico tudi kmetijsko sušo. Zaradi zagotavljanja ekološko sprejemljivih pretokov rek lahko tedaj zmanjka vode za namakanje, v tem obdobju pa se bistveno poslabša tudi kakovost voda /15/.

Slika 17: Poplavna območja v Sloveniji /13/

V povprečju je v Sloveniji dovolj vode. Porabimo le polovico vode, ki priteče ali pade v državi. Vodna bilanca Slovenije je s povprečno 1.580 milimetri letnih padavin in z odtočnim količnikom 54,5 % v splošnem ugodna. V tridesetletnem vodnobilančnem obdobju od leta 1971 do leta 2000 je opazno za 11 % povečano izhlapevanje in za okoli 6 % zmanjšan površinski odtok glede na predhodno bilančno obdobje od leta 1961 do leta 1990. Pomanjkanje vode je predvsem posledica neenakomerne razporeditve padavin. Vsaj 15 % površine države je ogroženo zaradi primanjkljaja vode v tleh v poletnih mesecih, najbolj Primorska in severovzhodna Slovenija. Z opazovanjem podnebnih sprememb pa je opazen premik večjega vodnega primanjkljaja tudi v notranjost države /16/.

Slika 18: Vodna bilanca Slovenije za obdobje 1961–1990 /17/

Rezultati primerjave temperature izbranih slovenskih rek med obdobjema 1976–1990 in 1991–2005 so potrdili porast temperature skozi vse leto, povečanje števila mesecev s temperaturo rek nad 15 °C ter zmanjšanje števila mesecev s temperaturo rek pod 5 °C /18/.

4 PODATKI O UGOTOVLJENIH VPLIVIH (TRAJNIH IN ZAČASNIH) IN NJIHOVI PRESOJI

4.1 OPREDELITEV UGOTOVLJENIH ŠKODLJIVIH VPLIVOV PROGRAMA NA VARSTVENE CILJE POSAMEZNIH VAROVANIH OBMOČIJ IN NJIHOVO CELOVITOST TER POVEZANOST, VKLJUČNO S KUMULATIVNIMI VPLIVI

Ugotovljeni škodljivi vplivi programa so bili opredeljeni na podlagi Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11). Presoja je bila izvedena le za ukrepe, za katere je bil v okviru scopinga v okoljskem poročilu, katerega priloga je pričujoči dodatek, prepoznan večji vpliv.

Pri pripravi tega dodatka je bil upoštevan tudi 25. a člen citiranega pravilnika, ki pravi, da za operativne programe in druge plane ali njihove dele, ki niso plani s področja prostorskega načrtovanja in se iz njihovega opisa tudi s sklepanjem ne da ugotoviti vseh načrtovanih posegov, ker v opisih ni konkretnih lokacij posegov oziroma iz njih ni razvidna dovolj podrobna vrsta posegov, se pri presoji sprejemljivosti matrika iz priloge 6 tega pravilnika ne izpolni. V tem primeru se za posamezne vsebine iz tega pravilnika podajo strokovne ocene za ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov v skladu z določbo prejšnjega člena. Matrika iz priloge 6 tega pravilnika se mora v takih primerih izpolniti pri presoji sprejemljivosti na ravni podrobnejšega plana ali posega. Presoja vplivov in ocene so tako podane na podlagi strokovne ocene in brez matrik.

OP ESPR 2014–2020 je namenjen spodbujanju morskega gospodarskega ribolova, vzreje vodnih organizmov (sladkovodna akvakultura in marikultura) ter predelave in trženja proizvodov iz ribolova in akvakulture. Kot je že bilo opredeljeno, konkretne lokacije naložb OP ESPR 2014–2020 v tej fazi še niso poznane. Lokacija posamezne naložbe je praviloma najpomembnejši dejavnik, od katere sta odvisna velikost ali učinek vplivov. Posledično je treba vplive posameznih naložb preveriti od primera do primera in v okviru postopka okoljske predpresoje (CPVO, PVO) za posamezni prostorski akt na izvedbeni ravni oz. na ravni podrobnejšega plana ali posega v skladu s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11). Iz OP ESPR 2014–2020 izhaja, da se podpora ne dodeli operacijam akvakulture na zaščiteneh morskih območjih, če je pristojni organ države članice na podlagi presoje vpliva na okolje ugotovil, da bi operacija zelo škodljivo vplivala na okolje, česar ni mogoče ustrezno ublažiti (člen 46).

V nadaljevanju vrednotimo ugotovljene škodljive vplive programa po posameznih gospodarskih panogah, ki so predmet operativnega programa v vrednotenju, nato pa podajamo ocene še za posamezen obravnavani ukrep OP ESPR 2014–2020 posebej.

4.1.1 VPLIVI MORSKEGA GOSPODARSKEGA RIBOLOVA

Splošno prepoznane obremenitve morskega okolja z naslova gospodarskega morskega ribolova so fizične poškodbe morskega dna in bentoških združb, izlov komercialnih vrst in izlov naključno ulovljenih vrst (npr. prilov morskih sesalcev in ptičev), odpadki v morskem okolju in podvodni hrup /20/22/.

Fizične poškodbe morskega dna so v največji meri posledica uporabe aktivnih ribolovnih orodij z neposrednim vplivom na habitatne tipe in bentoške organizme. V okviru OP ESPR 2014–2020 se ne podpira naložb v ribolovna orodja, razen v opremo za izboljšanje selektivnosti ribolovnih orodij glede velikosti ali vrste, kar pa bo zaradi izboljšanja selektivnosti ulova imelo pozitiven vpliv na morske biološke vire in biodiverziteto. Fizične poškodbe morskega dna z naslova ukrepov OP ESPR 2014–2020 bi lahko nastajale zaradi ukrepa »ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43 1, 2)«, ki med drugim podpira naložbe v gradbena dela za ureditev ustrezne infrastrukture ribiških pristanišč. Med drugim se predvideva naložbe v urejanje pristaniške infrastrukture v ribogojni bazi v Seči in ribiškem pristanišču v Strunjanu, ki se nahajata na varovanih območjih (Krajski park in SPA Sečoveljske soline, Krajski park in SPA Strunjan, pSCI in SAC Strunjanske soline s Stjužo). Slednje lahko pomeni negativne vplive na zavarovane in kvalifikacijske vrste in habitatne tipe, vendar bo, kot že omenjeno, pred izvedbo posegov potrebna dodatna (pred)presoja vplivov na varovana območja.

Izlov komercialnih vrst in naključno ulovljenih vrst vpliva na ribje staleže ter v primeru prelova in s tem izpraznitve habitatov v vodnem stolpcu pospešuje tudi naselitev invazivnih tujerodnih vrst. V prilovu naključno ulovljenih vrst (npr. prilov morskih sesalcev in ptičev) se lahko pojavljajo tudi varovane vrste, za katere pa ne obstajajo zbrani podatki o številčnosti, ocenjeno je le, da je število prilova teh vrst nizko. Količine zavržkov sardel, sardona, skuše, šura pa so glede na podatke iz programa zbiranja podatkov v ribištvo nizke (okrog 2 %), pri čemer je zavržek na ribolovno potovanje le nekaj kilogramov. Iz OP ESPR 2014–2020 izhaja tudi, da so operacije, ki povečujejo ribolovno zmogljivost plovila (člen 11), oprema, ki povečuje zmožnost plovila za odkrivanje rib (člen 11), gradnja novih ribiških plovil ali uvoz ribiških plovil (člen 11) in gojenje gensko spremenjenih organizmov (člen 46) neupravičene aktivnosti. V skladu z napisanim in kot to izhaja iz poglavja o scopingu v okviru okoljskega poročila, katerega priloga je pričujoči dodatek, ocenjujemo, da bodo obravnavani negativni vplivi izlova komercialnih vrst in naključno ulovljenih vrst nebitveni.

Značilni odpadki za ta sektor so predvsem vse vrste opreme, ki se uporablja ob ribolovu (stiroporne škatle in koščki stiropora, izgubljena ali zavržena ribolovna oprema (mreže, vabe, pasti), monofilamentne vrvi, plovci). Ribolovna oprema je danes narejena

iz plastičnih materialov, kar jo naredi še posebej obstojno v morskem okolju in zato bolj nevarno morskim in ostalim organizmom. OP ESPR 2014–2020 na eni strani podpira naložbe v novo opremo, ki lahko potencialno predstavlja nov vir odpadkov, po drugi strani pa spodbuja tudi naložbe v pobiranje odpadkov iz morja s strani ribičev. OP ESPR 2014–2020 bo imel nebitven vpliv na varstvene cilje varovanih območij z vidika nastajanja novih odpadkov.

Zvok, ki ga človek povzroča v morju, se deli v dve skupini – kratkotrajen (impulzni) hrup nastaja pri seizmičnih raziskavah, eksplozijah in uporabi sonarjev; dolgotrajen (neprekinjen) hrup pa nastaja pri poglobljanju dna, ladijskem prometu in zaradi energetskih naprav. Obe vrsti hrupa imata različne vplive na morske organizme. Večina gospodarskih dejavnosti, ki povzročajo visoke ravni hrupa in vplivajo na sorazmerno velika območja, se izvaja pod določenimi pogoji in z dovoljenji. OP ESPR 2014–2020 sicer podpira naložbe (npr. nova plovila za nadzor, povečanje števila voženj ribiških plovil v turistične namene, dodatne motorne naprave), zaradi katerih lahko prihaja do povečanja obremenitve okolja s hrupom, vendar je bilo ocenjeno, da v nebitnem obsegu.

OP ESPR 2014–2020 za potrebe območij Natura 2000 predvideva izvajanje študij in drugih aktivnosti za poznavanje morskega okolja, vključno z zbiranjem informacij o stanju habitatnih tipov in vrst, ter vključevanje ribičev in obalnih akcijskih skupin. Načrtuje se izvajanje naravovarstvenih ukrepov skladno s Programom upravljanja območij Natura 2000 in drugih relevantnih programov ukrepov. Predvidene so tudi različne ozaveševalne aktivnosti /21/.

4.1.2 VPLIVI VZREJE VODNIH ORGANIZMOV

Učinki različnih sistemov akvakulture na biotsko raznovrstnost so odvisni od številnih dejavnikov, vključno s hidrološkimi razmerami na lokaciji akvakulturnih objektov, gojenih vrst in metod vzreje (npr. količina in vrsta hrane, gostota gojenih vrst, uporaba kemikalij, ki se razlikujejo v ekstenzivni, polintenzivni in intenzivni akvakulturi, odprti/zaprti sistemi) itd. Iz tega razloga lahko imajo različni sistemi akvakulture različne vplive na naravo, npr. izgubo ali poslabšanje stanja habitatov, motnje in spremembe v vrstni sestavi. Nekateri sistemi imajo lahko tudi pozitivne vplive na biotsko raznovrstnost nekega območja (npr. številni ribniki, gramoznice so tudi v Sloveniji del območij Natura 2000). Pri opredeljevanju velikosti in pomembnosti vpliva sta pomembna predvsem ranljivost in odpornost ekosistema. Lokacija umestitve posameznega objekta je praviloma najpomembnejši dejavnik, ki ga je treba proučiti z namenom preprečitve ali zmanjšanja potencialnih negativnih vplivov iz akvakulture /19/.

OP ESPR 2014–2020 bo spodbujal samo naložbe v objekte, ki imajo urejena vsa potrebna dovoljenja. Slednje se bo zagotovilo z ustreznimi kriteriji za izbor vlog na razpisih. Posledično se bo vplive na varovana območja (pred)presojalo od primera do primera na lokacijo posega natančno v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja in z njim vseh potrebnih soglasij. Objekti akvakulture npr. potrebujejo vodno (z določenim ekološko sprejemljivim pretokom) in naravovarstveno soglasje, presojo vplivov na okolje, če je objekt na varovanih območjih narave, pa vodno pravico. Za rabo vode za gojitev vodnih organizmov je na podlagi Zakona o sladkovodnem ribištvu (Ur. l. RS, št. 61/06) treba pred izdajo vodnega dovoljenja pridobiti tudi mnenje Zavoda za ribištvo Slovenije. Za gojitev rib je treba pridobiti vodno pravico po predpisih o vodah, sonaravna gojitev domorodnih, lokalno prisotnih vrst rib pa lahko poteka le v skladu z RGN. Brez posebnega dovoljenja se lahko gojijo domorodne lokalno prisotne vrste rib in tujerodne, za katere po Pravilniku o prostoživečih vrstah ni treba pridobiti dovoljenja za gojitev. Za ostale vrste rib je za gojitev treba pridobiti tudi dovoljenje v skladu s predpisi o varstvu narave /21//31/.

Izguba in poslabšanje stanja habitatov sta povezana z gradnjo infrastrukture, inštalacijami, uporabo opreme in orodij, ki lahko povzročijo neposredne fizične poškodbe habitatov in združb. Bentoški habitat in združbe so izpostavljeni vplivom sedimentacije organskih odpadkov, medtem ko povečana motnost in eutrofikacija lahko vplivata na spremembo združb v območju. Zanimarjivi niso niti vplivi uporabe kemikalij. Na spremembe združb na območju lahko vplivata tudi hrup in svetlobno onesnaženje ter pojav plenilcev. Pobegi osebkov iz akvakulturnih objektov lahko vplivajo na medvrstno razmnoževanje in kompeticijo tujerodnih vrst na avtohtono favno. V preglednici v nadaljevanju je predstavljen primer možne kategorizacije pritiskov na ključne habitate in vrste /19/.

Preglednica 14: Primeri možne kategorizacije pritiskov na ključne habitate in vrste (prirejeno za slovenske razmere po /19/)

Habitati/Vrste	Kategorije pritiskov								
	Sedimentacija	Biokemične spremembe v vodi	Vnos kemikalij	Vpliv infrastrukture	Motnje	Plenilci	Križanje	Prenos patogenov	Tujerodne vrste
Morski grebeni	X	X	X	X				X	
Podmorski travniki na sublitoralnih sedimentih	X	X	X	X		X			X
Sipine, muljasti in peščeni položji	X	X	X	X	X	X			X
Združbe morskih alg	X	X	?	X					X
Združbe slanišč	X	X	X	X	X	X		?	
Združbe peščenih sipin			X	X	X	X			
Združbe prodnate obale	X			X	X	X			
Habitatni tipi sladkih voda, barij in močvirij	X	X	X	X	X				X
Kiti in delfini			X		X	X			
Vidre	X		X	X	X	X			
Ribe in raki	X	X	X		X		X	X	X
Dvoživke, kačji pastirji in drugi vodni nevretenčarji	X	X	X	X	X	X			
Ptice	X		X	X	X	X			

Kot je podrobneje opisano v nadaljevanju, ima OP ESPR 2014–2020 zaradi spodbujanja naložb v sladkovodno akvakulturo in marikulturo lahko negativne vplive na izgubo ali poslabšanje stanja habitatov, onesnaževanje (ukrepa »ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja« in »produktivne naložbe v akvakulturo«) in kompeticijski pritisk tujerodnih vrst (ukrepa »inovacije« in »produktivne naložbe v akvakulturo«). OP ESPR 2014–2020 sicer podpira naložbe, zaradi katerih bi lahko prihajalo do povečanja obremenitve okolja s hrupom in svetlobnim onesnaženjem, vendar je bilo ocenjeno, da v nebstvenem obsegu. Naložbe v akvakulturo bi lahko vplivale tudi na povečan pojav plenilcev, za katere OP ESPR 2014–2020 hkrati v okviru istega ukrepa predvideva tudi nakup opreme, namenjene zaščiti objektov akvakulture pred plenilci v naravi.

4.1.2.1 SLADKOVODNA AKVAKULTURA

Obremenitve okolja, ki so prepoznane v Nacionalnem strateškem načrtu za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 in ki jih lahko povzroča gojenje sladkovodnih organizmov, so obremenjevanje vodotokov s hranili in z boleznimi, vnos tujerodnih vrst in odvzem/zajezitev vode.

Vpliv hladnovodnih ribogojnic na rečni ekosistem je pri klasični vzreji predvsem na hidrološki režim, saprobni indeks, kemijske lastnosti vode in fitobentoški sestav. Vpliv je ugotovljen predvsem na prvih 500 m od iztoka vode iz ribogojnice, po 500 m pa naj bi bilo stanje že podobno oz. primerljivo stanju nad odzemnim mestom. Pri hladnovodni vzreji se pojavljajo odpadne vode, ki lahko bremenijo okolje, vendar je vpliv odvisen tudi od tehnologije vzreje v ribogojnici ter krme, ki se uporablja. Z vlaganji v tehnologijo čiščenja vode (sistemi sedimentiranja, filtriranja) se lahko zmanjša njihov negativni vpliv na stanje voda. Od leta 2009 je z izdanim vodnim dovoljenjem določen tudi ekološko sprejemljiv pretok, pod katerim ni več dovoljen nikakršen odvzem vode /23/.

Vpliv toplovodne akvakulture na okolje je lahko različen. Že izgradnja stoječega vodnega telesa ima določen vpliv na vodni ekosistem. Kakovost vode je glede na mesto dotoka na iztoku poslabšana za en kakovostni razred, vendar je težko ločiti vpliv zajezitve od vpliva vzreje. Akvakultura lahko ima še največji vpliv v času praznjenja in polnjenja ribnikov oz. zadrževalnikov ali ko gre za vnašanje tujerodnih vrst vodnih organizmov v ribnik, kjer se lahko naravno razmnožujejo in se ob praznjenju širijo v odprte vode. Zagotoviti je treba, da so ciljne vrste primerne in ne povzročajo potencialne grožnje naravnemu okolju. Poleg ciljnih vrst pa obstaja tudi nevarnost vnosa neciljnih vrst. Če ti objekti niso zaprtega tipa, lahko ciljne in neciljne vrste prehajajo v druga vodna telesa (še posebej v primeru poplav), kar ima negativni vpliv na lokalne populacije oz. vrste ter ohranjanje biodiverzitete /23/.

OP ESPR 2014–2020 v okviru ukrepa »produktivne naložbe v akvakulturo« med drugim podpira naložbe v izgradnjo novih ter posodobitev in povečanje ribogojnic ter obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata. Ocenjujemo torej, da bi lahko prihajalo do posegov v strugo, dno in/ali brežine vodnih teles, s tem pa do negativnih vplivov na habitatne strukture in stanje habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst. Na tem mestu je treba opozoriti, da se objekti akvakulture na vodotokih danes gradijo ob in ne v strugi vodotoka. Iz struge se predvsem odvzema in po uporabi v ribogojnici tudi odvaja vodo; gradnje objektov v vodotoku ne pričakujemo. Poleg tega bo za pridobitev sredstev iz OP ESPR 2014–2020 za gradnjo objektov treba predhodno pridobiti gradbeno dovoljenje in z njim vsa potrebna soglasja, kot je bilo opisano zgoraj, s čimer bosta gradnja in morebiten odvzem/zajezitev vode ustrezno regulirana na izvedbeni ravni na lokaciji posega natančno.

Potencialno grožnjo biotski raznovrstnosti predstavlja odstranjevanje blata iz ribnikov, ki je predvideno v okviru »produktivnih naložb v akvakulturo«, saj so lahko slednji habitati kvalifikacijskih vrst dvoživk, nevretenčarjev, ptičev itd. Predvsem v primeru posegov v ribnike v času razmnoževanja so lahko negativni vplivi na populacije teh vrst veliki. Pomemben negativen vpliv lahko nastane tudi na lokaciji odlaganja odstranjenega blata.

OP ESPR 2014–2020 v okviru »produktivnih naložb v akvakulturo« predvideva tudi aktivnosti za zmanjšanje pritiskov na kemijsko in ekološko stanje vodnih teles, npr. z zmanjšanjem količine porabljene vode ali kemikalij, antibiotikov in drugih zdravil ali izboljšanjem kakovosti izhodne vode, spodbujanjem akvakulture v zaprtih sistemih, gradnjo sedimentacijskih bazenov itd. V okviru ukrepa »povečanje potenciala objektov akvakulture in lokacij za akvakulturo« se bo pripravilo tudi študijo za določitev potencialnih območij za razvoj akvakulture, ki bo predstavlja strokovno podlago za nadaljnji trajnostni razvoj akvakulture.

Do negativnih vplivov na stanje habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst bi lahko prihajalo tudi zaradi uvajanja in diverzifikacije gojenih vrst ter dodatnih pritiskov tujerodnih vrst, ki se spodbujajo v okviru ukrepov »inovacije« (člen 47) in »produktivne naložbe v akvakulturo« (člen 48). Uvajanje in diverzifikacija gojenih vrst podpirata nove vrste za akvakulturo z dobrim tržnim potencialom. Vnos nove vrste lahko privede do medvrstne kompeticije, križanja ali zmanjšane viabilnosti lokalnih populacij, ki tako potencialno postanejo ogrožene, v skrajnem primeru lahko posamezne vrste celo izumrejo. Ne samo, da tujerodne vrste lahko pomenijo zmanjšanje kompeticijske uspešnosti domorodnim vrstam ali lokalno izumrtje posameznih vrst (npr. dvoživk v z ribami naseljenih ribnikih), temveč lahko pomenijo tudi širjenje bolezni. V preteklosti je že bil identificiran pogin avtohtonih vrst rakov (npr. jelševca) zaradi račje kuge, ki je preskočila iz severnoameriške vrste rakov, vnesene v naravo zaradi naselitve in tržnega povpraševanja. Ob tem je treba poudariti, da se v primeru izdaje vodne pravice za gojenje tujerodnih vrst vodnih organizmov vključi tudi dovoljenje za tovrstno gojitev. Kot je bilo zapisano zgoraj, sonaravna gojitev domorodnih, lokalno prisotnih vrst rib lahko poteka le v skladu z RGN. Brez posebnega dovoljenja se lahko gojijo le tujerodne vrste, za katere po Pravilniku o prostoživečih vrstah ni treba pridobiti dovoljenja za gojitev /31/. Upoštevati je treba Uredbo Sveta (ES) št. 708/2007 o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu in Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, 96/04) ter pred gojenjem tujerodnih vrst na podlagi presoje tveganja za naravo pridobiti dovoljenje pristojnega ministrstva. Poleg tega v skladu z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US in 3/14) ni dovoljeno vnašanje tujerodnih vrst na območja Natura 2000.

4.1.2.2 MARIKULTURA

Obremenitve morskega okolja, ki jih povzroča gojenje morskih organizmov, so lahko obremenjevanje morskega okolja s hranili, vnos tujerodnih vrst in odpadki v morskem okolju. Obremenjevanje morskega okolja z organskimi snovmi in hranili iz iztrebkov gojenih vrst ali nepojedene hrane ima pomemben vpliv v bližini kletk in z oddaljenostjo od vira onesnaženja pada. Morsko ribogojstvo ima vpliv na koncentracijo hranil (kot so fosfati, totalni fosfor, amonij) kot tudi na biodiverziteti meiofavne, biomaso fitoplanktona in številčnost bakterij /23/. Marikultura predstavlja potencial za vnos tujerodnih vrst v primeru, da se gojijo neavtohtone vrste. Uvoz indo-pacifiških vrst za potrebe marikulture je npr. prispeval k širjenju tujerodnih mehkužcev v severni Jadran. Izgubljene ali zavržene mrežice za gojenje školjk ali koščki mrežic pa predstavljajo prispevek k onesnaževanju morskega okolja z odpadki iz plastičnih materialov /20/.

Ukrepa OP ESPR 2014–2020, ki bi lahko predstavljala večje negativne vplive na morsko okolje z naslova marikulture, sta »produktivne naložbe v akvakulturo z naložbami v izgradnjo novih ter posodobitev in povečanje ribogojnic in školjčičšč« (člen 48) ter »inovacije« (člen 47). Zaradi naložb iz OP ESPR 2014–2020 bo torej lahko prihajalo do zgoraj opisanih negativnih vplivov, in sicer predvsem zaradi uvajanja in diverzifikacije gojenih vrst ter dodatnih pritiskov tujerodnih vrst, kot je bilo opisano pri sladkovodni akvakulturi. Obremenjevanje s hranili in odpadki ne bo imelo bistvenega vpliva. OP ESPR 2014–2020 predvideva naložbe v pobiranje odpadkov iz morja s strani ribičev, kot je odstranjevanje izgubljenega ribolovnega orodja (npr. ukrepi »varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov, »ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti« in »ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja«).

Poleg tega je, kot smo že omenili, treba tudi za marikulture objekte in dejavnosti pridobiti vsa potrebna dovoljenja, da so naložbe lahko upravičene in financirane iz obravnavanega operativnega programa.

V okviru ukrepa »povečanje potenciala objektov akvakulture lokacij za akvakulturo« se bo pripravilo študijo za določitev potencialnih območij za trajnostni razvoj akvakulture in sprejetje akcijskih načrtov za lupinarje, namenjenih varovanju, obnovi in upravljanju, kar bo pripomoglo k manjšim vplivom marikulture na varovana območja.

4.1.3 VPLIVI PREDELAVE IN TRŽENJA PROIZVODOV IZ RIBOLOVA IN AKVAKULTURE

Obremenitve morskega okolja, ki jih povzroča dejavnost konzerviranja rib, rakov in mehkužcev, so predvsem obremenjevanje s hranili in nesintetičnimi snovmi iz industrijskih iztokov predelovalne dejavnosti, ki so speljani na komunalno čistilno napravo /20/. Ocenjujemo, da zaradi tega ne bo prihajalo do negativnih vplivov na varovana območja.

4.1.4 VPLIVI UKREPOV S PREPOZNANIM VEČJIM NEGATIVNIM VPLIVOM

V nadaljevanju sintezno podajamo še presojo na ukrepe, za katere je bil v okviru scopinga v okoljskem poročilu, katerega priloga je pričujoči dodatek, prepoznan večji vpliv.

Preglednica 15: Vplivi ukrepov s prepoznanim večjim negativnim vplivom

Ukrep	Člen	Vpliv na doseganje varstvenih ciljev varovanih območij	Ocena vpliva
Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja	43 (1, 2)	Ukrep bi lahko pomenil fizične poškodbe morskega dna in bentoških združb z negativnimi neposrednimi, daljinskimi in kumulativnimi vplivi na kvalifikacijske morske in obmorske habitatne tipe in ptice. Vplivov na habitatne tipe – stoječe vode, tekoče vode, obrečne in barjanske gozdove ter vrste (črna štoklja mehkužci, ribe in piškurji, sesalci (bober in vidra), raki, dvoživke, plazilci (sklednica), cvetnice in praprotnice, kačji pastirji, metulji, močvirski krešič) – zaradi tega ukrepa ne pričakujemo, ker se bo ukrep izvajal v obstoječih pristaniščih, kjer ne pričakujemo njihovih habitatov. Kumulativni vplivi bodo lahko prisotni z drugimi morebitnimi posegi v morje, ki bi izhajali iz prostorskih planov. Slednje lahko pomeni negativne vplive na omenjene skupine zavarovanih in kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov ter varstvena cilja »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, za katere je določeno območje Natura, in »ohranjanje abiotске, biotske in krajinske raznovrstnosti ter naravnih vrednot«. Ne pričakujemo negativnih vplivov na varstvene cilje »ohranjanje celovitosti območij Natura v smislu ohranjanja njihovih ekoloških struktur, funkcij in varstvenega potenciala, »ohranjanje povezanosti območij Natura« ter varstvena cilja zavarovanih območij, vezana na trajnostni razvoj in upoštevanje predpisanih pravil ravnanja.	C
Inovacije	47	Ukrep bi lahko pomenil uvajanje in diverzifikacijo gojenih vrst ter dodatne pritiske tujerodnih vrst z negativnimi neposrednimi, daljinskimi in kumulativnimi vplivi na naslednje kvalifikacijske vrste: ribe, piškurje, rake, dvoživke, kačje pastirje, hrošča <i>Graphoderus bilineatus</i> in močvirski krešič ter habitatne tipe iz skupin stoječe vode, tekoče vode, morski in obmorski habitatni tipi. Negativnih vplivov na vodne ptice, črno štokljo, plazilce (sklednica) in vidro ne pričakujemo, saj OP ESFR 2014–2020 ne predvideva naložb v gojene tujerodne vrste, ki bi predstavljale kompeticijske pritiske nanje. Kumulativni vplivi bodo lahko prisotni zaradi drugih možnih poti vnosa tujerodnih vrst (npr. teraristika). Slednje lahko pomeni negativne vplive na omenjene skupine zavarovanih in kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov ter varstvena cilja »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov«, za katere je določeno območje Natura, in »ohranjanje abiotске, biotske in krajinske raznovrstnosti ter naravnih vrednot«. Ne pričakujemo negativnih vplivov na varstvene cilje »ohranjanje celovitosti območij Natura« v smislu ohranjanja njihovih ekoloških struktur, funkcij in varstvenega potenciala, »ohranjanje povezanosti območij Natura« ter varstvena cilja zavarovanih območij, vezana na trajnostni razvoj in upoštevanje predpisanih pravil ravnanja.	C
Produktivne naložbe v akvakulturo	48 (1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j)	Ukrep bi lahko pomenil izgubo ali poslabšanje stanja habitatov, onesnaževanje (organski odpadki, kemikalije, odstranjevanje blata) in dodatne pritiske zaradi tujerodnih vrst z negativnimi neposrednimi, daljinskimi in kumulativnimi vplivi na: - kvalifikacijske habitatne tipe iz skupin stoječe vode, tekoče vode, morski in obmorski habitatni tipi, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, - vrste oz. skupine naslednjih vrst: vodne ptice, črne štoklje, ribe in piškurje, rake, dvoživke, kačje pastirje, plazilce (sklednica), hrošča <i>Graphoderus bilineatus</i>, močvirski krešič, mehkužce, metulje, cvetnice in praprotnice ter sesalce (bober in vidra). Kumulativni vplivi bodo lahko prisotni zaradi morebitnih drugih posegov v vodna telesa, ki bi izhajali iz prostorskih planov ter drugih možnih poti vnosa tujerodnih vrst (npr. teraristika). Slednje lahko pomeni negativne vplive na omenjene skupine zavarovanih in kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov ter varstvena cilja »ohranitev ali doseganje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov«, za katere je določeno območje Natura, in »ohranjanje abiotске, biotske in krajinske raznovrstnosti ter naravnih vrednot«. Ne pričakujemo negativnih vplivov na varstvene cilje »ohranjanje celovitosti območij Natura v smislu ohranjanja njihovih ekoloških struktur, funkcij in varstvenega potenciala, »ohranjanje povezanosti območij Natura« ter varstvena cilja zavarovanih območij, vezana na trajnostni razvoj in upoštevanje predpisanih pravil ravnanja.	C

4.2 ALTERNATIVNE REŠITVE

V postopku priprave okoljskega poročila za OP ESFR 2014–2020 so izpostavljene 4 možne alternative, in sicer:

- alternativa 0 oz. ničelna alternativa, kjer se noben od ukrepov ne izvede – podrobnejši opis te alternative je podan v poglavju 5.3 Verjeten razvoj stanja okolja, če se operativni program ne izvede,
- alternativa A oz. osnovna alternativa, kjer se izvedejo le ukrepi, izbrani za izvajanje v celotnem obdobju 2014–2020, brez tistih ukrepov, ki se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 na podlagi takratnih potreb sektorja,
- alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa, kjer se poleg ukrepov, izbranih za izvajanje v celotnem obdobju 2014–2020, izvedejo tudi tisti ukrepi, ki se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 na podlagi takratnih potreb sektorja,
- alternativa C oz. alternativa ESFR, ki zajema izvedbo vseh ukrepov, opredeljenih v Uredbi ESFR (EU, št. 508/14).

Alternativa 0 oz. ničelna alternativa in alternativa C nista realni, saj sta tako popolna neizvedba ukrepov kot izvedba vseh ukrepov nesmiselni. Ukrepi ESFR so namreč prilagojeni območju celotne Evropske unije in zajemajo tudi ukrepe, ki pri nas niso izvedljivi, oz. ukrepe, za katere pri nas ni zanimanja in posledično tako ne bi bili izvedeni. Glede na navedeno je bila s strani projektne skupine izdelovalca okoljskega poročila sprejeta odločitev, da se kot alternativni za potrebe izdelave okoljskega poročila v nadaljevanju obravnavata zgolj alternativa A oz. osnovna alternativa in alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa. Ker je podrobnejši opis tako operativnega programa kot predvidenih ukrepov obeh alternativ že podan v poglavju 2 *Podatki o operativnem programu*, v nadaljevanju podajamo zgolj navedbo ukrepov, ki jih obravnavata obe obravnavani alternativni.

Alternativa A oz. osnovna alternativa:

- Diverzifikacija in nove oblike prihodka (člen 30)
- Zdravje in varnost (člen 32)
- Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33)
- Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37)
- Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 (1 b, c, d, e, f, g, i))
- Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42)
- Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43 (1, 2))
- Inovacije (člen 47)
- Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j))
- Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže (člen 50)
- Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51)
- Prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura (člen 53)
- Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54)
- Ukrepi zvezi z javnim zdravjem (člen 55)
- Nadzor in izvrševanje (člen 76)
- Zbiranje podatkov (člen 77)
- Trajnostni razvoj ribiških območij in območij akvakulture na podlagi pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (člen 62 (1 a), 63, 64)
- Pomoč za skladiščenje (člen 67)
- Ukrepi za trženje (člen 68 (1 a, d, e, g))
- Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69)
- Celostni pomorski nadzor (člen 80 (1 a))
- Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov (člen 80 (1 b))
- Izboljšanje poznavanja stanja morskega okolja (člen 80 (1 c))

Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa:

Ukrepi iz alternative A

+

- Partnerstva med znanstveniki in ribiči (člen 28)
- Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga (člen 29 (1), (3))
- Omejitev vpliva ribolova na morsko okolje in prilagajanje ribolova varstvu vrst (člen 38)
- Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 (1 a))
- Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb (člen 41)
- Produktivne naložbe v akvakulturo (člen 48 (1 k))
- Ukrepi za zdravje in dobro počutje živali (člen 56)
- Ukrepi za trženje (člen 68 (1 b, c))

Opomba: ukrepi, zapisani s sivo barvo, se bodo lahko izvajali po opravljenem vmesnem vrednotenju OP ESFR 2014–2020 glede na takratne potrebe sektorja po izvajanju dodatnih ukrepov. Ukrepi »diverzifikacija in nove oblike prihodka« se bo izvajal v okviru CLLD.

V nadaljevanju so izmed vseh predvidenih ukrepov izpostavljeni tisti, za katere so bili v predhodnih fazah opredeljeni večji pozitivni (+) ali negativni (–) vplivi na biotsko raznovrstnost.

Preglednica 16: Ukrepi z opredeljenimi večjimi pozitivni ali negativnimi vplivi na postavljen okoljski cilj »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost«

Alternativa A oz. osnovna alternativa	Alternativa B oz. dopolnjena osnovna alternativa
• Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 1 b, c, d, e, f, g, i) • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (Člen 43 1, 2) • Inovacije (Člen 47) • Produktivne naložbe v akvakulturo (Člen 48 1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j) • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (Člen 54) • Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov (Člen 80 1 b)	• Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40 1 b, c, d, e, f, g, i) • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (Člen 43 1, 2) • Inovacije (Člen 47) • Produktivne naložbe v akvakulturo (Člen 48 1 a, b, c, d, e, f, g, h, i, j) • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (Člen 54) • Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov (Člen 80 1 b)

Kot je razvidno iz zgornje preglednice, tako v okviru alternative A oz. osnovne alternative kot v okviru alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative večje pozitivne ali negativne vplive predstavljajo isti ukrepi. Dodatni ukrepi, obravnavani v okviru alternative B oz. dopolnjene osnovne alternative, tako ne predstavljajo dodatnih večjih pozitivnih ali negativnih vplivov na postavljene okoljske podcilje in okoljski cilj. Z vidika okoljskega cilja »ohranjeno ugodno stanje habitatnih tipov in ohranjena biotska raznovrstnost« sta obe alternativni sprejemljivi in enakovredni.

4.3 RAZLAGA O MOŽNOSTIH OMILITVE ŠKODLJIVIH VPLIVOV Z NAVEDBO USTREZNIH OMILITVENIH UKREPOV IN RAZLOGI ZA KONKRETEN IZBOR OMILITVENEGA UKREPA

Preglednica 17: Presoja pozitivnih učinkov omilitvenih ukrepov

Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/HT	Izvedljivost ukrepa	Razlaga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja z omilitvenim ukrepom	Ocena ustreznosti in verjetnost uspešnosti ukrepa
Posamezni ukrepi znotraj OP ESPR 2014–2020 naj se med seboj tesneje povezujejo tako, da se zagotavlja izvedba raziskav o stanju biotske raznovrstnosti pred izvedbo gradbenih posegov v vode oz. pred uvedbo novih vrst akvakulture. V tem kontekstu naj se pred morebitnim poglobljanjem morskega dna za potrebe ribogojne baze v Seči in ribiškem pristanišču v Strunjanu, ki se nahajata na varovanih območjih, izvede popis habitatnih tipov. V primeru, da se identificira habitatne tipe, ki so varovani z <i>Uredbo o habitatnih tipih</i> (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13), naj se te ohranja. Podobno naj se pred izvajanjem naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata ali naložb za preprečevanje nalaganja v okviru ukrepa »povečanje potenciala objektov akvakulture« lokacij za akvakulturo ali ukrepa »akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve«, naredi inventarizacija prisotnih varovanih vrst in habitatnih tipov ter pripravi načrt izvedbe na način, da populacije varovanih vrst in obseg varovanih habitatnih tipov ne bodo prizadeti. Podrobneje se omilitveni ukrep opredeli v okviru izdaje okoljevarstvenega soglasja oziroma z naravovarstvenim soglasjem.	Morski in obmorski habitatni tipi, stoječe vode, tekoče vode, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, ptice, vodne ptice, črna štoklja, ribe in piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, plazilci (sklednica), hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, mehkužci, metulji, cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra).	Ukrep je izvedljiv, potrebna je koordinacija med posameznimi ukrepi.	Omilitveni ukrep bo zagotovil izvedbo inventarizacije na območju pred izvedbo posega, na podlagi katere bo možno načrtovati varstvene ukrepe za vrste/HT.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.
Ureditve infrastrukture v pristaniščih in druga gradbena dela pri posegih v vode za potrebe akvakulture naj bodo čim bolj (so)naravno in razgibano urejene. Vključujejo naj različne strukture (npr. izbočene kamne in špranje), ki predstavljajo mikrohabitate in skrivališča za vrste.	Morski in obmorski habitatni tipi, stoječe vode, tekoče vode, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, ptice, vodne ptice, črna štoklja, ribe in piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, plazilci (sklednica), hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, mehkužci, metulji, cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra).	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje in izvedba gradbenih del.	Omilitveni ukrep bo zagotovil mikrohabitate in skrivališča za vrste., s čimer bo zmanjšan vpliv tehnične ureditve vodnega telesa za potrebe ureditve infrastrukture.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.
Ureditve infrastrukture v pristaniščih in druga gradbena dela pri posegih v vode za potrebe akvakulture naj se izvaja zunaj razmnoževalnega obdobja varovanih vrst. Posebno pozornost naj se namenijo ohranjanju dristišč, mrestišč in drugih habitatnih struktur. Omilitveni ukrepi se podrobneje opredelijo v okviru izdaje okoljevarstvenega soglasja oziroma z naravovarstvenim soglasjem.	Ptice, vodne ptice, črna štoklja, ribe in piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, plazilci (sklednica), hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, mehkužci, metulji, cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra).	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje in izvedba gradbenih del.	Omilitveni ukrep bo zagotovil varovanje vrst v času razmnoževanja.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.

Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/HT	Izvedljivost ukrepa	Razlaga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja z omilitvenim ukrepom	Ocena ustreznosti in verjetnost uspešnosti ukrepa
Preventivne ukrepe za zaščito pred plenilci v hladnovodni akvakulturi naj se izvaja sočasno ob obnovi, nadgradnji ali novogradnji objektov.	Vodne ptice.	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje zaščitnih ukrepov.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje konfliktov med nosilci akvakulture in pticami, ki se hranijo z ribami in mehkužci.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.
V okviru ukrepov »varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti« in »spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov« naj se predvidi tudi raziskave za spremljanje in vzpostavitev sistema o poročanju o prilovu varovanih vrst (npr. želve, morski sesalci, morski konjički, ptice itd.).	Vodne ptice	Ukrep je izvedljiv, potrebna je koordinacija z ukrepi zbiranja podatkov.	Omilitveni ukrep bo zagotovil podatke o prilovu varovanih vrst, ki se v izhodiščnem stanju ne zbirajo usmerjeno.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.
Eden izmed pogojev za pridobitev sredstev v okviru naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata ali naložb za preprečevanje nalaganja v okviru ukrepa »produktivne naložbe v akvakulturo« naj bo predhodno pripravljena študija o sestavi in lokaciji blata, predvidenega za odlaganje, z vsemi morebitno potrebnimi dovoljenji.	Stoječe vode, tekoče vode, morski in obmorski habitatni tipi, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, vodne ptice, črna štoklja, ribe in piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, plazilci (sklednica), hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, mehkužci, metulji, cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra).	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev.	Omilitveni ukrep bo zagotovil ustrezno ravnanje z odstranjenim blatom iz obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.
Če se bo obnova obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata (ukrep »produktivne naložbe v akvakulturo«) izvajala na več povezanih ribnikih, naj se dela ne izvajajo na vseh ribnikih istočasno, temveč vsako leto del ribnikov. V večnamenskih ribnikih naj se pred obnovo ribnikov in lagun izvede izlov vrst in se jih preseli na drugo primerno lokacijo.	Stoječe vode, tekoče vode, morski in obmorski habitatni tipi, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, vodne ptice, črna štoklja, ribe in piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, plazilci (sklednica), hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, mehkužci, metulji, cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra).	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev.	Omilitveni ukrep bo zagotovil ustrezno kakovost vode na izpustu iz objekta in ekološko sprejemljiv pretok vse leto v vodotoku, iz katerega se za potrebe akvakulture zajema voda.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.
V okviru ukrepov »inovacije« in »produktivne naložbe v akvakulturo« naj se izvede vse tehnično potrebne ukrepe za preprečevanje prenosa (npr. lovni bazeni v okviru izvedbe sedimentacijskih bazenov) in omejevanje nadaljnjega širjenja tujerodnih vrst. V primeru praznjenja ribnikov oz. objektov akvakulture naj se v sodelovanju z ZZRS oz. z izvajalci ribiškega upravljanja v ribiških okoliših (koncesionariji) v ustreznem delu vodotoka, v katerem se odraža vpliv praznjenja ribnika, izvede izlov tujerodnih vrst -organizmov.	Ribe, piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, stojče vode, tekoče vode, morski in obmorski habitatni tipi, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, vodne ptice, črna štoklja, plazilci (sklednica), metulji, cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra).	Ukrep je izvedljiv, potrebno je ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje širjenja tujerodnih vrst ter morebitne posledične spremembe habitatov in združb.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.

Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/HT	Izvedljivost ukrepa	Razlaga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja z omilitvenim ukrepom	Ocena ustreznosti in verjetnost uspešnosti ukrepa
Tujerodne vrste rakov naj se vzgaja zgolj v zaprtih sistemih. Izvede naj se vse tehnično potrebne ukrepe za preprečevanje nastanka in širjenja bolezni, kot je račja kuga.	Raki.	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev in koordinacija z ukrepom »ukrepi za zdravje in dobro počutje živali«.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje širjenja tujerodnih vrst rakov in širjenje bolezni na avtohtone vrste.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.
Na zavarovanih območjih se lahko goji tujerodne vrste v primerih, če se v okviru tveganja za naravo dokaže, da bodo vplivi nebstveni. Na zavarovanih območjih je lahko gojitev tujerodnih vrst prepovedna tudi z varstvenim režimom zavarovanega območja in v tem primeru se presoje ne izvede, gojitev pa prepove.	Ribe, piškurji, raki, dvoživke, kačji pastirji, hrošč <i>Graphoderus bilineatus</i> , močvirski krešič, stoječe vode, tekoče vode, morski in obmorski habitatni tipi, mokrotna travišča pod gozdno mejo, barja, obrečni in barjanski gozdovi, vodne ptice, črna štoklja, plazilci (sklednica), metulji, cvetnice in praprotnice, sesalci (bober in vidra).	Ukrep je izvedljiv, potrebna sta ustrezno načrtovanje razpisnih pogojev in koordinacija z ukrepom »povečanje potenciala za akvakulturo«.	Omilitveni ukrep bo zagotovil preprečevanje širjenja tujerodnih vrst in ohranjanje varovanih lastnosti zavarovanih območij.	Ukrep je ustrezen, zelo verjetno uspešen.

4.4 DOLOČITEV ČASOVNEGA OKVIRA IZVEDBE OMILITVENIH UKREPOV, NAVEDBA NOSILCEV NJIHOVE IZVEDBE IN NAČIN SPREMLJANJA USPEŠNOSTI IZVEDENIH OMILITVENIH UKREPOV

Preglednica 18: Določitev časovnega okvira izvedbe omilitvenih ukrepov, navedba nosilcev njihove izvedbe in način spremljanja uspešnosti izvedenih omilitvenih ukrepov

Omilitveni ukrep	Časovni okvir	Nosilec	Spremljanje uspešnosti
Posamezni ukrepi znotraj OP ESPR 2014–2020 naj se med seboj tesneje povezujejo tako, da se zagotavlja izvedba raziskav o stanju biotske raznovrstnosti pred izvedbo gradbenih posegov v vode oz. pred uvedbo novih vrst akvakulture. V tem kontekstu naj se pred morebitnim poglobljanjem morskega dna za potrebe ribogojne baze v Seči in ribiškem pristanišču v Strunjanu, ki se nahajata na varovanih območjih, izvede popis habitatnih tipov. V primeru, da se identificira habitatne tipe, ki so varovani z <i>Uredbo o habitatnih tipih</i> (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13), naj se te ohranja. Podobno naj se pred izvajanjem naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata ali naložb za preprečevanje nalaganja v okviru ukrepa »povečanje potenciala objektov akvakulture« lokacij za akvakulturo ali ukrepa »akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve«, naredi inventarizacija prisotnih varovanih vrst in habitatnih tipov ter pripravi načrt izvedbe na način, da populacije varovanih vrst in obseg varovanih habitatnih tipov ne bodo prizadeti. Podrobneje se omilitveni ukrep opredeli v okviru izdaje okoljevarstvenega soglasja oziroma z naravovarstvenim soglasjem.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	MKGP, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
Ureditve infrastrukture v pristaniščih in druga gradbena dela pri posegih v vode za potrebe akvakulture naj bodo čim bolj (so)naravno in razgibano urejene. Vključujejo naj različne strukture (npr. izbočene kamne in špranje), ki predstavljajo mikrohabitat in skrivališča za vrste.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Pristojni inšpektorat preverja izvedbo na terenu.
Ureditve infrastrukture v pristaniščih in druga gradbena dela pri posegih v vode za potrebe akvakulture naj se izvaja zunaj razmnoževalnega obdobja varovanih vrst. Posebno pozornost naj se nameni ohranjanju dristišč, mrestišč in drugih habitatnih struktur. Omilitveni ukrepi se podrobneje opredelijo v okviru izdaje okoljevarstvenega soglasja oziroma z naravovarstvenim soglasjem.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Pristojni inšpektorat preverja izvedbo na terenu.
Preventivne ukrepe za zaščito pred plenilci v hladnovodni akvakulturi naj se izvaja sočasno ob obnovi, nadgradnji ali novogradnji objektov.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Pristojni inšpektorat preverja izvedbo na terenu.
V okviru ukrepov »varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti« in »spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih in obalnih virov« naj se predvidi tudi raziskave za spremljanje in vzpostavitev sistema o poročanju o priloži varovanih vrst (npr. želve, morski sesalci, morski konjički, ptice itd.).	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	MKGP, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo v okviru javnega naročila	MKGP, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo ustrezno načrtuje in spremlja izvedbo ukrepa v OP ESPR 2014–2020.

Omitveni ukrep	Časovni okvir	Nosilec	Spremljanje uspešnosti
Eden izmed pogojev za pridobitev sredstev v okviru naložb v obnovo obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata ali naložb za preprečevanje nalaganja v okviru ukrepa »produktivne naložbe v akvakulturo« naj bo predhodno pripravljena študija o sestavi in lokaciji blata, predvidenega za odlaganje, z vsemi morebitno potrebnimi dovoljenji.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
Če se bo obnova obstoječih ribnikov ali lagun akvakulture z odstranjevanjem blata (ukrep »produktivne naložbe v akvakulturo«) izvajala na več povezanih ribnikih, naj se dela ne izvajajo na vseh ribnikih istočasno, temveč vsako leto del ribnikov. V večnamenskih ribnikih naj se pred obnovo ribnikov in lagun izvede izlov vrst in se jih preseli na drugo primerno lokacijo.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem. Pristojni inšpektorat preverja izvedbo na terenu.
V okviru ukrepov »inovacije« in »produktivne naložbe v akvakulturo« naj se izvede vse tehnično potrebne ukrepe za preprečevanje prenosa (npr. lovni bazeni v okviru izvedbe sedimentacijskih bazenov) in omejevanje nadaljnjega širjenja tujerodnih vrst. V primeru praznjenja ribnikov oz. objektov akvakulture naj se v sodelovanju z ZZRS oz. z izvajalci ribiškega upravljanja v ribiških okoliših (koncesionarji) v ustreznem delu vodotoka, v katerem se odraža vpliv praznjenja ribnika, izvede izlov tujerodnih vrst organizmov.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
Tujerodne vrste rakov naj se vzgaja zgolj v zaprtih sistemih. Izvede naj se vse tehnično potrebne ukrepe za preprečevanje nastanka in širjenja bolezni, kot je račja kuga.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.
Na zavarovanih območjih se lahko goji tujerodne vrste v primerih, če se v okviru tveganja za naravo dokaže, da bodo vplivi nebitveni. Na zavarovanih območjih je lahko gojitev tujerodnih vrst prepovedna tudi z varstvenim režimom zavarovanega območja in v tem primeru se presoje ne izvede, gojitev pa prepove.	V času priprave OP ESPR 2014–2020 in izvajanja ukrepov	Končni prejemnik sredstev	MKGP v postopku za obravnavo vlog predpiše pogoje, pod katerimi so naložbe upravičene, in ARSKTRP preverja pravilnost pred izplačili sredstev upravičencem.

4.5 NAVEDBA MOREBITNIH NAČRTOVANIH ALI OBRAVNAVANIH POBUD ZA OHRANJANJE NARAVE, KI LAHKO VPLIVAJO NA PRIHODNJE STANJE OBMOČJA

V skladu z javno dostopnimi podatki sta v procesu sprejemanja pobudi za ohranjanje narave, predstavljeni v nadaljevanju.

Predlagana zavarovana območja narave na območju Območne enote ZRSVN Piran, in sicer /28/:

- obrežno mokrišče pri Sv. Nikolaju v Ankaranu,
- Krajinski park Dragonja in
- Krajinski park Kraški rob.

Predlagana regijska parka na območju enote ZRSVN Celje, in sicer:

- Kamniško-Savinjske Alpe,
- Pohorje.

V pripravi in fazi javnih predstavitev je tudi Operativni program upravljanja z območji Natura 2000 v Sloveniji 2014–2020 (PUN2000), ki bo dal obvezna izhodišča za upravljanje z območji Natura 2000 za prihodnje finančno obdobje 2014–2020 in tudi podlago za pripravo prednostnega akcijskega okvira, ki bo osnova za financiranje območij Natura 2000 iz 8. člena Direktive o habitatih /29/.

5 NAVEDBE O VIRIH PODATKOV OZIROMA NAČINU NJIHOVE PRIDOBITVE IN UPORABLJENIH METODAH NAPOVEDOVANJA VPLIVA IN PRESOJ

- /1/ MOP, 2007–2014. Natura 2000 v Sloveniji, URL: <http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=45>, citirano junij 2014
- /2/ ARSO, citirano junij 2014. Narava, Zavarovana območja (stanje marec 2012), URL: <http://www.arso.gov.si/narava/zavarovana%20obmo%20C4%8Dja/>
- /3/ ARSO, citirano junij 2014. Narava – vprašanja in odgovori, URL: <http://www.arso.gov.si/narava/vpra%C5%A1anja%20in%20odgovori/#N953>
- /4/ ARSO, citirano junij 2014. Narava, Naravne vrednote, URL: <http://www.arso.gov.si/narava/naravne%20vrednote/karta/>
- /5/ ZRSVN, 2013–2014, Naravovarstveni Atlas, URL: <http://www.naravovarstveni-atlas.si/nvajavni/>, citirano junij 2014
- /6/ ZRSVN, 2013. Zbirno poročilo po Direktivi o habitatih 2013, URL: http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_informacija=579&id_meta_type=65, citirano junij 2014
- /7/ ZRSVN, 2014. Poročanje po 12. členu Direktive o pticah, URL: http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=65&id_informacija=820, citirano junij 2014
- /8/ Kus Veenvliet, J., Sovinc A., 2008. Učinkovitost upravljanja zavarovanih območij v Sloveniji. Končno poročilo RAPPAM analize
- /9/ Državna pregledna karta, Geodetska uprava Republike Slovenije URL: <http://www.e-prostor.gov.si/?id=415>, citirano junij 2014
- /10/ Zavod za gozdove, Splošni podatki in dejstva o gozdovih v Sloveniji. Gozdni rezervati v Sloveniji, 2013 in Varovalni gozdovi v Sloveniji, 2013 URL: <http://www.zgs.si/>, citirano junij 2014
- /11/ Register nepremične kulturne dediščine. Republika Slovenija, Ministrstvo za kulturo. URL: <http://giskd6s.situla.org/giskd/>, citirano junij 2014
- /12/ MKGP, 2014. Dejanska raba tal. Grafični podatki RABA za celo Slovenijo. Republika Slovenija, Ministerstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. URL: <http://rkg.gov.si/GERK/>
- /13/ ARSO, 2014. Atlas okolja. Vodovarstvena in poplavna območja v Sloveniji. URL: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso, citirano junij 2014
- /14/ ARSO, 2013. Kakovost voda za življenje sladkovodnih rib 2012. Baza podatkov državnega monitoringa kakovosti voda. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=549
- /15/ ARSO, 2014b. Kazalci okolja v Sloveniji. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: <http://kazalci.arso.gov.si/>
- /16/ ARSO, 2014a. Celinske vode. Poročilo o stanju okolja v Evropi 2010 - prispevki Slovenije (SOER). Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: http://www.arso.gov.si/soer/celinske_vode.html
- /17/ ARSO, 2003. Vodno bogastvo Slovenije. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: http://www.arso.gov.si/vode/publikacije%20in%20poro%20c4%8dila/vodno_bogastvo_slovenije.html
- /18/ ARSO, 2011. Temperaturni režim slovenskih rek in spremembe med obdobji 1976 – 1990 ter 1991 – 2005. Agencija Republike Slovenije za okolje, citirano junij 2014 URL: http://www.arso.gov.si/vode/publikacije%20in%20poro%20c4%8dila/Temperaturni_rezimi7605.pdf
- /19/ European Commission, 2012. Guidance document on aquaculture activities in the Natura 2000 Network.
- /20/ MOP, 2013. Načrt upravljanja morskega okolja. Začetna presoja morskih voda v pristojnosti Republike Slovenije. Ministrstvo za okolje in prostor, citirano junij 2014 URL: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/okvirna_direktiva_o_morski_strategiji/zacetna_presoja_stanja_morskega_okolja_dolocitev_dobrega_stanja_morskega_okolja_ciljnih_vrednosti_in_kazalnikov/
- /21/ MKGP, junij 2014. Operativni program za izvajanje evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020, 2. osnutek, delovna verzija, 27. 6. 2014
- /22/ Pedersen, S. A. s sod., 2008. Natura 2000 sites and fisheries in German offshore waters. ICES Journal of Marine Science, 66: 155–169
- /23/ NSNA, 2014. Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (NSNA RS za obdobje 2014–2020). Vlada Republike Slovenije, januar 2014, citirano junij 2014
- /24/ Vlada RS, 2007. Operativni program - Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007-2013, URL: http://www.natura2000.gov.si/fileadmin/user_upload/zakonodaja/141-natura.pdf, http://www.natura2000.gov.si/fileadmin/user_upload/zakonodaja/Priloga4_2Natura.pdf
- /25/ MOP, Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009 – 2015, URL: http://www.arhiv.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/okolje/pdf/vode/nuv/nacrtno_upravljanje_voda.pdf
- /26/ MKGP, 2012. Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010 - 2021 (osnutek). URL: http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/osnutki/osnutek_programa_upravlja_rib_2012_2021.pdf
- /27/ MKGP, julij 2008. Načrt upravljanja morskega ribištva v vodah, ki so v pristojnosti Republike Slovenije. URL: http://www.arhiv.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/Novinarsko_sredisce/Sporocila_za_javnost_novice/Podrocje_ribistva_lovstva/08_05_08_NUR.pdf
- /28/ ZRSVN, 2014. Osrednja in območne enote. Zavarovana območja narave. URL: http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=63&id_informacija=434, http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=63&id_informacija=521
- /29/ MOP, 2012–2015. Operativni program upravljanja z območji Natura 2000 v Sloveniji 2014–2020 SI Natura 2000 Upravljanje (LIFE11 NAT/SI/880), URL: <http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=21>
- /30/ ZRSVN, 2014. Splošne smernice. URL: http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=75
- /31/ MKGP, 2014. Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje 2010–2021, osnutek

6 NAVEDBE O IZDELOVALCIH IN MOREBITNIH PODIZVAJALCIH DODATKA ZA PRESOJO SPREJEMLJIVOSTI

6.1 IZDELOVALEC POROČILA

Zavita, svetovanje, d.o.o.
Tominškova 40
1000 Ljubljana

6.2 SODELUJOČI PRI IZDELAVI POROČILA

Vodja projekta:

- Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Sodelavci:

- Renata Rozman, dipl. univ. biol.
- Aleksandra Privšek, univ. dipl. geog.
- Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog.
- Martin Smutný, mag. biologije in kemije (Integra Consulting Ltd.)
- Jiří Dusík, univ. dipl. inž. gradbeništva (Integra Consulting Ltd.)